

Utgiftsområde 17

Kultur, medier, trossamfund och fritid

Utgiftsområde 17 – Kultur, medier, trossamfund och fritid

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	6
2	Lagförslag.....	9
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2025:000) om public service.....	9
3	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.....	11
3.1	Utgiftsområdets omfattning.....	11
3.2	Utgiftsutveckling.....	11
3.3	Skatteutgifter	13
3.4	Mål för utgiftsområdet.....	14
3.5	Gemensamma bedömningsgrunder för kulturområdet.....	18
3.6	Sammanfattande resultatbedömning för kulturområdet	18
3.7	Politikens inriktning för kulturområdet	19
4	Kulturområdesövergripande verksamhet	23
4.1	Mål för området.....	23
4.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	23
4.3	Resultatredovisning	23
4.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	35
4.5	Budgetförslag.....	36
4.5.1	1:1 Statens kulturråd.....	36
4.5.2	1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.....	37
4.5.3	1:3 Skapande skola	39
4.5.4	1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	40
4.5.5	1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	41
4.5.6	1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet.....	43
4.5.7	1:7 Myndigheten för kulturanalys	44
5	Teater, dans och musik.....	45
5.1	Mål för området.....	45
5.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	45
5.3	Resultatredovisning.....	45
5.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	49
5.5	Budgetförslag.....	50
5.5.1	2:1 Bidrag till Operan och Dramaten.....	50
5.5.2	2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	51
5.5.3	2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	52
5.5.4	2:4 Statens musikverk	53
6	Litteraturen, läsandet och språket.....	55
6.1	Mål för området.....	55
6.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	55
6.3	Resultatredovisning.....	55
6.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	59
6.5	Budgetförslag.....	60
6.5.1	3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	60
6.5.2	3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	62
6.5.3	3:3 Institutet för språk och folkminnen.....	63
7	Konstnärernas villkor	65
7.1	Mål för området.....	65

7.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	65
7.3	Resultatredovisning.....	65
7.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	68
7.5	Budgetförslag.....	69
7.5.1	4:1 Konstnärsnämnden	69
7.5.2	4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer.....	69
8	Arkiv.....	73
8.1	Mål för området.....	73
8.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	73
8.3	Resultatredovisning.....	73
8.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	76
8.5	Den årliga revisionens iakttagelser.....	76
8.6	Budgetförslag.....	76
8.6.1	5:1 Riksarkivet.....	76
9	Kulturmiljö.....	79
9.1	Mål för området.....	79
9.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	79
9.3	Resultatredovisning.....	79
9.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	83
9.5	Budgetförslag.....	83
9.5.1	6:1 Riksantikvarieämbetet	83
9.5.2	6:2 Bidrag till kulturmiljövård.....	85
9.5.3	6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning.....	87
9.5.4	6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer.....	87
10	Museer, arkitektur, bild och form.....	89
10.1	Mål för området.....	89
10.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	89
10.3	Resultatredovisning.....	89
10.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	94
10.5	Den årliga revisionens iakttagelser.....	94
10.6	Budgetförslag.....	95
10.6.1	7:1 Centrala museer: Myndigheter	95
10.6.2	7:2 Centrala museer: Stiftelser	99
10.6.3	7:3 Bidrag till vissa museer.....	102
10.6.4	7:4 Forum för levande historia.....	104
10.6.5	7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål.....	105
10.6.6	7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.....	106
10.6.7	7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	106
11	Trossamfund.....	109
11.1	Mål för området.....	109
11.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	109
11.3	Resultatredovisning.....	109
11.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	110
11.5	Politikens inriktning	110
11.6	Budgetförslag.....	111
11.6.1	8:1 Stöd till trossamfund	111
12	Film.....	113
12.1	Mål för området.....	113
12.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	113
12.3	Resultatredovisning.....	113
12.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	117

12.5	Budgetförslag.....	118
12.5.1	9:1 Filmstöd.....	118
13	Medier.....	121
13.1	Mål för området.....	121
13.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	121
13.3	Resultatredovisning.....	121
13.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	128
13.5	Politikens inriktning.....	129
13.6	Budgetförslag.....	130
13.6.1	10:1 Sändningar av TV Finland.....	130
13.6.2	10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen.....	130
13.6.3	10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet.....	131
13.6.4	10:4 Stöd till taltidningar.....	132
13.6.5	Public service.....	133
14	Ungdomspolitik.....	135
14.1	Mål för området.....	135
14.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	135
14.3	Resultatredovisning.....	135
14.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	145
14.5	Politikens inriktning.....	145
14.6	Den årliga revisionens iakttagelser.....	146
14.7	Budgetförslag.....	147
14.7.1	11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.....	147
14.7.2	11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet.....	148
14.7.3	11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitik.....	149
15	Politik för det civila samhället.....	151
15.1	Mål för området.....	151
15.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	151
15.3	Resultatredovisning.....	151
15.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	157
15.5	Politikens inriktning.....	158
15.6	Idrottspolitiken.....	159
15.6.1	Mål för området.....	159
15.6.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	159
15.6.3	Resultatredovisning.....	159
15.6.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	166
15.6.5	Politikens inriktning.....	167
15.7	Friluftspolitiken.....	168
15.7.1	Mål för området.....	168
15.7.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	168
15.7.3	Resultatredovisning.....	168
15.7.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen.....	172
15.7.5	Politikens inriktning.....	173
15.8	Budgetförslag.....	174
15.8.1	12:1 Stöd till idrotten.....	174
15.8.2	12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler.....	175
15.8.3	12:3 Stöd till friluftorganisationer.....	176
15.8.4	12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer.....	177
15.8.5	12:5 Insatser för den ideella sektorn.....	179
15.8.6	12:6 Stöd till plats för idrott.....	180
16	Folkbildning.....	183
16.1	Mål för området.....	183

16.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	183
16.3	Resultatredovisning.....	183
16.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	190
16.5	Politikens inriktning	191
16.6	Budgetförslag.....	193
16.6.1	13:1 Statsbidrag till studieförbund	193
16.6.2	13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	194
16.6.3	13:3 Bidrag till tolkutbildning	195
16.6.4	13:4 Särskilt utbildningsstöd.....	196
17	Spelmarknaden.....	199
17.1	Mål för området.....	199
17.2	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	199
17.3	Resultatredovisning.....	199
17.4	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	202
17.5	Politikens inriktning	203
17.6	Den årliga revisionens iakttagelser.....	203
17.7	Budgetförslag.....	204
17.7.1	14:1 Spelinspektionen	204

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i lagen (2025:000) om public service (avsnitt 2.1 och 13.6.5).
2. Riksdagen godkänner målet för spelmarknadsområdet (avsnitt 3.4).
3. Riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om Nämnden för hemslöjdsfrågor ska inte längre gälla (avsnitt 4.5.1).
4. Riksdagens tidigare ställningstaganden om att Boverkets samlingslokaldelegation ska handlägga och besluta om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler ska inte längre gälla (avsnitt 4.5.5).
5. Riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om Statens konstråd och Statens centrum för arkitektur och design ska inte längre gälla (avsnitt 10.6.1).
6. Riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om Statens försvarshistoriska museer ska inte längre gälla (avsnitt 10.6.1).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 besluta att Stiftelsen Nordiska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt investeringar i nya lokaler för förvaring av samlingarna som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor (avsnitt 10.6.2).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 besluta att Stiftelsen Skansen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll och utveckling av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt tillgänglighetsanpassning som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 80 000 000 kronor (avsnitt 10.6.2).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2026 besluta att Stiftelsen Tekniska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i stiftelsens byggnader och fastigheter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 110 000 000 kronor (avsnitt 10.6.2).
10. Riksdagen godkänner medelstillelningen för 2026 från public service-kontot till Sveriges Radio AB med 3 499 322 000 kronor, till Sveriges Television AB med 5 732 877 000 kronor och till Sveriges Utbildningsradio med 506 142 000 kronor (avsnitt 13.6.5).
11. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid enligt tabell 1.1.
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag	
1:1 Statens kulturråd	83 206
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	501 582
1:3 Skapande skola	226 464
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44 153
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	9 753
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 692 255
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20 616
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten	802 500

2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	358 244
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249 098
2:4 Statens musikverk	113 346
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	233 678
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	151 335
3:3 Institutet för språk och folkminnen	78 893
4:1 Konstnärsnämnden	25 302
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	570 530
5:1 Riksarkivet	618 945
6:1 Riksantikvarieämbetet	341 359
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	299 782
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	490 000
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8 000
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 612 476
7:2 Centrala museer: Stiftelser	284 714
7:3 Bidrag till vissa museer	82 218
7:4 Forum för levande historia	65 842
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål	80
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	42 518
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	53 708
8:1 Stöd till trossamfund	82 000
9:1 Filmstöd	555 444
10:1 Sändningar av TV Finland	9 574
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3 592
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	733
10:4 Stöd till taltidningar	43 406
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	87 533
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	240 680
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	2 000
12:1 Stöd till idrotten	2 152 811
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	52 164
12:3 Stöd till friluftsförbund	109 785
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000
12:5 Insatser för den ideella sektorn	223 758
12:6 Stöd till plats för idrott	250 000
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 496 023
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 521 760
13:3 Bidrag till tolkutbildning	57 331
13:4 Särskilt utbildningsstöd	268 158
14:1 Spelinspektionen	104 855
Summa anslag inom utgiftsområdet	17 337 204

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	162 000	2027–2029
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	11 000	2027–2028
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	160 000	2027
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	40 000	2027–2028
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	266 844	2027–2036
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	90 000	2027–2029
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	40 000	2027
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	212 000	2027
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	40 000	2027–2029
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15 000	2027
12:5 Insatser för den ideella sektorn	108 400	2027–2028
13:3 Bidrag till tolkutbildning	120 000	2027–2030
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	1 265 244	

2 Lagförslag

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:000) om public service

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 4 § lagen (2025:000) om public service ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:166

Föreslagen lydelse

5 kap.

4 §

Underlaget för public service-avgiften är den avgiftsskyldiges beskattningsbara förvärvsinkomst enligt 1 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Underlaget ska uppgå till högst 1,55 gånger det inkomstbasbelopp enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken som gäller för beskattningsåret.

Underlaget ska uppgå till högst 1,42 gånger det inkomstbasbelopp enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken som gäller för beskattningsåret.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för public service-avgift som avser tid före ikraftträdandet.

3 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

3.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområdet omfattar kulturområdesövergripande verksamhet, teater, dans och musik, litteratur, läsning och språk, konstnärernas villkor, arkiv, kulturmiljö, museer, arkitektur, bild och form, trossamfund, film, medier, ungdomspolitik, politik för det civila samhället (inklusive idrottspolitik), folkbildning och spelmarknaden. De myndigheter, verksamheter och anslag som utgiftsområdet omfattar behandlas i respektive delavsnitt. I avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet sammanfattas även vissa tvärgående perspektiv för hela kulturområdet som gäller allas möjlighet att delta i kulturlivet samt kulturlivets internationalisering och internationellt samarbete.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Kulturområdesövergripande verksamhet	2 489	2 522	2 507	2 578	2 406	2 378
1:1 Statens kulturråd	73	77	78	83	85	83
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	463	455	451	502	358	367
1:3 Skapande skola	176	226	225	226	226	176
1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet	44	45	45	44	44	44
1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler	8	10	10	10	10	10
1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet	1 704	1 689	1 678	1 692	1 662	1 676
1:7 Myndigheten för kulturanalys	20	20	20	21	21	21
Teater, dans och musik	1 475	1 491	1 490	1 523	1 520	1 513
2:1 Bidrag till Operan och Dramaten				803	798	790
2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner	1 127	1 134	1 134	358	358	358
2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål	249	249	247	249	249	249
2:4 Statens musikverk	100	108	108	113	115	116
Litteraturen, läsandet och språket	413	441	440	464	436	439
3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	198	214	212	234	204	204
3:2 Myndigheten för tillgängliga medier	139	151	150	151	153	156
3:3 Institutet för språk och folkminnen	76	77	77	79	79	80
Konstnärernas villkor	584	583	580	596	596	594
4:1 Konstnärsnämnden	24	25	25	25	26	26
4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer	559	559	555	571	571	568
Arkiv	487	522	524	619	593	633
5:1 Riksarkivet	487	522	524	619	593	633

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Kulturmiljö	1 058	1 126	1 134	1 139	1 131	1 099
6:1 Riksantikvarieämbetet	286	328	334	341	363	332
6:2 Bidrag till kulturmiljövård	304	300	302	300	270	270
6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning	460	490	490	490	490	490
6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer	8	8	8	8	8	8
Museer, arkitektur, bild och form	1 986	2 089	2 069	2 142	2 135	2 144
7:1 Centrala museer: Myndigheter	1 486	1 572	1 553	1 612	1 614	1 626
7:2 Centrala museer: Stiftelser	276	285	285	285	283	281
7:3 Bidrag till vissa museer	80	79	79	82	79	80
7:4 Forum för levande historia	55	64	63	66	63	61
7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål		0	0	0	0	0
7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön	43	43	43	43	43	43
7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet	46	46	45	54	54	54
Trossamfund	82	83	82	82	82	82
8:1 Stöd till trossamfund	82	83	82	82	82	82
Film	554	557	557	555	554	553
9:1 Filmstöd	554	557	557	555	554	553
Medier	54	57	57	57	57	65
10:1 Sändningar av TV Finland	10	10	10	10	10	10
10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen	3	4	4	4	4	4
10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet	1	1	1	1	1	1
10:4 Stöd till taltidningar	40	43	43	43	43	51
Ungdomspolitik	372	359	360	330	330	332
11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor	59	67	69	88	87	89
11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet	289	291	289	241	241	241
11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken	24	2	2	2	2	2
Politik för det civila samhället	2 496	2 573	2 570	2 804	2 804	2 497
12:1 Stöd till idrotten	2 117	2 127	2 127	2 153	2 153	2 153
12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler	51	52	52	52	52	52
12:3 Stöd till friluftorganisationer	98	105	105	110	110	103
12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer	15	15	15	15	15	15
12:5 Insatser för den ideella sektorn	215	274	272	224	224	174
12:6 Stöd till plats för idrott				250	250	
Folkbildning	4 443	4 372	4 367	4 343	4 357	4 327
13:1 Statsbidrag till studieförbund	1 741	1 641	1 641	1 496	1 496	1 496
13:2 Statsbidrag till folkhögskolor	2 447	2 447	2 447	2 522	2 522	2 522
13:3 Bidrag till tolkutbildning	53	57	54	57	57	57
13:4 Särskilt utbildningsstöd	202	227	226	268	282	252
Tillsyn över spelmarknaden	92	98	97	105	107	109
14:1 Spelinspektionen	92	98	97	105	107	109
Äldreanslag	37	43	44			
2025 7:8 Statens konstråd	10	12	12			

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
2025 7:9 Nämnden för hemslöjdsfrågor	12	12	12			
2025 8:1 Myndigheten för stöd till trossamfund	14	19	19			
Totalt för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	16 621	16 916	16 876	17 337	17 108	16 765

Tabell 3.2 Förändringar av utgiftsramen 2026–2028 för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	16 862	16 862	16 862
Pris- och löneomräkning ²	63	103	158
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	412	145	-254
varav BP26 ³	733	716	472
Överföring till/från andra utgiftsområden	0	-1	-1
Övrigt		0	0
Ny utgiftsram	17 337	17 108	16 765

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 3.3 Utgiftsram 2026 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2026
Transfereringar ¹	12 317
Verksamhetsutgifter ²	4 758
Investeringar ³	263
Summa utgiftsram	17 337

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2024 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

3.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs närmare i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2024/25:98). Nedan redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 17.

Tabell 3.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

	2025	2026
Avdrag för bidrag till Tekniska museet (B16)	0	0
Ersättning till idrottsutövare, undantag från socialavgifter (D7)	-	-
Försäljning av konstverk, mervärdesskattesats 12% (E5)	50	50

	2025	2026
Vissa rekreations- och idrottstjänster, mervärdesskattesats 6 % (E7)	6 370	6 710
Tidningar och tidskrifter, mervärdesskattesats 6 % (E8)	2 230	2 370
Böcker, broschyrer m.m., mervärdesskattesats 6 % (E9)	1 810	1 920
Kulturella föreställningar, mervärdesskattesats 6 % (E10)	2 460	2 590
Upphovsrätter, mervärdesskattesats 6 % (E11)	-	-
Inträde till idrottsliga evenemang anordnade av stat, kommun och ideella föreningar, undantag från skatteplikt (E15)	120	120
Konstnärers framförande av ett litterärt eller konstnärligt verk, s.k. gage, undantag från skatteplikt (E16)	-	-
Skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet (G7)	55	56

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-".

Källa: Regeringens skrivelse 2024/25:98.

3.4 Mål för utgiftsområdet

Kultur

Riksdagen har antagit följande nationella kulturpolitiska mål (prop. 2009/10:3, bet. 2009/10:KrU5, rskr. 2009/10:145):

Målen är att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund, att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. För att uppnå målen ska kulturpolitiken

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan, och
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

De nationella kulturpolitiska målen tillämpas på resultatredovisningen för följande avsnitt: Kulturområdesövergripande verksamhet, Teater, dans och musik, Litteraturen, läsandet och språket, Konstnärernas villkor, Arkiv, Kulturmiljö, Museer, arkitektur, bild och form samt Film.

De statliga insatserna till stöd för den kommunala kulturskolan

Riksdagen har antagit att det övergripande målet ska vara att främja kulturskolans möjligheter att erbjuda barn och unga undervisning av hög kvalitet i kulturella och konstnärliga uttrycksätt, liksom möjligheterna till såväl fördjupning som bredd i undervisningen med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar (prop. 2017/18:164, bet. 2017/18:KrU9, rskr. 2017/18:312).

Litteratur och läsfrämjande

Riksdagen har antagit följande nationella mål för politiken för litteratur- och läsfrämjande (prop. 2013/14:3, bet. 2013/14:KrU4, rskr. 2013/14:117): Alla i Sverige ska, oavsett bakgrund och med utgångspunkt i vars och ens särskilda förutsättningar, ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och ha tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Nationell språkpolitik

Riksdagen har antagit följande mål för en nationell språkpolitik (prop. 2005/06:2, bet. 2005/06:KrU4, rskr. 2005/06:89):

- Svenska språket ska vara huvudspråk i Sverige.
- Svenskan ska vara ett komplett och samhällsbärande språk.
- Den offentliga svenskan ska vara vårdad, enkel och begriplig.
- Alla ska ha rätt till språk: att utveckla och tillägna sig svenska språket, att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket och att få möjlighet att lära sig främmande språk.

Arkitektur, form och design

Riksdagen har antagit följande nationella mål för arkitektur-, form- och designpolitiken (prop. 2017/18:110, bet. 2017/18:CKrU1, rskr. 2017/18:316):

Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön.

Målet ska uppnås genom att

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden,
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids,
- det offentliga agerar förebildligt,
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas tillvara och utvecklas,
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla, och
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt.

Arkiv

Riksdagen har antagit mål för den statliga arkivverksamheten (prop. 1989/90:72, bet. 1989/90:KrU29, rskr. 1989/90:307). Målet är att myndigheternas arkiv ska bevaras, hållas ordnade och vårdas så att de tillgodoser

- rätten att ta del av allmänna handlingar,
- behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, och
- forskningens behov.

Kulturmiljö

Riksdagen har antagit mål för det statliga kulturmiljöarbetet (prop. 2012/13:96, bet. 2012/13:KrU9, rskr. 2012/13:273). Målet är att främja

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjligheten att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser, och
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Film

Riksdagen har antagit följande mål för filmpolitiken (prop. 2015/16:132, bet. 2015/16:KrU11, rskr. 2015/16:289):

- Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet.
- Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet.
- Filmavret bevaras, används och utvecklas.
- Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet.
- Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande.
- Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet.
- Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

Medier

Målen för medieområdet är att stödja yttrandefrihet, mångfald, massmediernas oberoende och tillgänglighet samt att motverka skadlig mediepåverkan (prop. 2014/15:1 utg.omr. 17, bet. 2014/15:KrU6, rskr. 2014/15:96).

Trossamfund

Riksdagen har antagit mål för statens stöd till trossamfund (prop. 1998/99:124, bet. 1999/2000:KU5, rskr. 1999/2000:45). Stödet ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktigt inriktad religiös verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg.

Ungdomspolitik

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354).

Politik för det civila samhället

Målet för politiken för det civila samhället (prop. 2009/10:55, bet. 2009/10:KrU7, rskr. 2009/10:195) är att villkoren för det civila samhället som en central del av demokratin ska förbättras. Detta ska ske i dialog med det civila samhällets organisationer genom att

- utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort,
- stärka förutsättningarna för det civila samhället att bidra till samhällsutvecklingen och välfärden både som röstbärare och opinionsbildare och med en mångfald verksamheter, och
- fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället.

Idrott

Riksdagen har beslutat om målen för den statliga idrottspolitiken (prop. 2008/09:126, bet. 2008/09:KrU8, rskr. 2008/09:243). Mål och syfte med statsbidraget till idrotten är att ge möjligheter för alla i Sverige att motionera och idrotta, att främja en god folkhälsa, att stödja en fri och självständig idrottsrörelse samt att ge alla i Sverige positiva upplevelser av idrott som underhållning. Stöd till barn och ungdomar ska lämnas till verksamhet som bedrivs ur ett barnrättsperspektiv. Stöd kan även lämnas till sådan verksamhet som stärker idrottsutövares internationella konkurrenskraft.

Friluftslivspolitik

Målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund för friluftslivet. Alla människor ska ha möjlighet att få naturupplevelser, välbefinnande, social gemenskap och ökad kunskap om natur och miljö (prop. 2009/10:238, bet. 2010/11:KrU3, rskr. 2010/11:37 och 2010/11:38).

Tio mätbara mål har redovisats till riksdagen (skr. 2012/13:51, bet. 2012/13:KrU4, rskr. 2012/13:278). Målen är följande:

- tillgänglig natur för alla
- starkt engagemang och samverkan
- allemansrätten
- tillgång till natur för friluftsliv
- attraktiv tätortsnära natur
- hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
- skyddade områden som resurs för friluftslivet
- ett rikt friluftsliv i skolan
- friluftsliv för god folkhälsa
- god kunskap om friluftslivet.

Till målen finns preciseringar som förtydligar innebörden av målen. Preciseringarna utgör ett stöd för att genomföra åtgärder. De är också underlag för att mäta och följa upp målen och för att fortsätta utveckla friluftslivspolitikerna.

Friluftsliv är ett allmänt intresse som spänner över flera politikområden och friluftslivsmålen berör flera olika myndigheter. Naturvårdsverket ansvarar för att utveckla förutsättningarna för friluftslivet och samordnar arbetet på nationell nivå. Länsstyrelserna samordnar och leder det regionala arbetet. Till flera av de miljö kvalitetsmål som riksdagen har beslutat om (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377) finns preciseringar och etappmål som rör friluftslivet. Dessa redovisas i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Folkbildning

Målet för folkbildningspolitikerna fastställdes genom riksdagens beslut i fråga om regeringens proposition Allas kunskap – allas bildning (prop. 2013/14:172, bet. 2013/14:KrU8, rskr. 2013/14:379). Målet är att folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället. Målet avspeglar folkbildningens idémässiga grund, särskilda pedagogik och självständighet.

Spelmarknaden

Målet för spelpolitiken är en sund och säker spelmarknad under offentlig kontroll, som värnar intäkterna till det allmänna och som ger goda förutsättningar för allmännyttig ideell verksamhet att erhålla finansiering genom intäkter från spel. De negativa konsekvenserna av spelande ska minskas och det ska råda hög säkerhet i spelen. Spel om pengar ska omfattas av ett starkt konsumentskydd och inte kunna missbrukas för kriminell verksamhet (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:KrU1, rskr. 2018/19:94).

Regeringens förslag

Målet för spelpolitiken ska vara en sund och säker spelmarknad under offentlig kontroll. Intäkter till det allmänna ska värnas, och allmännyttig ideell verksamhet ska ges goda förutsättningar att erhålla finansiering genom intäkter från spel. Samtidigt ska det på spelmarknaden ges tydlig information till spelarna och även i övrigt råda ett starkt konsumentskydd. De negativa konsekvenserna av spelande ska minskas och det ska råda hög säkerhet i spelen. Spel om pengar ska inte kunna missbrukas för kriminell verksamhet.

Skälen för regeringens förslag

Den 1 januari 2026 träder lagändringar i kraft som bl.a. syftar till att ta bort omotiverade villkorslättnader för partipolitiska lotterier och att det ska införas vissa ytterligare informationskrav för sådana lotterier (prop. 2024/25:154, bet. 2024/25:KrU11, rskr. 2024/25:269). I propositionen uttalas att regeringen avser att återkomma med förslag på hur det spelpolitiska målet bör justeras (s. 38).

Tydlig information är grundläggande för att spelare ska kunna förstå spelets villkor, risker och funktioner och få kunskap om var spelaren kan vända sig vid behov av stöd. För spel till förmån för allmännyttiga lotterier finns det särskilda bestämmelser avseende information till spelare om licenshavare och förmånstagare. Tydlig information är en central del av konsumentskyddet på spelmarknaden och kan bidra till bl.a. ett ansvarsfullt spelande, att minska riskerna för spelproblem och att stärka förtroendet för spelmarknaden. Spelarnas intresse av att få tydlig information vid köp av spel bör därför tydliggöras i det spelpolitiska målet.

3.5 Gemensamma bedömningsgrunder för kulturområdet

Gemensamma bedömningsgrunder för kulturområdet är

- barns och ungas tillgång till kultur,
- jämställdhet,
- tillgänglighet, och
- konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten.

De gemensamma bedömningsgrunderna tillämpas för den sammanfattande resultatbedömningen för kulturområdet. Tillämpningen för respektive delavsnitt för kulturområdet framgår under rubrikerna Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.

3.6 Sammanfattande resultatbedömning för kulturområdet

Regeringen bedömer att de statliga insatserna som gjorts på scenkonstinstitutionerna har tillgängliggjort scenkonstupplevelser för barn och unga i hela landet. Under 2024 mötte Operan 30 procent fler barn, unga och familjer än under de två föregående åren. Unga Dramaten stod för 30 procent av Dramatens föreställningar, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med 2023. Riksteatern har, utifrån en barnkonsekvensanalys, höjt kompetensen vad gäller barnrättsperspektiv i verksamheten. De stöd som Statens kulturråd har fördelat för läsfrämjande insatser bedöms ha varit viktiga för att nå regeringens ambitioner om att Sverige ska vara ett läsande land. Filminstitutet har i uppdrag att främja filmkunnighet hos barn och unga och har fördelat stöd som stärkt kommunernas riktade filmkulturella arbete för barn och unga. Barns och ungas rätt till kultur ska fortsatt särskilt uppmärksammas.

Regeringen bedömer att det tillgänglighetsarbete som sker i museernas publika verksamhet med bl.a. fokus på att utvidga målgrupper och nå nya besökare visar en positiv utveckling. Samtidigt behövs ett fortsatt arbete bl.a. för att nå ovana museibesökare och personer med funktionsnedsättning. Regeringen konstaterar att de statliga scenkonstinstitutionerna har tillgängliggjort scenkonst för publik i hela landet. Publiken har kommit tillbaka efter pandemin och efterfrågan på scenkonst har ökat. Scenkonstens aktörer har i enlighet med regeringens styrning bedrivit ett aktivt arbete för att nå nya målgrupper. Digitala plattformar fortsätter att vara ett komplement för att tillgängliggöra scenkonst för fler. Kulturmiljöbidraget och den kyrkoantikvariska ersättningen har bidragit till att den fysiska tillgången till ett brett utbud av kulturhistoriskt viktiga byggnader och miljöer har kunnat upprätthållas och förbättras. Regeringen bedömer att scenkonstinstitutionerna har bidragit till en utveckling och mångfald av konstnärliga uttryck som främjar förnyelse och utveckling av verksamheterna och utbudet till publiken. Regeringen bedömer att det fortsatt finns utmaningar gällande tillgänglighet och jämställdhet inom kulturområdet.

Statens kulturråds bidragsgivning till kulturlivets internationalisering har tillsammans med Konstnärsnämndens bidragsgivning främjat internationellt utbyte och samverkan inom kulturområdet. Konstnärliga utövare har fått möjlighet till nya arbetstillfällen och ökade möjligheter till försäljning av konst och kultur inom scenkonst, musik, konst och konsthantverk samt litteratur och teater. Internationella samarbeten har även gjort det möjligt för svensk publik att se och ta del av konst från flera länder. Inom ramen för Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar har Sverige och de andra nordiska länderna fortsatt att lyfta vikten av att stärka och skydda den konstnärliga friheten internationellt. Förstärkningen av Konstnärsnämndens bidrag och ersättningar till konstnärer för att möjliggöra fler långa stipendier, som inleddes 2023, har fortsatt 2024 och har bidragit till konstnärlig utveckling och konstnärlig frihet, med stöd till en bredd av konstnärliga uttryck.

3.7 Politikens inriktning för kulturområdet

Stärkta förutsättningar för bildning samt kultur för barn och unga

Stärkt läsfrämjande genom satsningar på kvalitetslitteratur, folkbibliotek och initiativ för läsfrämjande

Sverige befinner sig i en läskris. Regeringen genomför därför en rad satsningar som syftar till att vända krisen och se till att Sverige återigen blir ett läsande land. I syfte att stärka de ekonomiska villkoren för författare och litterära upphovsmän och därmed öka förutsättningarna för konstnärlig utveckling och tillgång till kvalitetslitteratur i Sverige föreslår regeringen en förstärkning av biblioteksersättningen. Regeringen avsätter även medel för en satsning på folkbibliotekens läsfrämjande insatser där barn och unga ska prioriteras. Därutöver avsätter regeringen medel till Berättarministeriet för en satsning på läsfrämjande i socialt utsatta områden.

Ökad digital tillgång till kulturskolors utbud för barn och unga

Regeringen beräknar att 10 miljoner kronor av statens befintliga stöd till kulturskolorna fr.o.m. 2026 kommer att riktas till kulturskolornas digitala insatser som syftar till att fler barn och unga ska kunna ta del av skolornas utbud. Denna digitala inriktning kan bidra till att minska de köer som många kulturskolor har i dagsläget. Barns och ungas tillgång till kulturskolornas verksamheter är viktig både utifrån behov av en meningsfull fritid och som en del i utbildningskedjan inom kulturområdet.

Förstärkning av samtida dans

Regeringen föreslår en förstärkning av bidraget till Dansens Hus för att öka utbudet av dans för barn och unga. I och med att lokalerna på Norra Bantorget återöppnas hösten 2025 efter en omfattande renovering kommer verksamheten arbeta för ett ökat fokus på barns och ungas tillgång till samtida dans.

Ökad tillgång till landets museer

Museernas arbete med att utvidga målgrupper och nå nya besökare visar på en positiv utveckling, men det behövs ett fortsatt arbete för att nå målet om att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Regeringen föreslår därför att medel avsätts för en förstudie om ett nationellt museikort som kan bidra till att öka antalet besökare till landets museer och därmed till ökad tillgänglighet till kultur och ökade intäkter för museerna.

En kulturkanon för Sverige

En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92) överlämnades till regeringen i september 2025. Totalt har 100 verk valts ut av fristående och sakkunniga expertgrupper. En svensk kulturkanon ska vara ett levande och användbart verktyg för bildning, gemenskap och inkludering som gör svensk kultur tillgänglig för fler. Själva listan av verk blir inte föremål för remittering eller politisk behandling. Kommittén har också haft i uppdrag att föreslå hur en svensk kulturkanon kan tillgängliggöras brett och hållas relevant över tid. Dessa förslag ska regeringen nu ta ställning till.

Konstnärers villkor

De professionella konstnärerna har en avgörande betydelse för ett levande kulturliv. Många konstnärer är samtidigt ekonomiskt sårbara. Långa stipendier bidrar till konstnärlig utveckling, då de under en viss tid ger konstnärer ekonomisk trygghet och möjlighet att fördjupa sitt konstnärskap. Regeringen föreslår att den tidigare förstärkningen av bidrag och ersättningar till konstnärer i syfte att möjliggöra fler långa stipendier förlängs.

Sänkt mervärdesskatt för tillträde till dansbandsevenemang och andra danstillställningar

Regeringen avser att föreslå att mervärdesskattesatsen på tillträde till danstillställningar sänks från 25 procent till 6 procent, så att tillträdet till bl.a. dansbandsevenemang får samma skattesats som tillträdet till exempelvis konserter. Syftet med förslaget är att främja dans och kultur (se Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor, volym 1b, avsnitt 13.20).

Beredskap för skydd av kulturarv

Det försämrade säkerhetspolitiska läget innebär att det ställs nya krav på kulturarvssektorns beredskap. Det behöver finnas goda förutsättningar för att skydda kulturarvet i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. Det behöver också säkerställas att en fungerande informationshantering kan upprätthållas, vilket är nödvändigt både för att hålla i gång samhällsviktig verksamhet och för att kunna återuppbygga samhällsviktiga funktioner. För att möjliggöra detta har regeringen beslutat att Riksantikvarieämbetet och Riksarkivet ska vara beredskapsmyndigheter. Detta ger myndigheterna långsiktiga förutsättningar att arbeta aktivt med beredskap och civilt försvar framöver.

Merparten av de svenska arkivhandlingarna kommer inte att kunna undanföras i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. Därför behövs ett gott skydd i ordinarie

arkivdepåer. Riksarkivet tillträder hösten 2025 statens nya arkivdepå i Härnösand som möter höga säkerhetskrav. Regeringen föreslår att medel tillförs Riksarkivet för att kunna hantera merkostnader under flytten samt för att kunna hyra ytor som i framtiden ska fyllas av arkiv men som ännu inte är finansierade av avgifter.

I den internationella kontexten följer regeringen arbetet med skydd av kulturarv med ett särskilt fokus på Ukraina.

Förstärkning av de centrala museer som är stiftelser

I syfte att säkerställa en verksamhet av hög kvalitet vid Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet och Arbetets museum föreslår regeringen att bidraget till de centrala museer som är stiftelser tillförs medel.

Renovering av Kungliga Operan

Regeringen föreslår en förstärkning av bidraget till Kungliga Operan AB (Operan) för deltagande i Statens fastighetsverks projektering av en renovering av operabyggnaden samt för de tillkommande kostnader som Operan har under evakueringsperioden under renoveringen. Operans deltagande i projekteringsarbetet är avgörande för att säkerställa att renoveringen blir effektiv och ändamålsenlig. Regeringen anser att Operan ska kunna bedriva verksamhet utifrån nationalscensuppdraget för opera och balett även under den period verksamheten inte kan bedrivas i operabyggnaden. Operan föreslås därför tillföras medel för att kunna bedriva verksamheten utanför operahuset.

Bättre förutsättningar för kulturellt och kreativt skapande

Ett samspel mellan privat och offentlig finansiering är angeläget för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen. Sedan 2009 års kulturpolitiska proposition Tid för kultur (prop. 2009/10:3) är det en uttrycklig ambition att den privata finansieringen av kultur ska öka. Regeringen föreslår att medel tillförs för att Konstnärsnämnden genom det särskilda beslutsorganet Kulturbryggan ska möjliggöra mötesplatser och kompetensutveckling för kultursektorns aktörer och näringslivet kring frågor om breddad finansiering.

Sveriges värdskap för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad 2029

Regeringen har 2025 utsett Kiruna till att vara EU:s kulturhuvudstad år 2029. Att vara värd för detta evenemang följer av det svenska medlemskapet i EU och regleras i Rådets beslut nr 445/2014/EU. Bestämmelserna för kulturhuvudstadsårets genomförande förutsätter långsiktig planering och bygger på medfinansiering från EU, kommunen, regionen och staten. Även privat finansiering bidrar till genomförandet. Det är angeläget att utbetalningen av den statliga medfinansieringen fördelas på flera år inför att evenemanget går av stapeln. Regeringen avser att återkomma vad gäller den statliga finansieringen inför 2029.

AI-utveckling genom digitisering

Ökad tillgång till data för träning av språkmodeller

Behovet av att digitisera statligt arkivmaterial, dvs. konvertera information från analog till digital form, är stort av flera skäl. Data från arkiven behövs för att kunna träna svenska språkmodeller så att en svensk kulturell identitet och svenska värderingar återspeglas vid användning av AI-verktyg. Digitisering är också viktig mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget. Det finns ett stort behov av att säkerställa samhällsviktig information som fortfarande förvaras i pappersbaserade arkiv.

Digitiseringen kan därtill bidra till ökad tillgänglighet och ökad effektivitet inom staten. Regeringen föreslår därför att medel tillförs för att stärka Riksarkivets digitiseringsverksamhet.

Stärkt sysselsättning genom digitisering och digitalisering av samlingar

I propositionen Vårändringsbudget för 2025 tillfördes medel för att öka digitiseringen och digitaliseringen av arkiv- och föremålssamlingar inom kulturområdet. Regeringen bedömer att ytterligare insatser bör genomföras som förbättrar förutsättningarna för att långsiktigt bevara och tillgängliggöra det gemensamma kulturarvet. En digitisering och digitalisering av samlingar inom kultursektorn kan omfatta en mängd olika insatser avseende museisamlingar, arkivmaterial, litteratur och audiovisuella medier, t.ex. det musikaliska kulturarvet, och bidrar på ett verkningsfullt sätt till kulturområdets beredskapsarbete samt verkar konjunkturreglerande på samhällsekonomin.

En ändamålsenlig organisering av statliga myndigheter på kulturområdet

Den statliga förvaltningen ska vara kostnadseffektiv och ändamålsenligt organiserad. Regeringen har inom kulturområdet därför för avsikt att från den 1 januari 2026 ha inordnat vissa mindre myndigheters uppgifter i andra befintliga myndigheter. Detta gäller Nämnden för hemslöjdsfrågor, vars uppgifter inordnas i Statens kulturråd, Statens centrum för arkitektur och design och Statens konstråd, vars uppgifter inordnas i Moderna museet och Statens försvarshistoriska museer, vars uppgifter inordnas i Statens maritima och transporthistoriska museer.

Syftet med organisationsförändringarna är bl.a. att skapa en mer robust myndighetsstruktur och minska den sårbarhet som kan finnas för mindre myndigheter. Utgångspunkten är att organisationsförändringarna inte ska förändra myndigheternas befintliga uppgifter, utan ge bättre förutsättningar för ett ökat fokus på kärnuppgifterna.

När det gäller inordnandet av Statens centrum för arkitektur och designs och Statens konstråds uppgifter i Moderna museet är syftet också att möjliggöra synergieffekter som stärker arbetet med konst, arkitektur, form, design och gestaltad livsmiljö i hela landet och att utveckla nya publikupplevelser för medborgarna.

Vad gäller inordnandet av Statens försvarshistoriska museers uppgifter i Statens maritima och transporthistoriska museer är syftet även att skapa förutsättningar för en stärkt och samlad kunskapsuppbyggnad som berikar med nya perspektiv på samlingar och utställningar inom såväl det försvarshistoriska som det maritima och transport-historiska fältet. Inordnandet väntas även effektivisera samlingsförvaltningen genom gemensamma system och processer.

Regeringen avser vidare att pröva uppgifter och verksamhet vid Myndigheten för kulturanalys samt hur verksamhet kan föras över till Statens kulturråd.

Främjande av samarbetet mellan Sverige och Finland

Regeringen föreslår en förlängning av stödet till Finlandsinstitutet i Stockholm under 2026 för att främja samarbetet mellan Sverige och Finland samt främja och förmedla finskspråkig och sverigefinsk kultur i Sverige. Stödet bidrar även till att uppfylla de nordiska statsministrarnas Vision 2030 – att Norden ska bli världens mest integrerade och hållbara region år 2030.

4 Kulturområdesövergripande verksamhet

4.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen beslutat för den nationella kulturpolitiken och för de statliga insatserna för stöd till den kommunala kulturskolan.

4.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen för kulturområdets övergripande verksamheter omfattar följande bedömningsgrunder:

- kultur i hela landet, bl.a. hur bidrag inom kultursamverkansmodellen fördelas per län respektive konst- och kulturområde och regional fördelning av vissa andra statliga kulturutgifter
- kultur av och för fler, bl.a. insatser för att stärka kulturskolan och insatser för bättre möjligheter till kulturupplevelser och eget skapande för alla
- konstnärlig frihet, bl.a. insatser för att säkerställa och stärka den konstnärliga friheten
- kulturlivets internationalisering, bl.a. insatser för att främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan, inklusive de utsända kulturrådets arbete, samt svensk medverkan i EU-programmet Kreativa Europa.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.5) är samtliga relevanta och ingår i resultatredovisningen för området.

4.3 Resultatredovisning

Kultur i hela landet

Regionalt utfall av statens insatser

Vartannat år redovisar Statens kulturråd det regionala utfallet av 27 statliga kulturmyndigheters och institutioners verksamheter och bidrag som kan härledas till samtliga län. De senaste två åren har 86 respektive 85 procent av de statliga anslagen kunnat härledas, se tabell 4.1.

Tabell 4.1 Utfall av statliga medel till kulturverksamheter, per län och per invånare 2020–2024 (löpande priser)

Län	2022(tkr)	Kr/inv	2023(tkr)	Kr/inv	2024(tkr)	Kr/inv
Stockholm	3 756 908	1 540	3 035 844	1 237	3 087 800	1 248
Uppsala	207 847	519	181 063	448	178 008	436
Södermanland	131 735	435	105 035	348	101 410	336
Östergötland	270 856	574	233 377	494	217 175	460
Jönköping	114 320	310	103 029	279	93 033	251
Kronoberg	86 897	425	74 733	367	75 212	370
Kalmar	109 741	443	90 237	366	89 057	362
Gotland	253 913	4 151	235 716	3 862	230 116	3 774

Län	2022(tkr)	Kr/inv	2023(tkr)	Kr/inv	2024(tkr)	Kr/inv
Blekinge	105 162	662	97 046	614	94 358	600
Skåne	716 681	507	539 255	379	542 034	379
Halland	121 627	355	89 984	262	85 476	248
Västra Götaland	985 588	560	804 450	455	763 880	431
Värmland	162 356	572	116 123	410	115 296	407
Örebro	112 157	364	97 860	318	98 360	319
Västmanland	94 999	338	84 507	301	89 338	318
Dalarna	136 089	472	110 638	385	94 871	331
Gävleborg	178 304	621	160 834	563	155 194	545
Västernorrland	130 575	537	111 769	462	110 541	458
Jämtland	90 137	679	86 844	655	84 592	637
Västerbotten	223 960	811	169 512	608	176 675	628
Norrbottn	158 020	634	160 165	645	131 951	531
Internationellt	83 747	-	93 766	-	79 365	-
Totalt härlett	8 231 617	782	6 781 789	643	6 693 740	632
Totalt i kulturbudgetens utfall för ingående poster	9 516 336	904	7 907 308	749	7 904 765	747

Anm.: De regionalt härledda medlen består av kostnader för myndigheters förvaltning, direkt statligt finansierad verksamhet och kulturbidrag som förmedlas vidare till kulturaktörer. I 2022 års siffror ingår kris- och återstartsmedel på ca 1,3 miljarder kronor. För längre tidsserie se prop. 2023/24:1 s 24–25.

Källa: Statens kulturråd, Statliga kulturutgifter i regionerna 2023–2024.

Statens kulturråds redovisning innehåller även regionala utfall inom olika kulturområden och regionala utfall av större ordinarie statliga kulturbidrag. Fördelningen av de större ordinarie kulturbidragen har en jämnare geografisk spridning jämfört med den totala sammanställningen (tabell 4.1). T.ex. ligger nivån i fördelningen av kulturbidragen för Stockholms län närmare övriga län vad gäller kronor per invånare.

Kultursamverkansmodellen bidrar till kultur i hela landet

Statens kulturråd lämnar bidrag till regionala kulturverksamheter genom kultursamverkansmodellen. Inom modellen ansvarar myndigheten för en länsvis fördelning av statligt stöd som regionerna därefter fördelar till kulturverksamheter inom respektive län. Under 2024 fördelade Statens kulturråd totalt ca 1,5 miljarder kronor inom kultursamverkansmodellen. Ungefär 260 verksamheter har tilldelats verksamhetsbidrag. Statens kulturråd har särskilt förstärkt regionala prioriteringar inom bild och form, hemslojd- och litteraturfrämjande verksamhet samt professionell scenkonst inom dans, musik och opera. Utöver det fördelade myndigheten 107 miljoner kronor till regionala kulturverksamheter i Stockholms län som inte ingår i modellen, se tabell 4.2.

Tabell 4.2 Beviljade verksamhetsbidrag totalt per region 2020–2024

Tusental kronor

Region	2020	2021	2022	2023	2024
Blekinge	17 351	25 026	26 653	27 257	28 203
Dalarna	37 986	40 164	42 454	43 338	44 129
Gotland	24 274	25 880	27 356	27 868	28 519
Gävleborg	42 825	46 380	49 424	50 288	50 741
Halland	30 290	32 176	37 011	38 433	38 779
Jämtland	32 239	35 072	37 243	41 167	41 538
Jönköping	34 933	40 129	44 417	45 724	46 535

Region	2020	2021	2022	2023	2024
Kalmar	32 877	33 830	37 759	38 990	39 641
Kronoberg	38 948	35 417	38 126	39 061	39 413
Norrbottnen	48 151	50 363	54 705	58 598	56 906
Skåne	201 877	220 618	235 680	238 667	240 816
Södermanland	29 155	32 200	35 036	35 436	36 455
Uppsala	42 019	43 836	46 735	47 668	48 098
Värmland	54 812	58 645	62 688	63 803	64 579
Västerbotten	86 221	90 197	95 326	87 311	88 097
Västernorrland	47 032	49 146	52 519	56 152	56 658
Västmanland	32 504	34 079	36 822	37 242	37 577
Västra Götaland	328 849	351 046	373 056	378 309	381 714
Örebro	41 217	44 348	46 876	48 211	48 944
Östergötland	72 864	78 856	85 451	86 426	87 204
Totalt (belopp i tkr)	1 276 431	1 367 408	1 465 337	1 489 949	1 504 546
Stockholm (utanför modellen)	98 000	102 018	104 977	106 565	107 507

Källa: Statens kulturråd.

Enligt Statens kulturråds rapport Kultursamverkansmodellen: Uppföljning av ekonomi, personal och aktiviteter 2023 (Ku2024/01270) fördelades under 2023 totalt nästan 5,4 miljarder kronor i årliga statliga, regionala och kommunala bidrag till verksamheterna i kultursamverkansmodellen vilket är en minskning med 4,7 procent (i fasta priser) jämfört med 2022. Sedan 2011 då modellen infördes har den andelsmässiga fördelningen varit stabil. 2023 utgjorde statens andel 28 procent, regionernas andel 47 procent och kommunernas andel 25 procent vilket är samma fördelning som 2022.

Utöver verksamhetsbidrag beviljar Statens kulturråd även tidsbegränsade utvecklingsbidrag till projekt av nationellt kulturpolitiskt intresse. Under 2024 fördelades 22,2 miljoner kronor till 53 regionala utvecklingsprojekt, en fortsatt minskning jämfört med föregående år.

Efter remittering av betänkandet Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58) fick Statens kulturråd i januari 2025 regeringens uppdrag att bl.a. lämna förslag på hur myndighetens arbete och samverkan inom kultursamverkansmodellen kan vidareutvecklas (Ku2025/00053). Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2025.

Stöd till icke-statliga kulturlokaler har bidragit till underhåll och utveckling av lokalerna

Boverkets samlingslokaldelegation har fördelat stöd till icke-statliga kulturlokaler. Stödet har gått till utbyte eller komplettering av inventarier, standardhöjande reparationer, tillgänglighetsanpassningar för personer med funktionsnedsättning och ombyggnader. År 2024 inkom 31 ansökningar till ett sammanlagt belopp om ca 46 miljoner kronor vilket är 10 miljoner kronor mer än föregående år. Under 2024 beviljade Boverket 12 ansökningar till ett belopp om 10,1 miljoner kronor vilket är 1,5 miljoner kronor mindre än 2023.

Kulturinstitutioners hyror

Hyreskostnaderna och deras andel av statligt anslag eller bidrag har minskat för vissa kulturinstitutioner under 2022–2024. För merparten av institutionerna har hyreskostnadernas andel av förvaltningsanslag och bidrag ökat mellan 2022 och 2024. Hyreskostnadernas andel av de statliga förvaltningsanslagen och bidragen varierade mellan 1,87 och 63,89 procent under 2024, vilket framgår av tabell 4.3.

Tabell 4.3 Hyreskostnader för vissa kulturinstitutioner

Myndighet/Institution	Hyreskostnad inkl. uppvärmning och el (tkr)			Förvaltningsanslag/bidrag från regeringen (tkr)			Hyreskostnad, inkl. uppvärmning och el, andel av förvaltningsanslag och bidrag (%)			Förändring av kostnadernas andel av förvaltningsanslag och bidrag 2022–2024 i procent-enheter	Hyrans andel av totala kostnader 2024
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024		
Riksteatern	5 864	6 655	5 444	294 338	293 715	290 666	1,99 %	2,27 %	1,87 %	-0,12	1,67 %
Kungliga Operan AB	56 465	58 576	58 892	507 922	511 796	550 445	11,11 %	11,45 %	10,70 %	-0,41	8,56 %
Kungliga Dramatiska teatern AB	31 370	31 222	33 440	260 804	257 892	255 215	12,03 %	12,11 %	13,10 %	+1,07	10,49 %
Dansens Hus	14 700	6 967	6 647	27 737	28 503	25 238	53,00 %	24,44 %	26,34 %	-26,66	12,35 %
Drottningholms Slottsteater	643	596	645	15 841	14 958	16 583	4,06 %	3,98 %	3,89 %	-17,05	1,80 %
Statens musikverk	27 993	29 335	31 519	97 355	98 521	101 716	26,92 %	28,75 %	29,78 %	+2,86	29,18 %
Institutet för språk och folkminnen	8 327	10 859	11 860	73 543	75 293	77 647	11,32 %	14,42 %	15,27 %	+ 3,95	10,05 %
Riksarkivet	142 167	154 710	168 938	479 564	466 626	502 643	29,65 %	33,16 %	33,61 %	+3,96	28,34 %
Riksantikvarieämbetet	46 689	61 142	63 949	306 924	312 375	318 672	15,21 %	19,57 %	20,07 %	+4,86	18,93 %
Statens historiska museer	48 613	56 997	62 817	205 057	204 726	220 337	23,71 %	27,84 %	28,51 %	+4,80	14,65 %
Nationalmuseum	114 655	118 575	119 588	251 494	239 557	249 983	45,59 %	49,50 %	47,84 %	+2,25	38,17 %
Naturhistoriska riksmuseet	63 842	63 416	73 755	221 493	210 432	228 672	28,82 %	30,14 %	32,25 %	+3,43	19,93 %
Statens museer för världskultur	70 836	78 289	82 662	202 894	196 675	208 923	34,91 %	39,80 %	39,57 %	+4,66	34,10 %
Statens maritima och transporthistoriska museer	107 287	117 431	118 938	200 345	194 202	189 991	53,55 %	60,47 %	62,60 %	+9,05	24,56 %
Statens centrum för arkitektur och design	16 208	17 984	18 843	69 944	70 376	72 690	23,17 %	25,55 %	25,92 %	+2,75	25,57 %
Statens försvarshistoriska museer	44 571	48 142	48 061	138 915	135 507	146 253	32,09 %	35,53 %	32,86 %	+0,77	31,58 %
Moderna museet	54 551	59 944	61 564	173 232	166 789	172 789	31,49 %	35,94 %	35,98 %	+4,49	24,00 %
Nordiska museet	30 880	36 458	40 099	128 854	124 854	125 854	23,97 %	29,20 %	31,86 %	+7,89	20,31 %
Tekniska museet	9 004	7 040	7 577	56 317	51 317	51 767	15,99 %	13,72 %	14,64 %	-1,35	4,60 %
Arbetets museum	3 208	3 009	2 997	20 332	19 532	19 632	15,78 %	15,41 %	15,27 %	-0,51	10,15 %
Dansmuseet	5 936	6 242	6 679	10 779	10 454	10 454	55,07 %	59,71 %	63,89 %	+8,82	37,59 %
Forum för levande historia	8 198	8 847	9 061	50 175	50 757	53 157	16,34 %	17,43 %	17,05 %	0,71	11,46 %

Källa: Uppgifter från respektive myndighet och institution. Uppgifter för 2022 har efter kvalitetsgranskning i vissa fall justerats jämfört med motsvarande uppgifter i budgetpropositionen för 2024 (prop. 2023/24:1, utg.omr 17 tabell 4.4). Tabellen har därtill kompletterats med uppgifter om hyrans andel av totala kostnader 2024.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför med anledning av utskottets uppföljning av hyressättningen inom kulturområdet (bet. 2009/10KrU1 punkt 2, rskr. 2009/10:144). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör vidta åtgärder i enlighet med vad kulturutskottet anför med anledning av de förslag som utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp lyft fram om kulturinstitutionernas lokalförsörjning. Regeringen bör således överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra fört med sig inom kulturområdet, belysa i vad mån kulturinstitutionernas lokalkostnader påverkas av antikvariska merkostnader, verka för att deras underhåll kan hållas på en väl avvägd nivå samt ge dem incitament att fortsatt förbättra tillgängligheten och verka för en långsiktigt hållbar utveckling. Regeringen bör också noga följa hur Statens fastighetsverks administrationskostnader utvecklas samt ge Ekonomistyrningsverket ett tydligare och utökat ansvar för stöd till myndigheter i lokalförsörjningsfrågor (bet. 2009/10:KrU1 s. 22–23). Regeringen har tidigare svarat på delar av tillkännagivandet (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2 avsnitt 9.4 s. 124). Den del som kvarstår är frågan om att regeringen bör överväga de särskilda problem som systemet med ändamålsfastigheter och kostnadshyra har lett till inom kulturområdet. Regeringen beslutade den 30 augusti 2018 att ge en särskild utredare i uppdrag att utreda och föreslå nya alternativa och hållbara hyresmodeller för de fem kulturinstitutioner som sedan 2001 har en kostnadsbaserad hyresmodell (dir. 2018:98). Utredningen om översyn av hyresmodell för vissa kulturinstitutioner redovisade sitt uppdrag den 14 december 2020 i betänkandet Funktionalitet och enhetlighet – hyresmodell för fem kulturinstitutioners huvudbyggnader (SOU 2020:76). En sakkunnig utredare fick den 8 maj 2024 i uppdrag att göra en fördjupad analys av effekterna av kostnadshyresmodellen och föreslå nya principer för hyressättningen för de byggnader som i dag har kostnadshyra. Uppdraget redovisades den 29 november 2024 i promemorian Efter kostnadshyra – ändamålsenlig hyresmodell för fem centrala kulturinstitutioner (Ds 2024:32). Efter remittering av promemorian fick Statens fastighetsverk i september 2025 i uppdrag av regeringen att med berörda avtalsparter påbörja omförhandlingar av hyresavtalen för huvudbyggnaderna för Historiska museet, Kungliga Dramatiska teatern AB, Kungliga Operan AB, Nationalmuseum och Naturhistoriska riksmuseet (Fi2025/01679), i syfte att kunna ingå nya hyresavtal med marknadsmässig hyressättning. För ett fåtal av regeringen utpekade fastigheter bör det finnas en möjlighet att tillämpa en s.k. intäktsjusterad hyra. Regeringen avser att återkomma i frågan om tillämpningen av en intäktsjusterad hyra för de aktuella byggnaderna. Uppdraget ska delredovisas senast den 15 januari 2026 och slutredovisas senast den 1 februari 2031. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Kultur av och för fler

Satsningarna på barn och unga har stärkts

Under 2024 fördelade Statens kulturråd ca 418 miljoner kronor till verksamheter som i sin helhet riktar sig till barn och unga, att jämföra med ca 395 miljoner kronor 2023. Utöver dessa bidrag fördelar staten också medel till barn och unga inom andra satsningar som även vänder sig till andra målgrupper. Den totala summan för satsningar som når barn och unga är således högre men går i dagsläget inte att härleda fullt ut. Statens kulturråd arbetar dock för att kunna presentera mer utförlig statistik om bidragsgivningen till målgruppen. För fler satsningar på barn och unga se även avsnitt 5 Teater, dans och musik, avsnitt 6 Litteraturen, läsandet och språket och avsnitt 10 Museer, arkitektur, bild och form.

Skapande skola har god spridning över landet

Statens bidrag till Skapande skola syftar till att integrera konst och kultur i skolan. Genom satsningen får elever ökade möjligheter att, tillsammans med professionell

kulturverksamhet, uppleva och utveckla förståelse för olika uttrycksformer samt ökade möjligheter till eget skapande. Skapande skola har god spridning över landet och under 2024 fördelade Statens kulturråd ca 172 miljoner kronor till 437 beviljade ansökningar, se tabell 4.4. Under 2024 nådde satsningen drygt 862 000 elever, vilket motsvarar nästan 70 procent av målgruppen. Trots att de beviljade bidragen under 2024 var lägre än föregående år nådde satsningen drygt 17 500 fler elever än 2023. Dessutom bidrar satsningen till att stärka arbetsmarknaden för professionella kulturskapare, nära 85 procent av stödet har gått till löner och arvoden för dessa aktörer.

Tabell 4.4 Skapande skola

Beviljade ansökningar och belopp	2020	2021	2022	2023	2024
Antal beviljade ansökningar	397	354	373	423	437
Antal beviljade med kommunal huvudman	258	252	258	266	268
Antal beviljade med enskild huvudman	139	100	113	154	166
Antal beviljade med statlig huvudman	0	2	2	2	3
Beviljat belopp	182,5	196,6	195,6	196,9	171,7
Antal elever som omfattas	829 200	726 800	776 500	845 300	862 800

Anm.: Från och med 2021 omfattas inte förskolan av bidraget. Antal elever är avrundat till närmaste hundratal.

Källa: Statens kulturråd.

Statens stöd till den kommunala kulturskolan når nästan 99 000 barn och unga

Enligt rapporten Kulturskolan i siffror, sammanfattning av statistik 2023 (Statens kulturråd, 2024) var totalt ca 190 000 barn och unga mellan 6 och 19 år inskrivna i den kommunala kulturskolans ordinarie verksamhet det året. Det utgjorde ca 11 procent av gruppen barn och unga i den åldern, andelen har varit i princip oförändrad under de senaste åtta åren. Deltagandet är högre bland flickor än pojkar. Av det totala antalet deltagartillfällen står flickor för ca 64 procent och pojkar för ca 36 procent. Under 2024 fördelade Statens kulturråd ungefär 95 miljoner kronor till kommuner som bedriver kulturskoleverksamhet, vilket är i nivå med föregående år. Av myndighetens rapport Vad går bidraget till?, redovisningar av utvecklingsbidraget till kulturskolor 2022/23 och 2023/24 (Statens kulturråd, 2025), framgår att bidraget nått nästan 99 000 barn och unga under 2023/24, varav ca 56 000 är nya deltagare. Av rapporten framgår vidare bl.a. att kommunerna fortsatt arbetar med att inkludera fler målgrupper och utöka sin undervisning till fler ämnen. Under 2024 fördelade Statens kulturråd även 2 miljoner kronor till aktörer som bedriver undervisning med nationell spetskompetens och ca 26 miljoner kronor till kapacitetsstärkande insatser, exempelvis samordnande insatser. Bidraget till nationell spetskompetens är oförändrat sedan föregående år medan bidraget till kapacitetsstärkande insatser är nytt, vilket gör att jämförande siffror saknas.

De nationella minoriteternas möjligheter till kultur har stärkts

Statens kulturråds riktade bidragsgivning till de nationella minoriteternas kultur, dvs. judars, romers, samers (som även är ett urfolk) sverigefinnars och tornedalingars språk och kultur, uppgick under 2024 till nära 20 miljoner kronor. Statens kulturråd bedömer att arbetet under 2024 har bidragit till att stärka de nationella minoriteternas möjlighet att delta i kulturlivet.

Tabell 4.5 Statens kulturråds bidragsgivning till nationella minoriteter

Tusental kronor

Bidrag	2020	2021	2022	2023	2024
Projektbidrag	4 050	4 584	6 347	5 750	4 260
Verksamhetsbidrag	7 800	8 800	11 600	11 350	11 700
Litteraturbidrag	2 002	1 515	1 889	2 679	2 872
Kulturtidskrifter	850	1 022	1 192	1 042	1 092
Totalt	14 702	15 921	21 028	20 821	19 924

Anm.: Könsuppdelad statistik finns inte tillgänglig.

Källa: Statens kulturråd.

Möjligheten för deltagande och utövande av kultur är inte jämlik

Statens kulturråd är en av de statliga myndigheterna med särskilt ansvar och uppdrag enligt regeringens strategi för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken 2021–2031. Myndigheten bedömer att personer med funktionsnedsättning inte har en jämlik tillgång till konst och kultur. Hindren är många och varierar beroende på funktionsnedsättning och andra faktorer som ålder, kön och socioekonomi. Statens kulturråd har under 2024 utarbetat en plan för att mer systematiskt följa upp funktionshinderspolitiken inom kulturområdet.

Statens kulturråd är en av de myndigheter som deltar i regeringens utvecklingsprogram Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM) under 2022–2025. Arbetet med könsuppdelad statistik visar bland annat att kvinnor fortsatt är i tydlig majoritet i de verksamheter som får bidrag inom bidragsområdet litteratur och bibliotek. Inom området teater, dans, musik och övrig scenkonst är bilden mer varierad och inom musik finns en övervikt av män.

Det civila samhället har bidragit till kultur i hela landet

Det civila samhällets aktörer har bidragit till att tillgängliggöra kultur i hela landet. Under 2024 uppgick Statens kulturråds bidragsgivning till totalt ca 308 miljoner kronor för dessa aktörer. Likt föregående år motsvarar det ca 12 procent av hela bidragsgivningen. Se även avsnitt 9 Kulturmiljö.

Tabell 4.6 Statens kulturråds bidragsgivning till det civila samhället

Bidragsgivning	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetsbidrag (mnkr)	230	230	333	238	210
Antal beviljade ansökningar	485	446	758	460	392
Andra bidrag (mnkr)	85	95	138	89	98
Antal beviljade ansökningar	601	553	733	657	611
Krisstöd och återstartsstöd (mnkr)	156	283	284	-	-
Antal beviljade ansökningar	1 408	1 076	664	-	-
Total bidragsgivning (mnkr)	469	608	754	327	308

Anm.: I förhållande till redovisningar i tidigare budgetpropositioner har beloppen i denna tabell avrundats till heltal och justerats. Könsuppdelad statistik finns inte tillgänglig. Krisstöd och återstartsstöd var inte aktuellt 2023 och 2024. Förändringen i verksamhetsbidrag jämfört med föregående år beror på att Kulturrådet under 2023 utökade användningen av anslagsbemyndigande för vissa bidrag, vilket innebär att beslut avseende 2024 fattades redan under 2023.

Källa: Statens kulturråd.

Scenkonstallianserna och centrumbildningarnas bidrar till att stödja landets kulturskapare

Under 2024 fördelade Statens kulturråd ca 92 miljoner kronor till scenkonstallianserna inom musik-, teater- och dansområdet. Medlen har bidragit till att allianserna har kunnat verka för att öka frilansande scenkonstnärers sociala och ekonomiska trygghet, utveckla matchning och förmedling samt stimulera den konstnärliga utvecklingen. Statens kulturråd fördelade också totalt ca 30 miljoner kronor till de 13 centrumbildningarna inom de olika konstområdena. Centrumbildningarna är uppdragsförmedlande organisationer som representerar över 12 000 yrkesverksamma kulturskapare och stödet har bidragit till att uppdrag förmedlats och arbetstillfällen skapats. I avsnitt 7 redogörs för fler åtgärder för att stärka kulturskaparnas villkor.

De kulturella och kreativa branscherna – en ny basnäring för Sverige

Med utgångspunkt i regeringens Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111) har flera åtgärder för att stödja visionen och målen i strategin beslutats. Regeringen har bland annat beviljat medel för en förstudie om en metod för statistik om de enskilda kulturella och kreativa branschernas omsättning och bidrag till samhällsekonomi och sysselsättning som redovisades den 31 mars 2025 (Ku2024/00588, Ku2025/00456). Regeringen har i regleringsbrevet för 2025 gett olika myndigheter uppdrag för att främja de kulturella och kreativa branscherna. Bland annat har Universitetskanslersämbetet fått i uppdrag att följa upp de konstnärliga högskoleutbildningarnas bidrag till kompetensförsörjningen. Svenska institutet ska bidra till genomförandet av strategin genom att främja kulturella och kreativa branscher. Statens kulturråd ska genom ett nytt återrapporteringskrav redovisa hur myndigheten bidrar till genomförandet av strategin. Vidare har Konstnärnämnden, genom en ändring i myndighetens instruktion, fått i uppgift att följa upp och sprida information om villkoren för konstnärernas företagande i de kulturella och kreativa branscherna. I december 2024 lämnade regeringen propositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60) till riksdagen som bl.a. omfattar ett inrättande av ett gemensamt innovationskontor för de kulturella och kreativa branscherna.

Kulturen är betydelsefull vid kris och höjd beredskap

Det är angeläget att så långt som möjligt upprätthålla kulturverksamheter också i kris eller i ett läge av höjd beredskap. Kulturrådet har under 2024 genomfört den årliga samverkanskonferensen som samlar representanter från regioner, myndigheter och institutioner. Detta år var syftet att bl.a. utbyta kunskap om frågor kring kultur och beredskap. När det gäller museernas arbete ställer det försämrade säkerhetsläget krav på samlingsförvaltningen och frågor om restvärdesplanering och planering av undanförelse har aktualiserats, se avsnitt 10 Museer, arkitektur, bild och form. Insatser har även genomförts för att stärka beredskapen inom kulturarvsområdet, se avsnitt 9 Kulturmiljö.

Den 19 juni 2025 beslutade regeringen att Riksarkivet och Riksantikvarieämbetet ska vara beredskapsmyndigheter från den 22 juli 2025.

Konstnärlig frihet

En breddad finansiering av kultursektorn kan stärka kulturens frihet

Att öka kultursektorns möjlighet till fler intäktskällor handlar ytterst om att stärka kulturens frihet och att skapa en större mångfald av kulturuttryck. Myndigheten för kulturanalys fick i december 2022 i uppdrag att göra en översyn av kulturområdets finansiering. Uppdraget slutredovisades i oktober 2024 i form av rapporten Privat

kulturfinansiering – Hinder, möjligheter och konsekvenser (2024:2). Genom rapporten har regeringen inhämtat ett viktigt kunskapsunderlag i frågor som rör breddad finansiering av kulturområdet och fått en god bild av de förutsättningar som såväl kulturaktörer som finansierer verkar under. Som en del i arbetet med att se över förutsättningarna och hitta vägar framåt, har de centrala museer som är myndigheter fått åiterrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2025 om att redogöra för sitt arbete med breddad finansiering. Den 12 juni 2025 tillsatte regeringen också en utredning som ska lämna förslag på hur den icke-offentliga finansieringen av kultur kan öka genom ekonomiska incitament (dir. 2025:61). Se även avsnitt 7, rubriken Kulturbryggan främjar nyskapande kultur och nya finansieringsmodeller.

Regeringen beslutade den 4 november 2024 om ett tilläggsdirektiv till Utredningen om skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet (Fi 2023:07). Utredaren ska bl.a. analysera om det finns behov av särskilda bestämmelser om avdrag eller annan skattelättnad för utgifter för sponsring i inkomstskattelagen (dir. 2024:103). Sponsring utgör en liten och allt mindre del av kulturlivets finansiering, vilket kan bero på att skattereglerna upplevs som otydliga.

Regeringen har verkat för att stärka den konstnärliga friheten

Under 2024 fördelade Statens kulturråd totalt ca 2,6 miljarder kronor i bidrag till kulturaktörer. Genom stödgivningen bidrar myndigheten bl.a. till stärkt konstnärlig frihet och främjande av konstnärlig mångfald. Under 2024 har Statens kulturråd arbetat för att stärka den konstnärliga friheten i sin bidragsgivning, dels genom att utveckla sakkunniggruppernas arbetssätt för att motverka risken för att omedvetna preferenser påverkar beslutsfattandet, dels genom att förenkla processen för bidragsansökan och tydliggöra hur en bidragsansökan ska göras.

Statens kulturråd och Sida tecknade i augusti 2024 ett nytt avtal gällande programmet för konstnärlig frihet som finansieras av Sida. Det nya avtalet sträcker sig till december 2027 och innebär möjligheter att intensifiera arbetet med att stärka den konstnärliga friheten internationellt och främja synergier mellan kultur- och biståndspolitiska insatser. År 2024 var det fjärde och sista året av den första perioden av programmet. Programmet finansierar centrala aktörer som stärker den konstnärliga friheten och bidrar till att främja kulturens roll för yttrandefrihet och demokratisering internationellt. Programmet skapar också mervärde för Statens kulturråds roll som nationell kontaktpunkt för Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar samt för utvecklingen av fristäder för förföljda konstnärer. Se även avsnitt 7 Konstnärernas villkor och avsnitt 12 Film, för arbetet med konstnärlig frihet.

Fristadsförfattare och fristadskonstnärer har främjats

Det finns i dag 25 fristäder i Sverige, dvs. kommuner eller regioner som är anslutna till det internationella nätverket Icorn (International Cities of Refuge Network). Antalet fristäder i Sverige har därmed ökat jämfört med 2023 trots utmanande ekonomiska förutsättningar i kommuner och regioner. Sverige och Norge är de två länder i världen som har flest fristäder. Under 2024 fanns det 20 fristadsförfattare och konstnärer på plats i landet. Statens kulturråd har under 2024 fördelat 1,9 miljoner kronor i projektbidrag till insatser som har syftat till att uppmärksamma fristadsfrågor, stärka, utveckla och förankra det nationella fristadsarbetet i Sverige och ge möjlighet för fristadskonstnärer att fortsätta med det egna konstnärskapet samt delta i offentliga och konstnärliga sammanhang. Kulturrådet har även beviljat bidrag till en nationell samordnare av Icorn-fristäder i Sverige för att främja en utveckling av fristadssystemet.

Kulturlivets internationalisering och internationellt arbete

Regeringen har verkat för ett vitalt kulturliv genom internationella utbyten och samarbeten

Statens kulturråds olika stöd till kulturlivets internationalisering har medverkat till att små företag och organisationer inom kulturella och kreativa branscher synliggjorts och fått nya uppdrag. Konstnärliga utövare har fått möjlighet till nya arbetstillfällen och ökade möjligheter till försäljning av konst och kultur inom scenkonst, musik, konst och konsthantverk samt litteratur och teater. Statens kulturråds bidragsgivning till mellanledets aktörer har främjat internationellt utbyte och samverkan inom kulturområdet. Genom stödet har dessa aktörer kunnat stärka sina nätverk och kontakter. Internationella samarbeten har gjort det möjligt för svensk publik att se och ta del av konst från flera länder.

Under 2024 fördelade Statens kulturråd även bidrag till de utsända kulturråden i Washington, Paris, Berlin, Istanbul och London för deras kulturfrämjande verksamhet, vilket bedöms ha främjat internationell närvaro och utbyten för det svenska kulturlivet.

Statens kulturråd har under 2024 samarbetat med bland annat Svenska institutet och Konstnärsnämnden kring kulturella och kreativa branscher. Myndigheten har även deltagit i Svenska institutets nationella råd för Sveriges nya varumärkesstrategi. Samarbetet med Svenska institutet är kopplat till Sveriges strategi för utrikeshandel och global konkurrenskraft, vilket stödjer regeringens mål för kulturella och kreativa branscher.

Statliga och ideella aktörer inom Sveriges kulturliv har, sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, engagerat sig för att ge stöd till organisationer inom kulturområdet i Ukraina. Bland dessa aktörer pågår en rad olika stödåtgärder såsom forskningsprojekt, insamlingar, utställningar och konserter.

Europeiska unionens program har stärkt kulturlivet

Statens kulturråd och Stiftelsen Svenska Filminstitutet följer årligen upp och redovisar utfallet av svenska ansökningar inom EU:s program Kreativa Europa. Den nuvarande programperioden inleddes 2021 och sträcker sig fram t.o.m. 2027. Som framgår av tabell 4.7 har antalet projekt med svensk medverkan ökat under 2024.

Tabell 4.7 Medel från EU:s program Kreativa Europa till projekt med svensk medverkan

Område	Antal projekt med svensk medverkan 2022	Beviljat belopp i euro	Antal projekt med svensk medverkan 2023	Beviljat belopp i euro	Antal projekt med svensk medverkan 2024	Beviljat belopp i euro
Delområde kultur ¹	19	1 671 829	56	3 377 180	97	41 155 686
Delområde Media	91	5 129 748	102	4 535 749	99	4 522 068
Sektorsövergripande programområde	1	150 998	2	275 214	0	0
Totalt Kreativa Europa	111	6 952 575	160	8 188 143	196	45 677 754

Anm.: Uppgifterna inom delområde Kultur 2023 inkluderar inte stöden inom Culture Moves Europe på grund av att dessa uppgifter inte redovisas per månad.

¹ Det ökade antalet projekt med svensk medverkan inom delområde kultur under 2024 beror på beviljade medel för europeiska nätverk och europeiska plattformar. Utlysningar om stöd till europeiska nätverk och europeiska plattformar endast äger rum två gånger under programperioden 2021–2027. Plattformarna och nätverken mottar fyraårigt stöd. I det beviljade beloppet för 2024 ingår stöd till europeiska plattformar med svensk medverkan. Det finns inte tillgängliga siffror gällande den andel av stödet som de svenska organisationerna har tilldelats, men plattformarnas partners får del av det finansiella stödet. Total summa inom område kultur utan stödet till europeiska plattformar inräknat år 2 820 920 euro, totalt inom Kreativa Europa 7 342 988 euro.

Källa: Statens kulturråd.

Myndigheten för kulturanalys har i uppdrag att varje år redovisa en samlad uppföljning och analys av utfallet av svenska projekt med kulturanknytning som har beviljats stöd från olika EU-fonder 2021–2027. Förutom de program som startats under 2024 har medel fortfarande betalats ut från Landsbygdsprogrammet 2014–2022. Under 2024 beviljades totalt 172 svenska projekt med kulturanknytning, vilket är en minskning från förra året. Flest projekt med kulturanknytning finns inom Leader som finansieras av Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken. Fördelningen av medel till svenska projekt med kulturanknytning framgår av tabell 4.8.

Tabell 4.8 Medel från EU:s struktur- och investeringsfonder till svenska projekt med kulturanknytning

Program	2020	2021	2022	2023	2024
Regionalfondsprogram	17 953	2 498	0	67 642	34 545
Nationellt regionalfondsprogram	16 358	25 949	0	0	262
Socialfondsprogram	35 453	18 119	8 838	24 878	2 347
Landsbygdsprogram	-	14 150	22 835	24 218	7 300
Strategisk plan exkl. Leader				2 974	7 906
Leader				3 960	22 713
Interreg	-	-	37 365	89 382	50 663
Lokalt ledd utveckling	-	11 074	27 924	22 667	3 323
Totalt	69 764	71 790	96 962	235 721	129 059

Anm.: Myndigheten för kulturanalys har förändrat uppföljningen jämfört med tidigare redovisningar, därför finns inga jämförelsesiffror för landsbygdsprogrammet och lokalt ledd utveckling 2019–2020. Nytt i redovisningen är att siffror för Strategisk plan och Leader särredovisas fr.o.m. 2023. Sedan 2022 redovisas pengar som gått till svenska parter inom Interreg och inte hela beviljade summan per projekt. Därför är medlen inte jämförbara med tidigare år.

Källa: Myndigheten för kulturanalys.

Kiruna blir europeisk kulturhuvudstad i Sverige 2029

Regeringen beslutade den 6 mars 2025 att utse Kiruna till europeisk kulturhuvudstad i Sverige 2029. Värdskapet följer av Sveriges medlemskap i EU och beslutet följer den rekommendation som EU:s expertjury lämnade till regeringen i januari 2025 om vilken av de två svenska kandidatstäderna som bedömdes bäst uppfylla de bestämmelser som

gäller för värdskapet. Regeringen har även utsett en svensk observatör som ska följa arbetet inför genomförandet av kulturhuvudstadsåret.

Sverige var ordförande i Nordiska ministerrådet 2024

Under Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2024 prioriterades två frågor på kulturområdet – krisberedskap och läsfrämjande.

Vid årets första kulturministermöte i Stockholm den 2 maj 2024 bjöd Sverige, utöver de nordiska kulturministrarna, även in kulturministrarna från Estland, Lettland och Litauen till ett informellt nordisk-baltiskt utbyte om arbetet med beredskap för kulturarv och upprätthållande av kulturverksamheter i händelse av kris, höjd beredskap eller krig. Vid mötet antogs en deklaration som bland annat lyfter vikten av beredskapsplanering inom kulturområdet. Den 11 juni 2024 anordnades också en nordisk-baltisk expertkonferens med tema civil beredskap inom kulturområdet.

Inom ramen för det prioriterade området läsfrämjande, Ett läsande Norden, anordnades ett seminarium vid Bokmässan i Göteborg där kultur- och skolministrar från Sverige, Norge och Finland samtalande om samverkan för barns och ungas rätt till läsning och om hur läsande i skolan och på fritiden kan stärkas.

Under året antogs ett nytt samarbetsprogram på kulturområdet för perioden 2025–2030 och en ny arbetsplan för perioden 2025–2027. Ett nytt mål är att främja kultursektorns och mediernas roll i krisberedskap och i mötet med digitalisering och ny teknologi.

Sverige har bidragit till Unescos arbete med att stärka och synliggöra kulturens och kulturarvets betydelse

Inom ramen för Unescos konvention om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar har Sverige och de andra nordiska länderna fortsatt lyfta vikten av att stärka och skydda den konstnärliga friheten internationellt. Arbetet bedöms ha varit avgörande för att få upp frågan på agendan internationellt och synliggöra hur arbete för att främja kulturell mångfald, internationella samarbeten och konstnärlig frihet kan bedrivas, något som är särskilt viktigt i en tid när demokratin och den konstnärliga friheten är på tillbakagång i världen.

År 2024 inföll 70-årsjubileumet för Unescos Haagkonvention om skydd för kulturgegendom i händelse av väpnad konflikt (1954). Svenska aktörer uppmärksammade jubileet genom olika aktiviteter och evenemang. I april 2024 anordnade Riksantikvarieämbetet, Svenska Unescorådet och Svenska ICOM ett seminarium om kulturarv och folkrätt vid Sveriges museers vårmöte. Vid Riksantikvarieämbetets nordisk-baltiska konferens i juni 2024 var konventionen en central utgångspunkt för erfarenhetsutbyte.

I september 2023 fattade Unescos världsarvskommitté beslut om att granska världsarvet Laponia med anledning av regeringens tidigare beslut om koncession för gruvverksamhet i Kallak/Gällöck. Delegationens uppgift var att utreda om en eventuell gruvverksamhet kan påverka världsarvets universella värde. Riksantikvarieämbetet anordnade besöket i slutet av maj 2024. Resultaten presenterades i en rapport den 4 juli 2025 vid det 47:e världsarvskommittémötet i Paris. Unescos rapport innehåller nio rekommendationer för hur världsarvet ska kunna behålla sina unika värden.

Under 2020–2024 var Sverige medlem i den mellanstatliga kommittén för konventionen om trygghet av det immateriella kulturarvet. Institutet för språk och folkminnens redovisning om kommittéperioden (Ku2025/00283) visar att Sveriges aktiva roll i kommittén bl.a. främjat civilsamhällets engagemang i konventionsarbetet. I Sverige har kommittéperioden inneburit bl.a. ett ökat intresse hos allmänheten för såväl

konventionsarbetet som för både den nationella förteckningen Levande kulturarv och för konventionens internationella listor. Under 2024 utökades den nationella förteckningen med 13 nya kulturarv. Vid kommittémötet i Paraguay i december 2024 skrevs den svenska och norska fåbodkulturen in på Unescos representativa lista över mänsklighetens immateriella kulturarv (Ku2023/00480, Ku2025/00092).

4.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att den statliga bidragsgivningen till kultur i hela landet och de statliga insatserna som vidtagits för att möjliggöra kultur av och för fler, säkerställa den konstnärliga friheten och främja kulturlivets internationalisering och det internationella arbetet bidrar till att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen.

Verksamheter som finansieras genom bl.a. kultursamverkansmodellen har bidragit till att upprätthålla en kulturell infrastruktur i hela landet. Stödet till det civila samhällets verksamheter har bidragit till att komplettera övriga insatser. Barn och unga är en viktig målgrupp för den statliga kulturpolitiken. Satsningarna som särskilt riktar sig till målgruppen har bidragit till att fler barn och unga får möjlighet att ta del av kulturlivet. De nationella minoriteternas kultur, dvs. judars, romers, samers (som även är ett urfolk), sverigefinnars och tornedalingars språk och kultur är viktiga delar av kulturlivet i Sverige och statens stöd har bidragit till att minoriteternas språk och kultur har fortsatt att stärkas.

Regeringen noterar dock att det fortfarande finns utmaningar när det gäller exempelvis jämställdhet och tillgänglighet. Målet om att alla ska få möjlighet att delta i kulturlivet har därför inte uppnåtts fullt ut.

De åtgärder som regeringen har initierat utifrån strategin för företag i kulturella och kreativa branscher (skr. 2023/24:111) bedöms bidra till de strategiska mål och den vision för 2033 som formuleras i strategin, bl.a. att Sverige har stärkt sin position som ett ledande land för de kulturella och kreativa branscherna.

Det statliga bidraget till scenkonstallianserna och centrubildningarna har möjliggjort kultur för och av fler genom att stärka konstnärernas arbetsmarknad och trygghetsystem. Fristadssystemet bedöms ha bidragit till att främja den konstnärliga friheten internationellt vilket regeringen anser är eftersträvansvärt givet den geopolitiska utvecklingen i vår omvärld.

Regeringen har med utgångspunkt i rapporten Privat kulturfinansiering – Hinder, möjligheter och konsekvenser (2024:2) vidtagit åtgärder för att öka kultursektorns möjlighet till breddad finansiering, vilket bedöms stärka kulturens frihet och skapa en större mångfald av kulturuttryck.

Flera insatser som Statens kulturråd genomfört under året har bidragit till att stärka och lyfta frågan om den konstnärliga friheten såväl nationellt som internationellt. Statens kulturråds arbete för att främja kulturlivets internationalisering bedöms bl.a. ha bidragit till nya arbetstillfällen, ökad försäljning och att en internationell publik kan ta del av professionell kultur från Sverige.

Arbetet som bedrivs inom ramen för de internationella organisationerna möjliggör för Sverige att skydda kulturarvet och lyfta viktiga frågor kopplade till konstnärlig frihet, yttrandefrihet, jämställdhet och mångfald vilket är centralt för att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen. Genom arbetet med kultur och kulturarv inom ramen för det internationella arbetet har Sverige och svenska aktörer även kunnat utveckla samarbetet kring krisberedskap och ge stöd till Ukraina.

4.5 Budgetförslag

4.5.1 1:1 Statens kulturråd

Tabell 4.9 Anslagsutveckling 1:1 Statens kulturråd

Tusental kronor

2024	Utfall	73 371	Anslagssparande	1 890
2025	Anslag	76 668 ¹	Utgiftsprognos	78 011
2026	Förslag	83 206		
2027	Beräknat	84 624 ²		
2028	Beräknat	83 173 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 83 206 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 80 178 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens kulturråds förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för avveckling av Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.10 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:1 Statens kulturråd

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	76 668	76 668	76 668
Pris- och löneomräkning ²	1 413	2 744	4 330
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 000	1 017	-2 104
Överföring till/från andra anslag	4 125	4 195	4 279
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	83 206	84 624	83 173

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 4 125 000 kronor för 2026 för inordnandet av Nämnden för hemslöjdsfrågor i Statens kulturråd. För 2027 beräknas anslaget ökas med 4 195 000 kronor och för 2028 beräknas anslaget ökas med 4 279 000 kronor för samma ändamål (se avsnitt 3.7 Politikens inriktning för kulturområdet). Förslaget bedöms få begränsade konsekvenser för personalen. Medlen överförs från anslaget 4:3 *Nämnden för hemslöjdsfrågor* inom utgiftsområde 17 (som blir ett äldre anslag) och anslaget 1:4 *Tillväxtverket* inom utgiftsområde 24.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 1 000 000 kronor för 2026.

Regeringen föreslår att 83 206 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Statens kulturråd* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 84 624 000 kronor respektive 83 173 000 kronor.

Upphävande av riksdagsbindningar avseende Nämnden för hemslöjdsfrågor

Regeringens förslag

Riksdagens tidigare ställningstagande i fråga om Nämnden för hemslöjdsfrågor ska inte längre gälla.

Skälen för regeringens förslag

Nämnden för hemslöjdsfrågor inrättades 1981 genom riksdagsbeslut (prop. 1980/81:87, bet. 1980/81:NU42, rskr. 1980/81:276).

Regeringen gav den 23 november 2023 Statskontoret i uppdrag att analysera uppgifterna för och organiseringen av de myndigheter som leds av en nämnd samt vid behov föreslå vilka nämndmyndigheters uppgifter som regeringen bör överväga att inordna i andra myndigheter. Statskontoret redovisade uppdraget den 11 juni 2024 (Fi2024/01367) i rapporten En form för kollektivt beslutsfattande – en kartläggning och prövning av nämndmyndigheter (2024:11). Statskontoret föreslår i rapporten att regeringen bör överföra och inordna Nämnden för hemslöjdsfrågors uppgifter i Statens kulturråd. Rapporten har remitterats och remissinstanserna tillstyrker förslaget.

Regeringen har den 13 mars 2025 gett Nämnden för hemslöjdsfrågor och Statens kulturråd i uppdrag att förbereda att Nämnden för hemslöjdsfrågors uppgifter inordnas i Statens kulturråd från den 1 januari 2026 (Ku2025/00369–70). För att Nämnden för hemslöjdsfrågors uppgifter ska kunna inordnas i Statens kulturråd bör riksdagens tidigare ställningstagande i fråga om nämnden inte längre gälla.

4.5.2 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

2024	Utfall	463 315	Anslagssparande	5 767
2025	Anslag	454 582 ¹	Utgiftsprognos	451 414
2026	Förslag	501 582		
2027	Beräknat	357 582		
2028	Beräknat	367 082		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Anslaget får användas för utgifter för administration, främjande, uppföljning och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.12 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	454 582	454 582	454 582
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	47 000	-97 000	-87 500
varav BP26	47 000	45 000	45 000
– Stärkt läsfrämjande genom stöd till folkbiblioteken	40 000	40 000	40 000
– Förstärkning av bidraget till samisk kultur	5 000	5 000	5 000
– Bidrag till Finlandsinstitutets verksamhet	2 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	501 582	357 582	367 082

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 40 000 000 kronor för 2026 för stärkt läsfrämjande genom stöd till folkbiblioteken. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Vidare ökas anslaget med 5 000 000 kronor för 2026 för en förstärkning av bidraget till samisk kultur (se Politikens inriktning, avsnitt 7 Sametinget och samepolitiken, utgiftsområde 1). För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. För bidrag till Finlandsinstitutets verksamhet ökas anslaget med 2 000 000 kronor för 2026.

Regeringen föreslår att 501 582 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 357 582 000 kronor respektive 367 082 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 162 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

För att möjliggöra att beslut kan fattas om fleråriga projekt och för en långsiktig planering inom ramen för bidrag till allmän kulturverksamhet och stöd för produktion av audiovisuella verk bör regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:2 *Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 162 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 4.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	143 155	146 320	160 020			
Nya ekonomiska åtaganden	100 425	98 700	94 500			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-97 259	-83 438	-92 520	-94 500	-52 235	-15 265
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-1	-1 562				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	146 320	160 020	162 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	236 000	236 000	162 000			

4.5.3 1:3 Skapande skola

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 1:3 Skapande skola

Tusental kronor

2024	Utfall	176 430	Anslagssparande	34
2025	Anslag	226 464 ¹	Utgiftsprognos	224 886
2026	Förslag	226 464		
2027	Beräknat	226 464		
2028	Beräknat	176 464		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Skapande skola för elever i förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer. Anslaget får även användas för statsbidrag till andra verksamheter som syftar till att stärka kultur i skolan. Anslaget får även användas för utgifter för administration, främjande, uppföljning och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.15 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:3 Skapande skola

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	226 464	226 464	226 464
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	226 464	226 464	176 464

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 226 464 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Skapande skola* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 226 464 000 kronor respektive 176 464 000 kronor.

4.5.4 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tabell 4.16 Anslagsutveckling 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tusental kronor

2024	Utfall	43 960	Anslagssparande	521
2025	Anslag	45 153 ¹	Utgiftsprognos	44 827
2026	Förslag	44 153		
2027	Beräknat	44 153		
2028	Beräknat	44 153		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.17 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:4 Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	45 153	45 153	45 153
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-1 000	-1 000	-1 000
<i>varav BP26</i>	-1 000	-1 000	-1 000
– <i>Omprioritering inom utgiftsområdet</i>	-1 000	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	44 153	44 153	44 153

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2026 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Regeringen föreslår att 44 153 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 44 153 000 kronor respektive 44 153 000 kronor.

4.5.5 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

2024	Utfall	7 827	Anslagssparande	1 926
2025	Anslag	9 753 ¹	Utgiftsprognos	9 685
2026	Förslag	9 753		
2027	Beräknat	9 753		
2028	Beräknat	9 753		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till icke-statliga kulturlokaler för ändring, tillbyggnad och handikappanpassning av sådana lokaler. Anslaget får även användas för utgifter för administration av verksamheten.

Upphävande av riksdagsbindning avseende stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler

Regeringens förslag

Riksdagens tidigare ställningstaganden om att Boverkets samlingslokaldelegation ska handlägga och besluta om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler ska inte längre gälla.

Skälen för regeringens förslag

Enligt förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler ska Boverket pröva frågor om stöd enligt förordningen. Av 18 § förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket framgår att Samlingslokaldelegationen avgör ärenden om sådant stöd.

Frågan om ansvaret för handläggningen av stödet har varit föremål för riksdagens ställningstagande (prop. 1992/93:172, bet. 1992/93:BoU20, rskr. 1992/93:301). Genom riksdagens beslut avslogs ett förslag om att ansvaret för handläggningen av stödet skulle flyttas till Statens kulturråd. Riksdagen tillkännagav därefter för regeringen att Boverkets samlingslokaldelegation även fortsättningsvis bör ha beslutsansvaret för ärenden om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler (bet. 1994/95:BOU10, rskr. 1994/95:211).

Boverket har i en hemställan till regeringen lämnat förslag på ändringar i förordningen (1990:573) om stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler (Ku2021/02191). Boverket har bl.a. begärt att regeringen ser över Samlingslokaldelegationens uppgifter och anför att handläggningen kan effektiviseras både tids- och kostnadsmässigt om beslutsfattandet inte behöver ligga hos Samlingslokaldelegationen. För att öka möjligheterna att utveckla och bedriva en effektiv bidragsgivning bör det finnas en handlingsfrihet för regeringen i fråga om hur ärenden om stöd till icke-statliga kulturlokaler ska handläggas. Frågan ligger inom regeringens kompetens och det är inte ändamålsenligt att förutsättningarna för denna bidragsgivning i detalj är bundna med riksdagen. De tidigare riksdagsbindningarna bör därför upphävas.

Tabell 4.19 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	9 753	9 753	9 753
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 753	9 753	9 753

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 753 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 9 753 000 kronor respektive 9 753 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* beslutas om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 000 000 kronor 2027 och 2028.

Skälen för regeringens förslag

Projekt inom stödet till icke-statliga kulturlokaler kan sträcka sig över flera år. Stöd betalas ut när projekten är avslutade. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:5 *Stöd till icke-statliga kulturlokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 11 000 000 kronor 2027 och 2028.

Tabell 4.20 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Stöd till icke-statliga kulturlokaler

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	10 338	11 000	11 000		
Nya ekonomiska åtaganden	4 150	5 341	8 700		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-2 546	-5 341	-8 700	-7 000	-4 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-942				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	11 000	11 000	11 000		
Beslutat/förslaget bemyndigande	11 000	11 000	11 000		

4.5.6 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tabell 4.21 Anslagsutveckling 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

2024	Utfall	1 704 442	Anslagssparande	-138
2025	Anslag	1 689 455 ¹	Utgiftsprognos	1 677 544
2026	Förslag	1 692 255		
2027	Beräknat	1 662 255		
2028	Beräknat	1 676 255		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till regionala och lokala kulturverksamheter inom följande områden:

- professionell teater-, dans- och musikverksamhet
- museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete
- bibliotek-, läs- och litteraturfrämjande verksamhet
- professionell bild- och formverksamhet
- regional enskild arkivverksamhet
- filmkulturell verksamhet
- främjande av slöjd.

Anslaget får användas för utgifter för tidsbegränsade utvecklingsinsatser samt för bidrag till det civila samhället och de professionella kulturskaparnas medverkan i arbetet med att ta fram och genomföra regionala kulturplaner. Anslaget får även användas för Kungl. bibliotekets genomförande av det samlade ansvaret för statens stöd och samordning inom biblioteksväsendet. Anslaget får även användas för kvalitetsstärkande insatser inom scenkonstområdet samt för Statens kulturråds arbete med bedömning, uppföljning och främjande inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.22 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:6 Bidrag till regional kulturverksamhet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 689 455	1 689 455	1 689 455
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	2 800	-27 200	-13 200
<i>varav BP26</i>	-1 000	-1 000	-1 000
– <i>Omprioritering från samordning inom biblioteksväsendet</i>	-1 000	-1 000	-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 692 255	1 662 255	1 676 255

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2026 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 1 200 000 kronor fr.o.m. 2026 till följd av att tidsbegränsade medel upphör. Anslaget

ökas med 5 000 000 kronor för 2026 i syfte att delvis kompensera för att anslaget fr.o.m. 2024 inte längre pris- och löneomräknas.

Regeringen föreslår att 1 692 255 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bidrag till regional kulturverksamhet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 662 255 000 kronor respektive 1 676 255 000 kronor.

4.5.7 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tabell 4.23 Anslagsutveckling 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tusental kronor

2024	Utfall	19 569	Anslagssparande	362
2025	Anslag	20 318 ¹	Utgiftsprognos	20 238
2026	Förslag	20 616		
2027	Beräknat	20 893 ²		
2028	Beräknat	21 269 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 20 615 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 20 615 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för kulturanalys förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för forsknings- och utvecklingsinsatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 4.24 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:7 Myndigheten för kulturanalys

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	20 318	20 318	20 318
Pris- och löneomräkning ²	298	575	951
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	20 616	20 893	21 269

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 20 616 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Myndigheten för kulturanalys* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 20 893 000 kronor respektive 21 269 000 kronor.

5 Teater, dans och musik

5.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen beslutat för den nationella kulturpolitiken.

5.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom teater, dans och musik utgår från följande bedömningsgrunder:

- besöks- och intäktsutveckling
- insatser för att nå bredare målgrupper samt tillgänglighetsarbete i publik verksamhet
- konstnärlig frihet
- internationellt utbyte och samverkan.

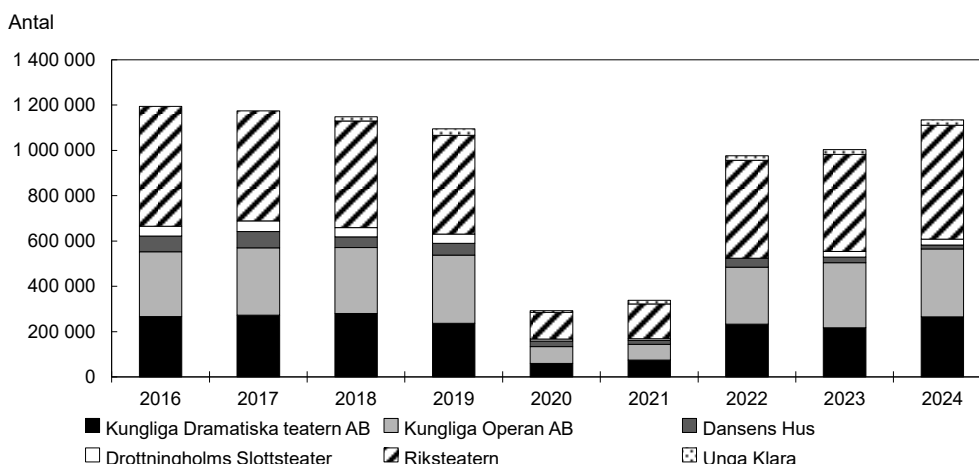
De gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet: barns och ungas tillgång till kultur, jämställdhet, tillgänglighet och konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten är samtliga relevanta och ingår i resultatredovisningen.

5.3 Resultatredovisning

Ökande besökssiffror och stort intresse för scenkonst

Det totala antalet besökare till scenkonstinstitutionerna med statligt uppdrag uppgår till 1,13 miljoner, vilket är en ökning med 13 procent jämfört med föregående år. Besökssiffror och försäljningsintäkter visar på en ökande trend för scenkonstinstitutionerna. Efterfrågan överskred i flera fall vad institutionerna kunde erbjuda.

Det samhällsekonomiska läget är en utmaning som institutionerna har hanterat genom bl.a. effektiviseringar i verksamheten. Det har också tagit sig uttryck i färre antal produktioner och ett ökat fokus på föreställningar som kan nå en stor publik.

Diagram 5.1 Antal besökare

Anm.: Unga Klara finns med fr.o.m. 2018 då de blev nationell institution. Antal besökare för Drottningholms Slottsteater inkluderar visningar. Könsuppdelad statistik saknas.

Källa: Kulturinstitutionernas årsredovisningar.

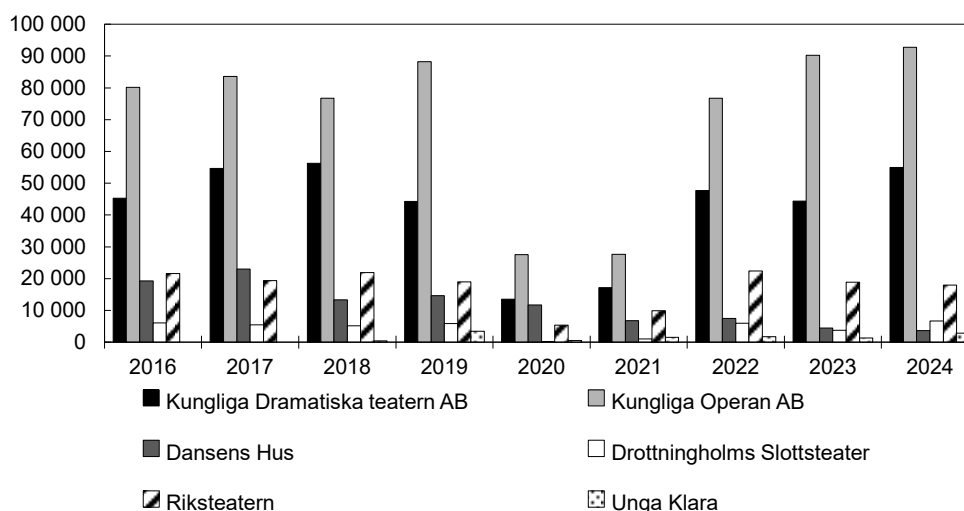
Kungliga Operan AB (Operan) hade för andra året i rad en mycket hög genomsnittlig beläggning (82 procent på stora scenen). Operan lyckades trots den förlängda sommarstängningen på grund av planerade underhållsarbeten nå en publik i linje med dess rekordår före pandemin. Kungliga Dramatiska teatern AB (Dramaten) ökade sin publik med drygt 22 procent i jämförelse med föregående år. Också Riksteaterns publiksiffror har ökat markant, trots färre antal produktioner inom både teater, dans och cirkus. Ökningen består delvis av interaktiva projekt och evenemang under året men också av att Riksteatern Crea och Cullberg ökat sin publik. Sedan Riksteatern 2022 fick i uppdrag att stärka cirkusområdet har den mer än tredubblat antalet föreställningar och sitt publikantal. Inför 2024 beställde Riksteaterns arrangörsföreningar 50 procent fler föreställningar än vad verksamheten kunde tillhandahålla. Det stora intresset är ett resultat av fördjupat samarbete med arrangörerna men också ett gott betyg på repertoarens relevans.

För Dansens Hus har renoveringen av den ordinarie hemmascenen medfört en minskning av publiksiffrorna med ungefär 50 procent. Framst beror detta på att scenen på Elverket har kunnat ta emot en mindre publik. Beläggingsgraden har samtidigt ökat från 68 procent 2022 till 79 procent 2024.

Digitala visningar fick ett tydligt uppsving under pandemin och intresset för scenkonstinstitutionernas digitala utbud har fortsatt, om än inte i samma omfattning. Digitala kanaler har betydelse för spridningen ut i landet för de institutioner som främst verkar i Stockholm. Drottningholms slottsteater, med begränsade möjligheter att ta emot publik i det världsarvsklassade teaterhuset, hade en betydande digital publik med totalt 3,9 miljoner visningar. Operan och Dramaten har under året samarbetat med SVT och SR, vilket har gett deras produktioner en stor spridning.

Diagram 5.2 Biljettintäkter och gager

Tusental kronor

Anm.: Unga Klara finns med fr.o.m. 2018 då de blev nationell institution.

Källa: Kulturinstitutionernas årsredovisningar.

Majoriteten av institutionerna har under 2024 ökat sina intäkter från biljetter och gager. För Dramaten ökade intäkterna med nästan 25 procent jämfört med föregående år. Drottningholms slottsteater ökade sina biljettintäkter med 80 procent. Operan kunde genom sin höga belägningsgrad öka sina biljettintäkter med 3 procent trots den förlängda sommarstängningen.

Statens musikverk arbetar löpande med att digitalt tillgängliggöra fler samlingar och tjänster inom arkiv- och biblioteksverksamheten. Antal utlån har ökat jämfört med föregående år. Antal fysiska besök har dock minskat, vilket fortsatt beror på att mycket material tillgängliggörs och tas del av digitalt.

Att nå nya publikgrupper och öka tillgängligheten är ett långsiktigt arbete

Scenkonstinstitutionerna arbetar aktivt med att nå nya publikgrupper och öka tillgängligheten genom repertoarval, publikarbete och kommunikation. Det är ett långsiktigt arbete som är en del av deras uppdrag från regeringen. Institutionerna verkar både i och utanför sina hus, i närområdet och på turné, för att introducera ny publik till teater, musik, opera och dans. En återkommande strategi är att befinna sig i andra sammanhang och verka uppsökande gentemot de publikgrupper som annars är svåra att nå. Både Operan och Dramaten har t.ex. medverkat vid årets Järvavecka, vilket resulterade i nya besökare till nationalscenerna. Drottningholms slottsteater hade på sin huvudproduktion för året 23 procent förstagångsbesökare.

Aktiva insatser hos scenkonstinstitutionerna har bidragit till att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. Dramaten har under året tagit nya initiativ i sitt tillgänglighetsarbete. Förutom det arbete som bedrivs tillsammans med Statens Fastighetsverk med att tillgängliggöra lokalerna stärktes också tillgängligheten till produktionerna med textning och hörhjälpmedel. Unga Dramaten tog fram s.k. relaxed performances för den del av publiken som behöver extra tydlighet och trygghet.

Riksteatern har kartlagt tillgängligheten för barn och unga med behov av särskilt stöd i den egna produktionen. Samtliga produktioner konstaterades ha ett pågående arbete med bemötande och kunde förse lärare med extra förberedelsematerial. Genom

Riksteatern Crea har man under året besökt 33 kommuner och därmed ökat sin spridning av teater på teckenspråk.

Dansens Hus samarbetar med Danscentrum Stockholm för att skapa ett Danskvarter som syftar till att främja den samtida danskonsten och förbättra danskonstnärers villkor.

Barn och unga en prioriterad målgrupp

Riksteatern uppmärksammade under året sin verksamhet för barn och unga som firade 60 år. Utifrån en barnkonsekvensanalys har man under året höjt kompetensen vad gäller barnrättsperspektiv i verksamheten. Riksteatern är en viktig beställare av nyskrivna verk för målgruppen och 2024 utlyste man för första gången ett dramatiker-residens med inriktning på barn och unga. Genom repertoarnätverket BURN, som bildades 2023, fortsatte arbetet med att stärka ungas delaktighet i repertoararbete och konstnärliga processer.

Unga Klara har regeringens uppdrag att vara den ledande nationella teaterscenen för barn och unga. Under 2024 hade teatern ca 23 000 besökare till föreställningarna och ca 100 000 tog del av det digitala utbudet. Teatern har 2024 samverkat både med aktörer inom Sverige och internationellt. Var femte besökare vid Dansens Hus under 2024 var yngre än 25 år vilket är samma andel som före pandemin även om de var färre till antalet.

Under 2024 mötte Operan 30 procent fler barn, unga och familjer än de två föregående åren. Unga Dramaten stod för 30 procent av Dramatens föreställningar, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med 2023. För båda nationalscenerna har förankring av deras verksamheter i skolan varit i fokus, genom att de utvecklat sina pedagogiska verksamheter och etablerat kontakter med både blivande och yrkesverksamma lärare. Nära hälften av de aktörer som beviljats verksamhetsbidrag inom Statens kulturråds bidrag till fria aktörer inom scenkonstområdet har barn och unga som huvudsaklig målgrupp. En majoritet av dessa aktörer har egen scen men genomför även en omfattande turnéverksamhet runt om i Sverige.

Myndigheten för kulturanalys har i sin rapport Ungas kulturvanor (Kulturfakta 2025:1) undersökt kulturvanor bland unga mellan 16–25 år. Det är en målgrupp som inte längre presenteras ett kulturutbud via skolan på samma sätt som yngre barn. I rapporten konstateras att andelen ungdomar som går på teater och dans är något högre än för befolkningen i stort. Ungas teaterbesök minskar enligt mätningarna något över tid, medan andelen unga som gått på klassisk konsert eller opera ökat. Flickor går mer på teater och dans än pojkar, medan det inte finns några betydande skillnader för konsertbesök. Flera scenkonstinstitutioner gör särskilda satsningar för att nå den här målgruppen, både genom repertoarval och anpassade biljettpriiser. Dramaten har infört ett särskilt abonnemangserbjudande för publik upp till 26 års ålder, och konstaterar att 22 procent av publiken under 2024 var under 26 år. Drottningholms slottsteater erbjuder också ungdomspris för målgruppen för att sänka tröskeln för förstagångsbesökare.

Regeringen verkar för konstnärlig frihet

Regeringen gjorde inför 2024 en översyn av de riktlinjebeslut där statens uppdrag till scenkonstinstitutionerna formuleras. Syftet var att minska den styrning som kunde uppfattas som styrande för det konstnärliga innehållet.

Statens kulturråd har under 2024 fördelat totalt ca 247 miljoner kronor till den fria scenkonsten inom ramen för anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål*. Statens kulturråd säkerställer konstnärlig frihet i bidragsgivningen genom att använda

sig av sakkunniggrupper vid bedömning av ansökningar och beslut om bidrag. Under 2024 har myndigheten fortsatt sitt arbete med att utveckla detta arbetssätt. Fokus har varit på att förtydliga och förenkla ansökningsprocessen och att motverka risken för att omedvetna preferenser påverkar sakkunniggruppernas beslutsfattande.

Internationellt utbyte ger breddad publik och konstnärlig utveckling

Musiken, operan, dansen och cirkusen är konstformer som ofta verkar i ett internationellt sammanhang. Operan har under året fortsatt att attrahera internationellt erkända team och upphovspersoner vilket kan ses som en bekräftelse på operahusets höga kvalitet. Drottningholms slottsteater konstaterar att förra säsongens trend med ökande intresse från internationella besökare vid visningar av teatern fortsatt även 2024.

Det internationella utbytet är också en viktig del av teaterns utveckling. Dramaten invigde Avignonfestivalen i Frankrike, spelade i Barcelona, Paris och Madrid och medverkade under kulturhuvudstadsåret i Bad Ischl, Österrike. Riksteatern har bl.a. genom internationella samarbeten kunnat erbjuda en repertoar till publikgrupper med ett annat modersmål än svenska, däribland finska, romani chib, arabiska och persiska.

Statens musikverk har via Elektronmusikstudion upplåtit sin studioverksamhet till 87 internationella gästtillsättare, vilket är färre än föregående år. Detta med anledning av att hålla arbetsbelastningen på en hanterbar nivå samt ge utrymme för studieunderhåll.

Voksenåsen AS, Norges nationalgåva till Sverige, har i syfte att främja svensk-norskt utbyte och förståelse, framför allt inom kultur- och samhällsliv. Voksenåsen arrangerar sedan mer än 25 år tillbaka kursverksamhet och talangutveckling inom klassisk musik och pedagogik. Vid Sommarakademien 2024 deltog 209 unga musiker i åldrarna 18 till 28 år i tvåveckorskursen med över 1 000 individuella lektioner och 15 konserter. Som komplement sker också kortare kurser och mentorsprogram, allt utvecklat i samarbete med konstnärliga högskolor och andra framstående aktörer på musikområdet i Norden och övriga Europa.

5.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de statliga scenkonstinstitutionerna har tillgängliggjort scenkonst för publik i hela landet. Publiken har kommit tillbaka efter pandemin och efterfrågan på scenkonst har ökat. Scenkonstens aktörer har i enlighet med regeringens styrning bedrivit ett aktivt arbete för att nå nya målgrupper. Regeringen ser positivt på att åtgärder vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Regeringen konstaterar att digitala plattformar fortsätter att vara ett komplement för att tillgängliggöra scenkonst för fler.

Regeringen ser positivt på de insatser som har gjorts på institutionerna för att tillgängliggöra scenkonstupplevelser för barn och unga i hela landet. Riksdagen har i budgetpropositionen för 2025 också stärkt anslaget till Skapande skola, vilket framöver kan underlätta för skolor att ta emot scenkonstaktörer.

Statens kulturråds bidrag till den fria scenkonsten inom ramen för anslaget 2:2 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* har bidragit till ett utbud för barn och unga i hela landet, och till att stärka konstnärlig frihet och utveckling. Myndigheten har stärkt kompetensen i sina sakkunniggrupper och förenklat ansökningsprocessen, vilket underlättar för de utövande aktörerna. Bidraget har möjliggjort produktion av sceniska verk som kan erbjudas en marknad men utan att vara helt avhängig densamma i utveckling av den konstnärliga idén.

Regeringen bedömer att de statliga insatserna har bidragit till en utveckling och mångfald av konstnärliga uttryck som främjar förnyelse och utveckling av verksamheterna och utbudet till publiken. Regeringen bedömer vidare att verksamheternas internationella utbyte och samverkan har bidragit till att stärka den konstnärliga utvecklingen.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 2:1 Bidrag till Operan och Dramaten

Tabell 5.1 Anslagsutveckling 2:1 Bidrag till Operan och Dramaten

Tusental kronor

2024	Utfall	Anslagssparande
2025	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2026	Förslag	802 500
2027	Beräknat	798 011
2028	Beräknat	789 678

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Kungliga Operan AB och Kungliga Dramatiska teatern AB.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:1 Bidrag till Operan och Dramaten

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	15 000	25 511	23 179
<i>varav BP26</i>	<i>15 000</i>	<i>25 300</i>	<i>22 500</i>
– <i>Tillskott för att bedriva Operans verksamhet under renovering</i>	<i>11 000</i>	<i>20 300</i>	<i>11 500</i>
– <i>Kompensation för renovering av Operan</i>	<i>4 000</i>	<i>5 000</i>	<i>11 000</i>
Överföring till/från andra anslag	787 500	772 500	766 500
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	802 500	798 011	789 678

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 11 000 000 kronor för 2026 för att Operan ska kunna bedriva verksamheten under tiden som operahuset renoveras. För 2027 beräknas anslaget ökas med 20 300 000 kronor och för åren 2028–2031 med 11 500 000 kronor årligen för samma ändamål.

Anslaget ökas också med 4 000 000 kronor för 2026 samt beräknas ökas med 5 000 000 kronor för 2027 och med 11 000 000 kronor årligen för 2028–2033 kopplat till Operans deltagande i projekteringen och renoveringen av operahuset. Från och med 2027 pris- och löneomräknas anslaget.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 11 000 000 kronor för 2026 med anledning av renoveringen av Operan. Medlen förs över från anslag 2:2 *Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner*.

Regeringen föreslår att 802 500 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Bidrag till Operan och Dramaten* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 798 011 000 kronor respektive 789 678 000 kronor.

5.5.2 2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tabell 5.3 Anslagsutveckling 2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tusental kronor

2024	Utfall	1 126 544	Anslagssparande
2025	Anslag	1 134 044 ¹	Utgiftsprognos
2026	Förslag	358 244	
2027	Beräknat	358 244	
2028	Beräknat	358 244	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Riksteatern (ideell förening), Stiftelsen Dansens hus, Stiftelsen Drottningholms Slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen AS.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.43 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:2 Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 134 044	1 134 044	1 134 044
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	11 700	-3 300	-9 300
<i>varav BP26</i>	700	700	700
– Förstärkning av Dansens hus arbete för barn och unga	700	700	700
Överföring till/från andra anslag	-787 500	-772 500	-766 500
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	358 244	358 244	358 244

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 700 000 kronor för 2026 för en förstärkning av Dansens hus arbete för barn och unga. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Anslaget minskar med 787 500 000 kronor för 2026 samt beräknas minskas med 772 500 000 kronor för 2027 och med 766 500 000 kronor för 2028 som följd av att Operan och Dramaten finansieras från anslag 2:1 *Bidrag till Operan och Dramaten*.

Regeringen föreslår att 358 244 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Bidrag till vissa scenkonstinstitutioner* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 358 244 000 kronor respektive 358 244 000 kronor.

Tabell 5.5 Sammanställning av medelstillelningen 2025 och 2026 till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens hus, Drottningholms slottsteater, Unga Klara och Voksenåsen

Tusental kronor	2025 ¹	2026 ²
Operan	516 752	542 785
Dramaten	259 715	259 715
Totalt Operan och Dramaten	776 467	802 500
Riksteatern	290 666	290 657
Unga Klara	15 667	15 659
Dansens hus	25 238	25 938
Drottningholms slottsteater	14 803	14 795
Voksenåsen	11 203	11 195
Totalt Vissa scenkonstinstitutioner	357 577	358 244

¹ Inklusive beslut om förändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Medelstillelningen för 2026 är preliminär.

5.5.3 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tabell 5.4 Anslagsutveckling 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor				
2024	Utfall	248 541	Anslagssparande	557
2025	Anslag	249 098 ¹	Utgiftsprognos	247 362
2026	Förslag	249 098		
2027	Beräknat	249 098		
2028	Beräknat	249 098		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till det fria kulturlivet, arrangörer, fonogramverksamhet och vissa andra aktörer av kulturpolitiskt intresse inom teater, dans och musik. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.5 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	249 098	249 098	249 098
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	249 098	249 098	249 098

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 249 098 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 249 098 000 kronor respektive 249 098 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 000 000 kronor 2027.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget beviljas bidrag till den fria scenkonsten samt fonogramstöd. För att skapa goda planeringsförutsättningar för de fria grupperna bör beslut om bidrag kunna fattas som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 2:3 *Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 160 000 000 kronor 2027.

Tabell 5.6 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:3 Bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	170 256	161 687	163 000	
Nya ekonomiska åtaganden	161 687	163 000	160 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-170 256	-161 687	-163 000	-160 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	161 687	163 000	160 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	183 000	183 000	160 000	

5.5.4 2:4 Statens musikverk

Tabell 5.7 Anslagsutveckling 2:4 Statens musikverk

Tusental kronor

2024	Utfall	99 712	Anslagssparande	900
2025	Anslag	108 075 ¹	Utgiftsprognos	108 216
2026	Förslag	113 346		
2027	Beräknat	114 654 ²		
2028	Beräknat	115 632 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 113 232 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 112 233 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens musikverks förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter som uppkommer till följd av att Stiftelsen Svenska rikskonserter avvecklas, så som pensionskostnader som regleras retroaktivt.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 5.8 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 2:4 Statens musikverk

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	105 775	105 775	105 775
Pris- och löneomräkning ²	7 571	8 994	11 004
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-115	-1 147
<i>varav BP26³</i>		1 000	
– Förlängning av stärkt samlingsförvaltning	1 000	1 000	
– Förstärkning av bidrag till stiftelsemuseerna	-1 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	113 346	114 654	115 632

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 1 000 000 kronor för 2026 för fortsatt digitisering och digitalisering av samlingar (se avsnitt 3.7 Politikens inriktning för kulturområdet). För 2027 beräknas anslaget ökas med 1 000 000 kronor för samma ändamål. Anslaget minskas med 1 000 000 kronor för 2026 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Regeringen föreslår att 113 346 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Statens musikverk* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 114 654 000 kronor respektive 115 632 000 kronor.

Tabell 5.9 Sammanställning över avgiftsintäkter till Statens musikverk

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Beräknat 2026
Totala intäkter avgiftsbelagd verksamhet	4 303	4 250	4 250

Källa: Statens musikverk.

6 Litteraturen, läsandet och språket

6.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken, politiken för litteratur- och läsfrämjande och den nationella språkpolitiken.

6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom litteraturen, läsandet och språket utgår från följande bedömningsgrunder:

- utbud och tillgänglighet till biblioteksverksamhet i hela landet med utgångspunkt i bl.a. bibliotekslagen (2013:801)
- fördelning av statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande
- insatser för att främja mångfald, kvalitet och fördjupning i utgivningen av litteratur och kulturtidskrifter
- utveckling av läsvanor hos befolkningen
- insatser för att främja ett ökat läsande genom främjandeinsatser, bidragsgivning, produktion, utlåning och distribution av litteratur och medier för alla oavsett bakgrund och förutsättningar
- insatser för att främja klarspråksarbete och terminologiarbete inom den offentliga förvaltningen och insatser för att främja den enskildes tillgång till språk med utgångspunkt i språklagen (2009:600).

I de delar av avsnittet som rör språkfrämjande verksamhet, biblioteksverksamhet och läsfrämjande görs bedömningen utifrån resultat relaterade till den, för kulturområdet gemensamma bedömningsgrunden, tillgänglighet. När det gäller de övriga gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.5) redovisas uppgifter om jämställdhet och insatser kopplade till barn och unga.

6.3 Resultatredovisning

Utbud av och tillgänglighet till bibliotek, litteratur och läsning Ett starkt biblioteksväsende med vissa utmaningar

Biblioteken har en central betydelse för att tillgängliggöra kultur och litteratur och för att främja ökad läsförmåga. Under 2024 var totalt 24 procent av befolkningen aktiva låntagare på folkbiblioteken. Två tredjedelar av de aktiva låntagarna är kvinnor och 18 procent av de aktiva låntagarna är under 18 år. Antal fysiska besök på folkbiblioteken ökade med 2 procent till drygt 49 miljoner besök. Folkbiblioteken rapporterar ett ökat antal publika aktiviteter, totalt 162 000, varav 59 procent av dem var riktade till barn och unga.

I rapporten Nationell överblick för stärkt samverkan (Ku2022/0057) lyfter Kungl. biblioteket bl.a. fram att biblioteken står inför ett antal utmaningar som i olika utsträckning är gemensamma, men där det saknas en gemensam hantering. En sådan

fråga gäller folkbibliotekens utlån av digitala böcker. Regeringen har därför gett Kungl. biblioteket i uppdrag att ta fram gemensamma krav och en gemensam standard för en tjänst som kan användas av folkbiblioteken vid utlån av digitala böcker (Ku2025/00471).

Kungl. biblioteket lämnade i mars 2024 slutredovisningen (Från etablering till förvaltning och utveckling av resursbiblioteken, Ku2022/00431) av uppdraget att genomföra en satsning på de nationella minoriteternas bibliotek som resursbibliotek för respektive språkgrupp och för landets kommuner. Av redovisningen framgår att resursbiblioteken i dag har en fungerande verksamhet som nu bedöms ha kapacitet att producera mer stödmaterial och ta hand om fler förfrågningar. Resursbiblioteken bedöms vara viktiga för språkutveckling och kännedom om minoritetsspråken.

Utbudet av tillgänglighetsanpassad litteratur fortsätter öka men produktionstakten minskar

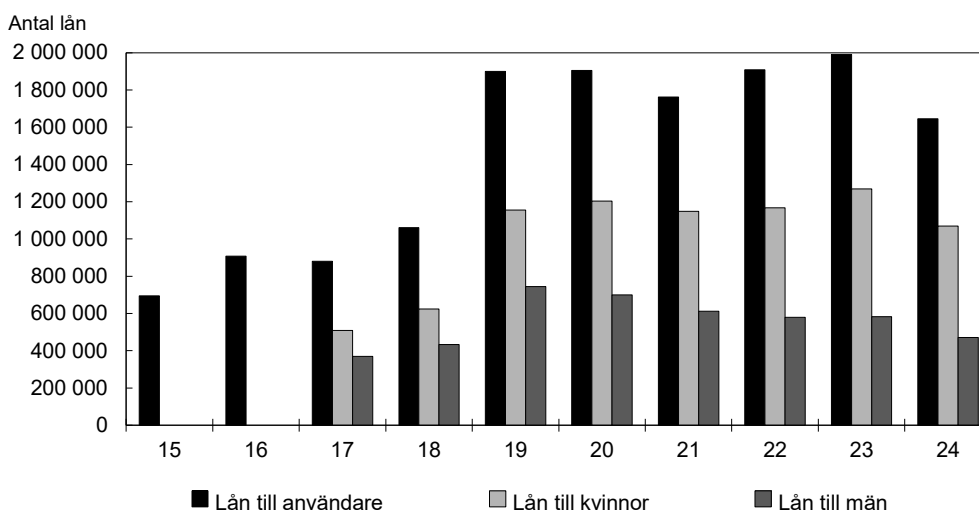
Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) anpassar, utifrån förslag som lämnas av läsarna, litteratur så att den blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Antalet tillgängliga titlar i det digitala biblioteket Legimus har ökat under året. Produktionsnivån har dock varit något lägre än föregående år och endast 55 procent av de unika externa förslagen har lett till talboksproduktion. Detta kan till viss del förklaras av att myndigheten under året behövt prioritera frågor om teknik och anpassning av verksamheten till följd av de förändrade förutsättningarna för tillgänglig läsning som myndigheten har identifierat.

Tabell 6.1 Utbudet av tillgänglighetsanpassad litteratur

Antal	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Utbud								
Samlat utbud av titlar i Legimus	139 100	139 700	138 642	142 452	145 733	162 405	166 068	169 754
Produktion av punktskriftsböcker	520	842	871	728	690	750	776	687
Produktion av talböcker	2 222	2 254	2 039	2 114	1 985	1 947	1 978	1 707
Förvärv av talböcker	1 017	618	303	150	138	115	145	135
Utgivning lättläst	20	25	8	11	15	15	15	15

Källa: Myndigheten för tillgängliga medier.

Det totala antalet lån i Legimus har under 2024 minskat med 17 procent jämfört med föregående år. Den främsta orsaken till minskningen av antalet utlån är att myndigheten begränsat definitionen av lån till att avse antingen en nedladdning av en titel eller en strömning på minst tio minuter.

Diagram 6.1 Antal digitala lån av talböcker, e-textböcker och teckenspråkig litteratur

Källa: Myndigheten för tillgängliga medier.

Skillnaden mellan antalet digitala lån gjorda av kvinnor respektive män följer i stort sett utvecklingen av antalet registrerade användare i Legimus (se diagram 6.1). Trenden stämmer med den allmänna utvecklingen i samhället där kvinnor läser mer än män, oavsett form för läsning, vilket bl.a. framgår av rapporten *Svenskarna och internet 2023* (Internetstiftelsen 2023).

I juni 2025 återrapporterade MTM ett regeringsuppdrag om högskolestuderandes tillgång till anpassad kurslitteratur (Ku2025/00690). I rapporten *Robust, rättssäker och likvärdigt* lämnar MTM förslag på åtgärder som kan vidtas för att säkerställa att endast personer med ett berättigat behov ges tillgång till anpassad kurslitteratur via den digitala bibliotekstjänsten Legimus. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Bidragsgivning till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande

Under 2024 beviljade Statens kulturråd ca 210 miljoner kronor i bidrag till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande. Minskningen från tidigare år beror främst på att tidsbegränsade medel för Stärkta bibliotek har löpt ut. Av tabell 6.2 framgår fördelning av stöd inom området.

Tabell 6.2 Bidrag till litteratur, kulturtidskrifter, bibliotek och läsfrämjande (beviljade medel)

	2021	2022	2023	2024
ALMA, Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (tkr)	5 000	5 000	5 000	5 000
Bokstart (tkr)	11 303	15 691	17 500	18 322
Läsfrämjandelyft		22 919	22 950	302
Litteraturstöd (efterhandsstöd till litteratur) (tkr)	52 290	52 545	53 432	42 689
Antal inkomna ansökningar	1 978	2 109	2 087	2 118
varav beviljade ansökningar	840	852	846	804
Inköpsstöd till folk- och skolbibliotek (tkr)	34 000	35 360	35 200	32 608
Antal inkomna ansökningar	271	267	264	259
varav beviljade ansökningar	256	266	263	257
Internationellt litteratursamarbete (projektbidrag och översättningsstöd) (tkr)	10 032	11 395	10 614	10 720

	2021	2022	2023	2024
Kulturtidskrifter (stöd till produktion och spridning) (tkr)	28 567	29 337	29 779	27 895
Läs- och litteraturfrämjandebidrag (tkr)	22 002	23 184	24 524	18 350
Antal inkomna ansökningar	192	232	361	257
<i>varav beviljade ansökningar</i>	<i>126</i>	<i>147</i>	<i>201</i>	<i>123</i>
Mer läsning – främja litteratur och läsning	-	-	-	44 276
Antal inkomna ansökningar				211
<i>varav beviljade ansökningar</i>				<i>150</i>
Stärkta bibliotek (tkr)	149 037	151 500	73 000	1 300
Planerad utgivning (tkr)	1 919	3 304¹	4 659¹	4 155¹
Biblioteksverksamhet region Stockholm	3 639	3 741	3 741	3 775
Övrigt	1 605	494	91	86
Totalt (tkr)	319 394	353 482	280 490	209 478

¹ Inklusive planerad utgivning för nationella minoriteters litteratur.

Källa: Statens kulturråd

Breda läs- och litteraturfrämjande insatser har genomförts under året

Genom samverkansprojektet Bokstart har Statens kulturråd under året bidragit till att språkstimulerande aktiviteter exempelvis i form av böcker och läsning har genomförts inom såväl folkbibliotek som barnhälsovård, förskola och öppen förskola. Totalt beviljades bidrag till 77 kommuner och regioner, vilket är 14 fler än året innan. Regeringen har också fördelat drygt 18 miljoner kronor under året i läs- och litteraturfrämjande bidrag som möjliggjort aktiviteter som har genomförts i glesbygd och storstadsregioner, t.ex. författarbesök, festivaler i olika litterära genrer, poesiworkshoppar för unga och bokcirkel.

Statens kulturråd har inom ramen för sitt arbete med att främja internationell spridning av svensk litteratur och dramatik samt internationellt kulturutbyte bidragit till att 247 böcker av 175 författare har översatts till 43 språk i 55 länder. Dessutom har myndigheten möjliggjort att 87 författare medverkat i 61 litteraturevenemang i 29 länder. Tack vare bidrag till översättarverksamhet har 83 översättare beviljats bidrag till 97 yrkesrelaterade projekt på 23 språk.

Under året har Statens kulturråd lanserat ett nytt läsfrämjandebidrag inom ramen för regeringens satsning på läsfrämjande insatser på folkbiblioteken där barn och unga är särskilt prioriterade. Myndigheten har fördelat 44,3 miljoner kronor till totalt 150 olika litteratur- och läsfrämjande insatser på folkbiblioteken som riktas till framför allt barn och unga. Vidare har totalt 257 kommuner beviljats stöd (32 miljoner kronor totalt) för inköp av litteratur till folk- och skolbibliotek under året, vilket har bidragit till att tillgången till litteratur har ökat i kommunernas folk- och skolbibliotek.

Statens kulturråd har fördelat 42,7 miljoner kronor i litteraturstöd under året. Förlag som beviljas litteraturstöd beviljas även distributionsstöd. Det betyder att de litteraturstödda titlarna mottas av 286 huvudbibliotek över hela landet. Litteraturstödet bidrar till att främja mångfald och kvalitet i utgivning och har tilldelats både barn- och ungdomslitteratur, bildverk och serier, facklitteratur och skönlitteratur. Stödet ger också möjlighet för förlag att ge ut litteratur från mindre företrädde språk och att introducera nya författarskap för en svensk publik. Vidare har Statens kulturråd fördelat 27,9 miljoner kronor till 97 kulturtidskrifter för både produktion och spridning. Stödet har betydelse för fördjupad diskussion och bevakning inom olika konstområden.

Statens kulturråd har tillsammans med Skolverket tagit fram läslistor som ska kunna användas som stöd och resurs till landets förskollärare och lärare. Myndigheterna har inför 2025 också regeringens uppdrag att verka för att böckerna på listorna ska finnas att tillgå.

Försäljningen av barnböcker ökar och unga vill läsa mer

Av rapporten Bokbarometern 2024 (Svenska Förläggareföreningen) framgår att 36 procent av befolkningen läser tryckta böcker minst några gånger i veckan. Av kvinnorna anger 44 procent att de läser tryckta böcker några gånger i veckan eller oftare, vilket kan jämföras med 29 procent för männen. Motsvarande siffror för andra format är alla lägre, som e-böcker (5,5 procent) och ljudböcker (16 procent). Det är dubbelt så många som läser tryckta böcker än som lyssnar på ljudböcker. Av rapporten framgår också att unga mellan 18 och 29 år läser mindre än andra åldersgrupper, men att 86 procent av dem vill läsa mer än vad de gör. Tidsbrist och konkurrens från andra medier lyfts fram som de största anledningarna till att man inte läser oftare.

Av Bokförsäljningsstatistiken för 2024 (Svenska Förläggareföreningen) framgår att tryckta barn- och ungdomsböcker ökade i volym med 6,9 procent till 6,5 miljoner sålda böcker jämfört med 2023. Ökningen sammanfaller med utbetalningen av det nya statsbidraget för inköp av litteratur till för- och grundskola. Omsättningen på tryckta böcker inom genren ökade med hela 12,7 procent till 733 miljoner kronor under samma period. Samtidigt sjönk antalet sålda tryckta böcker totalt till 23 miljoner, vilket är 1,4 procent färre än 2023. Av den totala omsättningen kom 67 procent från tryckta böcker. Antalet strömningar av digitala ljud- och e-böcker ökade med 3,3 procent från 2023 till 45,7 miljoner 2024.

Språkfrämjande verksamhet

Institutet för språk och folkminnets digitala språktjänster är efterfrågade och viktiga kunskapsresurser som utgör en central del i myndighetens språkfrämjande arbete. Det nätbaserade språklexikonet Lexin fortsätter att generera höga antal sidvisningar, även om antalet har minskat med 28 procent från föregående år. Antalet sidvisningar för Frågelådan i svenska steg med 5 procent och för tjänsten Avstavningslexikon med 31 procent, medan Rikstermbanken registrerade en nedgång på 4 procent. För att vara en aktuell, relevant och hållbar kunskapskälla fortsätter myndigheten att utveckla tjänsterna efter användarnas behov.

Institutet för språk och folkminnets verksamhet inom språkteknologi och digitala humaniora har under året alltmer inriktats mot att samla in och tillgängliggöra språkliga data för utveckling av språkmodeller. Vidare har myndigheten intensifierat arbetet med att digitisera och digitalisera myndighetens arkivsamlingar. Det har lett till att tillgängligheten till digitalt arkivmaterial via myndighetens arkivtjänst Folke har fördubblats i jämförelse med föregående år.

Insatser för att bevara och revitalisera de nationella minoritetsspråken redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

6.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringens satsning på folkbiblioteken, där insatser riktade till barn och unga ska prioriteras särskilt, bedöms stärka biblioteken i deras roll i att främja läsning och göra litteraturen tillgänglig för fler. Regeringen gör vidare bedömningen att Kungl. biblioteket har bidragit till ökad likvärdighet mellan biblioteken och i slutändan för användaren genom bl.a. utvecklingen av nationella bibliotekstjänster inom ramen för

sitt uppdrag om stärkt samverkan. Förlängningen av stödet till resursbiblioteken för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska bedöms ha stärkt tillgången till litteratur på de nationella minoritetsspråken.

De stöd som Statens kulturråd har fördelat för läsfrämjande insatser bedöms ha varit viktiga för att nå regeringens ambitioner om att Sverige ska vara ett läsande land. Samverkansprojektet Bokstart bedöms ha bidragit till att stärka små barns språk-utveckling och bedöms fortsatt vara ett framgångsrikt exempel på när olika sektorer i samhället samverkar för att uppnå målen. Litteraturstödet har bidragit till ökad spridning av genrer och större variation av titlar i litteraturutgivningen. Distributionsstödet har också möjliggjort att de titlar som fått stödet sprids via folkbiblioteken i hela landet och därmed en ökad spridning av kvalitetslitteratur för invånare i alla åldrar.

Regeringen bedömer att insatserna inom den språkfrämjande verksamheten i hög grad har bidragit till att uppfylla de riksdagsbundna målen för den nationella språkpolitiken. Förstärkningen av anslaget till Institutet för språk och folkminnen för digitisering och digitalisering har ökat tillgängligheten till myndighetens arkivmaterial inom språkområdet, vilket bedöms bidra till att uppfylla det riksdagsbundna målet om att alla ska ha rätt till språk.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tabell 6.3 Anslagsutveckling 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

2024	Utfall	198 461	Anslagssparande	1 103
2025	Anslag	213 678 ¹	Utgiftsprognos	212 189
2026	Förslag	233 678		
2027	Beräknat	203 678		
2028	Beräknat	203 678		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till litteratur, kulturtidskrifter, läsfrämjande och ett litteraturpris till Astrid Lindgrens minne. Anslaget får användas för utgifter för administration, uppföljning, främjande och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.4 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	203 678	203 678	203 678
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	30 000		
varav BP26	30 000		
– Medel till Berättarministeriet	30 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	233 678	203 678	203 678

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 30 000 000 kronor för 2026 avseende en satsning på läsfrämjande i socialt utsatta områden.

Regeringen föreslår att 233 678 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 203 678 000 kronor respektive 203 678 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2027 och 2028.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget fördelas stöd till utgivning och spridning av litteratur och kulturtidskrifter. För att skapa goda planeringsförutsättningar för aktörerna inom området bör beslut om bidrag kunna fattas som medför utgifter för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 3:1 *Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2027 och 2028.

Tabell 6.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	35 372	34 260	33 552		
Nya ekonomiska åtaganden	34 260	33 552	40 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-35 372	-34 260	-33 552	- 35 000	-5 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	34 260	33 552	40 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	39 300	44 300	40 000		

6.5.2 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tabell 6.6 Anslagsutveckling 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tusental kronor

2024	Utfall	138 743	Anslagssparande	-14
2025	Anslag	150 931 ¹	Utgiftsprognos	149 865
2026	Förslag	151 335		
2027	Beräknat	153 054 ²		
2028	Beräknat	155 625 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 151 335 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 151 335 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillgängliga mediers förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.7 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 3:2 Myndigheten för tillgängliga medier

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	150 931	150 931	150 931
Pris- och löneomräkning ²	3 404	5 157	7 779
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-3 000	-3 034	-3 085
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	151 335	153 054	155 625

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 3 000 000 kronor fr.o.m. 2026 som följd av att en tidsbegränsad satsning löper ut.

Regeringen föreslår att 151 335 000 kronor anvisas under anslaget 3:2 *Myndigheten för tillgängliga medier* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 153 054 000 kronor respektive 155 625 000 kronor.

6.5.3 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tabell 6.8 Anslagsutveckling 3:3 Institutet för språk och folkminnen

Tusental kronor

2024	Utfall	75 948	Anslagssparande	2 627
2025	Anslag	76 566 ¹	Utgiftsprognos	77 456
2026	Förslag	78 893		
2027	Beräknat	79 142 ²		
2028	Beräknat	79 666 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 77 851 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 76 851 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Institutet för språk och folkminnens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till terminologiskt arbete.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 6.9 Förändringar av anslagsnivån

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	76 566	76 566	76 566
Pris- och löneomräkning ²	1 327	2 618	4 180
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder <i>varav BP26³</i>	1 000	-42	-1 080
– <i>Förlängning av stärkt samlingsförvaltning</i>	1 000	1 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	78 893	79 142	79 666

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 1 000 000 kronor för 2026 för fortsatt digitisering och digitalisering av samlingar (se avsnitt 3.7 Politikens inriktning för kulturområdet). För 2027 beräknas anslaget ökas med 1 000 000 kronor för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 78 893 000 kronor anvisas under anslaget 3:3 *Institutet för språk och folkminnen* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 79 142 000 kronor respektive 79 666 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 6.10 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Institutet för språk och folkminnen**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. år -1	Resultat år 0	Verksam- hetens intäkter år +1	Kostnader som ska täckas år +1	Resultat år +1	Ack. Resultat utgående år
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Försäljning av varor och annan uppdragsverksamhet	0	0	0	0	0	0
Tjänsteexport	0	0	100	100	0	0
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Intäkter av avgifter enligt 11 § i myndighetens instruktion	-	-	1 500	-	-	-

Källa: Institutet för språk och folkminnen.

7 Konstnärernas villkor

7.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken.

7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom konstnärernas villkor utgår från följande bedömningsgrunder:

- hur fördelningen av statliga bidrag och ersättningar till konstnärer nationellt och internationellt har främjat konstnärlig frihet, konstnärlig kvalitet, mångfald och utveckling
- hur biblioteksersättningen och den individuella visningsersättningen har utvecklats över tid
- hur fördelningen av statliga bidrag och ersättningar till konstnärer har skett med avseende på bl.a. geografi
- ytterligare insatser för att främja konstnärers möjligheter att utveckla sitt konstnärskap
- ytterligare insatser för att stärka konstnärernas arbetsmarknad.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.5) redovisas främst jämställdhet samt konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten. Barns och ungas rätt till kultur redovisas inte särskilt eftersom bidragsgivningen på området normalt inte specifikt riktas till verksamhet för barn och unga.

7.3 Resultatredovisning

Bidrag och ersättningar till konstnärer främjar konstnärers möjligheter att utveckla sitt konstnärskap

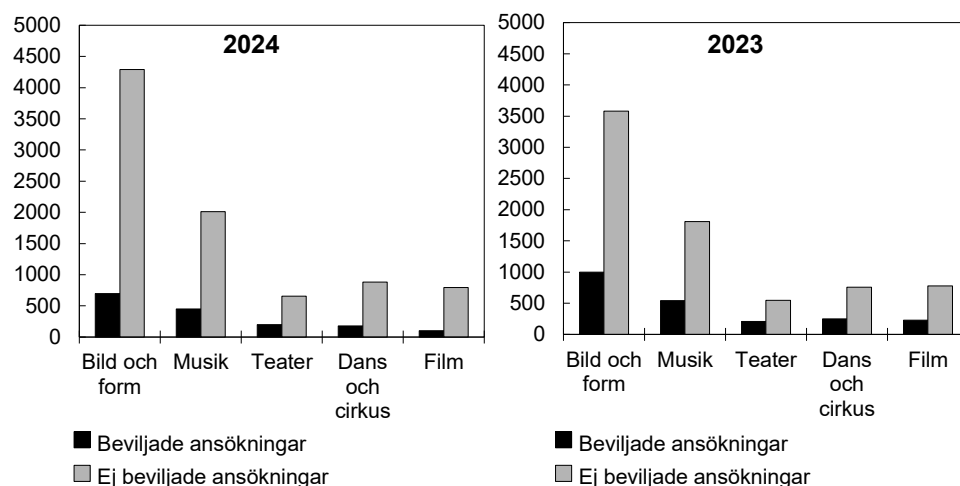
Ökad efterfrågan på Konstnärsnämndens stipendier och bidrag

Konstnärsnämnden fördelade under 2024 totalt ca 193 miljoner kronor i stipendier och bidrag till enskilda konstnärer och kulturskapare inom områdena bild och form, teater, dans, cirkus, musik och film. Det är 13 miljoner kronor lägre än föregående år, vilket främst beror på att förstärkningen av ersättningar och bidrag till konstnärer 2023–2025 för att möjliggöra fler långa stipendier var störst det första året. Fördelningen av stipendier och bidrag baseras på konstnärlig kvalitet och den sökandes ekonomiska behov. Under 2024 inkom 10 352 ansökningar från enskilda konstnärer (varav 6 179 från kvinnor och 4 134 från män) till myndigheten, en ökning med 7 procent jämfört med föregående år. Antalet ansökningar har ökat med 69 procent under de senaste fem åren. Detta bedöms ha flera orsaker: fler konstnärer fick vetskap om Konstnärsnämnden via krisstöden under pandemin, det finns ett ökat ekonomiskt behov bland konstnärer och antalet ansökningar avseende internationellt utbyte och resebidrag har ökat på grund av ökat resande efter pandemin. Totalt beviljade myndigheten 1 693 ansökningar (varav 982 till kvinnor och 708 till män), vilket innebär en beviljandegrad på 16 procent. Andelen ansökningar från konstnärer i storstadsregionerna (Stockholm, Västra Götaland och Skåne) har de senaste åren legat

konstant runt 83 procent av det totala antalet ansökningar i landet. Konstnärer är dock ofta verksamma i hela landet, liksom internationellt, vilket innebär att bostadsorten inte alltid är den plats där den konstnärliga verksamheten bedrivs. Inom kollektiva verksamheter som scenkonst ökar behovet av sammanhang och infrastruktur för konstnärlig produktion som ofta finns i storstadsregionerna.

Diagram 7.1 Konstnärsnämndens stöd till enskilda konstnärer

Antal ansökningar

Källa: Konstnärsnämnden.

Förstärkningen av ersättningar och bidrag till konstnärer 2023–2025 har bl.a. möjliggjort 196 tvååriga arbetsstipendier, varav 119 inom bild och form, 40 inom musik, 17 inom dans och cirkus, 11 inom teater och 9 inom film som utbetalades under 2023 och 2024. Konstnärsnämndens internationella program inom bild och form, teater, musik samt dans och cirkus har under 2024 bidragit till yrkesverksamma konstnärers konstnärliga utveckling och ökade internationella kontakter och utbyten. Internationella och nationella residens och samarbetsprojekt har ökat konstnärers möjligheter till verksamhet både i Sverige och i världen.

Bibliotekersättningen stärker de litterära upphovsmännens ekonomiska villkor genom att säkerställa ersättning för den fria utlåningen

Bibliotekersättningen betalas ut till upphovsmän till litterära verk för användningen av deras verk vid de svenska folk- och skolbiblioteken. Den delas ut av Sveriges författarfond och baseras på en överenskommelse mellan staten och företrädare för de litterära upphovsmännen. Under 2024 har bibliotekersättningen enligt överenskommelsen uppgått till 190,6 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,1 miljoner kronor jämfört med föregående år. Totalt har ca 70,3 miljoner kronor utbetalats till 4 200 upphovsmän vars verk blivit utlånade vid biblioteken. År 2024 har sammanlagt 161 författare, översättare, tecknare och fotografer även tilldelats så kallad särskild bibliotekersättning, vilket uppgått till sammanlagt 45 miljoner kronor. Resterande belopp har efter ansökan fördelats i form av olika typer av stipendier och stöd till ca 450 personer (varav 59 procent till kvinnor och 41 procent till män).

Den individuella visningsersättningen säkerställer att bild- och formkonstnärer ersätts för verk som visas offentligt

Den individuella visningsersättningen fördelas av Bildupphovsrätt i Sverige till bild- och formkonstnärer som ersättning för att deras verk som ägs av offentliga institutioner visas för allmänheten. Under 2024 fördelades totalt 64,9 miljoner kronor i individuell visningsersättning till 4 938 bild- och formkonstnärer (3 060 kvinnor och

1 878 män). Det innebär en ökning med 67 konstnärer (58 kvinnor och 9 män) jämfört med 2023. Ökningen beror på en årlig nettoökning av antalet konstnärer och verk som omfattas av systemet.

Kulturbryggan främjar nyskapande kultur och nya finansieringsmodeller

Inom ramen för Kulturbryggans verksamhet och de två programmen Konstnärlig förnyelse och Nya finansieringsmodeller har 22 miljoner kronor fördelats till olika projekt 2024, att jämföra med 26,9 miljoner kronor 2023. Antalet ansökningar respektive beviljade projekt har ökat de senaste åren. Under 2024 mottogs 567 ansökningar (att jämföra med 315 ansökningar 2022 och 542 ansökningar 2023) och beviljades 40 projekt (att jämföra med 21 projekt 2022 och 39 projekt 2023). En förklaring till det ökade antalet ansökningar kan vara att Kulturbryggan med hjälp av nya arbetssätt och riktad kommunikation lyckats nå ut till sin målgrupp i högre utsträckning än tidigare. Att antalet beviljade projekt kunnat upprätthållas trots minskade medel beror på att Kulturbryggan infört en övre gräns på 1,5 miljoner kronor för projektbidrag och att fler bidrag fördelats till ansökningar om fröpengar, med mindre belopp upp till 150 000 kronor till förstudier inför kommande projekt. Programmet Kreativ infrastruktur har samtidigt avvecklats.

Konstnärlig frihet värnas inom ramen för stödgivningen

Konstnärsnämnden värnar konstnärlig frihet och garanterar principen om armlängds avstånd genom att myndigheten använder sig av beslutandegrupper bestående av sakkunniga vid bedömning av ansökningar och beslut om stipendier och bidrag. Konstnärsnämndens arbets- och långtidsstipendier ger möjlighet för konstnärer att utforska, experimentera och utveckla sitt konstnärskap utan krav på resultat i form av föreställning, utställning eller annan konstnärlig produktion. Art Nexus, Konstnärsnämndens program för internationellt samarbete med partnerländerna Albanien och Armenien som finansieras av Sida, syftar till att verka för konstnärlig frihet och att stärka konstnärers villkor i dessa länder. Under 2024 har en intresseorganisation för konstnärer bildats i respektive land, vilket har förbättrat förutsättningarna för dialog mellan konstnärer och beslutsfattare.

Andra insatser för konstnärer att utveckla sitt konstnärskap

I avsnitt 10 Museer, arkitektur, bild och form redogörs för medverkans- och utställningsersättningen för upphovspersoner som medverkar med egna konstverk i en utställning. I avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet redogörs för scenkonstallianserna och centrumbildningarnas stödjande och främjande arbete för kulturskapare, liksom för fristadssystemet för hotade konstnärer.

Bevakning och analys av konstnärers villkor bidrar till underlag för både sektorn och regeringen

Som ett led i uppdraget att bevaka och analysera konstnärers villkor har Konstnärsnämnden inlett ett samarbete med Myndigheten för kulturanalys kring metoder för statistik om utvecklingen av de ekonomiska och sociala villkoren för konstnärligt yrkesverksamma inom kulturella och kreativa branscher. Under 2024 publicerade myndigheterna tillsammans en metodstudie om inkomstfördelningen för konstnärligt yrkesverksamma. Studien visar att yrkesområden där merparten är egenföretagare eller kombinerar företagande med anställning, som bild och form, har lägre inkomster än områden med hög andel inkomst från anställning, t.ex. industridesign. Inkomsterna inom den samlade yrkesgruppen konstnärligt yrkesverksamma var högre för män än för kvinnor. Vidare har myndigheten skapat möjlighet till dialog och erfarenhetsutbyte

i seminarier och samtal för att sprida kunskap om konstnärers villkor inom sektorn och till beslutsfattare, myndigheter och andra relevanta aktörer.

Upphovsrättens betydelse för konstnärers företagande i kulturella och kreativa branscher

I regeringens nationella strategi för företag i kulturella och kreativa branscher, som lämnades till riksdagen i april 2024 (skr. 2023/24:111), är ett av huvudmålen att offentliga aktörer ska ha god kunskap om upphovsrätt och upphovsrättens betydelse för företagande inom kulturella och kreativa branscher, och de förutsättningar som den tekniska utvecklingen ger. Offentliga aktörer ska arbeta strategiskt för att underlätta för en väl fungerande upphovsrättsbaserad marknad. Detta stärker i sin tur konstnärernas arbetsmarknad och möjligheter att leva på inkomster av sitt arbete (se även avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet).

7.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de stöd och ersättningar som har fördelats av Konstnärsnämnden fortsatt har bidragit till att främja konstnärlig frihet, kvalitet, mångfald och konstnärlig förnyelse. Förstärkningen av bidrag och ersättningar till konstnärer för att möjliggöra fler långa stipendier, som inleddes 2023, har fortsatt 2024 och har bidragit till konstnärlig utveckling och konstnärlig frihet, med stöd till en bredd av konstnärliga uttryck.

De internationella programmen utvecklas och har gett möjlighet till breddade nätverk, konstnärlig fördjupning och nya arbetstillfällen. Kulturbryggan bedöms ha främjat nyskapande kultur och bidragit till utvecklingen av nya finansieringskällor. För att se över hur verksamheten kring ny finansiering kan utvecklas har regeringen i regleringsbrevet för 2025 avseende Konstnärsnämnden angett att insatser för att utveckla den del av Kulturbryggan som stödjer nya finansieringsmodeller, t.ex. förmedling av kontakter mellan kulturaktörer och privata finansiärer, ska redovisas. Att öka den privata finansieringen, och underlätta för kultursektorn att stå på fler finansiella ben, gör kulturen starkare och friare.

Regeringen bedömer att Konstnärsnämndens bevaknings- och analysarbete i samverkan med berörda aktörer har varit viktigt i arbetet för att sprida kunskap inom sektorn och hos beslutsfattare och följa upp insatser av betydelse för konstnärers villkor.

Biblioteksersättningen har bidragit till att stärka arbetsmarknaden för författare och litterära upphovsmän samtidigt som de ges möjlighet att utveckla sitt konstnärskap och sin litterära verksamhet.

Konstnärsnämnden har i regleringsbrevet för 2025 fått uppdraget att sprida kunskap om upphovsrätten och dess betydelse för konstnärers företagande inom kulturella och kreativa branscher och de förutsättningar som den tekniska utvecklingen ger. En väl fungerande upphovsrättsbaserad marknad är en förutsättning för att konstnärer ska kunna leva på inkomster av sitt arbete.

7.5 Budgetförslag

7.5.1 4:1 Konstnärsnämnden

Tabell 7.1 Anslagsutveckling 4:1 Konstnärsnämnden

Tusental kronor

2024	Utfall	24 454	Anslagssparande	247
2025	Anslag	24 829 ¹	Utgiftsprognos	24 901
2026	Förslag	25 302		
2027	Beräknat	25 658 ²		
2028	Beräknat	26 128 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 25 302 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 25 302 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konstnärsnämndens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 4:1 Konstnärsnämnden

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	24 829	24 829	24 829
Pris- och löneomräkning ²	473	829	1 299
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	25 302	25 658	26 128

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 25 302 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Konstnärsnämnden* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 25 658 000 kronor respektive 26 128 000 kronor.

7.5.2 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tabell 7.3 Anslagsutveckling 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

2024	Utfall	559 155	Anslagssparande	-1 513
2025	Anslag	558 530 ¹	Utgiftsprognos	554 637
2026	Förslag	570 530²		
2027	Beräknat	570 530		
2028	Beräknat	567 530		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² 8 455 tkr avser beräknad statliga ålderspensionsavgift för 2026 sedan hänsyn tagits till regleringsbelopp för 2023 som uppgick till 861 tkr.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och ersättningar till konstnärer och upphovsmän inom bild-, form-, musik-, teater-, dans-, ord- och filmområdet. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten, inklusive för det särskilda beslutsorganet Kulturbryggan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 7.4 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	558 530	558 530	558 530
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	12 000	12 000	9 000
<i>varav BP26</i>	<i>42 000</i>	<i>42 000</i>	<i>39 000</i>
– Omprioritering från fonogramersättningen	-1 000	-1 000	-1 000
– Stipendier till kulturskapare	30 000	30 000	30 000
– Ökade kontaktytor mellan kultur och näringsliv	3 000	3 000	
– Bibliotekersättningen	10 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	570 530	570 530	567 530

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 1 000 000 kronor till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet. Anslaget ökas med 30 000 000 kronor för 2026 för stipendier till kulturskapare. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Anslaget ökas med 3 000 000 kronor för 2026 för ökade kontaktytor mellan kultur och näringsliv. För 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Vidare ökas anslaget med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2026 för en förstärkning av bibliotekersättningen (se avsnitt 3.7 Politikens inriktning för kulturområdet).

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2026 till följd av tidsbegränsade medel som upphör.

Regeringen föreslår att 570 530 000 kronor anvisas under anslaget 4:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 570 530 000 kronor respektive 567 530 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 4:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 266 844 000 kronor 2027–2036.

Skälen för regeringens förslag

Inom anslaget fördelar Konstnärsnämnden stipendier och andra bidrag som sträcker sig upp till tio år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 4:2 *Ersättningar och bidrag till konstnärer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 266 844 000 kronor 2027–2036.

Tabell 7.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 4:2 Ersättningar och bidrag till konstnärer

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2036
Ekonomiska åtaganden vid årets början	238 591	197 192	189 875			
Nya ekonomiska åtaganden	42 276	58 113	138 230			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-83 675	-66 308	-61 261	-66 302	-46 651	-153 891
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden		878				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	197 192	189 875	266 844			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	252 200	259 500	266 844			

8 Arkiv

8.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken och den statliga arkivverksamheten.

8.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom arkiv utgår från följande bedömningsgrunder:

- förelägganden efter tillsyn
- leveransvolymen av arkiv
- antal besök, framtagna volymer, digitala bilder i digital söktjänst, besvarade förfrågningar och handläggningstider
- nya metoder och ny kunskap
- statsbidrag till enskild arkivverksamhet.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.5) följs tillgänglighet upp genom följande bedömningsgrunder: antal besök, framtagna volymer, digitala bilder i söktjänsten, besvarade förfrågningar och handläggningstider.

8.3 Resultatredovisning

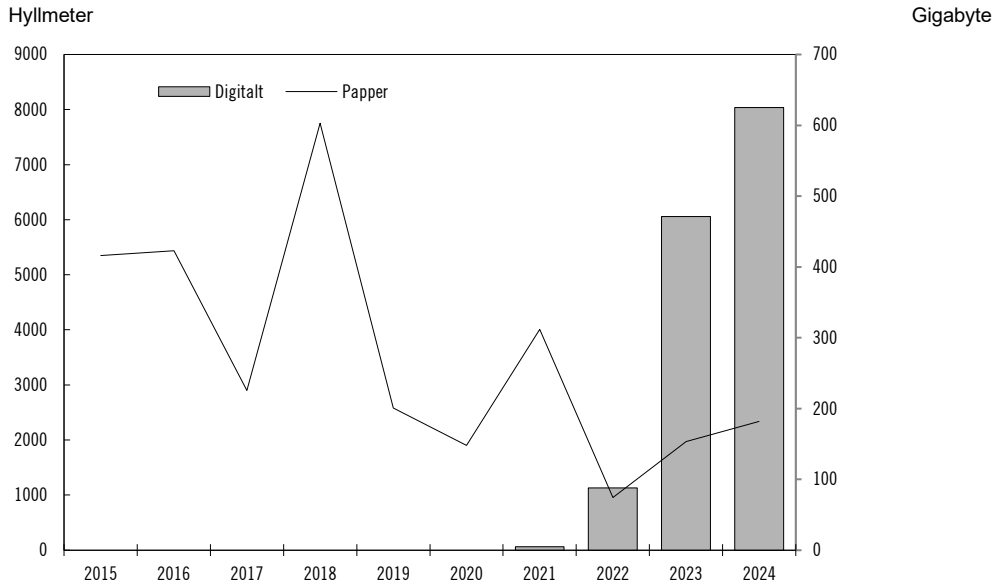
Tillsynen visar fortsatt tillfredsställande regelefterlevnad

Riksarkivet har tillsyn över den statliga förvaltningens arkivhantering för att säkra regelefterlevnaden. Under 2024 har arkivverksamheten vid 18 myndigheter under Förvarsdepartementet och Kulturdepartementet varit föremål för tillsyn. Tillsynen har resulterat i 68 förelägganden som i huvudsak gäller brister i arkivredovisningarna. Uppföljningen av 2023 års förelägganden visade att majoriteten av de lämnade föreläggandena är åtgärdade helt eller delvis. Av Ekonomistyrningsverkets ekonomiska administrativa uppföljning framgår att 19 av 211 myndigheter saknar en strategi för bevarande av elektroniska handlingar. Tillsynen är områdesindelad så resultaten är inte jämförbara mellan olika år.

Överlämning av pappersarkiv och digitala arkiv har ökat

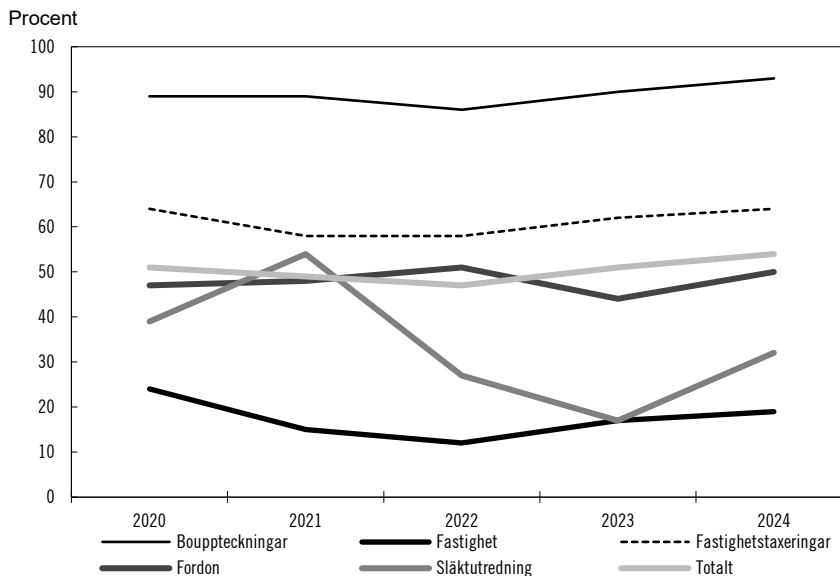
Under 2024 var antalet överlämnanden jämförbart med föregående år, men de senaste årens nedåtgående trend för antalet hyllmeter pappershandlingar kan ha brutits (se diagram 8.1). Samtidigt fortsatte den uppåtgående trenden för överlämnande av digitala handlingar. Vid Riksarkivets arkivdepåer förvaras nu ca 76,6 hyllmil pappershandlingar, en halv miljon kartor och ca 6,7 terabyte digitala arkiv. Depåerna är med något undantag av god eller mycket god kvalitet.

Bland mottagna enskilda arkiv av nationellt intresse som överlämnats under 2024 finns bl.a. arkiv från Hjärt- och lungfonden och Lövsta bruk.

Diagram 8.1 Överlämnade arkiv

Anm.: Antal levererade gigabyte digitalt arkivmaterial är en ny uppgift fr.o.m. 2021. Äldre jämförelsesiffror saknas.
Källa: Riksarkivet.

Kortare handläggningstider och fler digitala bilder

Diagram 8.2 Andel ärenden med högst 5 dagars handläggningstid

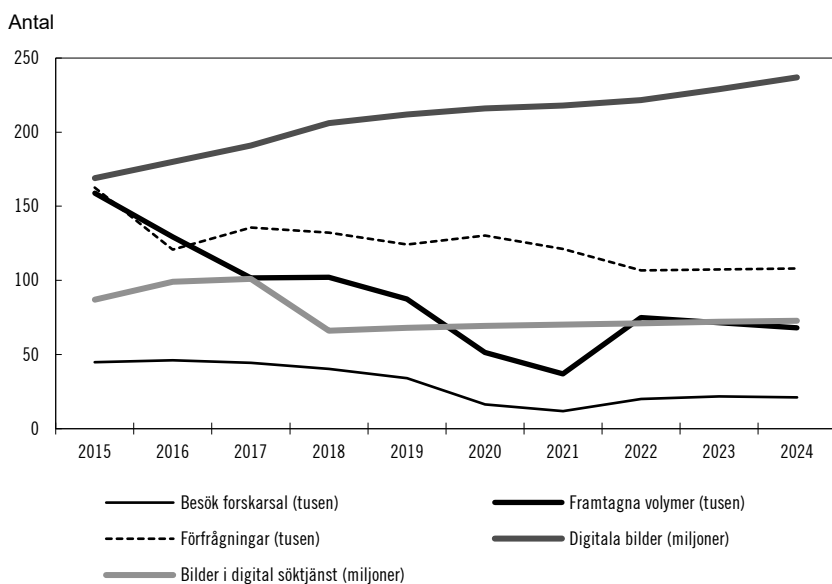
Anm.: Grafen visar andelen ärenden med högst fem dagars handläggningstid för fem av de största ärendetyperna samt för samtliga ärenden. Tidigare år har andelen med högst sju dagars handläggningstid angivits, i båda fallen rör det sig dock om andelen ärenden som har hanterats inom en arbetsvecka. Äldre jämförelsesiffror saknas. För bouppteckningar finns en e-tjänst tillgänglig.

Källa: Riksarkivet.

Under 2024 gjordes knappt 108 000 skriftliga förfrågningar till Riksarkivet. Det är i nivå med antalet förfrågningar de senaste åren. Av dessa besvarades ca 54 procent inom en arbetsvecka, vilket är en liten förbättring jämfört med 2023 (se diagram 8.2). Förbättringen är en följd av att Riksarkivet har vidtagit åtgärder för att åstadkomma en snabbare handläggning. Den ändrade rutinen för släktutredningar som infördes 2023 har bidragit till denna förbättring genom att en betydligt större andel ärenden (37 procent 2024 jämfört med 17 procent 2023) har kunnat besvaras inom en vecka. Handläggningstiden för ärenden rörande fastighetsinskrivningshandlingar har fortsatt varit lång och majoriteten av ärendena tar mer än 14 dagar att handlägga. Det beror

främst på att handlingarna kräver sekretessprövning och att handläggningen av de fysiska handlingarna är begränsad till en verksamhetsort.

Diagram 8.3 Tillgång till arkivhandlingar

Anm.: Uppgifter om kön registreras inte vid besök eller förfrågningar. I samband med införandet av EU:s dataskyddsförordning 2018 fick ett stort antal bilder avlägsnas från den externt tillgängliga digitala söktjänsten.

Källa: Riksarkivet.

Tillgången till läsesalarna har varit densamma som 2023 med undantag för läsesalen i Stockholm som har varit stängd fyra månader under en renovering. Antalet besök i läsesalarna var jämförbart med 2023 men stängningen bidrog till färre framtagna volymer.

Riksarkivets söktjänst hade 3,8 miljoner besök under 2024. Genom söktjänsten fanns ca 72,7 miljoner bilder tillgängliga online vid årets slut. Ytterligare ca 56 miljoner digitala bilder fanns av integritetsskäl tillgängliga i läsesalarna, vid behov efter sekretessprövning. Antalet digitala bilder ökade med 9,6 miljoner under 2024 (se diagram 8.3). Det är framför allt bilder av fastighetshandlingar som har ökat (drygt 30 procent jämfört med 2023). Inom regeringsuppdraget att digitisera fastighetsinskrivningshandlingarna har handlingar från åren 2001–2008 varit prioriterade. Skanning av dessa har slutförts våren 2025.

Den nationella arkivdatabasen (NAD) är en viktig ingång för att hitta handlingar när det saknas kunskap om i vilket arkiv de finns. Vid utgången av 2024 var drygt 254 000 arkiv registrerade, en ökning med drygt 4 000 arkiv jämfört med samma tid 2023. Ytterligare sex dataset med öppna data, som kan nås via ett tekniskt gränssnitt och användas fritt, publicerades 2024.

Vetenskaplig utgivning med medeltiden i fokus

Fyra publikationer utkom under 2024 varav tre med fokus på medeltiden, bl.a. en arkivguide som ger en överblick över de medeltida arkivbestånden. Under 2024 har arbetet med AI-baserad innovation och utveckling varit inriktat på indexering av stora mängder arkivhandlingar och tillgängliggörande av handskrivna texter. Forskningsanslaget som disponeras av Riksarkivet har samfinansierat medverkan i tre nationella forskningsinfrastrukturer: SwedPop som samordnar befolkningsdatabaser, Språkbanken som tillgängliggör stora mängder text- och talmaterial för forskning och Huminfra som stödjer digital och experimentell forskning.

Statsbidrag till enskild arkivverksamhet

Riksarkivets bidragsgivning syftar till att främja utvecklingen av enskild arkivverksamhet. Nio centrala eller rikstäckande arkivinstitutioner har fått verksamhets- eller utvecklingsbidrag. Totalt fördelades under 2024 drygt 9,7 miljoner kronor från Riksarkivets ramanslag.

8.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att måluppfyllelsen för rätten att ta del av allmänna handlingar och för behovet av information för rättskipningen och förvaltningen har varit god, både för handlingar som är sökbara via en digital tjänst och för handlingar som förvaras vid en arkivbildande myndighet. Regeringen bedömer också att denna måluppfyllelse har blivit bättre genom Riksarkivets arbete med att åtgärda sina delvis mycket långa handläggningstider för skriftliga förfrågningar, men att måluppfyllelsen kan bli ännu bättre. Trots att en läsesal har varit stängd under en period bedömer regeringen att måluppfyllelsen för att tillgodose forskningens behov i stor utsträckning har varit god.

8.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat en revisionsberättelse med reservation för Riksarkivet. Riksarkivet har inte kommenterat väsentliga avvikelser mellan avgiftsbudget och faktiskt utfall i årsredovisningen. Riksarkivet har därutöver under flera års tid byggt upp ett underskott om drygt 9,4 miljoner kronor i avgiftsområdet Digitaliserings-tjänster. Det ackumulerade underskottet i avgiftsområdet avviker från det ekonomiska målet enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191) och Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till bestämmelsen. Riksarkivet har 2024 höjt avgifterna för verksamheten vilket förväntas ge full effekt under 2025. Regeringen har följt upp Riksrevisionens reservationer i dialog med Riksarkivet och ser över eventuella behov av förändringar i styrningen av den avgiftsfinansierade verksamheten.

8.6 Budgetförslag

8.6.1 5:1 Riksarkivet

Tabell 8.1 Anslagsutveckling 5:1 Riksarkivet

Tusental kronor

2024	Utfall	487 221	Anslagssparande	-3 456
2025	Anslag	521 579 ¹	Utgiftsprognos	523 804
2026	Förslag	618 945		
2027	Beräknat	592 821 ²		
2028	Beräknat	632 794 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 585 986 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 615 150 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksarkivets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till restaurering, arkivering och arkivförvaltning av kulturhistorisk, försvarsanknuten film samt för statsbidrag till enskilda arkiv.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 8.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 5:1 Riksarkivet**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	509 579	509 579	509 579
Pris- och löneomräkning ²	8 366	14 407	23 222
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	101 000	68 835	99 993
<i>varav BP26³</i>	<i>101 000</i>	<i>89 000</i>	<i>119 000</i>
– <i>Förlängning av digitalisering av statliga arkivhandlingar</i>	<i>20 000</i>	<i>40 000</i>	<i>50 000</i>
– <i>Civilt försvar: beredskapsmyndighet</i>	<i>6 000</i>	<i>8 000</i>	<i>10 000</i>
– <i>Flytt av verksamheten till nya lokaler</i>	<i>75 000</i>	<i>41 000</i>	<i>59 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	618 945	592 821	632 794

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 20 000 000 kronor för 2026 för fortsatt digitalisering av statliga arkivhandlingar och AI-utveckling. För 2027 och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget ökas med 40 000 000 kronor respektive 50 000 000 kronor för samma ändamål. Vidare ökas anslaget med 6 000 000 kronor för 2026 för att Riksarkivet ska kunna fullgöra sitt ansvar inom det civila försvaret som beredskapsmyndighet. För 2027 och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget ökas med 8 000 000 kronor respektive 10 000 000 kronor för samma ändamål. Tillskottet finansieras genom en minskning av anslaget 2:4 *Krisberedskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Slutligen ökas anslaget med 75 000 000 kronor för 2026 för att myndigheten bl.a. ska ha förutsättningar att hantera ökade lokalkostnader med anledning av flytt av verksamheten till nya lokaler. För 2027 och 2028 beräknas anslaget ökas med 41 000 000 kronor respektive 59 000 000 kronor för samma ändamål. Förslagen bedöms få personalkonsekvenser för Riksarkivet.

Regeringen föreslår att 618 945 000 kronor anvisas under anslaget 5:1 *Riksarkivet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 592 821 000 kronor respektive 632 794 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 8.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksarkivet**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksam- hetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. resultat 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	-9 867	1 500	25 000	24 000	1 000	-7 367
<i>varav</i> <i>digitaliseringstjänster</i>	-9 428	1 000	10 000	9 000	1 000	-7 428
<i>varav övrig</i> <i>uppdragsverksamhet</i>	-439	500	15 000	15 000	0	61
Verksamheter där intäkterna disponeras och redovisas mot anslag						
Uppdragsverksamhet	-	-	60 000	-	-	-
<i>varav mottagande, bevarande och vård av arkivhandlingar</i>	-	-	50 000	-	-	-
<i>varav mottagande, bevarande och vård av enskilda arkiv</i>	-	-	8 000	-	-	-
<i>varav tillhandahållande av publikationer, föreskrifter och allmänna råd</i>	-	-	200	-	-	-
<i>varav</i> <i>undersökningsuppdrag som går utöver serviceskyldigheten enligt förvaltningslagen (2017:900)</i>	-	-	1 800	-	-	-
<i>varav övrigt</i>	-	-	0	-	-	-
Summa	-9 867	1 500	85 000	24 000	1 000	-7 367

Källa: Riksarkivet.

9 Kulturmiljö

9.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken och för det statliga kulturmiljöarbetet.

Målen för kulturmiljöarbetet kompletterar de nationella kulturpolitiska målen och de preciseringar avseende kulturmiljön som finns i flera av miljökvalitetsmålen samt generationsmålet för miljöarbetet (för mer information om de nationella miljömålen se utg.omr. 20).

9.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom kulturmiljö utgår från följande bedömningsgrunder:

- resultat av bidragsgivning för kulturmiljön
- tillämpning av lagstiftning för kulturmiljön
- insatser för ökad kunskap för kulturmiljöarbetet
- insatser för ökad delaktighet och tillgänglighet till kulturarvet
- samverkan och samarbete för ett brett kulturmiljöansvar.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.5) är barns och ungas tillgång till kultur och tillgängligheten av störst relevans för kulturmiljöområdet.

9.3 Resultatredovisning

Resultat av bidragsgivning för kulturmiljön

Majoriteten av kulturmiljövårdsanslaget går till konkreta vårdinsatser

Den totala fördelningen av anslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* uppgick 2024 till 306,8 miljoner kronor. Majoriteten av dessa medel, 286 miljoner kronor, gick till vårdåtgärder, kunskapsunderlag samt tillgängliggörande och information om värdefulla kulturmiljöer. Liksom tidigare år fördelade Riksantikvarieämbetet en mindre andel direkt till andra insatser, exempelvis vård av Visby ringmur, bidrag till världsarvs-samordning samt hittelön och ersättning för fornyfynd.

Majoriteten av de fördelade medlen gick till vårdinsatser, 210 miljoner kronor. Av dessa fördelades 187 miljoner kronor till objekt och miljöer som omfattas av skydd enligt miljöbalken, kulturmiljölagen (1988:950) eller plan- och bygglagen (2010:900), och ca 23 miljoner kronor till objekt och miljöer som saknar dessa skydd.

Tabell 9.1 Utbetalade medel från anslaget 7:2 Bidrag till kulturmiljövård

Miljoner kronor

Aktör och kategori	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Länsstyrelserna	255,9	260,2	249,2	259,7	258	286
<i>varav</i>						
– kunskapsunderlag	36,1	33,5	28,1	30,8	34	39
– vårdinsatser	176,4	182,4	176,1	192	195,6	210
– information och tillgängliggörande	23	24,6	22,2	21	18	23
– arkeologi	10,3	3,9	6,1	2,5	5,6	4
– ersättning enligt 2 kap. 14 § kulturmiljölagen (1988:950)	6,6	7,2	9,5	5	4,7	10
Riksantikvarieämbetet	12,7	13,6	18,2	16,4	17	19
<i>varav bidrag till kulturmiljövård (ram)</i>	4,7	4,6	9,2	7,4	8	10
<i>inkl. Laponia förvaltning</i>	2	2	2	2	2	2
<i>varav bidrag till kulturarvsarbete (ram)</i>	8	9	9	9	9	9
Summa bidrag till kulturmiljövård	268,6	273,7	267,4	276,1	275	305

Källa: Riksantikvarieämbetet.

Den kyrkoantikvariska ersättningen

Enligt rapporten Svenska kyrkans redovisning för 2024 angående de kyrkliga kulturvärdena och användningen av den kyrkoantikvariska ersättningen (Ku2025/00537) uppgick förbrukningen av den kyrkoantikvariska ersättningen till ca 436 miljoner kronor för 2024. Vid utgången av 2024 har ca 99 procent av utbetalade medel under perioden 2002–2024 förbrukats. Skillnader i förbrukning mellan enskilda år kan bl.a. förklaras av den nya fördelningsmodellen som infördes 2021 och där medel för ett visst s.k. ramår kan disponeras upp till tre år. Ansökningstrycket från församlingar och stift kan variera mellan enskilda år och har varit något lägre jämfört med året innan med ett belopp som under 2024 uppgick till ca 983 miljoner kronor. Detta förklaras framför allt av den nya fördelningsmodellen, som delvis innebär att stiftet för en tid framåt vet hur stor del av den kyrkoantikvariska ersättningen de kommer bli tilldelade, något som i sin tur kan påverka församlingarnas sökbeteenden.

Tabell 9.2 Förbrukade medel kyrkoantikvarisk ersättning

Miljoner kronor, förbrukade per objektstyp

Objektstyp	2020	2021	2022	2023	2024
Kyrkobyggnad	399,7	409,4	393,7	465,3	399,8
Kyrkotomt	2,2	1,0	2,2	2,3	5,7
Kyrkliga inventarier	24,2	16,5	20,9	12,0	11,3
Begravningsplats	3,1	1,1	3,1	0,5	0,3
Övergripande planering eller flera objekt	5,3	2,6	7,7	11,7	19,2
Summa förbrukad kyrkoantikvarisk ersättning	434,5	430,6	427,6	491,8	436,3

Källa: Svenska kyrkan.

Tillämpning av lagstiftning för kulturmiljön

Beredskapsarbetet har intensifierats

Flera viktiga steg har tagits för att stärka beredskapen inom kulturarvsområdet. Det råd för skydd av kulturarv som regeringen gav flera myndigheter, bl.a. Riksantikvarieämbetet, i uppdrag att bilda (Ku2024/00322) lämnade i mars 2025 sin första delredovisning av uppdraget (Ku2025/00309). Rådet redovisar flera behov och drar samtidigt upp linjer för det kommande arbetet. Uppdraget ska slutredovisas i december 2026.

Regeringen gav även Riksantikvarieämbetet i uppdrag att vidta särskilda åtgärder för att stärka skyddet av kulturarv genom beredningsplanering avseende evakueringsmagasin och säkra transporter. Uppdraget ska redovisas senast den 22 februari 2026.

Länsstyrelserna är en viktig aktör inom beredningsarbetet inom kulturarvsområdet. Detta främst genom ansvaret enligt förordningen (1993:243) om undanförelse och förstöring. Flera länsstyrelser har 2024 intensifierat arbetet med utmärkning enligt 1954 års Haagkonvention för skydd av kultur i händelse av väpnade konflikter.

Ökningen av antalet skyddade byggnader och miljöer har stabiliserats

Likt året innan ökade under 2024 antalet registrerade fornlämningar i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister med ca 3 000, vilket ger ett totalt antal om 315 000. Övriga kulturhistoriska lämningar registrerade i samma register, inklusive möjliga fornlämningar, uppgår till 373 000. Antalet statliga byggnadsminnen uppgår till 278 och antalet enskilda byggnadsminnen uppgår till 2 287 – tio fler än 2023.

Det finns totalt 1 471 riksintressen för kulturmiljövärden i Sverige. Riksantikvarieämbetet har under 2024 fattat 46 omprövningsbeslut rörande riksintressen för kulturmiljövärden. Detta innebär att beskrivningar och geografiska avgränsningar har reviderats. Antalet kulturreservat i landet uppgår till 49.

Insatser för ökad kunskap för kulturmiljöarbetet

Kunskapsunderlagen är viktiga i kulturmiljöarbetet

En viktig förutsättning för att kunna hantera kulturmiljön i samhällsplaneringen är de kunskapsunderlag som tas fram av exempelvis Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna själva eller av kommuner med stöd av kulturmiljöbidraget. Under 2024 har Riksantikvarieämbetet, tillsammans med länsstyrelserna och Naturvårdsverket, arbetat för att utveckla ärendehantering och ta fram kunskapsunderlag för bedömning av kulturmiljön i dessa sammanhang.

Länsstyrelserna fördelade under 2024 knappt 40 miljoner kronor från anslaget 7:2 *Bidrag till kulturmiljövård* för att ta fram regionala och kommunala kunskapsunderlag, bl.a. för kommunala kulturmiljöprogram och för arbete med förvaltningen av värdefulla byggnader och kulturmiljöer.

Riksantikvarieämbetets databas Kulturmiljöregistret är en infrastruktur för att möjliggöra att hänsyn ska kunna tas till kulturmiljövärden i olika samhällsprocesser. Under 2024 gjordes ca 14 000 uppdateringar av registret och totalt finns information om ca 680 000 lämningar.

Riksantikvarieämbetet har fördelat 18,3 miljoner kronor i bidrag från anslaget 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* till 17 projekt. Totalt inkom 53 externa ansökningar. 2024 utgjorde det andra året i en treårig programperiod där utlysningarna fokuserar på de tre områdena kulturarv, krishantering och klimatomställning, kulturhistoriska värden i bebyggd miljö samt museernas digitala omställning. Av de 17 beviljade projekten leddes sju av kvinnor och tio av män.

Arkeologi och arkeologisk uppdragsverksamhet

Uppdragsarkeologi är ett samlingsbegrepp för de arkeologiska utredningar och undersökningar som länsstyrelsen beslutar ska genomföras i samband med exploatering av ett mark- eller vattenområde. Under 2024 har Riksantikvarieämbetets stöd till länsstyrelserna i det uppdragsarkeologiska arbetet uppdaterats med två förtydliganden i vägledningen för uppdragsarkeologi. Riksantikvarieämbetet har även anordnat

utbildningstillfällen och riktat särskild information till aktörer som arbetar med uppdragsarkeologi.

Insatser för ökad delaktighet och tillgänglighet till kulturarvet

Information om och digital tillgänglighet till kulturarvet har ökat

K-samsök är en digital infrastruktur för att tillgängliggöra kulturarvet genom att kulturarvsdata, t.ex. digitiserade museiföremål, bildsamlingar och arkivhandlingar, från olika organisationer – vid utgången av 2024 drygt 90 stycken, länkas samman. Antalet objekt som tillgängliggörs via K-samsök uppgick vid utgången av 2024 till 11,2 miljoner, vilket är 100 000 färre än vid samma tidpunkt året innan. Denna minskning härleder Riksantikvarieämbetet till att det fanns ett större antal dubletter från myndighetens eget arkiv som nu har tagits bort. Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök innehåller information om alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige.

Drygt 11 miljoner kronor har fördelats till 26 institutioner inom musei- och arkivsektorn inom ramen för verksamheten kulturarvs-it från anslaget 7:1

Riksantikvarieämbetet. Bidraget går till lönekostnader för arbetsledare som ansvarar för anställda med funktionsnedsättning som har lönebidrag för arbete med bl.a. digitalisering av samlingar via olika databaser som ökar tillgängligheten till kulturarvet. Totalt har 31 arbetsledare och 144 personer varit anställda under 2024, vilket är en ökning med 15 personer i jämförelse med 2023. Resultatet av det arbete som bidraget möjliggjort är att 705 000 digitala poster hanterats under 2024, i jämförelse med 370 000 under 2023.

Det statliga stödet stöttar en mångfald av kulturarvsverksamheter

Under 2024 har Riksantikvarieämbetet fördelat 9 miljoner kronor till hembygdsmuseer och andra ideella kulturarvsverksamheter samt 8 miljoner kronor till arbetslivsmuseer. Totalt beviljades 127 ansökningar inom de två anslagen 7:2 *Bidrag till kulturarvsarbete* ap. 2 och 7:4 *Bidrag till arbetslivsmuseer* med utgångspunkt i att delaktigheten i kulturarvsarbetet och allmänhetens tillgång till kulturarvet ska öka. Projekten som beviljats bidrag syftar till att bevara en mångfald av kulturmiljöer över hela landet samtidigt som civilsamhällets roll i kulturmiljöarbetet stärks. Riksantikvarieämbetet fördelade även 4,65 miljoner kronor i stöd till 24 organisationer på kulturmiljöområdet.

Samverkan och samarbete för ett brett kulturmiljöansvar

Kulturmiljöarbetet är, och blir alltmer, involverat i andra verksamhetsområden och processer. Detta kräver både ett integrerat arbetssätt – där kulturmiljöperspektivet behöver komma in tidigt i exempelvis exploateringsprocesser – och tvärsektoriell samverkan. Ansvaret för kulturmiljövården är fördelat på offentliga aktörer på olika nivåer, vilket ytterligare bidrar till behovet av samverkan. Riksantikvarieämbetet och länsstyrelsernas Kulturmiljöforum har under 2024 fortsatt den överenskomna samverkan med fokus på utvärdering och utveckling av samverkansformer inför ny avtalsperiod 2025–2028. Boverkets senaste siffror från 2021 visar att 32 procent av kommunerna har uppdaterade kulturmiljöplaner. Riksantikvarieämbetet har under 2024 deltagit vid 13 kommundialoger som rör samhällsplanering och kulturmiljö, en ny process för hur riksintressen för kulturmiljövården ska aktualitetsprövas. Detta är 10 fler än 2023. I dessa dialoger har 102 kommuner deltagit, 81 fler än 2023.

9.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att statens insatser inom kulturmiljöområdet har bidragit till att en mångfald av kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas. Genom bidragsgivning, kunskapshöjande insatser och regeltillämpning har arbetet främjat ett inkluderande samhälle där kulturmiljön ses som en resurs. Kulturmiljöbidraget fördelas genom länsstyrelserna på ett sätt som gör att det får genomslag i hela landet, vilket också innebär att bidraget används på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Den omfattande samverkan mellan offentliga aktörer har bidragit till att kulturmiljön kan tas till vara i samhällsutvecklingen. Andelen kommuner som uppger att de har aktuella kulturmiljöprogram bedöms fortfarande vara låg. Regeringen ser därför positivt på att Riksantikvarieämbetet intensifierat arbetet med kommundialoger som rör samhällsplanering och kulturmiljö.

Tillgängligheten till kulturarvet och till information om kulturmiljön bedöms vara god, inte minst genom den mångfald av digitala tjänster som bl.a. Riksantikvarieämbetet tillhandahåller. Kulturmiljöbidraget och den kyrkoantikvariska ersättningen har bidragit till att den fysiska tillgången till ett brett utbud av kulturhistorisk viktiga byggnader och miljöer har kunnat upprätthållas och förbättrats.

De satsningar som gjorts på beredskapsområdet bedöms ha fått önskad effekt, även om mycket arbete återstår innan kulturarvssektorn kan sägas ha en tillfredsställande beredskapsförmåga.

9.5 Budgetförslag

9.5.1 6:1 Riksantikvarieämbetet

Tabell 9.3 Anslagsutveckling 6:1 Riksantikvarieämbetet

Tusental kronor

2024	Utfall	285 665	Anslagssparande	8 210
2025	Anslag	327 784 ¹	Utgiftsprognos	334 284
2026	Förslag	341 359		
2027	Beräknat	363 411 ²		
2028	Beräknat	331 626 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 358 141 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 320 998 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Riksantikvarieämbetets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till organisationer inom kulturmiljöområdet, till utgifter för statsbidrag till löner för arbetsledare inom ramen för verksamheten kulturarvs-it samt för det svenska bidraget till Europeana. Anslaget får användas för utgifter och statsbidrag för centrala museers beredskapsplanering avseende säkra magasin och transporter för kulturarvet samt för utgifter för statsbidrag till icke-statliga museer avseende digital samlingsförvaltning.

Tabell 9.4 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:1 Riksantikvarieämbetet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	325 784	325 784	325 784
Pris- och löneomräkning ²	4 575	9 436	15 513
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	11 000	28 191	-9 671
varav BP26 ³	4 000	8 000	10 000
– Civilt försvar: beredskapsmyndighet	6 000	8 000	10 000
– Förstärkning av bidrag till stiftelsemuseerna	-2 000		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	341 359	363 411	331 626

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 6 000 000 kronor för 2026 för att Riksantikvarieämbetet ska kunna fullgöra sitt ansvar inom det civila försvaret som beredskapsmyndighet. För 2027 och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget ökas med 8 000 000 kronor respektive 10 000 000 kronor för samma ändamål. Tillskottet finansieras genom en minskning av anslaget 2:4 *Krisberedskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Anslaget beräknas minskas med 2 000 000 kronor för 2026 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 7 000 000 för 2026 för beredskapsplanering avseende evakueringsmagasin och säkra transporter för kulturföremål. För 2027 beräknas anslaget ökas med 20 000 000 kronor för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 341 359 000 kronor anvisas under anslaget 6:1 *Riksantikvarieämbetet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 363 411 000 kronor respektive 331 626 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 9.5 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Riksantikvarieämbetet**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. år 2024	Resultat år 2025	Verksam- hetens intäkter år 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat år 2026	Ack. Resultat 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Butiksförsäljning besöksmål	-4	-28	868	-836	32	0
Museitjänster, SMT	-10 120	-2 312	42 068	-42 041	27	-12 405
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav</i>						
Statliga utställningsgarantier	309	-122	800	-987	-187	0

Källa: Budgetunderlag 2026–2028 Riksantikvarieämbetet.

Regeringen följer myndighetens arbete för att minska det ackumulerade underskottet i verksamheten Svensk Museitjänst.

9.5.2 6:2 Bidrag till kulturmiljövård**Tabell 9.6 Anslagsutveckling 6:2 Bidrag till kulturmiljövård**

Tusental kronor

2024	Utfall	304 138	Anslagssparande	-1 838
2025	Anslag	299 782 ¹	Utgiftsprognos	302 176
2026	Förslag	299 782		
2027	Beräknat	269 782		
2028	Beräknat	269 782		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kulturmiljövård. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till hembygdsmuseer och ideella kulturarvsverksamheter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.7 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:2 Bidrag till kulturmiljövård

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	299 782	299 782	299 782
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-30 000	-30 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	299 782	269 782	269 782

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 30 000 000 kronor fr.o.m. 2027 för att tidsbegränsade medel upphör.

Regeringen föreslår att 299 782 000 kronor anvisas under anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 269 782 000 kronor respektive 269 782 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

Projekt inom kulturmiljövårdsområdet sträcker sig ofta över flera kalenderår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 6:2 *Bidrag till kulturmiljövård* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 9.8 Beställningsbemyndigande för anslaget 6:2 Bidrag till kulturmiljövård, Utgiftsområde

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	71 244	72 689	80 689			
Nya ekonomiska åtaganden	66 389	69 000	79 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-64 944	-61 000	-69 689	-69 500	-10 500	-10 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	72 689	80 689	90 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	90 000	90 000	90 000			

9.5.3 6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tabell 9.9 Anslagsutveckling 6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tusental kronor

2024	Utfall	460 000	Anslagssparande	
2025	Anslag	490 000 ¹	Utgiftsprognos	490 000
2026	Förslag	490 000		
2027	Beräknat	490 000		
2028	Beräknat	490 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för kyrkoantikvarisk ersättning enligt kulturmiljölagen (1988:950) i samband med vård och underhåll av de kyrkliga kulturminnena. Den kyrkoantikvariska ersättningen får användas till kyrkobyggnader, kyrkotomter, kyrkliga inventarier och begravningsplatser och ska fördelas av Svenska kyrkan efter samråd med myndigheter inom kulturmiljöområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 9.10 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:3 Kyrkoantikvarisk ersättning

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	490 000	490 000	490 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	490 000	490 000	490 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 490 000 000 kronor anvisas under anslaget 6:3 *Kyrkoantikvarisk ersättning* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 490 000 000 kronor respektive 490 000 000 kronor.

9.5.4 6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Tabell 9.11 Anslagsutveckling 6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer

Tusental kronor

2024	Utfall	7 986	Anslagssparande	14
2025	Anslag	8 000 ¹	Utgiftsprognos	7 944
2026	Förslag	8 000		
2027	Beräknat	8 000		
2028	Beräknat	8 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till arbetslivsmuseer.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 9.12 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 6:4 Bidrag till arbetslivsmuseer**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	8 000	8 000	8 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	8 000	8 000	8 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 000 000 kronor anvisas under anslaget 6:4 *Bidrag till arbetslivsmuseer* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 8 000 000 kronor respektive 8 000 000 kronor.

10 Museer, arkitektur, bild och form

10.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken.

10.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom museer utgår från följande bedömningsgrunder:

- besöksutveckling
- tillgänglighetsarbete i publik verksamhet
- samlingarnas tillstånd och insatser för bevarande
- insatser som främjar ny kunskap och förmedling av forskning
- internationellt utbyte och samverkan.

Av de gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet (se avsnitt 3.5) är samtliga relevanta och ingår i resultatredovisningen. Konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten redovisas genom bl.a. den forskning och kunskapsuppbyggnad som bedrivs.

Resultatredovisningen för arkitektur, bild och form utgår från följande bedömningsgrunder:

- fördelning av statliga medel till bild- och formområdet samt slöjd
- insatser för att främja kunskap, kvalitet, förebildlighet och samverkan avseende arkitektur, form och design
- insatser för att främja utvecklingen av omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer.

För arkitektur tillämpas de gemensamma bedömningsgrunderna barns och ungas tillgång till kultur samt tillgänglighet. För bild och form tillämpas de gemensamma bedömningsgrunderna barns och ungas tillgång till kultur, konstnärlig förnyelse och utveckling samt tillgänglighet (se avsnitt 3.5).

10.3 Resultatredovisning

Besöksutveckling

Antalet registrerade besök till de centrala museerna, Forum för levande historia och Riksantikvarieämbetets besöksmål uppgick till ca 8,2 miljoner under 2024, en ökning med ca 9 procent jämfört med 2023. Antalet besök under 2024 var ca 2 procent lägre än det genomsnittliga besöksantalet de tre år som föregick pandemin (2017–2019). Antalet skolbesök under 2024 ökade med ca 5,8 procent i jämförelse med 2023.

Tabell 10.1 Besöksutveckling 2014–2024, avrundat till närmaste tusental

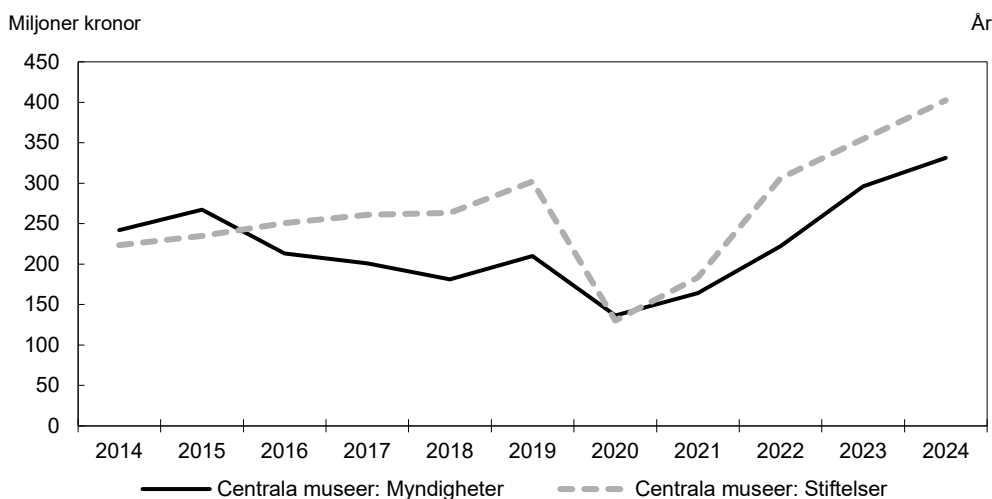
Antal fysiska besök till de centrala museerna, Forum för levande historia och Riksantikvarieämbetets besöksmål¹

Tusental	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt ²	7 432	6 905	8 912	8 904	8 028	9 346	3 385	4 153	7 823	7 537	8 228

¹ Beräkningarna av totalt antal fysiska besök utgörs av antalet anläggningsbesök och om anläggningsbesök inte rapporterats används verksamhetsbesök.

² Justerade siffror t.o.m. 2023 jämfört med uppgifter i budgetpropositionen för 2025.

Källa: Myndigheten för kulturanalys

Diagram 10.1 Diagram över avgiftsintäkter till 7:1 Centrala museer: Myndigheter och 7:2 Centrala museer: Stiftelser

Anm.: I avgiftsintäkterna ingår bl.a. entré- och visningsavgifter samt intäkter av försäljning, ev. sponsring och lokaluthyrning m.m. Avgifter för Arkeologisk uppdragsverksamhet, Cosmonovas verksamhet och Vasamuseets verksamhet redovisas separat i detta avsnitt, se tabell 10.7. Justerade siffror t.o.m. 2023 jämfört med uppgifter i budgetpropositionen för 2025 för centrala museer som är stiftelser

Källa: Museernas årsredovisningar.

Ett brett tillgänglighetsarbete sker i den publika verksamheten

Museimyndigheterna slutredovisade i februari 2025 regeringens uppdrag om att redogöra för utvecklingen av arbetet med att utvidga sina målgrupper och nå nya besökare. Redovisningarna visar att museerna arbetar strategiskt och med en bredd av aktiviteter för att tillgänggöra samlingarna såväl fysiskt som digitalt för olika målgrupper, bl.a. barn och unga, unga vuxna, personer med funktionsnedsättning, minoriteter, nyanlända och ovana museibesökare. Motsvarande målgruppsarbete pågår även vid de centrala museer som är stiftelser.

För att nå barn och unga har museimyndigheterna under 2024 prioriterat utställningar och utökat programaktiviteter som riktar sig till målgruppen, som t.ex. skolprogram och skolbesök, lovaktiviteter och familjeprogram. Skolorna kan i många fall ta del av verksamheter såväl fysiskt som digitalt. Flera museer har arbetat för att fortbilda lärare och blivande lärare i samarbete med skolor respektive högskolor och universitet. Flera museer har även erbjudit barn och unga aktiviteter med möjlighet till eget skapande.

Under 2024 har ett flertal insatser genomförts som förbättrat tillgängligheten vid museerna för bl.a. personer med funktionsnedsättningar. Tillgänglighetsarbetet har bl.a. handlat om att med tekniska hjälpmedel – t.ex. audioguider med lättläst svenska, textning och syntolkning – förbättra hörbarhet, synbarhet, kännbarhet, närbarhet och förståelighet i museernas utställningsverksamhet. Många insatser har även gjorts för att förbättra det digitala utbudet och funktionaliteten på museernas webbplatser. Renoveringar och ombyggnader vid flera centrala museers byggnader 2023–2024 har gett möjlighet till vissa förbättringar av den fysiska tillgängligheten i utställningssalar

och entréhallar. Samtidigt pekar Statens kulturråd på utmaningar när det gäller en jämlik tillgång till konst och kultur (se avsnitt 4.3).

En ökad digital tillgänglighet och digital förmedling har bidragit till att utvidga målgrupper och nå nya besökare och flera museer har fortsatt att öka sin närvaro i sociala medier och på digitala plattformar, samt genom podcaster och livesändningar från olika event. I målgruppsarbetet har flera museer därutöver arbetat strategiskt med t.ex. kostnadsfria evenemang under vissa tider och dagar.

För att nå ökad spridning har många museer, utöver utställningar i den egna byggnaden och digitalt, lånat ut delar av sina samlingar till andra institutioner och museer. Det har även genomförts vandringsutställningar som visats på flera platser runt om i landet respektive tillfälliga s.k. pop-up-föreställningar. Sådana insatser sker ofta i breda samarbeten mellan museerna och andra institutioner.

Flera museimyndigheter har till följd av renoveringar haft stängt under stora delar av 2023 och 2024. Trots stängningarna har berörda museer, utöver digital verksamhet, kunnat uppnå ett högt besöksantal. Det har skett genom utställningar i delar av byggnader som inte omfattats av stängning respektive aktiviteter utanför museerna, t.ex. pop-up-museum.

En aktiv samlingsförvaltning och insatser för bevarande pågår

De centrala museerna har 2024 genomfört insatser för att förvalta sina samlingar, vilka ökar i omfattning. Ett flertal insatser har vidtagits dels för att registrera, ordna och vårda samlingarna, dels för att upprätthålla ändamålsenliga magasin. Insatser för kontroll av samlingarnas tillstånd har bl.a. skett i samband med nyförvärv, utlån och utställningar respektive klimatkontroller och luftmätningar.

Digitiseringen (digital avbildning av fysiska föremål) och digitaliseringen (övergång till digitala processer) av såväl samlingsförvaltningen som förmedlingsverksamheten har betydelse både för att göra samlingar tillgängliga för allmänhet och forskare och i ett bevarande- och beredskapsperspektiv.

Museernas redovisningar visar att förstärkningen om 15 miljoner kronor årligen för 2024–2026 för att säkra kulturarvet genom digitisering bidrar både kvantitativt genom en ökning av antalet registrerade föremål som är tillgängliga i databaser och kvalitativt genom förbättring av samlingsdata som forskare och allmänhet kan ta del av, och där flera museer bl.a. skaffat nya eller uppdaterade system för samlingsförvaltning. Möjligheten att hinna digitisera samlingarna påverkas bl.a. av samlingarnas tillväxtvolym.

Även det försämrade säkerhetsläget ställer höga krav på samlingsförvaltningen och sätter fokus på planering inför fredstida krissituationer eller höjd beredskap och ytterst krig, med koppling till frågor om restvärdesplanering och planering av undanförsel.

Riksantikvarieämbetet har i rapporten *En långsiktig samlingsförvaltning för museisektorn* (Ku2024/01217), som lämnades till regeringen i december 2024, redovisat uppdraget att analysera förutsättningarna för museisektorns föremålsförvaring och lämna förslag till en långsiktig lösning för förvaring av museisamlingar som beaktar beredskapsarbetets krav på säkerhet. I rapporten lyfts bl.a. frågor som rör magasin, digital infrastruktur och en ökad samordning inom samlingsförvaltningen.

Främjande av ny kunskap och förmedling av forskning har fortsatt

Kunskapsuppbyggnad sker fortlöpande i museernas verksamhet och genom deltagande i olika forsknings- och utvecklingsprojekt i samverkan med bl.a. högskolor, universitet och andra museer både i Sverige och internationellt.

Under 2024 har nya forskningsresultat uppnåtts genom bl.a. arkeologiska utgrävningar, nationella och internationella forsknings- och insamlingsresor respektive forskning med inriktning på konstvetenskap och inom andra områden.

Forskningen har möjliggjorts genom finansiering via dels statsanslag i form av myndigheternas egna förvaltningsanslag, dels andra anslag på statsbudgeten, t.ex. anslag 1:4 *Forsknings- och utvecklingsinsatser inom kulturområdet* (se avsnitt 4.5), dels externa bidrag från bl.a. stiftelser, fonder och forskningsråd, både nationellt och internationellt. Den externa finansieringen varierar i omfattning och kan för museer med omfattande inriktning på forskning vara betydande, vilket bl.a. 2024 års belopp om 63,8 miljoner kronor till Naturhistoriska riksmuseet visar.

En grundläggande del i uppdraget att verka för ökad kunskap inom museernas olika verksamhetsområden är spridning av den kunskap som genereras i forskningsprojekt, t.ex. i vetenskapliga publikationer och vid konferenser i Sverige och andra länder.

Det sker ett omfattande internationellt utbyte och samverkan

De centrala museerna bedriver ett fortsatt och omfattande internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete inom sina respektive verksamhetsområden.

Samverkan och utbyte ligger inom ramen för uppgiften att verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, t.ex. universitet och högskolor, och uppgiften att förmedla kunskap inom respektive verksamhetsområde. Detta sker även fortlöpande i den publika verksamheten, t.ex. vid internationella utställningar eller i form av utlån av föremål mellan svenska museer och museer i andra länder.

Museerna är representerade och har förtroendeuppdrag i olika internationella organisationer inom sina respektive verksamhetsområden och flera deltar även i International Council of Museums (ICOM), en organisation som sedan 1946 verkar för internationellt samarbete inom museiområdet.

Flera museer som t.ex. museer vid Statens maritima och transporthistoriska museer och Statens försvarshistoriska museer har under 2024 samarbetat med olika museer i andra länder, däribland Ukraina.

Statens bidragsgivning har bidragit till utveckling av området och möjliggör tillämpningen av MU-avtalet

Tabell 10.2 Beviljade bidrag inom bildkonst, form och konsthantverk

Tusental kronor

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bildkonst, form och konsthantverk - projektbidrag	10 184	9 825	9 470	11 801	16 792	9 700	9 300
Bildkonst, form och konsthantverk – verksamhetsbidrag ¹	14 475	14 800	17 073	3 693	46 594	22 585	2 085
Konstnärliga produktionsplatser	1 000	1 000	1 300	1 809	2 500	1 890	1 842
Organisationer inom bild- och formområdet	13 645	13 745	13 745	14 500	18 000	15 500	13 462
Totalt	39 304	39 370	41 588	31 803	83 886	49 675	26 689

¹ Inkluderar den tidigare bidragstypen konsthantverkskooperativ samt utställningsarrangörer.

Källa: Statens kulturråd.

Statens kulturråd fördelar fyra områdesspecifika bidrag till bildkonst, form och konsthantverk. Under 2024 har myndigheten bl.a. prioriterat projekt, utställningsaktörer och produktionsplatser som bedöms ha bidragit till konstnärlig utveckling av området eller

som verkar i delar av landet där infrastrukturen för området är svag. En majoritet av projekten som beviljats medel involverar barn och unga.

Avtalet om upphovspersoners rätt till medverkans- och utställningsersättning (MU-avtalet) är ett av regeringen godkänt avtal mellan staten och ett flertal organisationer som företräder upphovspersoner. Avtalet reglerar skyldigheten för statliga arrangörer att förhandla om och betala ersättning till upphovspersoner för visning eller framförande av verk vid utställning. Avtalet avser även att etablera en god branschpraxis om villkor och ersättningar till upphovspersoner också för andra arrangörer än statliga. Sedan den 1 januari 2024 gäller ett nytt avtal som bl.a. innehåller uppräknade tariffer av utställningsersättning, vilket avtalsenligt ska ske var tredje år. En del av Statens kulturråds beviljade projekt- och verksamhetsbidrag reserveras som ersättning till utställande konstnärer enligt MU-avtalet. Myndigheten redovisar att tillämpningen av avtalet ökar men att många små utställningsarrangörer har en skör ekonomi och därför svårt att betala en ersättning till utställande konstnärer som matchar de höjda tarifferna enligt avtalet.

Nämnden för hemslöjdsfrågors bidragsgivning till slöjd har omfattat 3 miljoner kronor i organisationsbidrag till Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund, 1,5 miljoner kronor i verksamhetsbidrag till Sameslöjdstiftelsen Sámi Duodji och 3,5 miljoner kronor till utlysning av projektbidrag. Av 368 projektansökningar beviljades 56 projektstöd vilket ger en beviljandegrad på 14 procent.

Arbete för att främja kunskap och intresse för offentlig konst, arkitektur, form och design har fortsatt

Under det gångna året har ett antal myndigheter och institutioner med statligt stöd verkat för att främja intresset för och kunskap om arkitektur, form, design och offentlig konst. Det har skett bl.a. genom praktikinära forskning, utställningar, skolprogram och konstprojekt.

Inom ramen för myndighetssamverkan i politiken för gestaltad livsmiljö, har Statens centrum för arkitektur och design (ArkDes), Statens konstråd, Boverket och Riksantikvarieämbetet samt andra relevanta aktörer i landet samverkat i olika projekt. Ett exempel är årets nationella konferens om gestaltad livsmiljö på ArkDes. På konferensen delades priset Årets strålkastare ut, ett pris som lyfter fram aktörer som genom sitt arbete exemplifierar målen i Sveriges nationella politik för arkitektur, form och design samt bidrar till att sprida kunskap, goda idéer, initiativ och engagemang kring frågorna.

Kulturella och kreativa företag och omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer har stor betydelse för platsers utveckling

I regeringens skrivelse Ny strategi för levande och trygga städer (skr. 2024/25:96) presenteras ett nytt nationellt mål för stadsutveckling och tretton fokusområden för stadsutvecklingspolitiken, däribland arkitektur och gestaltning. I skrivelsen lyfter regeringen fram vikten av väl gestaltade livsmiljöer där kulturella och kreativa företags möjligheter tas tillvara och förvaltas, och att arkitektur, kultur och kreativitet samt handel utgör viktiga delar i skapandet av en levande stad. I anslutning till att den nya strategin beslutades ändrades namnet Rådet för hållbara städer till Rådet för levande och trygga städer samtidigt som rådets uppdrag och sammansättning reviderades för att bättre avspeglade ambitionerna i den nya strategin.

Att kulturella och kreativa företag spelar en viktig roll i främjandet av dynamiska och attraktiva livsmiljöer framgår av regeringens nationella strategi för företag i kulturella och kreativa branscher, som lämnades till riksdagen i april 2024 (skr. 2023/24:111).

Strategin innefattar en övergripande vision och sex strategiska mål, varav attraktiva hållbara livsmiljöer och ett diversifierat och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet är ett (se avsnitt 4.3). Vikten av att det finns lokaler för kulturell verksamhet för att en stad och plats ska upplevas som attraktiv framgår även av det regeringsuppdrag som Statens kulturråd redovisade i september 2024 genom rapporten Tillgången till musikscener (Ku2024/00946).

10.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att det tillgänglighetsarbete som sker i museernas publika verksamhet med bl.a. fokus på att utvidga målgrupper och nå nya besökare visar på en positiv utveckling och därmed bidrar till uppfyllelsen av de kulturpolitiska målen om att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet respektive att främja ett levande kulturarv som bevaras används och utvecklas. Samtidigt behövs ett fortsatt arbete för att bl.a. nå ovana museibesökare och personer med funktionsnedsättning. Vidtagna insatser inom ramen för museernas målgruppsarbete bidrar även till det övergripande målet om att särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Vidare bedömer regeringen att de löpande insatser som sker inom ramen för museernas samlingsförvaltning – samtidigt som det finns utmaningar bl.a. till följd av att samlingarna växer – bidrar till uppfyllelsen av det riksdagsbundna målet om att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

Regeringen konstaterar att pågående digitisering och digitalisering bidrar till ökad tillgänglighet vad avser antalet digitaliserade föremål och andelen av samlingarna som är digitalt tillgänglig respektive har betydelse i ett bevarande- och beredskapsperspektiv. Positivt är att de extra medlen för 2024–2026 har stor betydelse för uppfyllelsen av målet om att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

Till uppfyllelsen av målet om att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas bidrar även museernas breda och omfattande arbete med att främja ny kunskap och förmedling av forskningsresultat. Museernas internationella utbyte och samverkan bedöms bidra till uppfyllelsen av målet om att främja sådan verksamhet.

Regeringens bedömning är att de redovisade insatserna inom arkitektur, bild och form har bidragit till uppfyllelsen av bl.a. de riksdagsbundna målen om att kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids respektive att miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla. Det finns samtidigt möjlighet att ytterligare utveckla arbetet med gestaltad livsmiljö, där de kulturella och kreativa branscherna har en särskild potential att bidra till attraktiva och hållbara livsmiljöer samt ett diversifierat och konkurrenskraftigt näringsliv.

Vad gäller bildkonst, form och hantverksområdet ser regeringen det som positivt att tillämpningen av medverkans- och utställningsersättningen ökar.

10.5 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för Statens historiska museer för 2024 lämnat ett uttalande med reservation. Grunden för uttalandet med reservation är att Statens historiska museer under 2024 bedrivit serveringsverksamhet vid Brukscaféet på Tumba bruksmuseum. Myndigheten har inte befogenhet att bedriva serveringsverksamhet enligt instruktionen, regleringsbrev eller annat regeringsbeslut. Myndigheten bedriver inte längre verksamheten som var föremål för reservation. Regeringen har följt upp frågan i dialog med myndigheten.

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för Naturhistoriska riksmuseet för 2024 lämnat ett uttalande med reservation. Naturhistoriska riksmuseet har under flera års tid har ackumulerat ett överskott i avgiftsområdet Undersökningar, utredningar och andra tjänster. Det ackumulerade överskottet uppgår till 5 654 000 kronor per den 31 december 2024. Det avviker från det ekonomiska målet enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191). Avgifter ska beräknas så att intäkterna täcker verksamhetens kostnader på ett eller några års sikt. Naturhistoriska riksmuseet har även fram till och med början av september 2024 haft ett avtal om drift av restaurangverksamhet. Avtalet har inneburit att myndigheten har haft en stor del av det ekonomiska ansvaret. Myndigheten har inte befogenhet att bedriva restaurangverksamhet, varken enligt instruktion, regleringsbrev eller annat regeringsbeslut. Myndigheten bedriver inte längre verksamheten som var föremål för reservation. Naturhistoriska riksmuseet har den 3 april 2025 lämnat en redovisning av åtgärder med anledning av Riksrevisionens revisionsberättelse. Regeringen har följt upp de båda frågorna i dialog med myndigheten och ser över eventuella behov av förändringar i styrningen av den avgiftsfinansierade verksamheten.

Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för Moderna museet för 2024 lämnat ett uttalande med reservation. Grunden för uttalandet med reservation är att Moderna museet under flera års tid har ackumulerat ett underskott i avgiftsområdet Försäljning av varor. Det ackumulerade underskottet uppgår till 4 142 000 kronor per den 31 december 2024. Det avviker från det ekonomiska målet enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191). Avgifter ska beräknas så att intäkterna täcker verksamhetens kostnader på ett eller några års sikt. Regeringen har följt upp frågan i dialog med myndigheten och ser över eventuella behov av förändringar i styrningen av den avgiftsfinansierade verksamheten.

10.6 Budgetförslag

10.6.1 7:1 Centrala museer: Myndigheter

Tabell 10.3 Anslagsutveckling 7:1 Centrala museer: Myndigheter

Tusental kronor

2024	Utfall	1 486 465	Anslagssparande	-7 886
2025	Anslag	1 572 261 ¹	Utgiftsprognos	1 553 222
2026	Förslag	1 612 476		
2027	Beräknat	1 614 454 ²		
2028	Beräknat	1 625 772 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 596 056 tkr i 2026 års prishivå.

³ Motsvarar 1 580 474 tkr i 2026 års prishivå.

Ändamål

Anslaget får användas för förvaltningsutgifter för följande centrala museer som är myndigheter: Statens historiska museer, Nationalmuseum, Naturhistoriska riksmuseet, Statens museer för världskultur, Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria och Moderna museet. Anslaget får vidare användas av nämnda myndigheter för utgifter för statsbidrag till ändamål inom museiområdet. Anslaget får även användas för utgifter för avveckling av Statens centrum för arkitektur och design, Statens konstråd och Statens försvarshistoriska museer.

Tabell 10.4 Sammanställning över medelstilleddning till centrala museer som är myndigheter

Myndighet	2025 ¹	2026 ²
Statens historiska museer	231 575	235 515
Nationalmuseum	269 219	273 924
Naturhistoriska riksmuseet	228 702	232 519
Statens museer för världskultur	220 131	223 855
Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria ³	196 008	376 137
Statens centrum för arkitektur och design ⁴	73 038	--
Statens försvarshistoriska museer ⁵	168 590	--
Moderna museet	182 684	270 526
Summa	1 572 261	1 612 476

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Fördelningen av medel är preliminär.

³ T.o.m. den 31 december 2025 är myndighetens namn Statens maritima och transporthistoriska museer. Myndigheten byter namn i samband med att Statens försvarshistoriska museers uppgifter inordnas i myndigheten den 1 januari 2026.

⁴ Myndigheten avvecklas och upphör den 31 december 2025 och dess uppgifter inordnas den 1 januari 2026 i Moderna museet.

⁵ Myndigheten avvecklas och upphör den 31 december 2025 och dess uppgifter inordnas den 1 januari 2026 i Statens museer för maritim-, transport- och försvarshistoria.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.5 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:1 Centrala museer: Myndigheter

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 556 061	1 556 061	1 556 061
Pris- och löneomräkning ²	30 046	47 798	74 368
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	26 369	11 537	-3 701
<i>varav BP26³</i>	26 369	27 369	12 369
– <i>Förlängning av stärkt samlingsförvaltning</i>	15 000	15 000	
– <i>Inordnande av Statens konstråd i Moderna museet</i>	12 369	12 369	12 369
– <i>Förstärkning av bidrag till stiftelsemuseerna</i>	-1 000		
Överföring till/från andra anslag		-943	-956
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 612 476	1 614 454	1 625 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 15 000 000 kronor för 2026 för fortsatt digitalisering och digitalisering av samlingar (se avsnitt 3.7 Politikens inriktning för kulturområdet). För 2027 beräknas anslaget ökas med 15 000 000 kronor för samma ändamål. Anslaget ökas med 12 369 000 kronor fr.o.m. 2026 som följd av att Statens konstråd inordnas i Moderna museet. Förslaget bedöms få begränsade konsekvenser för personalen. Medlen överförs från anslaget 4:1 *Statens konstråd*. Anslaget minskar med 1 000 000 kronor för 2026 till följd av omprioriteringar inom utgiftsområdet.

Regeringen föreslår att 1 612 476 000 kronor anvisas under anslaget 7:1 *Centrala museer: Myndigheter* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 614 454 000 kronor respektive 1 625 772 000 kronor.

Upphävande av riksdagsbindningar avseende Statens konstråd och Statens centrum för arkitektur och design

Regeringens förslag

Riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om Statens konstråd och Statens centrum för arkitektur och design ska inte längre gälla.

Skälen för regeringens förslag

Det är regeringens ansvar att organisera statsförvaltningen. Det var dock tidigare en uppgift för riksdagen. Statens konstråd inrättades genom beslut av riksdagen 1937 (prop. 1937:157, utlåtande 1937:Su87, rskr. 1937:312). Arkitekturmuseet, som i maj 2013 bytte namn till Statens centrum för arkitektur och design, organiserades som en fristående myndighet 1978 genom riksdagsbeslut (prop. 1977/78:100, bet. 1977/78:KrU18, rskr 1977/78:153).

Den 20 juni 2024 gavs en utredare i uppdrag att se över hur uppgifterna vid Statens centrum för arkitektur och design kan inordnas i Moderna museet. Utredaren skulle även analysera om det är ändamålsenligt att inordna uppgifterna vid Statens konstråd i Moderna museet (Ku2024/00723). Uppdraget redovisades den 20 januari 2025 i departementspromemorian Moderna – en ny myndighet för modern konst, arkitektur och design (Ds 2025:2). Förslaget har remitterats. En majoritet av remissinstanserna har avstyrkt promemorians förslag om att uppgifterna vid Statens konstråd och Statens centrum för arkitektur och design bör inordnas i Moderna museet.

Den 28 maj 2025 gav regeringen Moderna museet i uppdrag att förbereda ett inordnande av Statens centrum för arkitektur och designs (ArkDes) och Statens konstråds uppgifter i Moderna museet från och med den 1 januari 2026 (Ku2025/00624). Samtidigt gavs Statens centrum för arkitektur och design och Statens konstråd i uppdrag att förbereda en överföring av sina uppgifter till Moderna museet och en avveckling av myndigheterna (Ku2025/00623 och Ku2025/00626).

Utgångspunkten för genomförandet är att myndigheternas uppgifter ska vara oförändrade. Syftet med organisationsförändringen är bl.a. att möjliggöra synergi-effekter som stärker arbetet med konst, arkitektur, form, design och gestaltad livsmiljö i hela landet och att utveckla nya publikupplevelser för medborgarna (se vidare Politikens inriktning avsnitt 3.7). Det finns likheter och beröringspunkter mellan Moderna museet, Statens centrum för arkitektur och design och Statens konstråd vad gäller uppgifter, arbetssätt och lokalisering. Att samla myndigheternas uppgifter möjliggör en mer robust myndighetsstruktur. Även med beaktande av remissinstansernas synpunkter bedömer regeringen därför att uppgifterna vid Statens konstråd och Statens centrum för arkitektur och design bör inordnas i Moderna museet. Remissinstansernas synpunkter om bl.a. organisations- och ledningsformer kommer att övervägas i det fortsatta arbetet med myndighetens nya instruktion och andra styrdokument.

För att regeringen ska ha möjlighet att omorganisera verksamheten bör riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om Statens konstråd och Statens centrum för arkitektur och design inte längre gälla.

Upphävande av riksdagsbindningar avseende Statens försvarshistoriska museer

Regeringens förslag

Riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om Statens försvarshistoriska museer ska inte längre gälla.

Skälen för regeringens förslag

Det är regeringens ansvar att organisera statsförvaltningen. Det var dock tidigare en uppgift för riksdagen. Statens försvarshistoriska museer inrättades 1976 genom riksdagsbeslut (prop. 1975/76:190, bet. 1975/76:FöU39, rskr 1975/76:375). Frågor rörande Statens försvarshistoriska museers ansvarsområde har sedan dess behandlats av riksdagen i flera sammanhang (bl.a. prop. 1996/97:1 och prop. 1996/97:3, bet. 1996/97:KrU1, rskr. 1996/97:129).

Regeringen gav den 28 november 2024 Statens maritima och transporthistoriska museer och Statens försvarshistoriska museer i uppdrag att lämna förslag på hur Statens försvarshistoriska museers uppgifter kan överföras till och inordnas i Statens maritima och transporthistoriska museer (Ku2024/01225). Myndigheterna redovisade uppdraget den 24 mars 2025 (Ku2025/00416). Redovisningen har remitterats. En majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt förslaget om organisationsförändring. Den 3 juli 2025 gav regeringen Statens försvarshistoriska museer i uppdrag att förbereda överföring av uppgifter till Statens maritima och transporthistoriska museer och förbereda avveckling av myndigheten (Ku2025/00760). Samtidigt gavs Statens maritima och transporthistoriska museer i uppdrag att förbereda inordnandet av Statens försvarshistoriska museers uppgifter i myndigheten den 1 januari 2026 (Ku2025/00762).

För att Statens försvarshistoriska museers uppgifter ska kunna inordnas i Statens maritima och transporthistoriska museer bör riksdagens tidigare ställningstaganden i fråga om Statens försvarshistoriska museer inte längre gälla.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 10.6 Sammanställning över avgiftsintäkter för centrala museer som är myndigheter

Tusental kronor

Myndighet	Utfall 2024	Prognos 2025	Beräknat 2026 ⁴
Statens historiska museer ¹	43 874	48 421	50 710
Nationalmuseum	58 948	54 310	54 600
Naturhistoriska riksmuseet ²	57 981	70 015	70 289
Statens museer för världskultur	28 769	30 000	31 000
Statens maritima och transporthistoriska museer ³	55 780	61 147	64 582
Statens centrum för arkitektur och design	1 955	1 647	1 647
Statens försvarshistoriska museer	27 761	27 264	26 984
Moderna museet	56 161	55 000	55 000
Summa	331 229	347 804	354 812

Anm.: I myndigheternas avgiftsintäkter ingår bl.a. entré- och visningsintäkter samt intäkter av försäljning, eventuell sponsring och lokaluthyrning m.m.

¹ Intäkterna för Arkeologisk uppdragsverksamhet redovisas i tabell 10.7

² Intäkterna för Cosmonovas verksamhet redovisas separat i tabell 10.7

³ Intäkterna för Vasamuseets verksamhet redovisas separat i tabell 10.7

⁴ Siffrorna för 2026 avser nuvarande myndighetsstruktur.

Källa: Årsredovisningar och budgetunderlag för de centrala museer som är myndigheter.

Tabell 10.7 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens historiska museer, Naturhistoriska riksmuseet och Statens maritima och transporthistoriska museer

Tusental kronor

Uppdrags-verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. år 2024	Resultat år 2025	Verksamhetens intäkter år 2026 ¹	Kostnader som ska täckas år 2026	Resultat år 2026	Ack. Resultat utgående år 2026
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Arkeologisk uppdragsverksamhet	-27 290	2 901	160 300	157 300	3 000	-21 389
Cosmonova	953	0	19 100	19 300	-200	753
Vasamuseet	-6 341	540	264 023	252 699	11 324	5 524

¹ Siffror för 2026 avser nuvarande myndighetsstruktur.

Källa: Årsredovisningar och budgetunderlag för Statens historiska museer, Naturhistoriska riksmuseet och Statens maritima och transporthistoriska museer.

Statens historiska museer arbetar strategiskt och långsiktigt för att uppnå ekonomisk balans i den arkeologiska uppdragsverksamheten. Myndigheten redovisar fortsatt ett positivt resultat för verksamheten och det ackumulerade underskottet som följde med när den arkeologiska verksamheten överfördes till myndigheten 2015 minskar successivt.

10.6.2 7:2 Centrala museer: Stiftelser

Tabell 10.8 Anslagsutveckling 7:2 Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor

2024	Utfall	275 714	Anslagssparande
2025	Anslag	284 914 ¹	Utgiftsprognos 284 914
2026	Förslag	284 714	
2027	Beräknat	282 714	
2028	Beräknat	280 714	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till följande centrala museer som är stiftelser: Nordiska museet, Skansen, Tekniska museet och Arbetets museum.

Tabell 10.9 Sammanställning över medelstilldelning till centrala museer som är stiftelser

Tusental kronor		
Stiftelse	2025 ¹	2026 ²
Stiftelsen Nordiska museet	125 854	130 054
Stiftelsen Skansen	78 461	80 911
Stiftelsen Tekniska museet	51 767	53 517
Stiftelsen Arbetets museum	19 632	20 232
Summa	275 714	284 714

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Fördelningen av medel är preliminär.

Tabell 10.10 Sammanställning över verksamhetsintäkter för centrala museer som är stiftelser

Tusental kronor			
Stiftelse	Utfall 2024	Budget 2025	Budget 2026
Stiftelsen Nordiska museet	84 229	67 000	71 500
Stiftelsen Skansen	251 600	258 400	263 600
Stiftelsen Tekniska museet	102 521	125 107	115 687
Stiftelsen Arbetets museum	8 091	7 627	7 656
Summa	446 441	458 134	458 443

Anm.: I stiftelsernas verksamhetsintäkter ingår bl.a. entré- och visningsintäkter, intäkter av försäljning och lokaluthyrning samt bidragsintäkter

Källa: Årsredovisningar och budgetunderlag för de centrala museer som är stiftelser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.11 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:2 Centrala museer: Stiftelser

Tusental kronor			
	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	275 714	275 714	275 714
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	9 000	7 000	5 000
<i>varav BP26</i>	<i>9 000</i>	<i>9 000</i>	<i>7 000</i>
– <i>Förlängning av stärkt samlingsförvaltning</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	
– <i>Förstärkning av bidrag till stiftelsemuseerna</i>	<i>7 000</i>	<i>7 000</i>	<i>7 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	284 714	282 714	280 714

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 7 000 000 kronor för 2026 för att stärka museernas verksamhet. För 2027 och 2028 beräknas anslaget ökas med 7 000 000 respektive 7 000 000 för samma ändamål. Anslaget ökas också med 2 000 000 kronor för 2026 för fortsatt digitalisering och digitalisering av samlingar (se avsnitt 7.3 Politikens inriktning för kulturområdet). För 2027 beräknas anslaget ökas med 2 000 000 kronor för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 284 714 000 kronor anvisas under anslaget 7:2 *Centrala museer: Stiftelser* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 282 714 000 kronor respektive 280 714 000 kronor.

Lån till Stiftelsen Nordiska museet

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2026 besluta att Stiftelsen Nordiska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt investeringar i nya lokaler för förvaring av samlingarna som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Stiftelsen Nordiska museet har ett stort underhållsbehov i befintliga fastigheter och kulturhistoriska byggnader. Stiftelsen har även behov av att investera i nya ändamålsenliga och säkra lokaler för förvaring av samlingarna. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2026 besluta att Stiftelsen Nordiska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 100 000 000 kronor.

Tabell 10.12 Ram för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgiftsområde	Ändamål	Ram 2024 ¹	Utlåning 2024-12-31	Ram 2025 ¹	Förslag 2026
17	Stiftelsen Nordiska museet	77 300	40 810		100 000
	Summa	77 300	40 810		100 000

¹ Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Lån till Stiftelsen Skansen

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2026 besluta att Stiftelsen Skansen får ta upp lån i Riksgäldskontoret för underhåll och utveckling av fastigheter och kulturhistoriska byggnader samt tillgänglighetsanpassning som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 80 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Stiftelsen Skansen har ett eftersatt underhållsbehov i befintliga fastigheter och kulturhistoriska byggnader. Stiftelsen har även behov av att tillgänglighetsanpassa Skansen samt utföra nödvändigt underhållsarbete. De åtgärder som behöver genomföras för att Skansen fortsatt ska vara ett attraktivt besöksmål behöver delvis finansieras med lån. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2026 besluta att Stiftelsen Skansen får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 80 000 000 kronor.

Tabell 10.13 Ram för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgiftsområde	Ändamål	Ram 2024 ¹	Utlåning 2024-12-31	Ram 2025 ¹	Förslag 2026
17	Stiftelsen Skansen	80 000	56 880	80 000	80 000
Summa		80 000	56 880	80 000	80 000

¹ Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

Lån till Stiftelsen Tekniska museet

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att för 2026 besluta att Stiftelsen Tekniska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i stiftelsens byggnader och fastigheter som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 110 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag

Stiftelsen Tekniska museet har behov av att göra investeringar i stiftelsens fastigheter och byggnader samt utveckla och effektivisera fastigheterna till nya ändamålsenliga och säkra lokaler för förvaring av samlingarna. Regeringen bör därför bemyndigas att för 2026 besluta att Stiftelsen Tekniska museet får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare upplåning uppgår till högst 110 000 000 kronor.

Tabell 10.14 Ram för statlig utlåning

Tusental kronor

Utgiftsområde	Ändamål	Ram 2024 ¹	Utlåning 2024-12-31	Ram 2025 ¹	Förslag 2026
17	Stiftelsen Tekniska museet	95 000	93 021	95 000	110 000
Summa		95 000	93 021	95 000	110 000

¹ Ramar för 2024 och 2025 redovisas exklusive beslutade och föreslagna ändringar som lämnats i propositioner om ändringar i statens budget.

10.6.3 7:3 Bidrag till vissa museer

Tabell 10.15 Anslagsutveckling 7:3 Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

2024	Utfall	79 718	Anslagssparande
2025	Anslag	79 218 ¹	Utgiftsprognos
2026	Förslag	82 218	
2027	Beräknat	79 218	
2028	Beräknat	79 718	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till museer och liknande institutioner.

Tabell 10.16 Sammanställning över medelstilleddning för Bidrag till vissa museer

Tusental kronor

Mottagare	2025	2026
Stiftelsen Dansmuseifonden för Dansmuseet	10 454	10 454
Sveriges Fängelsemuseum	1 500	1 500
Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem	4 189	4 189
Stiftelsen Thielska galleriet	6 144	6 144
Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna	19 025	19 025
Nobelprismuseet	4 952	4 952
Föreningen Svensk Form	5 213	5 213
Röhsska museet	502	502
Riksförbundet Sveriges museer	1 500	4 500
Stiftelsen Strindbergmuseet	581	581
Stiftelsen Judiska museet i Stockholm	3 601	3 601
Bildmuseet	743	743
Zornsamlingarna	204	204
Stiftelsen Prins Eugens Waldemarsudde	12 410	12 410
Åjtte, Svenskt fjäll- och samemuseum	1 500	1 500
Form/Design Center	2 000	2 000
Gamla Uppsala museum	4 700	4 700
Summa	79 218	82 218

Skälen för regeringens förslag**Tabell 10.17 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:3 Bidrag till vissa museer**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	82 218	79 218	79 218
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	3 000		500
<i>varav BP26</i>	<i>3 000</i>		
<i>– Förstudie om nationellt museikort</i>	<i>3 000</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	82 218	79 218	79 718

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 3 000 000 kronor för 2026 för att finansiera en förstudie av förutsättningar för ett införande av ett nationellt museikort som kan öka antalet besökare till landets museer.

Regeringen föreslår att 82 218 000 kronor anvisas under anslaget 7:3 *Bidrag till vissa museer* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 79 218 000 kronor respektive 79 718 000 kronor.

10.6.4 7:4 Forum för levande historia

Tabell 10.18 Anslagsutveckling 7:4 Forum för levande historia

Tusental kronor

2024	Utfall	55 243	Anslagssparande	-563
2025	Anslag	64 036 ¹	Utgiftsprognos	63 031
2026	Förslag	65 842		
2027	Beräknat	62 587 ²		
2028	Beräknat	61 421 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 61 749 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 59 524 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Forum för levande historias förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för såväl prissumma som omkostnader för prisutdelning, avseende ett pris för humanitära och demokratifrämjande insatser.

Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till den fond som inrättats av Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Research and Remembrance, fr.o.m. 2013 benämnt International Holocaust Remembrance Alliance.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.19 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:4 Forum för levande historia

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	64 036	64 036	64 036
Pris- och löneomräkning ²	1 806	2 700	3 904
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-4 149	-6 519
varav BP26 ³	4 000	4 000	4 000
– Insatser för att motverka antisemitism och andra former av rasism	4 000	4 000	4 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	65 842	62 587	61 421

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 4 000 000 kronor för 2026 för att stärka arbetet med demokratistärkande insatser för att motverka antisemitism och andra former av rasism. Från och med 2027 beräknas anslaget ökas med 4 000 000 kronor för samma ändamål. Tillskottet finansieras genom att anslag 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* inom utgiftsområde 16 minskas med 5 000 000 kronor för 2026 och beräknas minskas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2027 (se utgiftsområde 16, avsnitt 3.6.5). Ändringen görs då det bedöms mer ändamålsenligt att medlen finns på Forum för levande historias förvaltningsanslag.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget minskas med 4 000 000 kronor för 2026 till följd av att tidsbegränsade medel upphör.

Regeringen föreslår att 65 842 000 kronor anvisas under anslaget 7:4 *Forum för levande historia* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 62 587 000 kronor respektive 61 421 000 kronor.

10.6.5 7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tabell 10.20 Anslagsutveckling 7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande	
2024	Utfall		80
2025	Anslag	80 ¹	Utgiftsprognos 79
2026	Förslag	80	
2027	Beräknat	80	
2028	Beräknat	80	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för utställningsgarantier. Anslaget får även användas för utgifter för inköp av kulturföremål som har sådant konstnärligt, historiskt eller vetenskapligt värde att det är av synnerlig vikt att de införlivas med offentliga samlingar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.21 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:5 Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	80	80	80
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	80	80	80

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 80 000 kronor anvisas under anslaget 7:5 *Statliga utställningsgarantier och inköp av vissa kulturföremål* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 80 000 kronor respektive 80 000 kronor.

10.6.6 7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tabell 10.22 Anslagsutveckling 7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tusental kronor

2024	Utfall	42 914	Anslagssparande	892
2025	Anslag	42 518 ¹	Utgiftsprognos	43 107
2026	Förslag	42 518		
2027	Beräknat	42 518		
2028	Beräknat	42 518		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för Moderna museets utgifter för konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön. Anslaget får även användas för utgifter för administration och genomförande av verksamheten.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.23 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:6 Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	42 518	42 518	42 518
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	42 518	42 518	42 518

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 42 518 000 kronor anvisas under anslaget 7:6 *Konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 42 518 000 respektive 42 518 000 kronor.

10.6.7 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tabell 10.24 Anslagsutveckling 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tusental kronor

2024	Utfall	45 607	Anslagssparande	1
2025	Anslag	45 608 ¹	Utgiftsprognos	45 290
2026	Förslag	53 708		
2027	Beräknat	53 708		
2028	Beräknat	53 708		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till organisationer inom bild- och formområdet, utställare, konsthantverkskooperativ samt utrustningsbidrag till kollektivverkstäder. Anslaget får även användas för statsbidrag till folkparkerna och

vissa samlingslokalhållande organisationer för konstförvärv. Anslaget får vidare användas för utgifter för statsbidrag till organisationer och projekt inom slöjdområdet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 10.25 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tusental kronor	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	45 608	45 608	45 608
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag	8 100	8 100	8 100
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	53 708	53 708	53 708

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 8 100 000 kronor fr.o.m. 2026 för inordnandet av Nämnden för hemslöjdsfrågor i Statens kulturråd. Medlen avseende bidrag inom slöjdområdet överförs från anslaget 4:3 *Nämnden för hemslöjdsfrågor*.

Regeringen föreslår att 53 708 000 kronor anvisas under anslaget 7:7 *Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 53 708 000 kronor respektive 53 708 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 7:7 *Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2027.

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används till bidrag som bl.a. fördelas till fria aktörer inom bild- och formområdet. Ett bemyndigande skapar bättre planeringsförutsättningar för aktörerna. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 7:7 *Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2027.

Tabell 10.26 Beställningsbemyndigande för anslaget 7:7 Bidrag till bild-, form- och slöjdområdet

Tusental kronor	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	19 800		35 000	
Nya ekonomiska åtaganden		35 000	40 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-19 800		-35 000	-40 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		35 000	40 000	
Beslutat/förslaget bemyndigande	35 000	35 000	40 000	

11 Trossamfund

11.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen beslutat för statens stöd till trossamfund.

11.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom trossamfund utgår från följande bedömningsgrunder:

- antalet församlingar och antalet medlemmar som får statligt stöd
- insatser för att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv långsiktig religiös verksamhet.

11.3 Resultatredovisning

Antalet betjänade inom de statsbidragsberättigade trossamfunden är relativt konstant

Den 1 januari 2025 började den nya lagen (2024:487) om statsbidrag till trossamfund att gälla. Genom riksdagens beslut om den nya lagen upphörde det stödsystem som gällt sedan 1999. Det nya regelverket innebär två större förändringar. Det första är att ett nytt demokrativillkor införs och att administrativa villkor ställs på de trossamfund som önskar statligt stöd. Genom ett nytt demokrativillkor för statlig bidragsgivning till trossamfunden säkerställs att bidrag inte betalas ut till trossamfund vars verksamhet strider mot samhällets grundläggande värderingar. Det andra är att ansvaret för att fatta beslut om vilka trossamfund som ska vara stödberättigade flyttar från regeringen till myndighet

Vid utgången av 2024 var totalt 24 trossamfund och samverkansorgan statsbidragsberättigade enligt den nu upphävda lagen (1999:932) om stöd till trossamfund och förordningen (1999:974) om statsbidrag till trossamfund. Under 2024 tillkom inga nya statsbidragsberättigade trossamfund. I och med införandet av den nya lagen behöver samtliga trossamfund som varit stödberättigade enligt den upphävda regleringen ansöka om statsbidrag på nytt.

Enligt statistik från Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) fanns den 31 december 2023 totalt 847 961 betjänade personer inom de statsbidragsberättigade trossamfunden, vilket i princip är samma antal som året innan. De fem största statsbidragsberättigade trossamfunden var Romersk-katolska kyrkan, Pingströrelsen, Equmeniakyrkan, Förenade Islamiska Föreningar i Sverige och Sveriges Muslimska Förbund (SMF).

Från anslaget 9:2 *Stöd till trossamfund* utgick 2024 drygt 79 miljoner kronor som statligt bidrag till trossamfunden, vilket var drygt 1 miljoner kronor mindre än året innan.

Huvuddelen av de tillgängliga medlen för stödet 2024, knappt 69 miljoner kronor, fördelades i enlighet med tidigare år till trossamfunden i form av organisationsbidrag. Stödet motsvarar ett bidrag på knappt 77 kronor per betjänad person, vilket är en ökning med nästan åtta kronor jämfört med föregående år. En förklaring till detta var att SST prioriterade en fördelning av organisationsbidrag framför projektbidrag under

2024. Resterande del av de tillgängliga medlen för stödet fördelades i form av verksamhetsbidrag respektive projektbidrag till trossamfunden.

Förändring av myndighetsstrukturen

Regeringen har under 2025 gått vidare med förslaget att genomföra en sammanslagning av SST och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF). Genom regeringens förberedande beslut den 6 mars 2025 (S2025/00481) har regeringen betonat vikten av att det inom MUCF bildas ett center för trossamfundsfrågor som ska arbeta med kunskap, samverkan och beredskap i trossamfundsfrågor. Prövning och hantering av frågor om statsbidrag till trossamfund avses inte ske i centret. Vidare angav regeringen i beslutet att MUCF ska ha verksamhet både i Stockholmsområdet och i Växjö. Sammanslagningen ska vara slutförd till den 1 januari 2026.

Insatser för att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktig religiös verksamhet

En grundläggande förutsättning för att trossamfunden ska kunna bedriva religiös verksamhet är att de som deltar i samfundens verksamhet känner sig trygga. Nivån på det stöd som fördelas enligt förordningen (2018:1533) om statsbidrag för säkerhets- höjande åtgärder till organisationer inom det civila samhället höjdes inför 2025 till 84 miljoner kronor på anslag 6:1 *Allmänna val och demokrati* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Stödet riktar sig till både trossamfund och andra organisationer inom civilsamhället som uppfyller förordningens krav. För 2024 beviljade SST totalt drygt 66 miljoner kronor i bidrag, i likhet med tidigare år gick huvuddelen drygt 58 miljoner kronor till olika judiska trossamfund och organisationer (S2025/00725).

Ytterligare en grundläggande förutsättning för trossamfundens verksamhet är att andra myndigheter och kommuner har grundläggande kunskap om och förståelse för religion och trossamfund. I dag finns det ett behov hos många kommuner och myndigheter att höja sina kunskaper. Regeringen har därför genom beslut den 10 oktober 2024 (S2024/01772) gett SST i uppdrag att stärka kommuners kunskap om religion och trossamfund. Uppdraget ska redovisas senast den 16 februari 2026.

11.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de statliga insatserna bidrar till att uppfylla målet för statens stöd till trossamfund genom att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktig religiös verksamhet.

Regeringen bedömer vidare att höjningen av stödet för säkerhetshöjande åtgärder och det nya regelverket för stöd till trossamfund innebär förändringar som gagnar trossamfundens långsiktiga verksamhet och därmed i förlängningen religionsfriheten i Sverige. Vidare bedömer regeringen att ett nytt demokrativillkor stärker legitimiteten i stödet då trossamfund vars verksamhet strider mot samhällets grundläggande värderingar inte längre kan få bidrag.

11.5 Politikens inriktning

Trossamfunden har historiskt utgjort grunden i det civila samhället och är alltjämt en viktig del av det civila samhället. Med sin verksamhet ger trossamfunden stöd och hjälp i olika avseenden till såväl sina medlemmar och betjänade som till samhället i stort. Samfunden har lång erfarenhet av att möta människors existentiella frågor och bidrar genom detta även till att stärka hälsan i Sverige. De bidrar vidare till att hålla det

demokratiska samtalet levande. Religionsfriheten och föreningsfriheten är centrala för den svenska demokratin och ska värnas. Att känna sig trygg, kunna utöva sin tro öppet och leva i religiös och kulturell samhörighet med andra är en förutsättning för religionsfrihet. Den är central i vårt samhälle och den gäller för alla.

Insatser inom politikområdet ska bidra till att skapa förutsättningar för trossamfunden att bedriva en aktiv och långsiktig verksamhet i form av gudstjänst, själavård, undervisning och omsorg. Regeringen bedömer att både det nyligen reformerade stödsystemet för trossamfund och den förändrade myndighetsorganisationen kommer stärka politikområdet och ge bättre förutsättningar för trossamfunden. Regeringen kommer att fortsätta arbetet med att säkerställa att de statsbidrag som fördelas till trossamfunden följer enhetliga och rättssäkra villkor i syfte att bibehålla god legitimitet för systemet samt stävja fusk, felaktiga utbetalningar och minska risken att offentliga medel hamnar hos icke-demokratiska aktörer. Arbetet med implementering av det nya demokrativillkoret i aktuella förordningar och utbetalningsbeslut till trossamfunden fortsätter. Att sprida kunskap om frågor som rör tro, religion och samfundsliv fyller en viktig funktion, inte minst mot bakgrund av händelser i Sverige och omvärlden som rymmer sådana dimensioner och påverkar det svenska samhället. Vidare bedömer regeringen att det kunskapsuppdrag som regeringen gett SST kan ge bättre förutsättningar för både trossamfunden och det offentliga Sverige att mötas och lära av varandra.

11.6 Budgetförslag

11.6.1 8:1 Stöd till trossamfund

Tabell 11.1 Anslagsutveckling 8:1 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

2024	Utfall	81 561	Anslagssparande	-155
2025	Anslag	82 700 ¹	Utgiftsprognos	82 124
2026	Förslag	82 000		
2027	Beräknat	82 000		
2028	Beräknat	82 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till trossamfund. Anslaget får användas för utgifter för Skatteverkets avgiftshjälp.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 11.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 8:1 Stöd till trossamfund

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	82 700	82 700	82 700
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-700	-700	-700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	82 000	82 000	82 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 82 000 000 kronor anvisas under anslaget 8:1 *Stöd till trossamfund* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 82 000 000 kronor respektive 82 000 000 kronor.

12 Film

12.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för den nationella kulturpolitiken och för filmpolitiken.

12.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom film utgår från följande bedömningsgrunder:

- hur bidrag har fördelats med avseende på stöd till utveckling och produktion av värdefull svensk film i olika delar av landet
- insatser för att sprida och visa värdefull svensk film i hela landet och internationellt
- konstnärlig frihet inom ramen för stödgivningen
- antalet filmer ur det svenska filmarvet som har digitaliserats och gjorts tillgängliga genom biografvisning i Sverige.

Bedömningen görs vidare utifrån de fyra gemensamma bedömningsgrunderna för kulturområdet: barns och ungas tillgång till kultur, jämställdhet, tillgänglighet samt konstnärlig förnyelse och utveckling av verksamheten (se avsnitt 3.5).

12.3 Resultatredovisning

En översyn av den nationella filmpolitiken har genomförts

De senaste årens tekniska innovationer har i grunden förändrat förutsättningarna för att göra film och påverkat publikens beteendemönster. Mot denna bakgrund fattade regeringen beslut om direktiv för en bred översyn av den nationella filmpolitiken (dir 2024:10). Resultatet av uppdraget presenterades i betänkandet *Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland* (SOU 2025:24) som överlämnades till regeringen den 4 mars 2025. Betänkandet har remissbehandlats t.o.m. den 26 juni 2025.

Den 23 januari 2025 fattade regeringen beslut om tilläggsdirektiv till Filmutredningen. Utredaren fick bl.a. i uppdrag att undersöka hur illegal ip-tv kan motverkas. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2025 (dir 2025:5).

Stöd till utveckling och produktion av film fördelas runtom i landet trots vissa utmaningar

Under 2024 fördelade Svenska Filminstitutet totalt ca 308 miljoner kronor i stöd till utveckling och produktion av film (se tabell 12.1 för nyckeltal om stöd till svensk filmproduktion). Under året fanns organisationer som mottagit utvecklings- eller produktionsstöd från Filminstitutet representerade i åtta av landets 21 regioner. Det är en tydlig minskning i jämförelse med 2023 då antalet representerade regioner uppgick till 14. Minskningen kan främst förklaras med att Filminstitutet fick extra medel under covid-19-pandemin som förstärkte bidragsgivningen och möjliggjorde ökad regional spridning.

För att stimulera talanger och nya röster i hela landet har Svenska Filminstitutet sedan 2013 en gemensam satsning med Sveriges Television, Moving Sweden, som riktas till

upphovspersoner som är i början av sin karriär, oavsett ålder. Filminstitutet har även under 2024 gjort en satsning på nyexaminerade regissörer från film- och konstutbildningar genom initiativet Wild Card.

Inom kultursamverkansmodellen ansvarar regionerna för att fördela statligt stöd till filmkulturell verksamhet (se avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet).

Tillväxtverket fördelar stöd till filmområdet i form av stöd till produktion av audiovisuella verk och har under året haft två ansökningsomgångar, en under våren respektive en under hösten 2024. Under 2024 beviljade myndigheten totalt 95,5 miljoner kronor i stöd. Enligt myndighetens lägesrapport för 2024 (Ku2025/00100) inkom totalt 36 unika ansökningar i den första ansökningsomgången varav fem beviljades stöd och i den andra omgången inkom totalt 29 unika ansökningar varav tre beviljades stöd. Under 2024 beviljades därmed stöd till totalt åtta ansökningar och samtliga avsåg produktionsbolag med säte i Sverige. I tre av de åtta beviljade ansökningarna var Stockholm angiven som produktionskommun och i ytterligare två angavs kommunen som en av flera produktionskommuner. Övriga kommuner som förekom i de beviljade ansökningarna var Göteborg, Kungälv, Luleå, Uppsala och Ystad. Tillväxtverket påpekar i sin lägesrapport att de inkomna ansökningarna under året täckt de tillgängliga medlen kort tid efter att ansökan för stödet öppnat. Under den första utlysningen täckte de inkomna ansökningarna de tillgängliga medlen inom 67 sekunder och under den andra utlysningen inom 38 sekunder. I syfte att underlätta Tillväxtverkets hantering av stödet beslutade regeringen i november 2024 om en ändring i förordningen (2022:1386) om statligt stöd till produktion av audiovisuella verk. Ändringen innebar att kravet på att Tillväxtverket ska utlysa stöd vid minst två tillfällen per år togs bort.

Inom ramen för Konstnärsnämndens stödgivning fördelades under 2024 ca 14,3 miljoner kronor till personer verksamma inom filmområdet i form av bl.a. arbetsstipendier, resebidrag och projektbidrag. Antalet ansökningar inom filmområdet minskade med 1,5 procent under 2024 efter en kraftig ökning 2023 (se även avsnitt 7 Konstnärernas villkor).

Tabell 12.1 Nyckeltal för stöd till svensk filmproduktion (lång spelfilm) 2016–2024

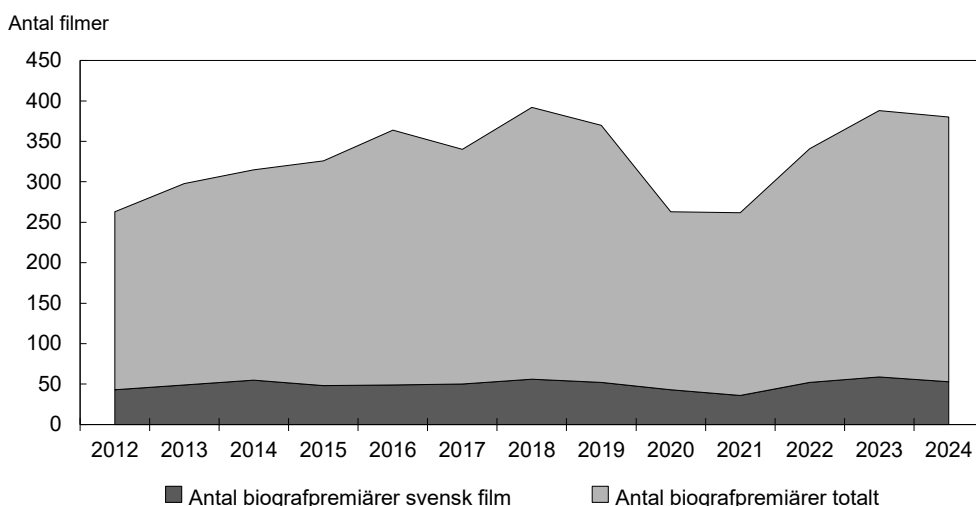
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beviljade ansökningar (totalt antal) ¹	17 (325)	17 (385)	22 (370)	18 (473)	15 (405)	18 (421)	16 (384)	13 (512)	19 (502)
Andel, procent	5	4	6	4	4	5	4	3	4
Andel stöd av total budget (procent)	32	29	33	27	31	33	30	31	28
Genomsnitt budget (mnkr)	30,1	25,7	27,6	29,2	27,5	23,3	30,6	26,2	29

¹ Könsuppdelad statistik saknas på denna nivå då det krävs en mer detaljerad genomgång av varje enskilt projekt för jämförbarhet.

Källa: Filminstitutet

Intresset för svensk film ökar men biobesöken minskar

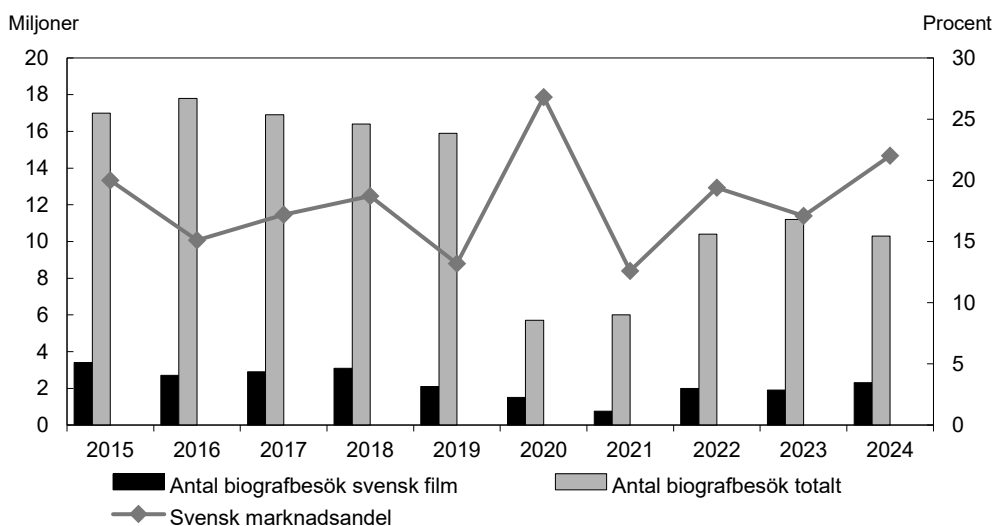
Under 2024 hade totalt 327 långfilmer biografpremiär i Sverige, vilket är i nivå med föregående år, då antalet filmer uppgick till 322. Totalt hade 53 svenska långa spelfilmer och dokumentärer premiär på bio medan åtta hade premiär i annat visningsfönster.

Diagram 12.1 Biografpremiärer totalt och antal premiärer svensk film (och i andra visningsfönster) 2015–2024¹

¹ Därutöver hade 13 svenska långfilmer under 2021 premiär på en digital strömningstjänst. Under 2022 var den siffran 9, 2023 uppgick antalet till 16 och 2024 till 8.

Källa: Filminstitutet.

Antalet biobesök 2024 uppgick totalt till 10,3 miljoner, vilket är en minskning med åtta procent i jämförelse med 2023 (11,2 miljoner besök). Minskningen antas bland annat bero på strejkerna i Hollywood under 2023 som minskade utbudet av amerikansk biofilm. Antalet biobesök till svensk film uppgick dock till 2,3 miljoner vilket utgör 22 procent av det totala antalet biobesök under 2024. Detta är en tydlig ökning i jämförelse med föregående år då andelen uppgick till 17 procent (se diagram 12.2).

Diagram 12.2 Antal biografbesök svensk film, biografbesök totalt och svensk marknadsandel 2015–2024

Källa: Filminstitutet. Könsuppdelad statistik saknas.

Andelen kommuner som visat svensk film eller värdefull internationell film på biograf (med stöd av Filminstitutet) är en indikator på om värdefull film visas i hela landet. Under 2024 hade 69 procent av Sveriges kommuner minst en biografaktör som visat svensk film eller värdefull internationell film och för detta mottagit stöd från Filminstitutet. Motsvarande andel 2023 var 72 procent.

Under 2024 skedde 570 rättighetsförsäljningar internationellt av ny svensk långfilm, vilket utgör en betydande ökning i jämförelse med föregående år då antalet uppgick till 242 (2023) respektive 280 (2022).

Konstnärlig frihet säkras inom stödgivningen

Filminstitutet fördelar merparten av de statliga stöden till film. För att säkra den konstnärliga friheten tillämpar Filminstitutet arbetsprocesser och beslutsgångar som är tydliga och transparenta. Filminstitutets konsulenter och handläggare tar ställning till ansökningar utifrån de bedömningskriterier som finns i stödets olika riktlinjer. Tre kvalitetskriterier; originalitet, hantverksskicklighet och angelägenhet utgör grunden för konsulenternas bedömningar av ansökningar om produktionsstöd.

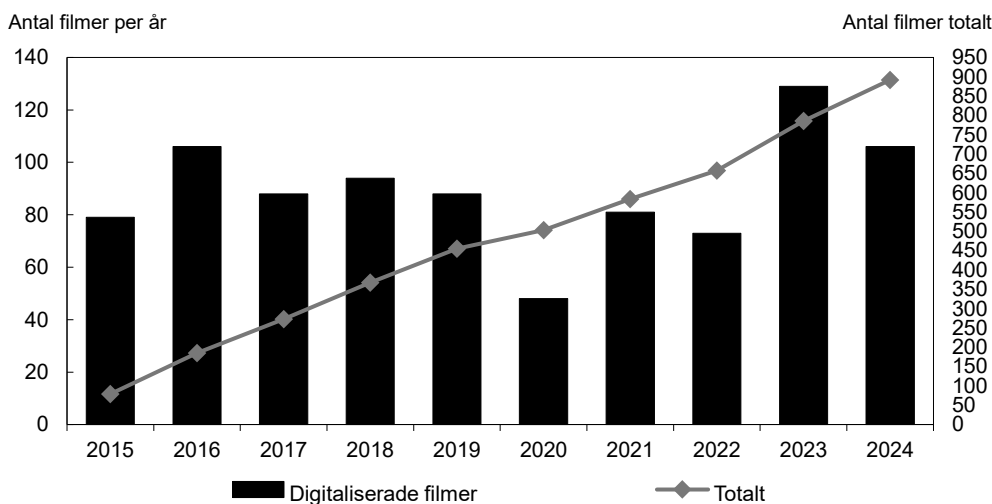
Se även avsnitt 4 Kulturområdesövergripande verksamhet och avsnitt 7 Konstnärernas villkor för arbetet med konstnärlig frihet inom den statliga stödgivningen.

Filmarvet bevaras och tillgängliggörs genom digitalisering

Filmer producerades för analoga biografer t.o.m. 2010. Eftersom biograferna numera är digitala måste analog film föras över till digitalt format för visning. Digital reproduktion är därför av avgörande betydelse för att filmarvet inte ska bli otillgängligt av tekniska skäl.

Under 2024 uppgick antalet digitaliserade filmer till 106, vilket är en minskning från 2023 då antalet uppgick till 129. Minskningen beror främst på att Filminstitutet prioriterat mer tidskrävande restaureringsprojekt.

Diagram 12.3 Antalet digitaliserade filmer per år och antal filmer totalt 2015–2024

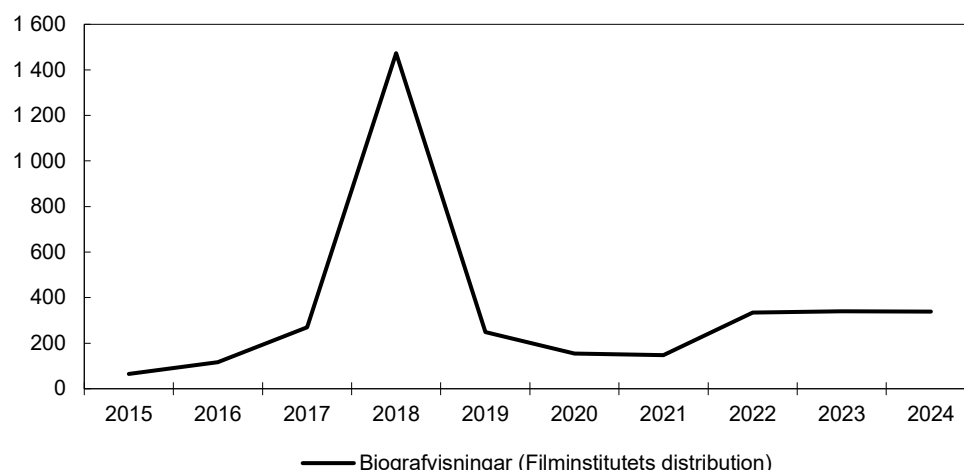

Källa: Filminstitutet.

Filminstitutet verkar även för att sprida den digitaliserade filmen genom bl.a. distributions- och visningsverksamhet i egen regi. Under 2024 ägde visningar av filmer från Filminstitutets distribution rum i Sveriges alla regioner förutom i en.

Diagram 12.4 Filminstitutets biografdistribution av digitaliserade filmer 2015–2024

Antal visningar

Källa: Filminstitutet.

Barns och ungas tillgång till film främjas

Filminstitutet har i uppdrag att främja filmkunnskap hos barn och unga och fördelar stöd som syftar till att stärka kommunernas riktade filmkulturella arbete för barn och unga.

Under 2024 beviljades 48 ansökningar för motsvarande 4,3 miljoner kronor i stöd till filmkulturell verksamhet för barn och unga. Stöd fördelades fortsatt till projekt spridda runtom i landet med inriktning på såväl skapande verksamhet i skola och på fritids, som på skolbio. Antalet beviljade ärenden under 2024 ökade med ca 30 procent i jämförelse med 2023 (37 ansökningar). Ökningen av antalet beviljade ärenden berodde främst på att medel som återförts från projekt som inte kunde genomföras till följd av covid-pandemin på nytt kunde fördelas under 2024.

Delaktigheten inom filmområdet kan förbättras

För de filmer som tilldelas produktionsstöd följer Filminstitutet löpande upp könsfördelningen för nyckelpositionerna regissör, manusförfattare och producent. Under 2024 hade 39 procent av filmerna som fick produktionsstöd kvinnliga regissörer (exkl. internationella samproduktioner), vilket är en markant minskning i jämförelse med föregående år (47 procent). En nedgång kan även noteras gällande andelen kvinnliga manusförfattare som uppgick till 38 procent under samma år (exkl. internationella samproduktioner). Under 2023 uppgick motsvarande andel till 48 procent. Vad gäller kvinnliga producenter (exkl. internationella samproduktioner) har däremot en ökning skett i jämförelse med föregående år, 57 procent jämfört med 46 procent 2023.

Filminstitutet fördelade nära 1 miljon kronor i stöd till ökad tillgänglighet inom spridning och visning av film. Stödet fördelas i hög utsträckning till syntolkade ljudspår för svensk film, men även i viss mån för syntolkade ljudspår och upplästa undertexter för utländsk film. Stöd ges också till enskilda syntolkade filmvisningar på biograf samt till tekniska utvecklingsprojekt inom området.

12.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen anser att de olika insatser som gjorts inom filmområdet delvis bidrar till att uppfylla målen för filmpolitiken samt de nationella kulturpolitiska målen. Filmutredningens betänkande Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland

(SOU 2025:24) utgör ett viktigt underlag för regeringens styrning av filmområdet framöver.

De statliga stöden skapar förutsättningar för att film kan utvecklas och produceras kontinuerligt i olika delar av landet även om det finns vissa utmaningar. Till exempel har filmbranschens möjligheter att ta del av stöd till produktion av audiovisuella verk inte varit likvärdiga under året. Detta har bidragit till att målet om utveckling och produktion av värdefull svensk film i olika delar av landet endast kan bedömas som delvis uppfyllt.

Det ökade intresset för svensk film på bio och det ökande antalet rättighetsförsäljningar visar att intresset för svensk film såväl nationellt som internationellt är stort. Däremot har antalet biobesök generellt i Sverige minskat under året och ännu inte närmat sig de nivåer som rådde före covid-19-pandemin. Måluppfyllelsen för spridning och visning av film i hela landet kan därför inte bedömas som helt tillfredsställande.

Att filmarvet bevaras och används möjliggörs bland annat genom Filminstitutets biografdistribution av digitaliserade filmer. Antalet visningar av de digitaliserade filmerna har under de tre senaste åren legat på en stabil nivå vilket ses som ett tecken på att filmarvet nyttjas. Regeringen bedömer därför måluppfyllelsen som tillfredsställande avseende målsättningen att filmarvet bevaras, används och utvecklas.

Målet om att barn och unga ska ha goda kunskaper om film och rörlig bild och möjligheter till eget skapande bedöms som tillgodosett genom bland annat de stöd som fördelats till filmkulturell verksamhet under året.

Regeringen kan till sist konstatera att kvinnor i mindre utsträckning varit representerade bland nyckelpositionerna regissör och manusförfattare och att jämställdheten därmed inte uppnått målsättningen inom området. Det är därför angeläget för regeringen att följa utvecklingen framåt.

12.5 Budgetförslag

12.5.1 9:1 Filmstöd

Tabell 12.2 Anslagsutveckling 9:1 Filmstöd

Tusental kronor

2024	Utfall	554 444	Anslagssparande	
2025	Anslag	556 744 ¹	Utgiftsprognos	556 744
2026	Förslag	555 444		
2027	Beräknat	554 444		
2028	Beräknat	553 444		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till utveckling, produktion, visning och spridning av film, samt till filmkulturell verksamhet.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 12.3 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 9:1 Filmstöd**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	554 444	554 444	554 444
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 000		-1 000
<i>varav BP26</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>	
<i>– Förlängning av stärkt samlingsförvaltning</i>	<i>1 000</i>	<i>1 000</i>	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	555 444	554 444	553 444

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar innebär att anslaget ökas med 1 000 000 kronor för 2026 för fortsatt digitisering och digitalisering av samlingar (se avsnitt 3.7 Politikens inriktning för kulturområdet). För 2027 beräknas anslaget ökas med 1 000 000 kronor för samma ändamål.

Regeringen föreslår att 555 444 000 kronor anvisas under anslaget 9:1 *Filmstöd* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 554 444 000 kronor respektive 553 444 000 kronor.

13 Medier

13.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för medieområdet.

13.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom medier utgår från följande bedömningsgrunder:

- spridningen av mediestöd över landet fördelat på antal nyhetsmedier eller insatser
- dagspressens ekonomiska resultat och övergripande utveckling
- antalet taltidningar och prenumeranter samt kostnadsutveckling
- granskningsnämnden för radio och tv:s bedömning av om programföretagen i allmänhetens tjänst har uppfyllt sina public service-uppdrag
- antalet tillstånd respektive registreringar av icke tillståndspliktig sändningsverksamhet gällande radio och tv
- antalet ärenden i granskningsnämnden för radio och tv samt andelen fällande beslut
- insatser för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem mot skadlig mediepåverkan.

I resultatredovisningen redovisas även vissa resultat från verksamheten vid public service-företagen. Public service-verksamheten fyller en central funktion för att de mediepolitiska målen ska uppfyllas. Granskningsnämnden för radio och tv vid Mediemyndigheten har i uppdrag att bedöma i vilken utsträckning företagen har uppfyllt villkoren för sändningarna.

Uppgifter om det tidigare presstödet ligger inte längre till grund för redovisningen under bedömningsgrunden om spridning av mediestödet.

13.3 Resultatredovisning

En spridning av mediestöd över landet

Den 1 januari 2024 införde regeringen ett nytt teknikneutralt mediestöd, som ersatte det tidigare presstödet och mediestödet. Syftet med stödet är att stärka demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling av hög kvalitet. Under 2024 betalades sammanlagt ca 875 miljoner kronor ut i stöd, vilket är en minskning jämfört med föregående år (995 miljoner kronor). Minskningen beror i huvudsak på övergången till det nya mediestödssystemet. Av de 166 beviljade stöden avsåg 20 stöd till gratis tryckta tidningar, 13 till gratis webbmedia, 114 till prenumererade tryckta tidningar och 19 till prenumererade webbmedia.

Mediestödet gynnar lokal journalistik

Det nya mediestödet är behovsprövat och antalet stödformer har reducerats jämfört med tidigare press- och mediestöd.

Allmänt redaktionsstöd lämnas för allmänna nyhetsmediers redaktionella verksamhet. Det allmänna redaktionsstödet trappas successivt upp årligen fram till 2027, för att

möjliggöra finansiering av övergångsstödet inom mediestödssystemet. Under 2024 betalades 152,9 miljoner kronor ut till 48 utgivande företag. Av de 140 beviljade stöden avsåg den stora merparten, 132 stycken, stöd till lokal eller regional nyhetsförmedling. Därtill beviljades 8 stöd till nationell nyhetsförmedling. Stöd fördelades till alla sökande som uppfyllde kriterierna, vilket innebar att mediestödsnämnden inte behövde prioritera bland sökande.

Tabell 13.1 Geografisk spridning av utökat redaktionsstöd till insatser för svagt bevakade områden

Län	Antal insatser för svagt bevakade områden	Summa i kr
Blekinge län	6	3 600 000
Dalarnas län	28	16 208 002
Gävleborgs län	7	4 200 000
Hallands län	4	2 400 000
Jämtlands län	14	8 400 000
Jönköpings län	9	5 000 000
Kalmar län	6	3 600 000
Kronobergs län	9	5 400 000
Norrbottnens län	15	9 000 000
Skåne län	20	12 000 000
Stockholms län	35	20 973 726
Södermanlands län	5	3 000 000
Uppsala län	7	4 200 000
Västerbottens län	26	10 640 000
Västernorrlands län	5	3 000 000
Västmanlands län	13	7 800 000
Västra Götalands län	50	30 000 000
Örebro län	17	9 295 000
Östergötlands län	12	7 200 000
Summa	288	165 916 728

Källa: Mediemyndighetens årsredovisning 2024.

Utökat redaktionsstöd lämnas för insatser för journalistisk bevakning av områden med svag bevakning och insatser på något eller några av de nationella minoritetsspråken. Under 2024 betalades 167,3 miljoner kronor ut i stöd för totalt 290 insatser. Två insatser avsåg redaktionellt innehåll på nationella minoritetsspråk och 288 insatser avsåg stöd till svagt bevakade områden (se tabell 13.1). Stöd fördelades till alla sökande som uppfyllde kriterierna, för insatser i 19 av landets 21 län.

Distributionsstöd syftar till att främja distributionssamverkan mellan tidningar och stimulera så stor spridning som möjligt. Stödet ges till tidningar som samdistribueras, dvs. där flera tidningsföretag deltar i distributionen. Under 2024 betalades 42,4 miljoner kronor ut i stöd till 102 dagstidningstitlar, att jämföra med 52,5 miljoner kronor till 121 dagstidningstitlar föregående år.

En ordnad övergång till det nya stödsystemet

I syfte att säkra en ordnad övergång till det nya mediestödssystemet för de nyhetsmedier som under lång tid inom ramen för det tidigare presstödet fått driftstöd, har regeringen infört ett övergångsstöd som successivt trappas ned under perioden 2024 till 2028. Övergångsstödet kan lämnas till tidningar som tidigare haft driftstöd men som inte uppfyller kraven för att få redaktionsstöd eller får lägre stöd enligt det nya

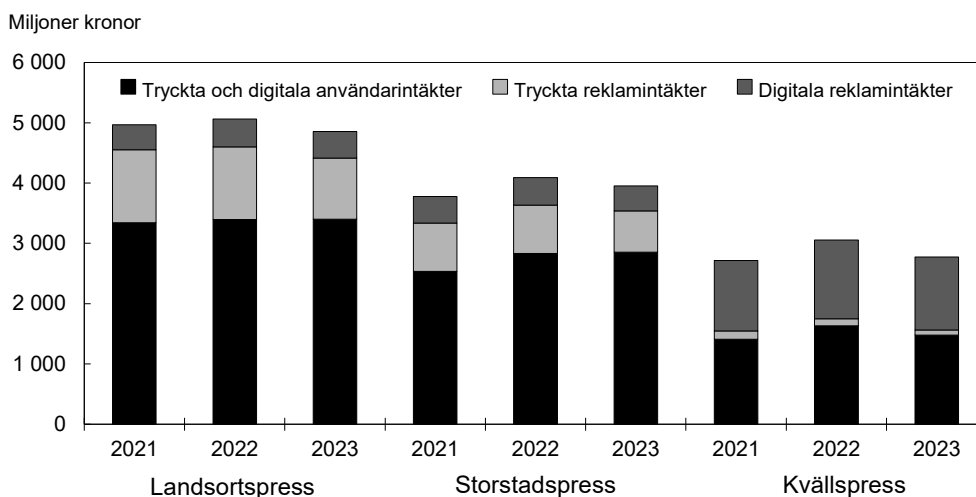
mediestödssystemet. Under 2024 betalades 489,8 miljoner kronor ut i övergångsstöd till 72 dagstidningar.

År 2024 var det tredje året då stöd betalades ut för tidningsdistribution med anledning av övergången till utdelning av post varannan dag. Syftet med stödet är att kompensera nyhetstidningar för extra distributionskostnader för fortsatt utdelning fem dagar i veckan. Under 2024 betalades 15,9 miljoner kronor ut i stöd, att jämföra med 20,9 miljoner kronor 2023.

Dagspressens omsättning påverkas av fallande reklamintäkter

Dagspressens omsättning har minskat under en längre period. Huvudorsaken är den strukturella omvandlingen av mediemarknaden där en allt större del av reklaminvesteringarna har flyttats från traditionella medier, som tryckta tidningar, till internetbaserade reklamkanaler. Sedan 2019 har tidningsmarknadens aktörer genomfört flertalet strukturaffärer som ett led i att hantera denna utveckling, en trend som fortsatte under 2024 (Medieekonomi, Mediemyndigheten och Göteborgs universitet [Nordicom], 2024).

Diagram 13.1 Dagspressens tryckta och digitala användarintäkter samt tryckta och digitala reklamintäkter

Anm.: Uppgifterna om landsorts- respektive storstadspressens digitala reklamintäkter bygger på inrapportering till Tidningsutgivarna (TU) från berörda tidningsföretag. Uppgifterna om kvällspressens digitala reklamintäkter bygger på sammanvägningar av statistik från Institutet för reklam och mediestatistik (IRM), TU och berörda företags årsredovisningar. Siffrorna är därför att betrakta som uppskattningar.

Källa: Medieekonomi 2022–2024.

En kort återhämtning för branschen skedde under 2022, då de samlade användarintäkterna ökade till följd av tidningarnas växande digitala kanaler. Trenden bröts dock under 2023, det senaste året med tillgänglig statistik, när branschens omsättning återigen minskade. Den minskade omsättningen beror främst på att branschens reklamintäkter i samtliga kategorier föll under året, en minskning med 14 procent jämfört med 2022. Samtidigt minskade branschens totala kostnader med endast 0,2 procent.

Den sammanlagda försäljningen av prenumerationer och lösnummer var förhållandevis oförändrad under 2023 jämfört med föregående år. En växling sker samtidigt från tryckt upplaga, som minskade med ungefär 13 procent, till digitala abonnemang, som under året växte med 12 procent.

Det samlade rörelseresultatet för 2023 uppgick till 356 miljoner kronor. Det är en minskning med cirka 53 procent jämfört med 2022, framför allt på grund av minskade

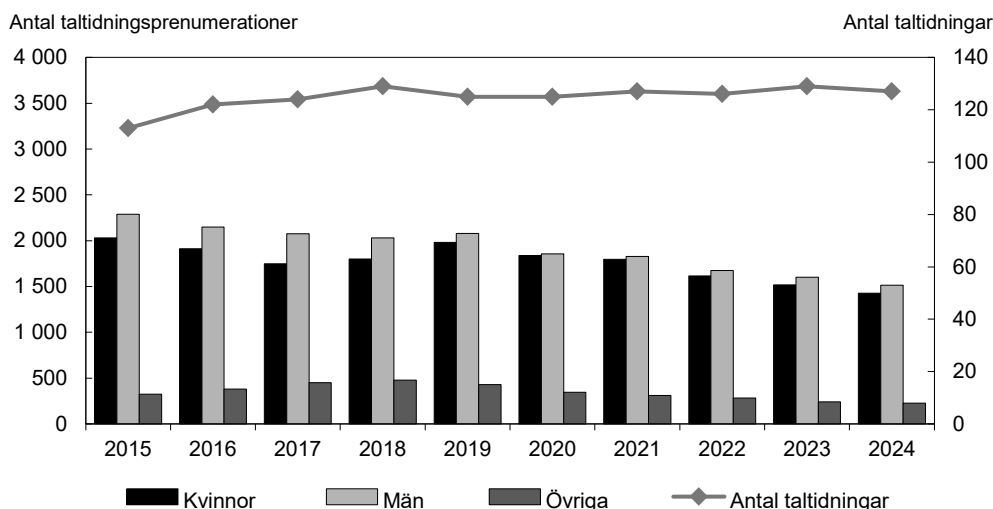
intäkter till branschen. Det är ett svagare resultat än för 2021, men fortfarande betydligt bättre än 2020 års resultat på minus 50 miljoner kronor.

Utbudet av taltidningar är fortsatt stort men prenumeranterna minskar

Taltidningar produceras och distribueras av Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) i samverkan med tidningsföretagen. Inga nya titlar tillkom under 2024. Utgivningen av en (1) tidning upphörde och en (1) tidning lades ned. Vid årets slut gavs 127 taltidningar ut. De flesta av landets dagstidningar ges ut som taltidningar och utbudet täcker i det närmaste hela landet.

Antalet prenumeranter av taltidningar har fortsatt minska under 2024. Sedan 2015 har antalet prenumeranter minskat med 32 procent. Kännetecken om att det finns möjlighet att prenumerera på taltidningar är generellt sett låg, det gäller både i målgruppen och hos anhöriga. Priset för en prenumeration betraktas även som hög av målgruppen där många har begränsade ekonomiska möjligheter. Dagstidningarnas egna digitala utgåvor blir samtidigt alltmer tillgängliga, vilket kan innebära att behovet av en taltidning minskat för en del läsare.

Diagram 13.2 Antal taltidningsprenumeranter och taltidningar

Anm.: Med övriga avses prenumerationer som innehas av äldreboenden och bibliotek.

Källa: Myndigheten för tillgängliga mediers årsredovisningar 2015–2024.

Taltidningsverksamhetens kostnader uppgick till 40 miljoner kronor under 2024 vilket var i nivå med föregående års kostnader. En stor del av kostnaderna är fasta med avtalsbundna årliga ökningar av priser. Det ekonomiska stödet till taltidningsföretagen utgjorde 16 procent av kostnaderna, 6,5 miljoner kronor, vilket var en minskning jämfört med föregående år (7,5 miljoner kronor 2023).

Riksdagen beslutade 2024 om ändrad inriktning för taltidningsverksamheten som innebär en högre grad av teknikneutralitet och att tjänsten breddas så att fler innehålls- och spridningsformer för nyheter och samhällsinformation kan inkluderas (prop. 2023/24:1 utg. omr. 17, bet 2023/24:KrU1, rskr. 2023/24:79). Den 1 juli 2025 trädde förordningen (2025:366) om en taltidningstjänst hos Myndigheten för tillgängliga medier i kraft. Genom förordningen moderniseras och breddas taltidningsverksamheten för att följa medieutvecklingen och ge personer med syn- eller annan läsnedsättning god tillgång till nyheter och samhällsinformation. Förordningen innehåller bl.a. bestämmelser om MTM:s taltidningstjänst, det innehåll som ska kunna göras tillgängligt i tjänsten, möjligheten för användarna att ta del av detta innehåll och

stöd för taltidningar i tjänsten. MTM prövar ärenden enligt förordningen och taltidningsnämnden avvecklas.

Granskningsnämndens bedömning av om public service-företagen uppfyllt sina uppdrag

Granskningsnämnden för radio och tv vid Mediemyndigheten granskar årligen Sveriges Radio AB:s (SR), Sveriges Television AB:s (SVT) och Sveriges Utbildningsradio AB:s (UR) public service-redovisningar. Utifrån redovisningarna bedömer nämnden om programföretagen har uppfyllt sina uppdrag i allmänhetens tjänst enligt sändningstillstånd, medelsvillkor och beslut om tillgängliggörande av tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning.

Granskningsnämnden anser att SR och SVT har uppfyllt sina public service-uppdrag under 2024. UR har i huvudsak uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2024. UR har endast delvis uppfyllt kraven gällande utbildningsutbud (Ku2025/00701).

SVT och UR omfattas av särskilda krav på tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv genom textning, teckenspråkstolkning, uppläst text och syntolkning. Företagen ska bland annat texta samtliga förproducerade program och minst 80 procent av de direktsända programmen. Enligt granskningsnämnden har SVT uppfyllt kraven för 2024 förutom i ett avseende. SVT har endast delvis uppfyllt kravet på att tillgänglighetstjänsterna ska hålla hög kvalitet eftersom det finns kvalitetsbrister i textningen av direktsända program. UR har uppfyllt kraven för år 2024 (Ku2025/00701).

Tillståndsgivning respektive registrering av sändningsverksamhet för radio och tv

Tillstånd för radio- och tv-sändningar

Det krävs tillstånd för att sända radio och tv i marknätet. Den 31 december 2024 hade 18 programbolag totalt 47 tillstånd att sända tv i marknätet (inklusive SVT och UR). Betal-tv-operatören Boxer upphörde att distribuera betal-tv-kanaler i marknätet den 31 december 2024. Mediemyndigheten, som meddelar tillstånd för alla utom public service, har på flera programbolags begäran beslutat att återkalla de flesta tillstånd att sända tv i marknätet från årsskiftet 2024/25. Att färre programbolag sänder i marknätet kan medföra ökade distributionskostnader för de kvarvarande programbolagen. TV4 har i början av september 2025 meddelat att bolaget kommer att lämna marknätet från årsskiftet 2025/26. Mediemyndigheten har utlyst ett ansökningsförfarande för tillstånd att sända marksänd tv för nästa tillståndsperiod 2026–2033.

Sedan den 1 augusti 2018 finns det 3 nationella och 35 lokala eller regionala tillstånd att sända analog kommersiell radio. Tillstånden gäller t.o.m. den 31 juli 2026. Det finns även sex bolag som har tillstånd att sända totalt 31 programtjänster, nationella och lokala, i digital kommersiell radio. Även dessa tillstånd gäller t.o.m. den 31 juli 2026.

Registrering av icke-tillståndspliktig verksamhet

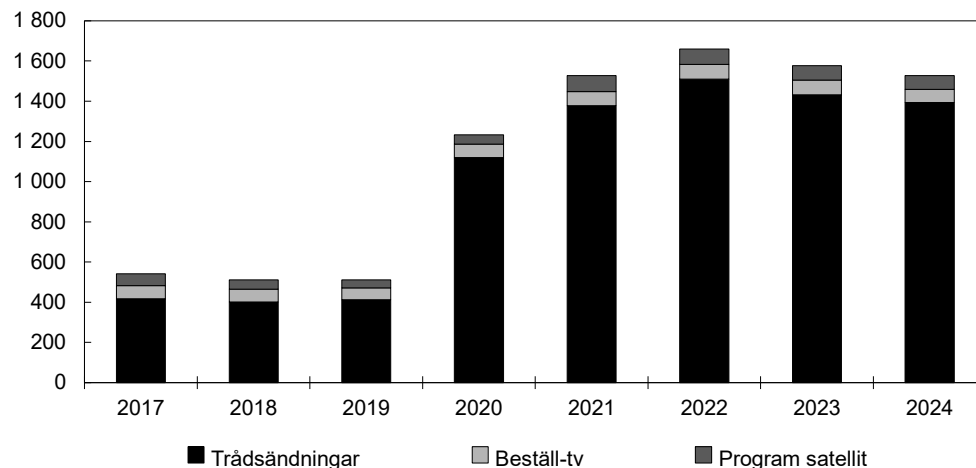
Sändningar via satellit eller genom tråd, e-postutskick samt tillhandahållande av beställ-tv-tjänster och databaser kräver inte tillstånd men ska registreras hos Mediemyndigheten (se diagram 13.3).

Det fanns 1 393 trådsändningar registrerade hos myndigheten vid årsskiftet 2024/25 jämfört med 1 432 föregående årsskifte. För satellitsändningar fanns 69 registrerade

programtjänster, en minskning med två tjänster jämfört med föregående år. Vid samma tidpunkt var 1 483 databaser registrerade, jämfört med 1 480 föregående år.

Diagram 13.3 Registrerad icke-tillståndspliktig sändningsverksamhet och beställ-tv-tjänster

Antal programtjänster

Anm.: All trådsändning av radio och tv redovisas samlat. Ingen uppdelning görs mellan kabel-tv och annan trådsändning, exempelvis via internet.

Källa: Myndigheten för press, radio och tv:s årsredovisningar 2017–2023 och Mediemyndighetens årsredovisning 2024.

Antalet registrerade tjänster fortsätter att minska något men ligger fortfarande på en hög nivå jämfört med 2019.

Fler ärenden i granskningsnämnden för radio och tv

Granskningsnämnden för radio och tv prövar om innehållet i program som sänts i tv, sökbar text-tv eller radio, alternativt tillhandahållits som beställradio eller beställ-tv som finansieras med public service-avgift, följer de villkor som finns i sändningstillstånd och bestämmelser i radio- och tv-lagen (2010:696). Från och med den 7 juli 2023 kan granskningsnämnden också pröva om innehåll som sänts och tillhandahålls via tråd uppfyller vissa grundläggande villkor. Både antalet anmälningar och antalet upprättade granskningsärenden ökade markant under 2024 (se tabell 13.2). Mängden upprättade granskningsärenden är den största som uppnåtts under det senaste decenniet, likaså mängden ärenden där granskningsnämnden beslutade att inte genomföra en granskning. Antalet anmälningar uppgick till 4 389 jämfört med 2 742 föregående år och antalet upprättade granskningsärenden uppgick till 2 219 jämfört med 1 707 föregående år. I cirka 32 procent av ärendena friades programföretagen (36 procent 2023) och i 1 procent av ärendena fälldes de (2 procent 2023).

Tabell 13.2 Avslutade granskningsärenden fördelade på beslutstyp 2015–2024

Antal ärenden										
Beslutstyp	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Friande	505	459	505	472	625	578	583	466	557	753
Kritiserande	11	14	15	12	6	3	0	0	0	1
Fällande	50	68	39	63	55	34	32	36	32	29
Övrigt	110	110	159	280	173	118	115	73	89	83
Beslut att inte genomföra granskning	652	648	850	1 064	1 052	999	1 020	916	862	1 492
Totalt	1 328	1 299	1 568	1 891	1 911	1 732	1 750	1 491	1 540	2 358

Anm.: Granskningsnämndens avgjorda ärenden 2015–2024 (antal fördelade efter beslutstyp). Kategorin övrigt innehåller t.ex. avskrivningar på grund av anonyma anmälningar eller anmälningar mot utländska programbolag. Under 2021 övertog Medieombudsmannen prövningen av inträng i privatlivet för public service-bolagen, TV4 AB och C More Entertainment AB vilket påverkar jämförelsen över tid.

Källa: Mediemyndighetens årsredovisning 2024 och Myndigheten för press, radio och tv:s årsredovisningar 2015–2023.

Krav på att tillgängliggöra tv-program

Mediemyndigheten ställer krav på leverantörer av medietjänster att tillgängliggöra tv-program för personer med funktionsnedsättning. Uppföljning för perioden från den 1 september 2023–31 augusti 2024 gällde TV4 Media AB och Viaplay Group Sweden AB som har särskilda skyldigheter, samt ett urval av de leverantörer som har generella krav på tillgänglighet. TV4 Media AB har uppfyllt kraven för sina tjänster. Däremot har inte Viaplay Group Sweden AB uppfyllt kraven avseende textning av direktsända program och uppläst text för programtjänsterna TV3, TV6, TV8 och TV10 eller kraven avseende syntolkning och uppläst text för beställ-tv-tjänsten Viaplay.se. Mot bakgrund av att myndigheten även under föregående uppföljningsperiod bedömde att bolaget inte hade uppfyllt syntolkningskraven beslutade Mediemyndigheten att Viaplay Group Sweden AB skulle åläggas en särskild avgift om 30 000 kronor. Övriga leverantörer av medietjänster har antingen uppfyllt kraven eller redovisat att de inte har tillhandahållit några program under den aktuella perioden.

Stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan

Mediemyndighetens arbete med att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda barn från skadlig mediepåverkan genomförs bl.a. genom arbete med medie- och informationskunnighet och tillsyn över radio, tv, beställ-tv och videodelningsplattformar (inklusive sociala medieplattformar). I enlighet med EU:s förordning om digitala tjänster (DSA) har Mediemyndigheten även det huvudsakliga tillsynsansvaret för att plattformsleverantörer under svensk jurisdiktion uppfyller kraven om skydd av minderåriga online. Myndigheten sätter även åldersgränser för film som visas på biografer. Under 2024 fattade myndigheten beslut i 900 filmgranskningsärenden, varav 331 rörde långfilmer. Det totala antalet ärenden har ökat något jämfört med 2023 och beror främst på att antalet trailrar ökat.

Under året utsåg regeringen Mediemyndigheten till behörig myndighet för ett antal artiklar i DSA. Mediemyndigheten utövar inom ramen för uppdraget bl.a. tillsyn över skydd av minderåriga på onlineplattformar med jurisdiktion i Sverige.

Myndigheten har under 2024 fortsatt att samordna Sveriges Safer Internet Centre (SIC). Myndigheten tillhandahåller ett kunskapscenter och har under året tagit fram informationsmaterial och pedagogiska verktyg, t.ex. stöd till flickor med NPF-diagnos.

Tillsammans med Folkhälsomyndigheten har Mediemyndigheten på uppdrag av regeringen tagit fram en kunskapssammanställning om samband mellan barns och ungas digitala medieanvändning och hälsa (S2023/01669). Kunskapssammanställningen utgör en del i Folkhälsomyndighetens uppdrag att ta fram rekommendationer och vägledningar om digital medieanvändning för barn och unga mellan 0–18 år. Mediemyndigheten har bidragit i uppdraget med kunskap och erfarenheter utifrån sitt verksamhetsområde.

Medie- och informationskunnighet

Mediemyndigheten har sedan 2024 enligt sin instruktion i uppgift att verka för medie- och informationskunnighet (MIK) och samordna det nationella arbetet med MIK. Myndigheten koordinerar det nationella nätverket MIK Sverige och tillhandahåller en digital kunskapsbank med resurser inom området. Under året har fler aktörer anslutit till kunskapsbanken och pedagogiskt material om AI har tillkommit.

I mars 2024 fick myndigheten i uppdrag att genomföra en bred och långsiktigt hållbar nationell satsning på MIK med syfte att stärka individer som medvetna medieanvändare i en tid av snabb teknikutveckling med särskilt fokus på hur AI påverkar informationsflödet. I tillägg till detta uppdrag har myndigheten under 2025 fått i uppdrag att ytterligare fördjupa arbetet med särskilt fokus på de möjligheter och risker som AI kan medföra. Myndigheten har under 2024 arbetat med att ta fram en webb-utbildning som riktar sig till både allmänhet och s.k. vidareförmedlare, för lansering under 2025. Myndigheten leder också ett arbete finansierat av Nordiska Ministerrådet för att ta fram en metod för att mäta befolkningarnas MIK-kunskap i de nordiska länderna. Arbetet har pågått under året med bl.a. en pilot- och baslinjemätning och ska slutredovisas i juni 2025.

13.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringens samlade bedömning är att de olika insatser som gjorts inom medieområdet bidrar till att uppfylla målen för mediepolitiken. Regeringen bedömer att det nya regelverk för mediestöd som infördes den 1 januari 2024 har bidragit till att uppfylla målen genom att främja tillgången till oberoende lokal och regional nyhetsförmedling och bidra till en mångfald av allmänna nyhetsmedier. De snabba förändringarna i medielandskapet till följd av bl.a. teknikutveckling och strukturell omvandling medför samtidigt att fortsatt arbete behövs inom området för att i än högre grad bidra till måluppfyllelsen.

Den tidigare trenden under 2000-talet med allt fler områden som saknar lokal journalistik vände runt 2020. Under 2024 minskade antalet sådana områden återigen något, men inte till sådan grad att det utgör ett trendskifte. Regeringen bedömer att stödet för lokal journalistik och public service-bolagens satsningar på lokal närvaro har haft betydelse för utvecklingen.

Taltidningsverksamheten under 2024 har bidragit till att uppfylla målen att tillgängliggöra medier. Nästan alla dagstidningar finns som taltidningar och de kan läsas på flera olika sätt, utifrån det individuella behovet. Regeringen bedömer att den nya förordningen om en taltidningstjänst hos Myndigheten för tillgängliga medier som trädde i kraft den 1 juli 2025 kommer kunna ge ytterligare förutsättningar för att göra medier tillgängliga genom en högre grad av teknikneutralitet och en breddad tjänst där fler innehålls- och spridningsformer för nyheter och samhällsinformation kan inkluderas.

I sändningstillstånd, medelsvillkor och beslut om tillgängliggörande av tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning ställs grundläggande villkor och krav på public service-företagens verksamhet. Utifrån dessa villkor har SR, SVT och UR bidragit till att uppfylla de mediepolitiska målen. Regeringen bedömer, utifrån granskningsnämnden för radio och tv:s beslut, att SR och SVT uppfyllt sina public service-uppdrag och att UR i huvudsak uppfyllt sitt public service-uppdrag under 2024. Beträffande kraven på tillgänglighet bedömer regeringen, utifrån granskningsnämnden för radio och tv:s beslut, att UR har uppfyllt kraven för år 2024. SVT har uppfyllt kraven för 2024 förutom i avseendet att textningen av direktsända program ska hålla hög kvalitet.

Regeringen bedömer att Mediemyndighetens arbete för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda barn mot skadlig mediepåverkan har genomförts på ett sätt som bidrar till att uppfylla det riksdagsbundna målet. Arbetet med MIK och att höja kunskapen om hur AI påverkar informationsflödet är en viktig del i att stärka befolkningens kunskap om och motståndskraft mot bl.a. desinformation och bidrar tillsammans med andra insatser till regeringens arbete för en robust demokrati.

13.5 Politikens inriktning

Nya uppgifter för Mediemyndigheten

Medielandskapets snabba förändring och ny reglering på EU-nivå medför förändringar i Mediemyndighetens verksamhet. Uppdraget för public service för nästa tillståndperiod föreslås bli teknikneutralt, vilket kan förväntas innebära fler anmälningar till granskningsnämnden för radio och tv vid Mediemyndigheten och en ökning av nämndens granskning. En ändamålsenlig granskning av public service är viktig för att upprätthålla allmänhetens höga förtroende för verksamheten. Vidare medför nya EU-rättsakter såsom mediefrihetsförordningen och förordningen om politisk reklam nya analys- och tillsynsuppgifter för Mediemyndigheten, liksom krav att upprätta och sköta nya databaser, samt ökat samarbete med andra europeiska myndigheter och EU-kommissionen. För att Mediemyndigheten på ett effektivt sätt ska kunna ta om hand om de nya och utökade uppgifterna föreslår regeringen en förstärkning av myndighetens förvaltningsanslag.

Stärkt medie- och informationskunnighet

Informations- och medielandskapet har blivit alltmer komplext i en tid av snabb teknikutveckling, bl.a. inom AI. I en orolig omvärld är regeringens fortsatta prioritet att säkerställa en robust förmåga hos befolkningen att förstå och värdera information. Under 2024 och 2025 genomför Mediemyndigheten en nationell satsning för stärkt medie- och informationskunnighet i en tid av AI och desinformation. Regeringen bedömer att arbetet med medie- och informationskunnighet är angeläget och föreslår därför en fortsatt satsning på området för 2026–2028.

13.6 Budgetförslag

13.6.1 10:1 Sändningar av TV Finland

Tabell 13.3 Anslagsutveckling 10:1 Sändningar av TV Finland

Tusental kronor

2024	Utfall	9 574	Anslagssparande	
2025	Anslag	9 574 ¹	Utgiftsprognos	9 507
2026	Förslag	9 574		
2027	Beräknat	9 574		
2028	Beräknat	9 574		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sverigefinska Riksförbundet för sändningar av TV Finland.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.4 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 10:1 Sändningar av TV Finland

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	9 574	9 574	9 574
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 574	9 574	9 574

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 574 000 kronor anvisas under anslaget 10:1 *Sändningar av TV Finland* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 9 574 000 kronor respektive 9 574 000 kronor.

13.6.2 10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tabell 13.5 Anslagsutveckling 10:2 Forskning och dokumentation om medieutvecklingen

Tusental kronor

2024	Utfall	3 491	Anslagssparande	
2025	Anslag	3 531 ¹	Utgiftsprognos	3 531
2026	Förslag	3 592		
2027	Beräknat	3 666 ²		
2028	Beräknat	3 746 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 3 592 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 3 592 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för förmedling av forskningsresultat om svensk och internationell medietveckling, för sammanställning av mediestatistik och för dokumentation av ägar- och marknadsförhållanden på den svenska mediemarknaden av Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.6 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 10:2 Forskning och dokumentation om medietvecklingen

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	3 531	3 531	3 531
Pris- och löneomräkning ²	61	135	215
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 592	3 666	3 746

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 3 592 000 kronor anvisas under anslaget 10:2 *Forskning och dokumentation om medietvecklingen* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 3 666 000 kronor respektive 3 746 000 kronor.

13.6.3 10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tabell 13.7 Anslagsutveckling 10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tusental kronor

2024	Utfall	566	Anslagssparande	67
2025	Anslag	733 ¹	Utgiftsprognos	728
2026	Förslag	733		
2027	Beräknat	733		
2028	Beräknat	733		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Europeiska audiovisuella observatoriet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.8 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 10:3 Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	733	733	733
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	733	733	733

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 733 000 kronor anvisas under anslaget 10:3 *Avgift till Europeiska audiovisuella observatoriet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 733 000 kronor respektive 733 000 kronor.

13.6.4 10:4 Stöd till taltidningar

Tabell 13.9 Anslagsutveckling 10:4 Stöd till taltidningar

Tusental kronor

2024	Utfall	40 015	Anslagssparande	11 441
2025	Anslag	43 406 ¹	Utgiftsprognos	43 104
2026	Förslag	43 406		
2027	Beräknat	43 406		
2028	Beräknat	51 406		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till taltidningar. Anslaget får även användas för vissa förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 13.10 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 10:4 Stöd till taltidningar

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	43 406	43 406	43 406
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			8 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	43 406	43 406	51 406

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 43 406 000 kronor anvisas under anslaget 10:4 *Stöd till taltidningar* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 43 406 000 kronor respektive 51 406 000 kronor.

13.6.5 Public service

Medelstildelning 2026

Regeringens förslag

Medelstildelningen för 2026 från public service-kontot till Sveriges Radio AB med 3 499 322 000 kronor, till Sveriges Television AB med 5 732 877 000 kronor och till Sveriges Utbildningsradio AB med 506 142 000 kronor godkänns.

Tabell 13.11 Medelstildelning för SR, SVT och UR

Kronor

Sveriges Radio	3 499 322 000
Sveriges Television	5 732 877 000
Sveriges Utbildningsradio	506 142 000
Summa	9 738 341 000

Skälen för regeringens förslag

Enligt lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst ska riksdagens beslut om tilldelning av avgiftsmedel inför att ett sändningstillstånd meddelas avse hela den period som tillståndet gäller. Regeringen har i propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (prop. 2024/25:166) lämnat förslag om medelstildelning till de tre public service-företagen för perioden 2026–2033. I enlighet med förslaget om tilldelning av medel för 2026–2033 tilldelas Sveriges Radio AB 3 499 322 000 kronor, Sveriges Television AB 5 732 877 000 kronor och Sveriges Utbildningsradio AB 506 142 000 kronor för 2026 från public service-kontot.

Ändring i lagen om public service

Ärendet och dess beredning

I Kammarkollegiets årliga återrapportering av utvecklingen på public service-kontot (Ku2025/00325) framgår att det vid årets slut fortfarande kommer att vara ett preliminärt överskott på kontot. Förslaget att justera public service-avgiften är en del i den löpande förvaltningen av kontot och regeringen har inte ansett det nödvändigt att inhämta ytterligare upplysningar i ärendet. Avgiftens storlek regleras i dag i lagen (2018:1893) om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, men regeringen har föreslagit att bestämmelserna ska överföras oförändrade till en lag om public service som föreslås träda i kraft den 2 december 2025 (propositionen En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033, prop. 2024/25:166 s. 82). Den nu föreslagna justeringen förutsätter en ändring i den lagen. Förslag till lag om sådan ändring redovisas under avsnitt 2.1 Lagförslag. Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

Regeringens förslag

Public service-avgift ska betalas med 1 procent av den beskattningsbara förvärvsinkomsten upp till en inkomst som motsvarar 1,42 inkomstbasbelopp för beskattningsåret.

Skälen för regeringens förslag

Public service-avgift betalas av alla som är över 18 år och som har en beskattningsbar förvärvsinkomst. Avgiften 2025 är 1 procent av den beskattningsbara inkomsten upp

till en inkomst som motsvarar 1,55 inkomstbasbelopp för beskattningsåret (4 och 5 §§ lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst). Avgiftens koppling till inkomstbasbeloppet innebär att taket för avgiften i normalfallet räknas upp varje år. År 2024 var avgiftens tak 1 219 kronor per person och år. Innevarande år är taket 1 249 kronor. Avgiftsintäkterna samlas in av Skatteverket och förs över till public service-kontot i Riksgäldskontoret. Public service-kontot förvaltas av Kammarkollegiet som betalar ut medel till public serviceföretagen.

När det nya finansieringssystemet infördes konstaterade regeringen att avgiftsintäkterna från public service-avgiften i så hög grad som möjligt bör följa riksdagens beslut om tilldelning av medel till public service-företagen (prop. 2017/18:261 s. 36). Avgiften bör därför justeras om det blir stora skillnader mellan hur mycket medel som kommer in i systemet och tilldelningen till public service-företagen.

Kammarkollegiet bedömer i sin återrapportering av utvecklingen på public service-kontot (Ku2025/00325) att det vid årets slut kommer att finnas ett preliminärt överskott på public service-kontot. Överskottet beror delvis på att de justeringar som gjordes av avgiften 2024 och 2025 ännu inte slagit igenom på kontot. Överskottet kan av dessa skäl förväntas minska något i samband med den slutliga avräkningen för dessa år framöver. Trots tidigare sänkningar bör en ytterligare justering av avgiften genomföras för att undvika ett alltför stort överskott på kontot. Regeringen föreslår att taket för när full avgift tas ut justeras från 1,55 till 1,42 inkomstbasbelopp. I förslaget har hänsyn tagits till den osäkerhet som råder gällande hur mycket det preliminära överskottet på kontot kommer att minska i samband med de slutliga avräkningarna framöver. Tilldelningen till public service-bolagen påverkas inte av avgiftsjusteringen.

14 Ungdomspolitik

14.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen beslutat för ungdomspolitiken.

14.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

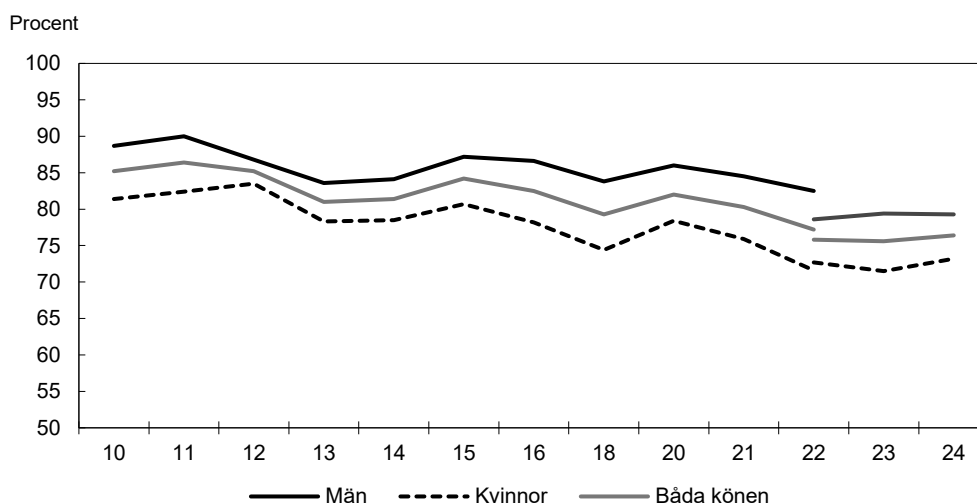
Resultatredovisningen inom området Ungdomspolitik utgår från följande bedömningsgrunder:

- unga som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra i åldern 16–24 år
- unga som anger att de har besvär av ångslan, oro eller ångest i åldern 16–24 år
- unga som inte studerar och som inte genomfört en gymnasial utbildning, i åldern 16–24 år
- unga som varken arbetar eller studerar i åldern 15–24 år, efter kön och inrikes och utrikes född
- mediantid i arbetslöshet för unga i åldern 16–24 år
- unga som bor kvar i föräldrahemmet i åldern 20–24 år
- unga som besöker fritidsgård eller ungdomens hus varje månad i åldern 16–25 år
- unga som är medlemmar i en förening i åldern 16–25 år
- unga som anger att de är medlemmar i ett politiskt parti eller förbund i åldern 16–29 år
- unga som vill och kan påverka lokalt i åldern 16–25 år.

14.3 Resultatredovisning

Unga bedömer sin allmänna hälsa som bättre än övriga åldersgrupper

Diagram 14.1 Andel unga i åldern 16–24 år som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra, 2010–2024, efter kön

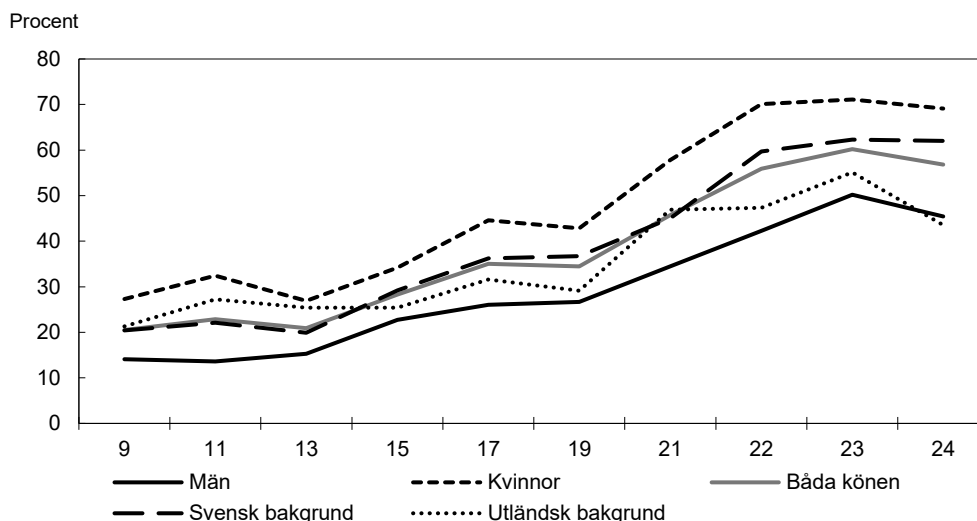
Anm.: Mellan 2010 och 2016 utförde Folkhälsomyndigheten den nationella folkhälsoenkäten varje år. Därefter utförs enkäten vartannat år.

Källa: Folkhälsomyndigheten (2010–2022), Statistiska centralbyrån (2022–2024).

En god fysisk och psykisk hälsa hos unga utgör en grundförutsättning för att det ungdomspolitiska målet ska uppnås. Generellt bedömer unga sin allmänna hälsa som bättre jämfört med andra åldersgrupper. År 2024 bedömde 76,4 procent av unga mellan 16 och 24 år sitt allmänna hälsotillstånd som bra. Andelen har varit relativt stabil under de tre år som indikatorn följts upp genom Statistiska centralbyrån (SCB). Sett över båda datakällorna som redovisas i diagram 14.1 indikerar dock utvecklingen att andelen unga mellan 16 och 24 år som bedömer sin allmänna hälsa som bra har minskat över tid. Andelen som 2024 uppgav att de mår bra var lägre bland unga kvinnor än bland unga män. Bland unga kvinnor har andelen som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som bra ökat från 71,5 procent 2023 till 73,2 procent 2024. Bland unga män är det en lika stor andel som uppger att de mår bra 2024 (79,3 procent) som 2023 (79,4 procent). År 2024 var andelen unga i åldern 16–24 år som uppskattade sin hälsa som dålig 4,8 procent, i jämförelse med 5,7 procent 2023. En något större andel unga kvinnor (5,3 procent) än unga män (4,4 procent) uppskattade sin hälsa som dålig 2024. Skillnaderna mellan könen är dock mindre 2024 i jämförelse med 2023 (SCB, 2024). Se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4.

Ungas psykiska hälsa är sämre jämfört med andra åldersgrupper

Diagram 14.2 Andel unga i åldern 16–24 år som uppger att de har besvär av ångslan, oro eller ångest, 2010–2024, efter kön samt svensk eller utländsk bakgrund

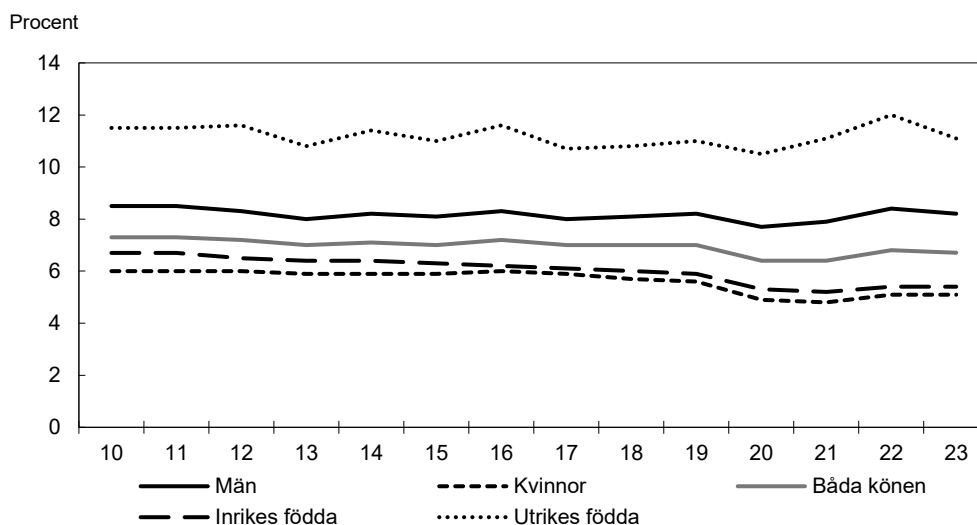
Anm.: Varje redovisat år består av en sammanslagning av data från två undersökningar genomförda av SCB. Från och med 2021 har undersökningen ULF en ny utformning och enkelår redovisas. År 2022 genomfördes ett byte av metod för insamlingen av undersökningen ULF, vilket innebär att jämförelser från det året och bakåt i tiden bör göras med stor försiktighet. Med utländsk bakgrund avses en person som är utrikes född eller som är inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Med svensk bakgrund avses inrikes född med minst en inrikes född förälder.

Källa: SCB.

Trots att merparten av unga bedömer sitt hälsotillstånd som bra skattar unga generellt sin psykiska hälsa som sämre jämfört med andra åldersgrupper. År 2024 uppgav 56,8 procent av unga mellan 16 och 24 år att de upplevde psykiska besvär, såsom ångslan, oro eller ångest (se diagram 14.2). Det är en minskning jämfört med 2023 då andelen var 60,2 procent. Utvecklingen sedan 2009 indikerar dock att andelen unga som upplever psykiska besvär har ökat kraftigt, även om ökningen har stagnerat något under de senaste tre åren. Andelen med psykiska besvär var 2024 högre bland unga kvinnor (69,1 procent) än bland unga män (45,4 procent). År 2024 har andelen minskat bland båda könen i jämförelse med 2023. Minskningen är särskilt tydlig bland unga män. Andelen med psykiska besvär var dessutom högre bland unga med svensk bakgrund jämfört med unga med utländsk bakgrund. Se vidare utg.omr. 9 avsnitt 4.

Andelen unga utan gymnasieutbildning är större bland utrikes födda unga

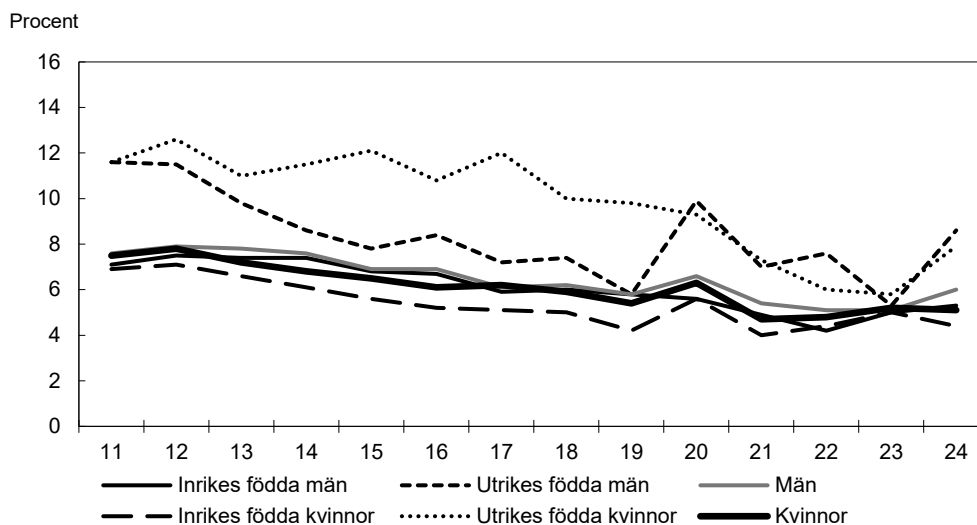
Diagram 14.3 Andel unga i åldern 16–24 år som inte studerar och som inte har en fullföljd gymnasieutbildning, 2010–2023, efter kön samt inrikes och utrikes född

År 2023 var andelen unga i åldersgruppen 16–24 år som har lämnat utbildningsväsendet utan att ha uppnått motsvarande minst två års gymnasieutbildning och som inte studerar 6,7 procent. Det är ungefär samma nivå som under 2022, då andelen var 6,8 procent (se diagram 14.3). År 2023 var det fler unga män (8,2 procent) än unga kvinnor (5,1 procent) som saknade gymnasieutbildning. Fram till 2021 var den långsiktiga trenden att andelen unga som har lämnat utbildningsväsendet utan att ha uppnått motsvarande minst två års gymnasieutbildning minskade. En delförklaring till den ökning som har skett sedan dess har att göra med att andelen utan gymnasieutbildning ökat bland utrikes födda och särskilt bland utrikes födda unga män. År 2023 var andelen som saknade gymnasieutbildning 11,6 procent bland unga utrikes födda jämfört med 5,5 bland unga inrikes födda. Andelen bland unga utrikes födda män som saknade gymnasieutbildning har dock minskat något, från 15,4 procent 2022 till 14,9 procent 2023. Motsvarande andel bland unga utrikes födda kvinnor var 7,7 procent 2023. Det finns även skillnader mellan könen bland inrikes födda unga, men dessa har genomgående varit mindre jämfört med utrikes födda unga. Se vidare utg.omr. 16 avsnitt 3.

Andelen unga som varken arbetar eller studerar ökar

Diagram 14.4 Andel unga i åldern 15–24 år som varken arbetar eller studerar, 2010–2024, efter kön samt inrikes och utrikes född

Källa: SCB.

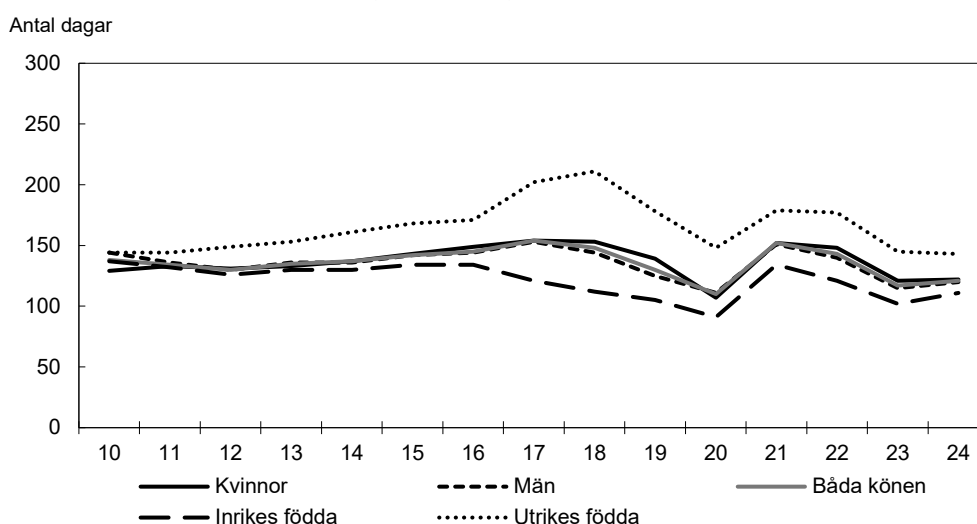
Att unga lyckas etablera sig på arbetsmarknaden är en viktig förutsättning för att de ska kunna ha goda levnadsvillkor. Andelen unga mellan 15 och 24 år som varken arbetar eller studerar har ökat något och uppgick 2024 till 5,6 procent, jämfört med 5,1 procent 2023. Andelen unga kvinnor som varken arbetar eller studerar uppgick till 5,1 procent under 2024, vilket är en minskning jämfört med 2023 då andelen var 5,2 procent. Det motsatta gäller för unga män som varken arbetar eller studerar, där andelen uppgick till 6,0 procent 2024 jämfört med 5,1 procent 2023. Statistiken visar också att skillnaden mellan utrikes och inrikes födda unga har ökat påtagligt under 2024 jämfört med 2023. Särskilt negativ har utvecklingen varit för utrikes födda unga män då andelen som varken arbetar eller studerar var 8,6 procent 2024, jämfört med 5,3 procent bland inrikes födda män. Motsvarande andelar för 2023 var 5,3 respektive 5,0 procent. Det var även vanligare att utrikes födda unga kvinnor står utanför arbete och studier (7,9 procent 2024) jämfört med inrikes födda unga kvinnor (4,4 procent 2024). Bland unga som varken arbetar eller studerar finns också en tydlig överrepresentation av unga med psykisk ohälsa och unga med funktionsnedsättningar.

Under 2024 har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) haft i uppdrag att stödja aktörer som arbetar med unga som varken arbetar eller studerar och förbättra samordningen på området mellan aktörer på nationell nivå. Av redovisningen (S2025/00674) framgår att MUCF gett stöd för att utveckla det lokala arbetet, bl.a. i form av kommunträffar. MUCF bedömer att arbetet har gett goda resultat vad gäller kunskap och stärkt samverkan mellan förvaltningar, myndigheter och andra aktörer. För att utveckla och förtydliga MUCF:s roll har regeringen gett myndigheten i uppdrag att under 2025–2027 fungera som nationell resurs för samordning och stöd i frågor om unga som varken arbetar eller studerar med särskilt fokus på psykisk ohälsa (S2025/00753). Inom ramen för uppdraget ska MUCF bl.a. analysera särskilda stödbehov bland pojkar och unga män. Regeringen har också gett MUCF i uppdrag att betala ut statsbidrag till kommuner och regioner för samverkansinsatser som ska underlätta målgruppens etablering i arbets- och samhällslivet (S2024/02154).

Andelen unga som är inskrivna på Arbetsförmedlingen ökar

År 2024 ökade andelen unga i åldern 16–24 år som var inskrivna på Arbetsförmedlingen som öppet arbetslösa jämfört med 2023, och uppgick till 7,2 procent. Ökningen är ett trendbrott efter en nedgång mellan 2011 och 2023, då andelen unga i åldern 16–24 år som var inskrivna som öppet arbetslösa, eller i program med aktivitetsstöd, minskade från 18,1 procent till 6,5 procent. Andelen inskrivna arbetslösa har ökat mellan 2023–2024 såväl bland unga män och kvinnor som bland inrikes och utrikes födda unga, men ökningarna är marginella. Andelen unga inskrivna arbetslösa kvinnor är något större jämfört med andelen unga män, 8,7 respektive 5,7 procent 2024. Skillnaden mellan könen har varit relativt oförändrad sedan mätperiodens början 2011. Unga utrikes födda är den grupp av unga med högst andel inskrivna arbetslösa för 2024, nämligen 12,9 procent. Jämförelsevis är andelen bland inrikes födda unga 5,9 procent. Andelen bland unga utrikes födda har dock minskat kraftigt under det senaste decenniet, då andelen för 2014 uppgick till 33,2 procent. Mellan 2014 och 2024 har andelen således minskat med 20,4 procentenheter.

Diagram 14.5 Mediantid i arbetslöshet bland inskrivna på Arbetsförmedlingen i åldern 16–24 år, 2010–2024, efter kön samt inrikes och utrikes född

Källa: Arbetsförmedlingen.

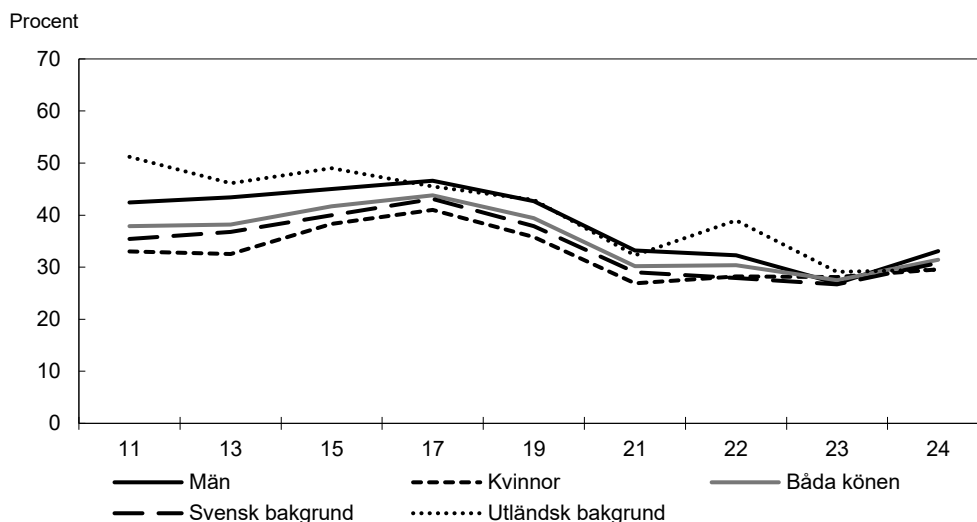
Efter att mediantiden i arbetslöshet bland inskrivna arbetslösa i åldern 16–24 år ökade kraftigt mellan 2020 och 2021, från 110 till 152 dagar, har den minskat fram till 2024. År 2024 var mediantiden 121 dagar, vilket är liten ökning jämfört med 2023 då mediantiden var 117 dagar (se diagram 14.5). Mediantiden i arbetslöshet har ökat i samtliga grupper av unga förutom bland utrikes födda. Bland utrikes födda 16–24 år har mediantiden i arbetslöshet bland inskrivna arbetslösa minskat från 145 dagar 2023 till 143 dagar 2024. Skillnaderna mellan grupperna minskar. Den långsiktiga trenden att mediantiden är högre bland unga utrikes födda kvarstår dock. Skillnaderna mellan könen är relativt liten och har minskat. År 2024 var mediantiden något kortare för unga män (120 dagar) jämfört med unga kvinnor (122 dagar). Även detta är i linje med hur det har sett ut för perioden 2011–2023. Se vidare utg.omr. 14 avsnitt 3.

Det finns tydliga skillnader i hur unga med olika erfarenhet av arbetslöshet ser på sina liv, sin framtid och möjligheten att påverka hur livet kommer att bli. I 2025 års attityd- och värderingsstudie, genomförd av MUCF, framgår exempelvis att enbart hälften av unga som har erfarenhet av en lång eller flera korta perioder av arbetslöshet är nöjda med livet i sin helhet. Andelen är betydligt större, 77 procent, bland unga som aldrig varit arbetslösa eller som bara varit det kortvarigt vid ett tillfälle. Vidare framgår att enbart 45 procent bland unga som har mer omfattande erfarenhet av arbetslöshet ser

ljust och optimistiskt på sin framtid. Bland unga som inte har varit arbetslösa, eller som varit det under bara en kort period, är andelen 71 procent (MUCF, Så tycker unga – Arbete och utbildning – Attityd- och värderingsstudie, 2025).

Unga är generellt nöjda med sin boendesituation men det finns skillnader beroende på var i landet den unge bor

Diagram 14.6 Andel unga i åldern 20–24 år som bor kvar i föräldrahemmet, 2011–2023, efter kön samt svensk och utländsk bakgrund

Anm.: Varje redovisat år består av en sammanslagning av data från två årliga undersökningar genomförda av SCB. Med utländsk bakgrund avses en person som är utrikes född eller som är inrikes född med två utrikes födda föräldrar. Med svensk bakgrund avses inrikes född med minst en inrikes född förälder.

Källa: SCB.

Goda levnadsvillkor förutsätter goda boendeförhållanden. Enligt MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2025 är en tydlig majoritet av unga i åldern 16–29 år nöjda med sin bostadssituation (74 procent) och ännu fler är nöjda med platsen de bor på (80 procent). Det finns dock unga som har svårt att etablera sig på bostadsmarknaden. Exempelvis bodde 31,4 av unga i åldern 20–24 år kvar hemma hos sina föräldrar 2024, vilket är en ökning jämfört med 2023 då andelen var 27,5. Under 2024 bodde fler unga killar kvar hemma hos sina föräldrar (33,1 procent) jämfört med unga tjejer (29,6 procent). Bland unga i åldern 20–24 år som flyttat hemifrån uppgav 74,9 procent att de bor i hyresrätt, 14,5 procent i bostadsrätt och 8,6 procent i äganderätt 2024.

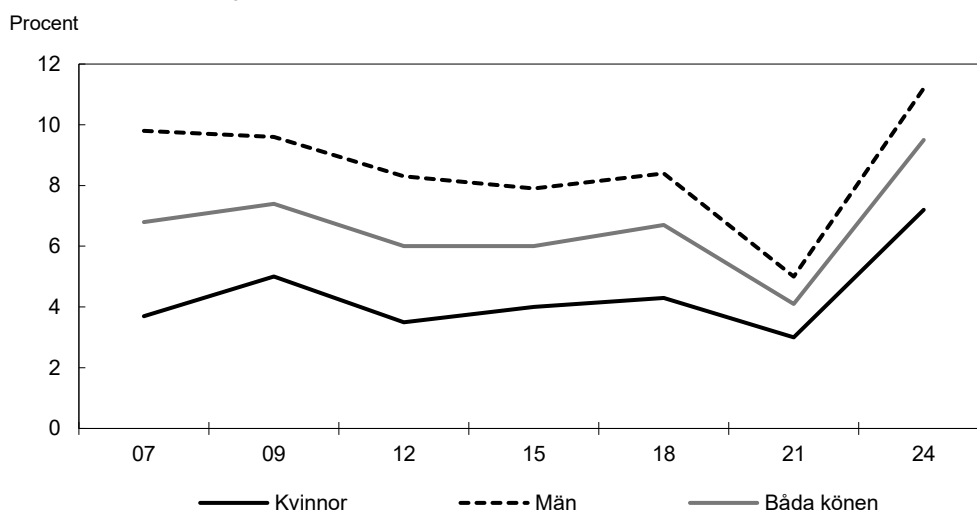
Ungas boendesituation ser olika ut i olika delar av landet. Exempelvis råder det, enligt 2025 års Bostadsmarknadsenkät, underskott på bostäder för unga i de flesta storstadskommuner. Jämförelsevis uppger en majoritet av de kommuner som har färre än 25 000 invånare och inte är högskoleorter att det råder balans på bostadsmarknaden för unga. I de kommuner där det råder underskott på bostäder för unga uppgavs de vanligaste orsakerna vara att lediga bostäder är för dyra för ungdomar och ett generellt underskott på bostäder i kommunen. Var i landet den unge bor påverkar även andra delar i livet utöver möjligheten till en egen bostad. I rapporten Fokus 24 – Platsens betydelse – unga på landsbygd (MUCF, 2024) konstateras exempelvis att unga i landsbygdskommuner har sämre möjligheter att klara av grundskolan, att påbörja önskade gymnasiala och eftergymnasiala studier och att kunna ta sig till och från fritidsaktiviteter, skola och jobb. Å andra sidan visar rapporten att unga i landsbygdskommuner i högre utsträckning har arbete och känner sig trygga i sitt bostadsområde på kvällen jämfört med andra unga.

De flesta unga är nöjda med sin fritid, men det finns skillnader mellan grupper av unga

Fritiden är en viktig del i ungas personliga och sociala utveckling. Att alla unga ska ha goda levnadsvillkor innebär bl.a. att de ska ha tillgång till meningsfulla fritidsaktiviteter i gemenskap med andra. Enligt MUCF:s attityd- och värderingsstudie 2025 är de flesta unga, 74 procent, nöjda med sin fritid. Det är något vanligare att killar är nöjda med sin fritid (76 procent) jämfört med tjejer (72 procent). Mer än hälften av unga (56 procent) tycker också, enligt samma studie, att de har lagom mycket fritid. Samtidigt framgår att nästan en tredjedel av unga (30 procent) tycker att de har så lite fritid att de inte hinner göra det de vill. I rapporten Unga med funktionsnedsättning (MUCF, 2025) beskrivs också att ungas fritid skiljer sig åt utifrån om den unge har en funktionsnedsättning eller inte, där unga med funktionsnedsättning i lägre utsträckning är nöjda med sin fritid och upplever i större utsträckning hinder för att delta i fritidsaktiviteter.

Den 15 september 2025 infördes fritidskortet för barn och unga. Fritidskortet är ett statligt stöd som ska främja barns och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra. Se vidare utg.omr. 9 avsnitt 3.

Diagram 14.7 Andel i åldern 16–25 år som besöker fritidsgård eller ungdomens hus varje månad, 2007–2024, efter kön

Anm.: Data hämtas från den nationella ungdomsenkäten som genomförs av MUCF vart tredje år.

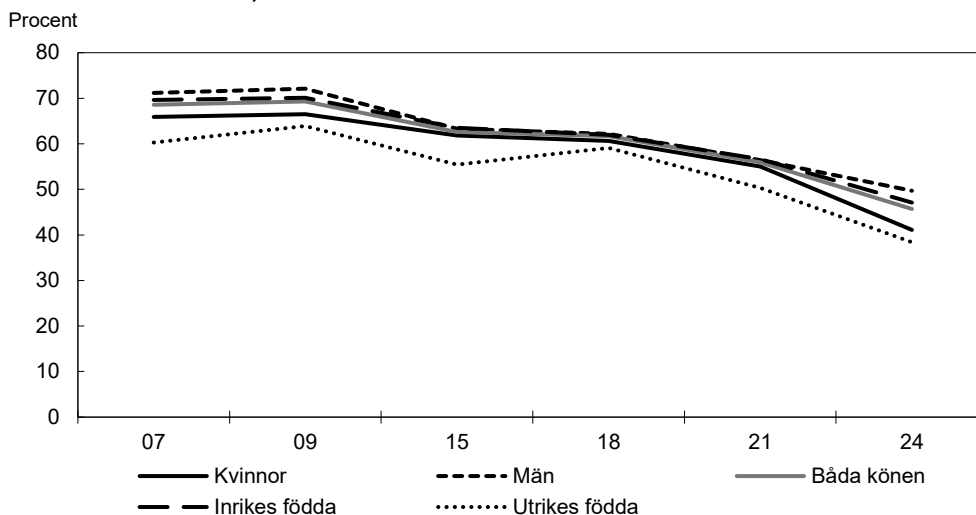
Källa: MUCF.

Den öppna fritidsverksamheten för unga, såsom fritidsgårdar eller ungdomens hus, kan utgöra betydelsefulla och tillgängliga mötesplatser för unga. Under 2024 besökte 9,5 procent av unga i åldern 16–25 år en fritidsgård eller ungdomens hus varje månad (se diagram 14.7). Det är en kraftig ökning i jämförelse med 2021, då andelen var 4,1 procent. Ökningen bör dock betraktas med försiktighet då MUCF i 2024 års nationella ungdomsenkät, från vilken data för indikatorn är hämtad, har inkluderat en förtydligande text om vad en fritidsgård och ungdomens hus är. En sådan text har inte inkluderats i tidigare enkäter. Vidare genomfördes den föregående nationella ungdomsenkäten 2021, under covid-19-pandemin, vilket kan ha påverkat resultatet. Andelen unga som besöker en fritidsgård eller ungdomens hus är för 2024 större bland unga män än bland unga kvinnor, 11,2 respektive 7,2 procent. Andelen är också större bland unga med utländsk bakgrund än bland unga med svensk bakgrund, 19,7 respektive 6,0 procent. Eftersom den primära målgruppen för verksamheter såsom fritidsgårdar och ungdomens hus ofta är unga i yngre åldrar än 16–25 år kan siffrorna

vara missvisande för den faktiska andelen unga som besöker den öppna fritidsverksamheten regelbundet.

Andelen unga som är medlem i en förening fortsätter minska

Diagram 14.8 Andel unga i åldern 16–25 år som är medlem i en förening, 2007–2024, efter kön samt inrikes och utrikes född

Anm.: Data hämtas från den nationella ungdomsenkäten som genomförs av MUCF vart tredje år.

Källa: MUCF.

Andelen unga i åldern 16–25 år som är medlemmar i en förening fortsätter att minska och uppgick 2024 till 45,7 procent. Jämförelsevis var andelen 69 procent 2007 (se diagram 14.8). Uppgiften är baserad på vad unga själva uppgett vid mätningstillfället. År 2024 har skillnaderna mellan olika grupper ökat vad gäller medlemskap i föreningar. Det är vanligare bland unga män att vara medlem i en förening jämfört med unga kvinnor, 49,7 procent respektive 41,1. Skillnaden i andelen som är medlem i en förening är dock ännu större mellan inrikes födda unga (47,1 procent) och utrikes födda unga (38,4).

För att säkerställa såväl ett livskraftigt ungt civilsamhälle som ett långsiktigt föreningsengagemang bland unga har regeringen tagit initiativ för att stärka möjligheterna för unga att ta eller utvecklas i ideella ledaruppdrag. Regeringen har beslutat att minst 4 miljoner kronor av de medel som fördelas i statsbidrag enligt förordningen (2024:199) om statsbidrag för att öka engagemanget inom det civila samhället ska gå till stöd för ledarskapsutbildningar, mentorskapsprogram eller liknande utbildningsinsatser för unga (S2024/02154). Den särskilda satsningen på ungas ledarskap är en följd av den utredning som tillsattes i syfte att uppvärdera ungas personers engagemang i civilsamhället, vars uppdrag redovisas i promemorian Underlätta, utbilda, uppskatta – så erkänns ungas ideella engagemang (Ds 2024:15).

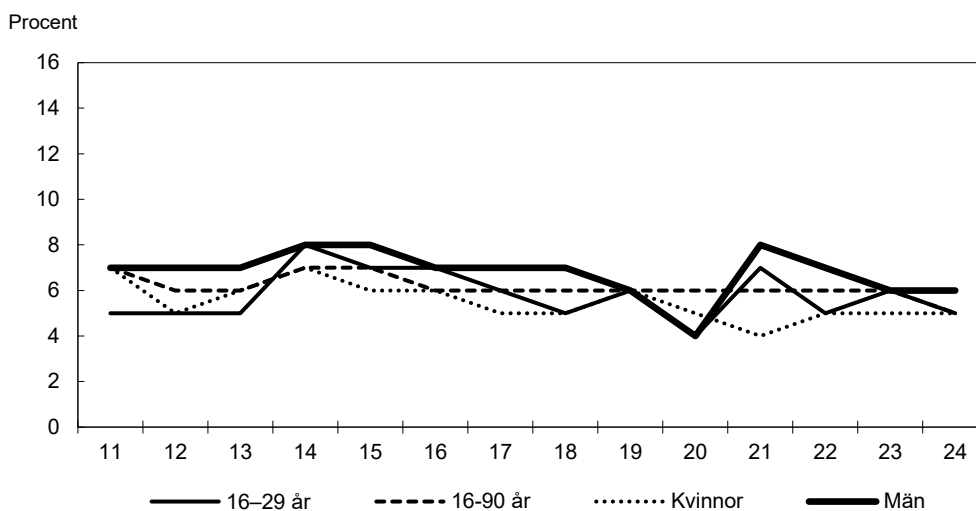
Statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer är ett viktigt stöd för att stärka ungas självständiga organisering och inflytande

Ungas demokratiska organisering är en viktig del i att öka ungas inflytande och delaktighet. MUCF fördelar statsbidrag enligt förordningen (2011:65) om statsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer. Syftet med statsbidraget är att stödja barns och ungdomars självständiga organisering och inflytande i samhället. Bidraget lämnas i form av organisationsbidrag och projektbidrag. MUCF disponerade 262 miljoner kronor för organisationsbidrag och 18,4 miljoner kronor för projektbidrag under 2024. Under 2024 fördelades organisationsbidrag till 109 barn- och

ungdomsorganisationer, jämfört med 114 under 2023, samt projektbidrag till 20 barn- och ungdomsorganisationer, jämfört med 18 under 2023 (S2024/00414). Antalet unga som är medlemmar i en barn- och ungdomsorganisation har varierat under de senaste åren, men MUCF bedömer att ca 667 000 barn och unga i åldern 6–25 år tog del av bidraget under 2024.

Ungdomars politiska engagemang är stabilt över tid

Diagram 14.9 Andel unga som anger att de är medlemmar i ett politiskt parti eller förbund, 2011–2024

Anm.: Könsuppdelad statistik finns endast för den totala befolkningen 16–90 år. Fram till och med 2021 års nationella SOM-undersökning var åldersintervallet upp till 85 år.

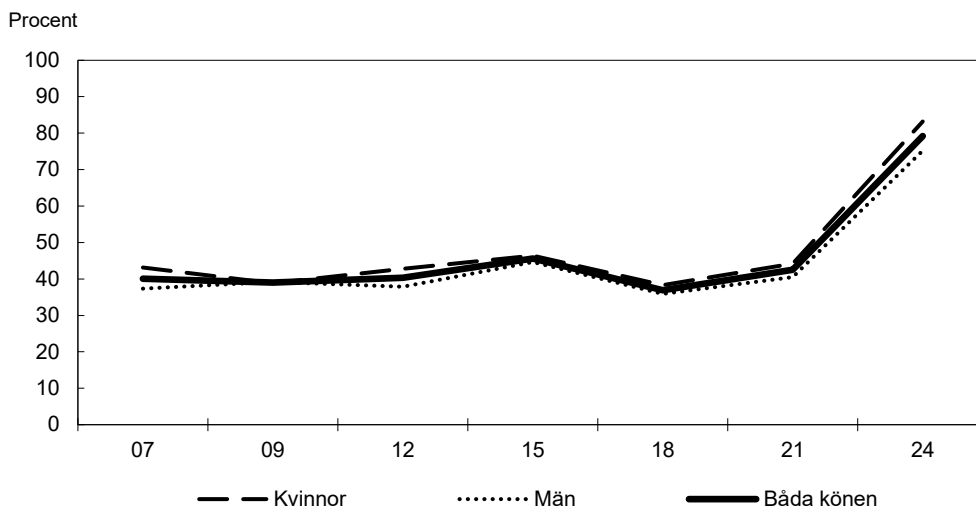
Källa: SOM-institutet.

Ungas engagemang i politik och samhällsfrågor har en tydlig koppling till det ungdomspolitiska målet att alla unga ska ha inflytande över samhällsutvecklingen och kan på så sätt bidra till att nå det målet. Bland unga i åldern 16–29 år uppger 5 procent att de är medlemmar i ett politiskt parti 2024, i jämförelse med 2023 då andelen var 6 procent (se diagram 14.9). För befolkningen i stort ligger motsvarande siffra för 2024 också på 5 procent. Sett över längre tid har andelen medlemmar i politiska partier minskat i hela befolkningen. Detta gäller även unga i åldersgruppen 16–29 år, även om nedgången inte varit lika tydlig i denna grupp som för andra grupper. Under de senaste tio åren har andelen unga som anger att de är medlemmar i ett politiskt parti dock legat relativt stabilt och varierat mellan 4 och 8 procent.

Under 2024 har MUCF haft i uppdrag att anordna skolval för elever i högskolan och gymnasiet i samband med EU-valet. Se vidare utg.omr. 1 avsnitt 10.

Unga har vilja och intresse att påverka lokala beslut men färre upplever att de har möjligheter att föra fram sina åsikter

Diagram 14.10 Andel unga i åldern 16–25 år som vill påverka lokalt, 2007–2024, efter kön

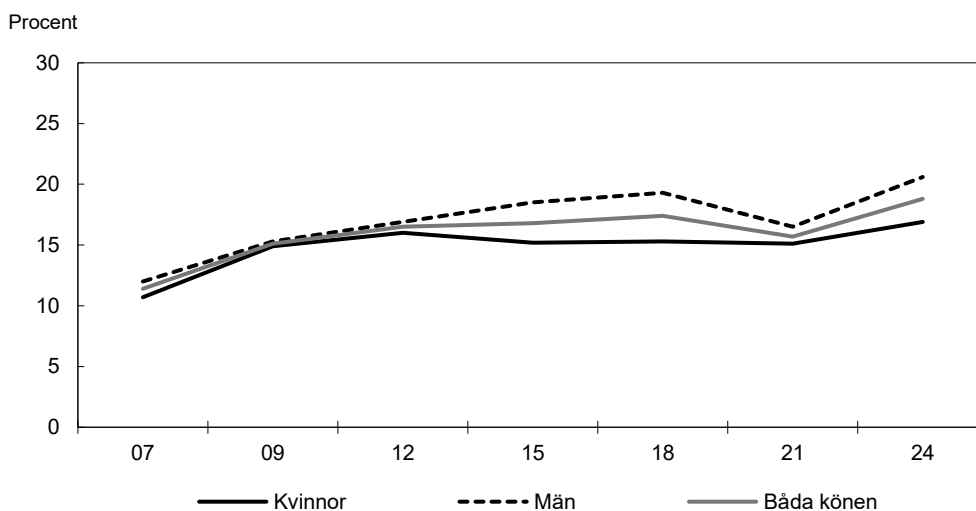

Anm.: Data hämtas från den nationella ungdomsenkäten som genomförs av MUCF vart tredje år.

Källa: MUCF.

Enligt 2024 års nationella ungdomsenkät är andelen unga i åldern 16–25 år som på något sätt vill vara med och påverka i sin kommun 79,2 procent 2024 (se diagram 14.10). Det är en kraftig ökning jämfört med 2021, då den närmast föregående enkäten genomfördes och då motsvarande andel var 42,5 procent. Ökningen är sannolikt en konsekvens av att frågan i 2024 års enkät hade förtydligats med olika svar. Genom detta tydliggjordes att unga kan vara med och påverka lokalt på flera olika sätt, exempelvis genom att rösta i allmänna val, skriva medborgarförslag eller genom att diskutera olika frågor med politiker. Sett över svarsalternativen vill en stor majoritet av de unga som besvarade enkäten, 71,3 procent, påverka genom att rösta i allmänna val. Jämförelsevis vill 26,9 procent påverka på andra sätt.

Diagram 14.11 Andel unga i åldern 16–25 år som kan påverka lokalt, 2007–2024, efter kön

Anm.: Data hämtas från den nationella ungdomsenkäten som genomförs av MUCF vart tredje år.

Källa: MUCF.

Andelen unga i åldern 16–25 år som upplever att de kan vara med och påverka i sin kommun var 18,8 procent 2024 (se diagram 14.10). Det är högre än 2021 då andelen var 15,7 procent. I 2024 års nationella ungdomsenkät förtydligades frågan genom att det framgick vilka frågor som kommunen fattar beslut om, vilket kan ha påverkat resultatet. År 2024 svarade fler unga män än unga kvinnor att de upplever att de kan vara med och påverka lokalt, 20,6 respektive 16,9 procent.

Myndighetssammanslagning och flytt av minoritetspolitiken

Regeringen har under 2025 gått vidare med förslaget att genomföra en sammanslagning av MUCF och Myndigheten för stöd till trossamfund (SST). MUCF har fått i uppdrag att förbereda inordnande av SST:s uppgifter i myndigheten (S2025/03010) den 1 januari 2026. I beslutet har regeringen även angett att MUCF ska ha verksamhet såväl i Växjö som i Stockholmsområdet och att myndigheten inte längre är bunden av tidigare beslut om placering av säte i Växjö.

Regeringen gav den 28 maj 2025 Länsstyrelsen i Stockholms län och MUCF i uppdrag att förbereda och genomföra en flytt av den verksamhet inom minoritetspolitiken som Länsstyrelsen i Stockholms län ansvarar för till MUCF. Verksamheten ska vara överförd och inordnad den 1 januari 2026 (Ku2025/00625, Ku2024/01003).

14.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringens insatser bedöms ha haft positiva effekter för måluppfyllelsen. Ungdomspolitikens utveckling påverkas av insatser som genomförs inom flera olika utgiftsområden.

Unga bedömer sin allmänna hälsa som bättre än andra åldersgrupper i samhället. Samtidigt bedömer unga sin psykiska hälsa som sämre i jämförelse med andra åldersgrupper. Sett ur ett långsiktigt perspektiv har andelen unga som upplever psykiska besvär ökat kraftigt, vilket regeringen bedömer är mycket allvarligt. Regeringen har vidtagit flera åtgärder för att förbättra barns och ungas fysiska och psykiska hälsa, se utg.omr. 9 avsnitt 4.

Regeringen bedömer att det är bekymmersamt att både andelen unga arbetslösa och andelen unga som varken arbetar eller studerar har ökat, även om ökningen är begränsad. Att stärka etableringen av unga på arbetsmarknaden och minska andelen unga som varken arbetar eller studerar är ett långsiktigt arbete. De uppdrag som regeringen gett till MUCF på området fyller en viktig funktion.

Ungas inflytande och möjlighet att påverka samhällsutvecklingen bedöms allmänt som fortsatt goda. Det finns dock utmaningar, exempelvis eftersom en större andel unga vill påverka lokalt i jämförelse med den andel som upplever att de kan påverka lokalt. Regeringen bedömer att både statsbidraget till barn- och ungdomsorganisationer och regeringens satsning på ungas ideella ledaruppdrag är viktiga i sammanhanget, för att ge unga förutsättningar att påverka samhällsutvecklingen genom ideellt engagemang.

14.5 Politikens inriktning

Inom ungdomspolitik prioriterar regeringen att ungas sociala inkludering och etablering på arbetsmarknaden ska öka, att alla unga ska ha en meningsfull fritid, att alla unga ska vara delaktiga i samhällsbygget samt att den psykiska hälsan bland unga ska förbättras.

I arbetet med att stärka ungas sociala inkludering och etablering på arbetsmarknaden är unga som varken arbetar eller studerar en särskilt prioriterad grupp. Utanförskapet

som dessa unga befinner sig i måste brytas. Detta är en komplex utmaning men genom att stärka samordningen och stödet i arbetet med målgruppen kan bättre förutsättningar för dessa unga skapas. Under de kommande åren kommer de uppdrag som regeringen gett MUCF på området, som bl.a. innebär att myndigheten ska fördela statsbidrag till kommuner och regioner för samverkansinsatser samt analysera särskilda stödbehov bland unga män inom målgruppen, att vara av särskild betydelse.

För att främja en meningsfull fritid i gemenskap med andra bland unga är införandet av fritidskortet viktigt.

För att alla unga ska vara delaktiga i samhällsbygget är det särskilt angeläget med goda förutsättningarna för ideellt engagemang. Barn- och ungdomsorganisationer spelar här en viktig roll genom att möjliggöra ungas självständiga organisering. I promemorian Underlätta, utbilda, uppskatta – så erkänns ungas ideella engagemang (Ds 2024:15) presenteras hur en ordning för ett offentligt erkännande av ungas engagemang och insatser i civilsamhället skulle kunna utformas. Förslagen bereds i Regeringskansliet.

Att förbättra ungas psykiska hälsa är angeläget då förhållanden under barn- och ungdomsåren har stor betydelse för både den psykiska och fysiska hälsan under hela livet. Barn och unga är en prioriterad grupp för regeringens folkhälsopolitik. Regeringen kommer därför att, inom ramen för folkhälsopolitiken, fortsatt särskilt prioritera insatser som främjar hälsa och förebygger ohälsa bland barn och unga, se utg.omr. 9 avsnitt 4.

I propositionen Med fokus på unga – en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande (prop. 2013/14:191) gjorde regeringen bedömningen att en samlad redovisning för utvecklingen mot målet för ungdomspolitik bör lämnas till riksdagen med några års mellanrum. Den första redovisningen lämnades till riksdagen under 2021 i form av en ungdomspolitisk skrivelse (skr. 2021/21:105). Regeringen avser att under 2026 lämna en ny ungdomspolitisk skrivelse till riksdagen.

14.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för MUCF lämnat ett uttalande med reservation. Av revisionsiakttagelsen framgår att MUCF 2024 ingått ett åtagande på en anslagspost som saknar beställningsbemyndigande. Det är enligt Riksrevisionen inte förenligt med 17 § anslagsförordningen (2011:223). Det utestående åtagandet uppgår till 2 058 000 kronor och avser utgiftsområde 17 anslag 13:5 *Insatser för den ideella sektorn* anslagspost 6 Studier inom identifierade behovsområden. Myndigheten har vidtagit erforderliga åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelse samt redovisat dessa för regeringen i samband med den årliga mål- och resultatdialogen.

14.7 Budgetförslag

14.7.1 11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Tabell 14.1 Anslagsutveckling 11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Tusental kronor

2024	Utfall	59 277	Anslagssparande	1 747
2025	Anslag	66 805 ¹	Utgiftsprognos	69 067
2026	Förslag	87 533		
2027	Beräknat	87 285 ²		
2028	Beräknat	88 970 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 85 927 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 85 927 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors förvaltningsutgifter samt för utgifter för avveckling av Myndigheten för stöd till trossamfund.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 14.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 11:1 Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	66 805	66 805	66 805
Pris- och löneomräkning ²	1 344	2 421	3 757
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	19 384	18 059	18 408
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	87 533	87 285	88 970

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 87 533 000 kronor anvisas under anslaget 11:1 *Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 87 285 000 kronor respektive 88 970 000 kronor.

14.7.2 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tabell 14.3 Anslagsutveckling 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

2024	Utfall	288 735	Anslagssparande	1 945
2025	Anslag	290 680 ¹	Utgiftsprognos	288 654
2026	Förslag	240 680		
2027	Beräknat	240 680		
2028	Beräknat	240 680		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till ungdomsorganisationer. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag och visst övrigt stöd till nationell och internationell ungdomsverksamhet för ungdomspolitikens genomförande. Anslaget får användas för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området

Skälen för regeringens förslag

Tabell 14.4 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	290 680	290 680	290 680
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-50 000	-50 000	-50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	240 680	240 680	240 680

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 240 680 000 kronor anvisas under anslaget 11:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 240 680 000 kronor respektive 240 680 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 11:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 212 000 000 kronor 2027.

Skälen för regeringens förslag

För att nå en ökad förutsägbarhet i medelstilledningen som avser statsbidrag i form av organisationsbidrag till barn- och ungdomsorganisationer bör MUCF under 2026 kunna fatta beslut om stödets fördelning 2027. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 11:2 *Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet* besluta

om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 212 000 000 kronor 2027.

Tabell 14.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 11:2 Bidrag till nationell och internationell ungdomsverksamhet

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	262 000	262 000	212 000	
Nya ekonomiska åtaganden	262 000	212 000	212 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-262 000	-262 000	-212 000	-212 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	262 000	212 000	212 000	
Beslutat/förslaget bemyndigande	262 000	212 000	212 000	

14.7.3 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tabell 14.6 Anslagsutveckling 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tusental kronor

År	Utfall	2026	2027	2028
2024	Utfall	24 289	Anslagssparande	1 711
2025	Anslag	2 000 ¹	Utgiftsprognos	1 986
2026	Förslag	2 000		
2027	Beräknat	2 000		
2028	Beräknat	2 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom ungdomspolitiken. Anslaget får användas för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 14.7 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 11:3 Särskilda insatser inom ungdomspolitiken

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	2 000	2 000	2 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 000	2 000	2 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 000 000 kronor anvisas under anslaget 11:3 *Särskilda insatser inom ungdomspolitiken* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 2 000 000 kronor respektive 2 000 000 kronor.

15 Politik för det civila samhället

15.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för politiken för det civila samhället.

15.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen inom området utgår från följande bedömningsgrunder:

- hur de statliga bidragen har fördelats med avseende på det civila samhällets självständighet och oberoende
- insatser för att besluts- och beredningsprocesser inom olika områden ska omfatta dialog med det civila samhället
- insatser för att det civila samhället ska kunna verka i rollen som utförare och ingå partnerskap med det offentliga samt insatser för att öka kunskap om det civila samhället hos offentliga aktörer
- insatser för att stärka stabilitet, enhetlighet och förutsebarhet i villkor för och bidrag till det civila samhället
- insatser för öppenhet och tillvaratagande av det civila samhällets kunskaper i frågor som rör dem, exempelvis genom remisser, sakråd och möten
- tillstånd och utveckling som gäller befolkningens deltagande i det civila samhället, förutsättningar för civilsamhällets aktörer att verka inom olika samhällsområden och hur det civila samhället speglar den mångfald som finns i befolkningen.

15.3 Resultatredovisning

I det civila samhället ingår ideella föreningar, registrerade trossamfund, stiftelser och kooperativ men också exempelvis nätverk, tillfälliga sammanslutningar och frivilliga insatser. En rad faktorer påverkar villkoren för det civila samhällets gemenskaper. De effekter som insatser inom politiken för det civila samhället har på dessa villkor är svåra att avgränsa från effekterna av insatser som görs inom andra verksamhetsområden. Redovisning av resultat görs mot denna bakgrund.

Resultat utifrån principen om självständighet och oberoende

Principen om självständighet och oberoende handlar bl.a. om det civila samhällets centrala betydelse för demokratin och vikten av organisationernas fristående ställning.

Fördelning av statsbidrag till civila samhället är fortsatt stabil

Totalt fördelades 22,9 miljarder kronor till organisationer inom det civila samhället under 2024 (varav 11,1 miljarder kronor till biståndsverksamhet, se vidare redovisning under utg.omr. 7). Det är en ökning jämfört med 2023, motsvarande 0,5 procent. Under 2024 uppgick andelen generella bidrag till 97,1 procent av samtliga bidrag, vilket kan jämföras med 94,9 procent under 2023.

Att en hög andel generella bidrag fördelas ligger i linje med regeringens ambition om det civila samhällets självständighet och oberoende med stort utrymme för egna initiativ.

Statsbidrag till det civila samhällets organisationer fördelas inom flera områden. I detta kapitel redovisas stöd inom områdena idrott, allmänna samlingslokaler, friluftsliv och riksdagspartiernas kvinnoorganisationer. I avsnitt 15.6 respektive 15.7 redogörs närmare för stödet till idrotten och bidraget till friluftorganisationerna.

Bidrag till allmänna samlingslokaler når ut till hela landet

Antalet ansökningar till Boverket om statsbidrag till allmänna samlingslokaler låg på en fortsatt hög nivå under 2024. Under året beviljades 85 av 200 ansökningar om investeringsbidrag, och totalt fördelades 33,1 miljoner kronor i sådant bidrag. Bidragen har gått till tillgänglighetsåtgärder för personer med funktionsnedsättning, ombyggnader och standardhöjande reparationer. Vidare beviljades 15 av 55 ansökningar om verksamhetsutvecklingsbidrag. Det totala sökta beloppet uppgick till cirka 65 miljoner kronor, varav 18 miljoner kronor beviljades i bidrag för att utveckla ungdomsverksamhet eller anpassa lokalerna eller utomhusmiljön för ungdomsverksamhet. Organisationsbidrag beviljades till Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets Hus och Parker samt riksorganisationen Våra gårdar (Boverkets sammanfattande redogörelse 2025/01344).

Uppföljningen av det civila samhällets villkor att verka visar att civila samhället genomför goda dialoger på kommunal nivå

På uppdrag av regeringen följer Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) årligen upp ideella föreningars villkor. Uppföljningen 2024 visar att det ekonomiska svaga läget fortsatt har påverkat föreningars verksamhet t.ex. har en dryg tiondel av föreningarna det senaste året övervägt att lägga ned sin verksamhet. Den mest förekommande utmaningen för föreningarna, av det MUCF frågar efter, är bristande intresse eller tid bland medlemmar att engagera sig i organisationen, detta gäller i högre grad idrottsföreningar (S2025/01003). Myndigheten har även i en rapport belyst det civila samhällets styrkor och utmaningar i landsbygder (S2024/02183).

Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor har nu trätt i kraft med ett nytt demokrativillkor

I juni 2024 beslutade riksdagen att godkänna regeringens förslag i propositionen Statens stöd till trossamfund och civilsamhället – enhetliga och rättssäkra villkor (prop. 2023/24:119, bet. 2023/24:KrU7, rskr. 2023/24:271). I propositionen föreslogs att en ny lag om statsbidrag till trossamfund ska införas. Vidare föreslogs att ett demokrativillkor ska gälla för stöd ur Allmänna arvsfonden och för stöd till trossamfund. De nya lagarna och lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2025. I propositionen anges att regeringen bedömer att ett likalydande demokrativillkor som det som nu gäller för stöd ur Allmänna arvsfonden bör införas för övrig statlig bidragsgivning som riktar sig till civilsamhället, om det inte är obehövligt. Regeringskansliet har inlett arbetet med att implementera det nya demokrativillkoret i förordningar om statsbidrag till organisationer inom det civila samhället. Hittills har ändringar i ett 40-tal förordningar beslutats.

Resultat utifrån principen om dialog

Principen om dialog handlar bl.a. om att det ska finnas en dialog mellan regeringen och det civila samhället i alla frågor och beslutsprocesser som rör civilsamhällets villkor och verksamheter.

Under 2024 fanns 30 fasta forum för samråd med det civila samhällets organisationer i Regeringskansliet. Utöver dessa fasta forum anordnade Regeringskansliet 136 möten för samråd med det civila samhällets organisationer i specifika frågor. Av dessa möten var 5 sakråd. MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2024 visar att 88 procent av de föreningar som har haft kontakt med kommun, region eller stat anser att relationen präglas av gott samarbetsklimat. Hälften av föreningarna uttrycker en önskan om ökad samverkan med offentlig sektor, men enbart 33 procent upplever att offentliga företrädare har goda kunskaper om metoder för samverkan med civilsamhället.

Partsgemensamt forum har bidragit till ökad kunskap om civilsamhällets förutsättningar

Partsgemensamt forum (PGF) är en plattform för dialog mellan regeringen och det civila samhällets organisationer, för att bl.a. följa upp och bidra till att utveckla politiken för det civila samhället. Under 2024 har 22 organisationer varit representerade vid PGF. Dialogmötena har genomförts utifrån olika teman: Civilsamhällets finansiering; Strategisk samverkan och Nya strukturer och former för engagemang. Mötena har gett ökad kunskap om civilsamhällets förutsättningar och bidragit till att utveckla de generella villkoren för det civila samhället. En beskrivning av den genomförda verksamheten finns i årsskriften Partsgemensamt forum 2024 som tagits fram av Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD).

Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället har gett stöd till allt fler områden det senaste året

Den partsgemensamma strukturen NOD och dess kansli har under 2024 bistått flera departement och myndigheter i dialog och samverkan med civilsamhället. Totalt genomfördes 15 möten inom ramen för åtta olika områden. NOD har stöttat 16 myndigheter och sju departement i dialogarbetet. Sammanlagt 174 civilsamhällesorganisationer deltog i något av mötena som handlat om bl.a. civil beredskap, demokrativillkor, ofrivillig ensamhet, samhällsintroduktion för personer under massflyktsdirektivet, integration och funktionshinderspolitik. Det är fler än under 2023, då 131 organisationer deltog vid mötena som NOD anordnat. NOD har under 2024 även levererat lägesbilder om bl.a. civilsamhällets brottsförebyggande arbete samt administrerat PGF.

Resultat utifrån principen om kvalitet

Principen om kvalitet handlar bl.a. om att den offentliga sektorn ska ha kunskap om och erkänna det egenvärde som finns i att aktörer från civilsamhället deltar i välfärden.

Arbetet under 2024 har riktats mot att förstärka och utveckla samverkansformerna mellan kommuner, regioner och civilsamhället. MUCF har bl.a. förstärkt sitt strategiska arbete i sitt nätverk för kommuner och civilsamhällesorganisationer, arrangerat en konferens med forskare om aktuell civilsamhällesforskning samt verkat inom sitt myndighetsnätverk och stärkt detta som en plattform för dialog inom staten kring villkor och utveckling inom civilsamhällesfrågor. Myndighetens samverkansmodell för offentliga aktörer och civilsamhället har spridits och används av allt fler aktörer och på allt fler områden. MUCF:s uppföljning av ideella föreningars

villkor 2024 visar att andelen ideella föreningar som bedriver verksamhet med stöd av offentlig sektor minskade mellan 2018 och 2021, och har legat på en stabil låg nivå sedan 2022. Uppföljningen visar att få föreningar anser sig ha möjlighet att konkurrera i offentliga upphandlingar, men samtidigt upplever en majoritet att deras insatser erkänns och värderas av offentliga aktörer (S2025/01003).

Civila samhället utgör 3,2 procent av Sveriges BNP

Det civila samhället bidrog under 2022 med verksamheter till ett förädlingsvärde av 164 miljarder kronor, vilket är en ökning med 1,9 procent jämfört med föregående år. Andelen av bruttonationalprodukten (BNP) var 3,2 procent, jämfört med 3,3 procent året före. Den totala produktionen uppgick till 289 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning med 6,2 procent jämfört med det föregående året (Det civila samhället 2022, Statistiska centralbyrån [SCB], 2024).

Resultatet för civilsamhällets organisationer efter finansiella intäkter och kostnader ökade från 2022 till 2023 med 16,4 procent, från 55 miljarder kronor 2022 till 64 miljarder kronor 2023. Även organisationernas ekonomiska överskott ökade, från 1,5 miljarder kronor 2022 till 9,5 miljarder kronor 2023. År 2023 fanns det 265 700 organisationer i det civila samhället, vilket är en ökning med 0,2 procent jämfört med 2022. Av organisationerna var 100 400 ekonomiskt aktiva, vilket är en ökning med 0,6 procent jämfört med 2022. Totalt sett förvärvsarbetade 201 800 personer inom det civila samhället 2023 (en ökning med 0,4 procent jämfört med 2022), varav ca 61 procent var kvinnor (Det civila samhället 2023 – Delrapport, SCB S2025/01346).

Kunskapen om det civila samhället har stärkts i offentlig sektor genom MUCF:s samverkansmodell

MUCF har under 2024 ökat offentliga aktörers kunskap och samverkan med det civila samhället. Myndigheten har bl.a. inom ramen för sina nätverk för kommuner, regioner och civilsamhällesorganisationer genomfört möten om landsbygders villkor, arbete i socioekonomiskt utsatta områden, unga och civilsamhälle i regional utveckling och hantering av hot och hat. Myndighetens samverkansmodell för offentliga aktörer och civilsamhället har spridits och används av allt fler aktörer och på allt fler områden.

I MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2024 anges att organisationer anpassat sin verksamhet för att inte riskera att förlora offentliga bidrag (S2025/01003). En mindre andel har avstått från att uttrycka kritik offentligt (6 procent) eller upplevt att företrädare för det offentliga försökt att påverka verksamhetens inriktning (5 procent).

Forskning om det civila samhället ger kunskap på lång sikt

Vetenskapsrådet ansvarar för ett flervetenskapligt forskningsprogram om det civila samhället. Den senaste utlysningen gjordes 2024 och resulterade i 8 beviljade forskningsprojekt om sammanlagt 9,7 miljoner kronor. Även MUCF har i uppdrag att fördela bidrag till studier om det civila samhället. Under 2024 beviljades bidrag för två forskningsprojekt och en pilotstudie av totalt 12 inkomna ansökningar. Årets prioriterade områden var tillit och kontroll, förort och landsbygd samt mångfald och återväxt (MUCF 2025).

Resultat utifrån principen om långsiktighet

Principen om långsiktighet handlar bl.a. om att det civila samhällets organisationer ska ha goda och stabila villkor och förutsättningar för sin verksamhet.

Av totalt 173 statsbidrag till det civila samhällets organisationer under 2024 beviljades 36 av bidragen för två år eller mer, motsvarande ca 20 procent (19 procent 2023). MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2024 visar att föreningarna bedömer att de haft goda möjligheter att bedriva sin kärnverksamhet under 2024. Färre föreningar än tidigare är överväger att lägga ner verksamheten och framtidstron bedöms som fortsatt stabil. Samtidigt uppger en fjärdedel att det ekonomiska läget påverkat deras verksamhet negativt, särskilt bland föreningar med anställda. Utmaningar som lyfts är vad gäller långsiktighet bl.a. brist på ledare, lokalbrist samt svårigheter kopplade till pandemins efterverkningar.

Resultat utifrån principen om öppenhet och insyn

Principen om öppenhet och insyn handlar bl.a. om att civilsamhället ska ha inflytande i processer för beslutsfattande i frågor som rör civilsamhällets villkor och verksamhet.

Svarsfrekvensen har ökat när det gäller synpunkter som hämtats in från det civila samhällets organisationer

Regeringskansliets uppföljning visar att totalt 152 remisser har skickats ut till 2 239 organisationer inom det civila samhället under 2024. Svarsfrekvensen var 69 procent, vilket är en ökning jämfört med 2023 då det var 55 procent som svarade. Som komplement till remissförfarandet har synpunkter och perspektiv från det civila samhällets organisationer inhämtats genom t.ex. sakråd.

I MUCF:s uppföljning av ideella föreningars villkor 2024 uppger föreningarna att det är lättare att komma i kontakt med tjänstepersoner (83 procent) än med politiker (67 procent). Föreningarna i landsbygdskommuner beskriver oftare relationen med offentliga aktörer som mer personlig och mindre formell.

Resultat utifrån principen om mångfald

Principen om mångfald handlar bl.a. om att det civila samhället bör rymma en mångfald av verksamheter samt spegla och omfatta människor från olika delar av landet och dess befolkning.

Andelen ideellt aktiva har varit stabil över tid

Enligt en undersökning som utförts av Marie Cederschiöld högskola 2024 uppgav 52 procent att de arbetat ideellt minst en gång under det senaste året. Något fler män än kvinnor arbetar ideellt, 55 procent respektive 50 procent. Det genomsnittliga antalet ideellt arbetade timmar per månad är 15 timmar, men studien visar att tiden är ojämnt fördelad över befolkningen. Det är en allt mindre andel i befolkningen som utför en större andel av det ideella arbetet. Det finns också geografiska skillnader i det ideella arbetets omfattning. Andelen av befolkningen som arbetar ideellt är lägst i storstäder, i genomsnitt 48 procent, och högst på landsbygder, i genomsnitt 56 procent. Andelen som är medlemmar i den organisation där de arbetar ideellt har minskat något under de senaste åren men är fortsatt hög vid en internationell jämförelse. År 2024 var 80 procent av befolkningen medlemmar i den organisation där de arbetar ideellt. Sammantaget visar undersökningen att det ideella arbetets omfattning i Sverige ligger på mycket stabila nivåer. Denna stabilitet menar forskarna delvis kan förklaras av det civila samhällets förmåga att balansera förändringar i omvärlden (Befolkningsstudien Många bidrar, få orkar bära: Ideellt arbete i Sverige 1992–2024, Marie Cederschiöld högskola S2024/00730).

Enligt en undersökning utförd av SOM-institutet vid Göteborgs universitet var 67 procent av Sveriges befolkning i åldern 16 år och äldre medlemmar i en förening 2024,

vilket är en minskning med 11 procentenheter sedan mätningarna inleddes 1998. Något fler män än kvinnor var medlemmar i en förening, 69 procent jämfört med 66 procent. För personer med utbildning på universitets- eller högskolenivå var 77 procent medlemmar i en förening, jämfört med 45 procent bland personer med grundskoleutbildning som högsta utbildningsnivå. Föreningsmedlemskap var vanligare bland personer uppväxta i Sverige (69 procent) än bland personer uppväxta utanför Sverige (54 procent). Andelen i befolkningen som deltar aktivt i en förening uppgår till 23 procent, vilket är en minskning med 2 procentenheter jämfört med det föregående året. Att vara aktiv medlem i en förening är något vanligare bland män än bland kvinnor, 24 procent jämfört med 22 procent (Ku2025/00590).

Bidraget för att arbeta med ofrivillig ensamhet har resulterat i verksamheter hos hundratals lokala organisationer

Under 2024 fördelade Socialstyrelsen 98 miljoner kronor till 488 organisationer i syfte att motverka ofrivillig ensamhet. Totalt inkom 880 ansökningar om totalt 466,8 miljoner kronor. Bidraget har bl.a. möjliggjort sociala sammankomster, lärandeaktiviteter såsom kurser, aktiviteter för att främja fysisk och psykisk hälsa, t.ex. idrottsaktiviteter, samt kreativt skapande som musik, teater och måleri. I Socialstyrelsens redovisning framgår att 94 procent av organisationerna uppger att de anser att de i hög eller ganska hög utsträckning har uppnått syftet med statsbidraget med hjälp av sina insatser (Redovisning av 2024 års statsbidrag för insatser som bidrar till att motverka ofrivillig ensamhet, S2025/01274).

Folkhälsomyndigheten fick i februari 2025 i uppdrag att fördela 49 miljoner kronor till organisationer inom det civila samhället för insatser som syftar till att minska ensamhet och främja gemenskap. Myndigheten har mottagit 300 ansökningar till ett sökt belopp om 200 miljoner kronor (Folkhälsomyndighetens återrapportering av regeringsuppdrag, S2025/00398).

Stöd till civilsamhällets insatser för människor i socialt särskilt utsatta situationer har gjort stor nytta

Under 2023 tillfördes organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer statsbidrag om sammanlagt 48,5 miljoner kronor. Av sammanlagt 59 inkomna ansökningar med ett sökt belopp om totalt 120 miljoner kronor beviljades 17 organisationer stöd enligt MUCF:s rapportering (S2024/01909). Under 2024 fördelade MUCF ytterligare 56 miljoner kronor för samma ändamål till 17 organisationer av 93 inkomna ansökningar till ett belopp av sammanlagt 162 miljoner kronor. Bidraget syftade till att ge stöd till organisationer som bedriver verksamheter för socialt särskilt utsatta med anledning av inflationen och den ökade ekonomiska utsattheten för hushåll i Sverige. Utifrån organisationernas rapportering har MUCF redovisat att medlen i huvudsak gått till boende, servering av lagad mat, utdelning av matvaror och kläder, psykosociala stödsamtal och själavård. Enligt MUCF har bidraget gått till organisationer som riktar sig till exempelvis migranter, personer med missbruksproblematik och barn i områden med socioekonomiska utmaningar. MUCF bedömer att bidraget har gjort stor nytta i en tid då antalet socialt särskilt utsatta som sökt sig till verksamheterna har ökat markant samtidigt som driftskostnader för civila samhällets organisationer har ökat (Statsbidrag till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer, slutrapport [S2024/01909]). Under 2025 har det inkommit 47 ansökningar till ett sammanlagt belopp av 153 miljoner kronor och 14 organisationer har beviljats medel. En slutrapport av hur medlen har använts kommer att redovisas av MUCF den 31 oktober 2025.

Stöd till det civila samhället som arbetar med volontärsamordning har stärkt möjligheten för det frivilliga engagemanget

MUCF har under 2025 fördelat 19 miljoner kronor i stöd till sammanlagt 4 organisationer i det civila samhället för att stärka möjligheterna för frivilliga att engagera sig ideellt. Myndigheten fick in 65 ansökningar om totalt 93 miljoner kronor (Redovisning av statsbidrag till vissa organisationer inom det civila samhället som arbetar med volontärsamordning 2025 [S2025/00964]).

MUCF har etablerat en ny funktion för att stödja civila samhällets organisationer att verka

MUCF har under 2025 fördelat 14 miljoner kronor i statsbidrag för att öka engagemanget inom det civila samhället (144 ansökningar kom in till ett belopp om totalt 125 miljoner kronor). Vidare har myndigheten enligt uppdrag från regeringen etablerat en funktion på myndigheten för att stödja organisationer i det civila samhället som vill utveckla organisationens förmåga att hantera nödvändiga krav på administrativ kompetens, exempelvis vad gäller hantering av organisationens ekonomi och rättsliga frågor. Utvecklandet av funktionen sker i dialog med civilsamhället i syfte att utforma relevant stöd för sektorn. MUCF för i det arbetet även en dialog med andra myndigheter med liknande stödfunktioner.

15.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen anser att de statliga insatserna inom området bidrar till att uppnå målet för politiken för det civila samhället. För att uppnå en ännu högre grad av måluppfyllelse behöver politiken för det civila samhället, inklusive hur statliga bidrag fördelas, utvecklas vidare mot att ytterligare stärka civilsamhällets förutsättningar, villkor och möjlighet till delaktighet i samhällsutvecklingen inom flera politikområden.

Andelen generella statsbidrag som tilldelas det civila samhällets organisationer är fortsatt hög, vilket bidrar till att bevara organisationernas självständighet och oberoende som en viktig del av demokratin. Regeringens arbete med att implementera det nya demokrativillkoret för statlig bidragsgivning till civilsamhälle kommer ha stor betydelse för att säkerställa att bidrag inte utbetalas till organisationers verksamheter som strider mot samhällets grundläggande värderingar.

Statsbidraget som syftar till att motverka ofrivillig ensamhet har haft betydelse för att förebygga och bryta isolering, särskilt bland utsatta grupper. Bidraget har också främjat lokal samverkan mellan organisationer inom det civila samhället.

De resurser som tilldelats det civila samhället för arbete riktat till personer i socialt särskilt utsatta situationer, med anledning av hushållens ökade ekonomiska utsatthet, har använts på ett effektivt sätt och haft mycket stor betydelse för målgruppen. Regeringen anser att verksamheterna som finansierats har tydliggjort det civila samhällets viktiga roll i att nå dessa grupper.

Bidraget till allmänna samlingslokaler har fortsatt att vara en viktig faktor för att möjliggöra mötesplatser och dessa har skapat förutsättningar för det civila samhället att bedriva verksamhet i trygga och tillgängliga miljöer.

Det civila samhället har även medverkat till att öka den offentliga sektorns kunskap om dess verksamheter och villkor, bl.a. genom deltagande i beslutsprocesser. Samtidigt framgår att behovet av ytterligare kunskap kvarstår och det kunskapshöjande arbetet bör enligt regeringen prioriteras framöver.

Regeringen bedömer att både Vetenskapsrådets forskningsprogram om det civila samhället och SCB:s statistikuppdrag inom samma område har bidragit till en ökad förståelse för hur det civila samhällets villkor utvecklas över tid.

Vidare konstaterar regeringen att det civila samhällets organisationer har bidragit till att bredda och fördjupa det faktaunderlag som ligger till grund för offentligt beslutsfattande. Dialog och samråd har varit centrala verktyg i detta arbete. De statliga medel som har tilldelats Nationellt organ för dialog och samråd mellan regeringen och det civila samhället (NOD) har bidragit till att ytterligare stärka dialogen mellan det offentliga och det civila samhället, inklusive dialogen inom Partsgemensamt forum (PGF).

15.5 Politikens inriktning

Det civila samhället utgör en förutsättning för ett levande samhällsliv och är ett uttryck för ett öppet demokratiskt samhälle. Civilsamhällets organisationer är en viktig del av människors vardag. En majoritet av Sveriges vuxna befolkning är medlemmar i en förening och ungefär hälften av befolkningen arbetar ideellt. Engagemanget i civilsamhället bidrar till att skapa mötesplatser och en stark samhällsgemenskap. I det civila samhället ryms såväl stora organisationer som små gemenskaper människor emellan. I civilsamhällets gemenskaper och mänskliga möten kan mänsklig värme, förståelse och respekt växa, något som motverkar hat, polarisering och ofrivillig ensamhet. I dessa sammanhang erbjuder civilsamhället en möjlighet att nå fram med stöd, vård och omsorg. Det civila samhället kan verka som demokratiskola och röstbärare samt skapar samhällsnyttig verksamhet inom olika sektorer i hela landet. Civilsamhället kan också spela en viktig roll för samhällets beredskap och motståndskraft, inte minst genom att främja sammanhållning och demokratiskt engagemang. Det civila samhällets organisationer kan också bidra till att stärka kunskapen bland befolkningen om desinformation och krisberedskap, samtidigt som de erbjuder sociala nätverk och strukturer som kan mobiliseras vid samhällsutmaningar, ett behov som aktualiseras mot bakgrund av det försämrade säkerhetspolitiska läget.

Civilsamhället behöver goda förutsättningar för att verka och växa. En utgångspunkt för politiken på området är att skapa goda villkor för det civila samhället. Av stor vikt för genomförandet av politiken är god kunskap bland offentliga aktörer om det civila samhällets särart, förutsättningar och utmaningar, samt välfungerande former för dialog mellan det offentliga och det civila samhället.

Regeringen avser att fortsatt verka för förbättrade villkor och ökad långsiktighet för civilsamhället inom områden som rör civilsamhällets förutsättningar, finansiering och ekonomi. Regeringen har den 26 juni 2025 överlämnat en lagrådsremiss angående skattereduktion för gåvor från juridiska personer till ideell verksamhet till Lagrådet. Syftet med förslaget är att frigöra mer resurser till bl.a. social hjälpverksamhet och att bidra till att civilsamhället breddar sin finansieringsbas. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Förslaget beräknas resultera i ett skattebortfall om 140 miljoner kronor, se vidare under avsnittet för skattefrågor. Regeringen har också beslutat om tilläggsdirektiv till Utredningen om skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet. Utredaren ska bl.a. analysera om det finns behov av särskilda bestämmelser om avdrag eller annan skattelättnad för utgifter för sponsring i inkomstskattelagen. Regeringens satsningar för att bryta den ofrivilliga ensamheten genom strategin mot ensamhet stärker civilsamhällets roll och arbete runt om i landet.

Regeringen kommer att fortsätta arbetet med att säkerställa att de statsbidrag som fördelas till det civila samhället är enhetliga och har rättssäkra villkor i syfte att bibehålla god legitimitet för bidragssystemet samt att stävja fusk, felaktiga utbetalningar samt minska risken att offentliga medel hamnar hos icke-demokratiska aktörer. Arbetet med implementering av det nya demokrativillkoret i aktuella förordningar och utbetalningsbeslut till civila samhällets organisationer fortsätter, och utformas på ett sätt som även minskar risken för felaktiga utbetalningar och brottslighet. Vid behov kan regeringen återkomma i frågan om kommuners och regioners bidragsgivning.

15.6 Idrottspolitiken

15.6.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen beslutat för idrottspolitiken.

15.6.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Bedömningen av resultatet inom idrottspolitiken utgår bland annat från bedömningsgrunder och resultatindikatorer som har formulerats med utgångspunkt i de indikatorer som anges i regeringens uppdrag till Centrum för idrottsforskning om att följa upp statens stöd till idrotten. Bedömningsgrunderna är följande:

Idrotten som folkrörelse

- antal medlemmar inom idrottsrörelsen fördelat mellan olika specialidrottsförbund inom Sveriges Riksidrottsförbund
- antal ideella ledare inom idrottsrörelsen.

Idrottens betydelse för folkhälsan

- fördelning av lokalt aktivitetsstöd
- antal personer som idrottar på fritiden.

Lika förutsättningar till deltagande

- barns och ungdomars deltagande i föreningsidrott
- andel kvinnor och män på ledande positioner på förbunds nivå.

Motverka dopning inom idrotten

- antalet dopningstester och antidopningsärenden.

15.6.3 Resultatredovisning

Resultat utifrån idrotten som folkrörelse

Fortsatt högt antal medlemmar inom idrottsrörelsen, som är Sveriges största folkrörelse Sveriges Riksidrottsförbund (RF) har sammanlagt 72 specialidrottsförbund som i sin tur har drygt 18 000 idrottsföreningar som medlemmar. Specialidrottsförbunden samlar totalt över 3,1 miljoner personer som medlemmar. Det innebär att mer än var tredje svensk medborgare i åldern 6–80 år var medlemmar i en idrottsförening 2023. Den högsta andelen medlemmar finns bland barn i åldern 6–12 år, där nästan 70 procent är medlemmar i en idrottsförening. Den lägsta andelen medlemmar finns bland unga vuxna i åldern 19–25 år. Under 2023 var 45 procent av RF:s totala medlemskår flickor och kvinnor och 55 procent pojkar och män. Det finns dock stora variationer mellan olika förbund och åldersgrupper. Antalet aktiva medlemmar i idrottsföreningar har varit förhållandevis konstant sedan 2002.

Variationen är stor mellan antalet medlemmar i olika specialidrottsförbund inom RF

Det finns såväl stora som små specialidrottsförbund inom RF. Enligt statistik från 2024 är Svenska Fotbollförbundet överlägset störst med knappt 1,6 miljoner medlemmar. Därefter kommer Svenska Friidrottsförbundet (inklusive medlemmar i Friskis & Svettis), Svenska Golf förbundet, Svenska Gymnastikförbundet och Svenska Innebandyförbundet i fallande ordning. Det finns 16 förbund med fler än 100 000 medlemmar vardera. Dessa står tillsammans för 80 procent av RF:s totala medlemskår. Elva förbund utgör en mellankategori med 50 000–100 000 medlemmar vardera, vilket motsvarar 11 procent av den totala medlemskåren. De återstående 45 förbunden (10 procent) har alla färre än 50 000 medlemmar vardera.

Könsfördelningen inom olika idrotter och förbund varierar kraftigt. Till exempel är andelen kvinnor inom cheerleading, ridsport, islandshäst och konstakning mellan 83 och 98 procent, men det största antalet kvinnor finns inom fotboll, friidrott och gymnastik. På motsvarande sätt är andelen män störst inom idrotter som flygsport, e-sport, biljard och cricket (89–85 procent). Det största antalet män finns dock inom fotboll och golf.

Fortsatt omfattande ideellt engagemang hos idrottsledare

Ett kännetecken för en folkrörelse är det omfattande frivilliga och oavlönade arbetet inom föreningar. Enligt statistik från 2023 har ca 852 000 personer i åldern 6–80 år uppdrag som ledare, tränare, styrelsemedlem, domare eller funktionär i en idrottsförening. Detta utgör ca 9 procent av befolkningen. Män är oftare engagerade i ledaruppdrag än kvinnor (andelen män 70 procent och kvinnor 30 procent). Statistiken över statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK-stöd) visar att 12,2 miljoner ledartillfällen genomfördes under 2023. Det är den högsta antalet sedan 2019.

Resultat utifrån idrottens betydelse för folkhälsan

Aktivitetsnivå för barn och unga visar på återhämtning efter lång period med negativ trend

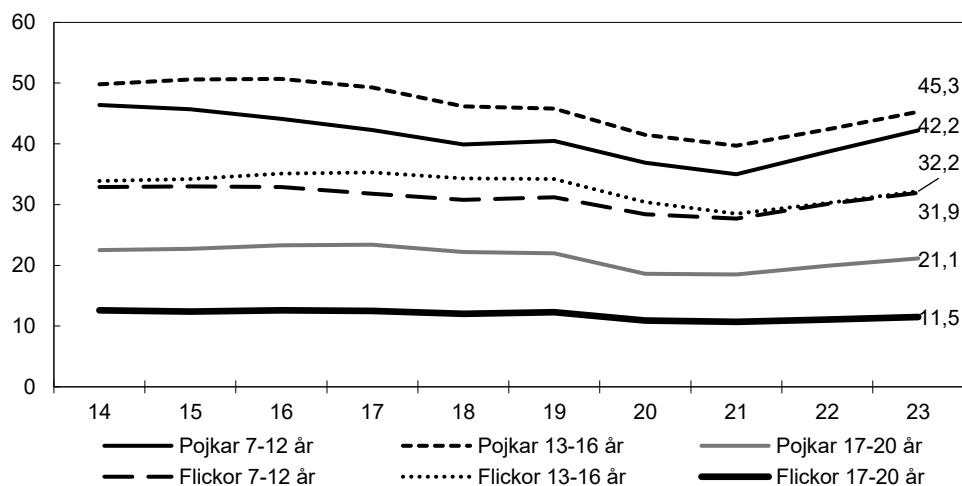
En tydlig indikator på aktivitetsnivån i svensk barn- och ungdomsidrott utgörs av statistiken över LOK-stödet. Detta stöd har getts för idrottslig verksamhet för barn och ungdomar i åldern 7–25 år och för ledare i åldern 13–25 år. För deltagare och ledare inom idrott för personer med funktionsnedsättning finns ingen övre åldersgräns. Under 2025 har den nedre åldersgränsen för barn och ungdomar som utövar idrottsverksamhet dock sänkts till 6 år till följd av en ändring i förordningen (1999:1177) om statsbidrag till idrottsverksamhet. RF har under senare år även beslutat om ett antal andra förändringar i villkoren för LOK-stöd, t.ex. vad gäller krav på aktivitetslängd, vilket kan komma att inverka på möjligheten att följa utveckling över tid.

Statistik över deltagartillfällen inom barn- och ungdomsidrotten visar att antalet deltagartillfällen har ökat. År 2023 var antalet deltagartillfällen 59,5 miljoner och RF redovisar för 2024 preliminärt totalt över 62,8 miljoner deltagartillfällen. Antalet deltagartillfällen ökade mest inom fotbollen, från närmare 21,3 miljoner deltagartillfällen 2022 till drygt 23,4 miljoner 2023. Andra idrotter inom vilka antalet deltagartillfällen ökade 2022–2023 är innebandy (från 4,6 till 5 miljoner), gymnastik (från 3 till 3,3 miljoner) och handboll (från 2,9 till 3,2 miljoner). Samtidigt kvarstår utmaningarna och nedgången i antalet deltagartillfällen från pandemin för vissa idrotter. Exempelvis har antalet deltagartillfällen mellan 2019 och 2023 minskat kraftigt inom triathlon, varpa, biljard och squash. Parasportförbundet redovisar 33 procent färre deltagartillfällen för 2023 jämfört med 2019.

Sedan 2014 har aktivitetsnivån sjunkit i alla åldersgrupper, men aktivitetsnivåerna för 2022 visade en vändning, vilken fortsatte under 2023 (diagram 16.1). Denna uppgång gäller för både pojkar och flickor, och för samtliga åldersgrupper. Aktivitetsnivåerna varierar dock betänkligt mellan pojkar och flickor samt mellan olika åldersgrupper. Pojkar har högre aktivitetsnivåer än flickor i alla åldersgrupper. Högst aktivitetsnivåer återfinns hos pojkar 13–16 år, följt av pojkar 7–12 år. Lägst nivåer finns hos flickor 17–20 år. Mönstret har varit oförändrat över tid.

Diagram 15.1 Aktivitetsnivån i barn- och ungdomsidrotten 2014–2023 fördelad på pojkar och flickor i respektive åldersgrupper

Antal deltagartillfällen per capita

Källa: Centrum för idrottsforskning.

Under 2023 stod pojkar för ca 61 procent av alla deltagartillfällen medan flickor stod för ca 39 procent. Denna fördelning har i stort sett varit varaktig sedan 2009. Andelen deltagartillfällen hos flickor minskar med stigande ålder upp till 25 år. Pojkar är redan i unga år är något mer aktiva inom föreningsidrotten än flickor och skillnaderna tilltar under ungdomsperioden.

När det gäller könsfördelningen i deltagande i de tio största idrotterna, dominerar pojkar starkt i de tre största barn- och ungdomsidrotterna: fotboll, innebandy och ishockey (tabell 16.1)). Gymnastik och ridsport domineras av flickor, medan handboll och simning har en någorlunda jämn könsfördelning. Det är värt att notera att fotboll, trots den förhållandevis låga andelen flickor, ändå är den största idrotten även för flickor sett till antal deltagare.

Tabell 15.1 Förbund med flest deltagartillfällen 2023, antal samt fördelat på andel pojkar och flickor 7–25 år

Förbund	Antal, 2023	Pojkar, procent	Flickor, procent
Fotbollförbundet	23 436 589	72	28
Innebandyförbundet	5 043 983	65	35
Ishockeyförbundet	4 360 740	91	9
Gymnastikförbundet	3 345 071	12	88
Handbollsförbundet	3 176 439	46	54
Basketbollförbundet	2 721 510	59	41
Ridsportförbundet	2 358 250	3	97
Simförbundet	2 088 931	45	55
Budo- och Kampsporförbundet	1 387 672	73	27
Tennisförbundet	1 321 697	62	38

Källa: RF/LOK-stöd.

Antal personer som idrottar eller motionerar på fritiden skiljer sig åt mycket mellan olika åldersgrupper och mellan kvinnor och män

Fysisk aktivitet och vardagsrörelse bidrar till en ökad fysisk och psykisk hälsa, och minskar risken för några av de främsta orsakerna till sjukdom.

Enligt Folkhälsomyndighetens Riktlinjer för fysisk aktivitet och stillasittande, Kunskapsstöd för främjande av fysisk aktivitet och minskat stillasittande (2021) bör vuxna (18 år och äldre) bl.a. genomföra pulshöjande fysisk aktivitet i minst 150–300 minuter per vecka. Barn och unga i åldrarna 6–17 år bör i genomsnitt vara fysiskt aktiva i minst 60 minuter per dag, på en måttlig till hög intensitet som ger ökad puls och andning.

I RF:s enkätstudie Svenska folkets relation till motion och idrott från 2023 ställdes frågan hur ofta de tillfrågade ägnar sig åt måttligt ansträngande motions- eller idrottsaktiviteter som får dem att bli varma/andas något kraftigare än normalt, och pågår mer än 20 minuter. Resultatet visar att flertalet svenska medborgare – tre av fyra i åldern 6–80 år – säger sig bedriva någon form av idrotts- eller motionsaktivitet i veckan på denna nivå (män 73 procent och kvinnor 78 procent). I samma studie uppgav närmare 25 procent att de sällan ägnar sig åt idrott och motion (män 27 procent och kvinnor 21 procent).

Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät 2024 visar att drygt två tredjedelar av befolkningen uppnår WHO:s rekommendation om minst 150 minuters fysisk aktivitet per vecka. Mest aktiva är personer i åldersgruppen 16–29 år, där 74 procent är fysiskt aktiva minst 150 minuter per vecka. Därefter minskar andelen successivt med stigande ålder. Ungefär en fjärdedel av befolkningen uppger att de sitter still minst tio timmar per dag, vilket är lika lång tid som vid den senaste mätningen 2022. Endast 14 procent av flickor och 24 procent av pojkar 11–15 år når WHO:s rekommendation om minst 60 minuters fysisk aktivitet per dag.

Folkhälsomyndigheten presenterade 2024 en kunskapssammanställning om digitala medier och barns och ungas hälsa. Rapporten visar att digitala mediers tekniska och kommersiella utformning kan vara skadlig, eftersom den kan öka användningen och på så sätt leda till minskad fysisk aktivitet. Statistiska centralbyrån (SCB) har utifrån Undersökningarna av barns levnadsförhållanden i åldersgruppen 12–18 år (Barn-ULF, 2023) kunnat konstatera att det är fler som idrottar eller tränar bland de barn som ägnar mindre tid åt skärmar. I den grupp av barn som ägnar mindre än fem timmar till internet på vardagar är det 91 procent som idrottar i förening eller tränar på egen hand minst en gång i veckan. Bland pojkarna är motsvarande andel 93 procent och bland flickorna 88 procent. I den grupp av barn som i stället ägnar fem timmar eller mer till internet på vardagar är det inte oväntat en lägre andel som lagt tid på idrott eller träning, 78 procent. Uppdelat efter kön är det 85 procent bland pojkarna och 73 procent bland flickorna som utöver internetanvändningen har idrottat eller tränat på egen hand minst en gång i veckan.

Den nationella ungdomsenkäten 2024, som administreras av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) riktar sig till unga i åldrarna 16–25 år. Av enkäten framgår att andelen unga som idrottar i förening varje vecka uppgår till 26,8 procent (30,8 procent för killar respektive 22,7 procent för tjejer). Andelen unga som idrottar varje vecka, men inte i klubb eller förening är 57,1 procent (63,4 procent för killar respektive 51,1 procent för tjejer). Andelen unga som överhuvudtaget idrottar varje vecka uppgår till 64,4 procent (70 procent för killar respektive 59,2 procent för tjejer). Andelarna ligger på ungefär samma nivå som 2021, vilket var senaste gången enkäten genomfördes. Frågorna i enkäten har dock ändrats något mellan mättillfällena, varför jämförelse över tid bör göras med försiktighet.

Resultat utifrån alla flickors och pojkars, kvinnors och mäns lika förutsättningar till deltagande

Flickor med utländsk bakgrund deltar i mindre utsträckning i idrott jämfört med andra. Omkring en miljon barn och ungdomar 7–25 år deltar årligen i åtminstone en idrottsaktivitet som en idrottsförening får LOK-stöd för. Deltagandet kan följas i regionala statistikområden utifrån deltagarnas folkbokföringsadresser. Baserat på LOK-stödet 2021 kan det konstateras att det finns ett kraftigt underskott av flickor som deltar i föreningsidrotten i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. I de 158 regionala statistikområdena med stora socioekonomiska utmaningar har också en majoritet (56 procent) av befolkningen utländsk bakgrund. RF har också, med SCB:s hjälp, undersökt gruppen LOK-deltagare 2021 på individnivå och jämfört med hela befolkningen. Bland LOK-deltagarna hade 15 procent av flickorna utländsk bakgrund, jämfört med 28 procent av flickorna i hela befolkningen (7–25 år). Denna underrepresentation av flickor med utländsk bakgrund är kraftigare bland de utrikes födda (7 procent av LOK-deltagarna jämfört med 16 procent av befolkningen) än de inrikes födda med två utrikes födda föräldrar (8 procent jämfört med 12 procent).

Deltagande i idrott för personer med funktionsnedsättning minskade under covid-19-pandemin, men är nu på väg uppåt igen

Covid-19-pandemin och medföljande samhällsrestriktioner drabbade utövare med funktionsnedsättning särskilt hårt. Mellan 2022 och 2023 ökade visserligen antalet deltagartillfällen från 461 051 till 506 799, vilket tyder på en återhämtning, men aktivitetsnivåerna är alltså lägre än före pandemin. Generellt sett idrottar personer med funktionsnedsättning fortfarande i mindre utsträckning än den övriga befolkningen. Detta gäller för samtliga åldersgrupper.

I Myndigheten för delaktighet (MDF) panelundersökning Rivkraft sade sig ungefär varannan paneldeltagare, som alla hade någon funktionsnedsättning, motionera dagligen eller flera gånger i veckan, medan 20 procent uppgav att de gjorde det en gång i veckan eller 1–3 gånger per månad. Panelen bestod av totalt 1 795 deltagare, varav 74 procent var kvinnor och 23 procent män. Vanligt förekommande funktionsnedsättningar var olika neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och psykiska funktionsnedsättningar.

Andel kvinnor på ledande positioner inom idrottsrörelsen har ökat

Av RF:s 72 specialidrottsförbund (2023) hade 62 (motsvarande 86 procent av alla förbund) en jämställd sammansättning i sina centrala förbundsstyrelser, dvs. båda könen uppgår till minst 40 procent bland ledamöterna. Detta är en kraftig ökning av denna jämställdhetsaspekt jämfört med 2019, då endast 44 av 72 (61 procent) förbundsstyrelser nådde den nivån. Förändringen kan bl.a. förklaras med att idrottsrörelsen 2017 antog jämställdhetsmål till 2025 och förbunden och RF strategiskt arbetat för att uppnå målen.

Även när det gäller jämställdhet bland ordförande samt generalsekreterare respektive ordförande i valberedningen i specialidrottsförbunden är utvecklingen positiv. Bland förbunden hade 40 procent en kvinna som förbundsordförande 2023, en ökning med tre procentenheter jämfört med 2021. Det finns dock fortsatt en underrepresentation av kvinnor även som generalsekreterare i idrottsrörelsens specialidrottsförbund, där 42 procent av förbunden hade en kvinna som generalsekreterare.

Även inom ledande positioner i den svenska idrottsrörelsens internationella uppdrag finns en underrepresentation av kvinnor. Totalt hade Riksidrottsförbundets 72 specialidrottsförbund 302 representanter i internationella förbundsstyrelser och kommittéer 2023. Av dessa var 109 kvinnor och 193 män.

Resultat utifrån motverkande av dopning inom idrotten

Antalet dopningstester och antidopningsärenden

Ett av målen för folkhälsopolitiken är att minska användningen av dopningspreparat, som förekommer både inom idrotten och i samhället i stort. Användningen är olaglig i Sverige, strider mot medicinsk etik och medför stora hälsorisker för individen. I Sverige är Antidoping Sverige AB den ansvariga nationella antidopningsorganisationen inom (Nado). Antidoping Sverige AB ägs av Antidopingstiftelsen, till vilken regeringen fördelar statligt bidrag för antidopningsverksamhet inom idrotten.

Antalet dopningsprov tagna under 2024 uppgick till 4 261, vilket är högre än 2023 (4 204 tagna prover). Av dessa ingick majoriteten (3 777 tagna prover) i Antidoping Sveriges AB:s nationella program riktat mot idrotter inom RF:s organisation. Flest dopningsprov har under 2024 genomförts inom skidor, fotboll och friidrott. Antalet dopningskontroller som beställts av specialidrottsförbund, idrottsföreningar, tävlingsarrangörer m.fl. var 2024 fortsatt högt men något färre än rekordnoteringen 2023. Under 2024 utreddes och bestraffades totalt tolv dopningsförseelser medan fem ärenden under våren 2025 fortfarande var under utredning. Två av de färdigutredda ärendena avsåg kvinnor och tio avsåg män.

Insatser för idrott i områden där utanförskapet är stort

Regeringen avsätter permanent årligen 100 miljoner kronor till att utveckla idrottsverksamhet främst för barn och unga i utsatta områden och i angränsande socioekonomiskt svaga områden i syfte att skapa en meningsfull fritid och främja integration och därigenom verka brottsförebyggande. 14 specialidrottsförbund, 11 RF-SISU distrikt och 305 idrottsföreningar medverkade i satsningen 2024. Totalt pågår verksamhet inom ramen för satsningen i 65 geografiska områden. Fotboll och handboll är de idrotter som är mest involverade. Rinkeby/Tensta är det område där flest specialidrottsförbund bedriver verksamhet inom ramen för satsningen. I den öppna idrottsverksamheten (utan krav på medlemskap) deltog ca 145 000 personer under 2024 (55 procent pojkar och 45 procent flickor). Idrotter där antalet deltagare ökat var bl.a. fotboll, simidrott, budo och kampsport. Jämfört med hur förbunden ökade eller minskade i antal LOK-deltagare i resten av Sverige har samtliga 14 specialidrottsförbund mer positiva siffror (större ökning eller mindre minskning) i dessa områden. Exempelvis var antalet LOK-deltagare i simning i de områden där verksamhet inom ramen för satsningen bedrivs 19 procent högre 2023 än 2022 (23 procent högre för flickor och 15 procent högre för pojkar). Idrottsdeltagandet är dock alltså lägre i dessa områden jämfört med resten av Sverige, i synnerhet vad gäller flickor.

Under 2024 har arbete pågått för att tillgängliggöra idrotterna för nya målgrupper genom t.ex. att variera spelformer och ytor och skapa särskilda träningsstillfällen för flickor. En unik lokal samverkan mellan idrotter verksamma inom respektive geografiskt område har byggts upp inom ramen för satsningen, vilket utgör grundfundamentet för att lyckas skapa förändring som håller över tid. Idrottsverksamheten har även samordnats med externa aktörer, såsom polis, socialtjänst, bostadsbolag, kyrkor, skolor, fritidsgårdar och olika ideella organisationer. Alla deltagande specialidrottsförbund har skapat nätverk med idrottsföreningar som deltar. Träffar för kunskapsutveckling och fortbildning har anordnats regelbundet.

Idrott för äldre personer

Idrott för äldre är en viktig åtgärd för att främja hälsa och gemenskap hos äldre personer. I dag finns ca 2 miljoner människor i Sverige som är 65 år eller äldre och för dem kan idrottsrörelsen göra skillnad. De insatser som RF genomför inom

regeringens nuvarande satsning på idrott för äldre har visat goda resultat. Under 2024 genomfördes idrottsverksamhet för äldre personer i 245 olika kommuner runtom i landet och 62 olika specialidrottsförbund deltog i arbetet. Specialidrottsförbunden har bl.a. arbetat fram nya utbildningar, kommunikationsmaterial och tävlings- och träningsformer anpassade för målgruppen. RF-SISU-distrikt har stöttat idrottsföreningar som vill starta upp ny eller utveckla befintlig verksamhet för äldre. 16 av 19 RF-SISU-distrikt samverkade under 2024 med minst en seniororganisation. Under 2024 beviljades medel till 1 111 idrottsföreningar för att genomföra ca 1 500 olika projekt.

Rörelsesatsning i skolan

Över 60 miljoner kronor fördelades till RF-SISU distrikt och specialidrottsförbund under 2024 för rörelsesatsningen i skolan. En stor bredd av olika aktiviteter har genomförts inom ramen för satsningen. Resultaten är goda. Under 2024 medverkade totalt 1 415 skolor i rörelsesatsningen, vilket är klart fler än under 2023 (1 169 skolor). De deltagande skolorna är belägna i ca 200 av landets kommuner. Under 2024 var det 1 191 idrottsföreningar inom 63 olika idrotter som samverkade med en skola inom ramen för satsningen. De mest förekommande idrotterna var fotboll, skolidrott, innebandy, bordtennis och gymnastik. Av de deltagande skolorna har 87 procent uppgett att de minst fysiskt aktiva eleverna på skolan har gynnats av insatserna och blivit mer aktiva. 96 procent av skolorna upplever att satsningen lett till fler barn i rörelse på rasterna och 89 procent menar att satsningen lett till ökad trivsel mellan eleverna. Cirka två tredjedelar av skolorna upplever förbättrad koncentrationsförmåga hos eleverna.

Insatser mot tidig toppning och selektering

Regeringen har vidtagit åtgärder för att motverka tidig toppning och selektering inom idrotten. Regeringen beslutade i riktlinjerna för statens bidrag till idrotten för budgetåret 2025 att RF särskilt ska redovisa arbetet för att motverka tidig selektering. Regeringen gav den 13 februari 2025 Gymnastik- och idrottshögskolan, Centrum för idrottsforskning, i uppdrag att under 2025 genomföra en fördjupad analys av kostnaderna för barn och unga att delta i olika typer av föreningsidrott. I uppdraget ingår bl.a. att analysera hur tidig selektering och professionalisering inom idrotten påverkar föreningars ekonomi och verksamhet.

Kapacitetsstärkande insatser för införandet av ett fritidskort

Den 8 september 2025 infördes fritidskortet för barn och unga (se utg.omr. 9 avsnitt 4 Folkhälsopolitiken). Under hösten 2024 beslutade regeringen om fortsatta kapacitetsstärkande insatser för att skapa goda förutsättningar inför införandet av fritidskortet. Regeringen beviljade RF 30 miljoner kronor för att främja fler anläggningar och ytor för idrott (S2024/02000) utöver de 100 miljoner kronor för förberedande insatser inför införandet av fritidskortet samt de 100 miljoner kronor i anläggningsstöd som beslutades våren 2024. Anläggningsstöd fördelades under 2024 till sammanlagt 412 idrottsföreningar i 174 olika kommuner spridda över samtliga 19 RF-SISU distrikt. Sammantaget representerar dessa föreningar 55 av RF:s 72 specialidrottsförbund. Vidare beviljades RF under hösten 2024 ytterligare 20 miljoner kronor för bl.a. investeringar i material och utrustning som krävs för verksamhet riktad till barn och unga med funktionsnedsättning (S2023/02773). Totalt sett fördelade RF 250 miljoner kronor under 2024 till insatser som ska underlätta införandet av fritidskortet. Regeringen beviljade under hösten 2024 även Fritidsbanken Sverige 10 miljoner kronor för att skapa ett brett och behovsanpassat utbud av fritidshjälpmiddel och parasportutrustning (S2024/00556).

Insatser för att främja delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Som en kompletterande insats inför införandet av fritidskortet avsatte regeringen under 2024 särskilda medel för att främja delaktighet i idrott för personer med funktionsnedsättning. RF har bl.a. använt medlen till inköp av material och utrustning, ledarstöd och anläggningsstöd. Under 2024 fördelade RF bl.a. 26 miljoner kronor i verksamhetsstöd till 33 specialidrottsförbund som bedriver idrott för personer med funktionsnedsättning. Parasportförbundet har på uppdrag av RF fortsatt att erbjuda målgruppspecifikt kunskapsstöd till övriga specialidrottsförbund (under benämningen ”Kompetenslyftet”), vilket har bidragit till att höja kunskapsnivån när det gäller personer med synnedsättning, intellektuell funktionsnedsättning och rörelsenedsättning. Regeringen beslutade den 10 april 2025 om flera insatser för att främja delaktighet i idrott för personer med NPF. Regeringen beviljade 8 miljoner kronor till RF för arbete inom området samt gav Gymnastik- och idrottshögskolan, Centrum för idrottsforskning, i uppdrag att under 2025 stärka forskningen om idrott för personer med NPF. Regeringen gav även Folkhälsomyndigheten i uppdrag att uppdatera och utveckla den webbaserade utbildningen ”Ledare som lyssnar” för att inkludera särskild kunskap om barn och unga med NPF.

Idrottsrelaterad brottslighet

I budgetpropositionen för 2025 beslutade regeringen att avsätta 10 miljoner kronor per år permanent från och med 2025 för att stärka idrottsrörelsens motståndskraft mot idrottsrelaterad brottslighet, inte minst riktad mot unga utövare. Den 20 mars 2025 beslutade regeringen att bevilja RF 10 miljoner kronor för att arbeta med att identifiera och motverka kriminella aktörer som försöker infiltrera idrottsföreningar och för att bidra till att bekämpa organiserad idrottskorruption, t.ex. matchfixning och oseriös agentverksamhet av spelare. För att stärka det internationella arbetet mot matchfixning signerade och ratificerade Sverige under 2024 Europarådets konvention mot matchfixning, den så kallade Macolinkonventionen. Andra viktiga delar av arbetet är att förhindra att barn och unga rekryteras till kriminella gäng via idrottsmiljöer samt att stärka det pågående arbetet med att säkerställa att ekonomiskt stöd används korrekt och fusk motverkas. RF har under 2024 även arbetat med att motverka organiserad brottslighet som utmanar företrädare inom idrottsrörelsen på olika sätt. Arbeta tillsammans med Polismyndigheten genomförs utifrån en formell överenskommelse som omfattar flera mål- och samverkansområden och som ger en övergripande inriktning på nationell, regional och lokal nivå. RF genomför även olika utbildningsinsatser såsom utbildningen ”Idrottsrörelsens terrorberedskap”.

15.6.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att målen för idrottspolitiken har uppfyllts i hög grad. Samtidigt kvarstår långsiktiga utmaningar med bl.a. att få barn och unga att fortsätta med idrott högre upp i åldrarna, att öka andelen flickor i föreningsidrotten samt att barn och unga i utsatta och socioekonomiskt svaga områden deltar i lägre utsträckning i föreningsidrott än barn i andra områden. Satsningarna på idrott för personer med funktionsnedsättning, särskilt vid NPF, bedöms bli betydelsefulla. Regeringen bedömer att satsningen på att stärka idrottsrörelsens motståndskraft mot idrottsrelaterad brottslighet är en viktig insats för att ta itu med de problem som finns. Regeringens satsningar för att både möta idrottens långsiktiga utmaningar och uppfylla syftet med idrottspolitiken bedöms ha varit viktiga. Regeringens politik, tillsammans med ideellt engagemang samt stöd från både näringslivet och kommuner, stärker den svenska idrottsrörelsen och bidrar därigenom till de idrottspolitiska målen.

15.6.5 Politikens inriktning

En utgångspunkt för statens idrottspolitik är en fri och självständig idrottsrörelse, en folkrörelse som engagerar många och som är betydelsefull för människors gemenskap och folkhälsa. Idrotten har ett egenvärde samt främjar rörelse bland barn och unga och motverkar stillasittande och osund skärmanvändning. Ideellt engagemang utgör kärnan i den svenska idrottsrörelsen. Det ideella engagemanget inom idrotten bör värnas och stärkas. Idrotten spelar en viktig roll i att stärka samhällets beredskap, bl.a. genom att främja god fysisk hälsa hos befolkningen och stärka gemenskapen.

Det är viktigt att idrottsrörelsen är inkluderande, tillgänglig och öppen för alla. Det är allvarligt att kostnaderna för barns idrott har ökat kraftigt det senaste decenniet. Ökade kostnader kan leda till minskat deltagande, inte minst för barn i resurssvaga hushåll. Utöver det årliga stödet och flera satsningar till idrottsrörelsen har regeringen infört fritidskortet för att motverka höga kostnader och främja att fler barn deltar inom bl.a. idrotten. Fritidskortet är ett statligt stöd som kan användas för betalning av vissa avgifter för barns fritidsaktiviteter och därmed bidrar till att mildra de höga kostnader som finns inom idrotten. Regeringen fortsätter också med satsningen på att främja ökad inkludering av personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) i idrott. Vidare ser regeringen allvarligt på förekomsten av tidig selektering inom idrotten. Regeringen har infört att Riksidrottsförbundet ska redovisa insatser och resultat av arbetet för att motverka tidig selektering. Regeringen avser att noggrant följa idrottsrörelsens arbete samt utvecklingen för att motverka detta.

Regeringen anser att satsningen på idrottsverksamhet i utsatta områden och i områden där utanförskapet är stort är viktig. Idrott i dessa områden ger boende en mer aktiv och meningsfull vardag samt bidrar på flera sätt till att främja integration. Idrottens samverkan med skolan är också viktig för att nå fler barn och unga, inte minst de som inte idrottar eller rör sig tillräckligt. Den pågående rörelsesatsningen i skolan ska fortsätta.

Regeringen avser fortsätta främja ökad tillgång till anläggningar och idrottsmiljöer, vilket är en avgörande faktor för att kunna bedriva idrottslig verksamhet. Att förvalta, utveckla och skapa nya anläggningar och idrottsmiljöer är även viktigt för folkhälsan. Det finns en utbredd brist på idrottshallar och annan plats för idrott i Sverige. För att stärka tillgången till idrottshallar och annan plats för idrott avsätter regeringen 250 miljoner kronor för 2026 och 250 miljoner kronor för 2027. Medlen ska användas till delfinansiering av lokala nybyggnads- och renoveringsprojekt för idrottshallar och annan plats för idrott och fördelas tillsammans med kunskaps- och processtöd i samverkan med berörda parter. En satsning på idrottshallar och annan plats för idrott bedöms även stimulera en ökad efterfrågan på byggtjänster och är således en viktig konjunkturstimulans.

De medel till anläggningar som har fördelats i förberedande insatser i och med införandet av Fritidskortet har gjort stor skillnad. Det gäller även de närmare 400 miljoner kronor som under 2024 fördelades i form av lokalstöd ur Allmänna arvsfonden.

Kriminella aktörer ska inte få utnyttja idrottsrörelsen som en plattform för sin verksamhet, som till exempel oseriösa agenter kopplade till organiserad brottslighet. Arbetet med att motverka matchfixning och kriminella aktörer ska fortsätta. Bidragsfusk ska motverkas. Regeringens satsning på att stärka idrottens motståndskraft mot idrottsrelaterad brottslighet är fortsatt viktig.

Simkunnighet är en grundläggande färdighet och centralt för både hälsa och säkerhet. Bristande simkunnighet ökar inte bara risken för olyckor utan skapar också ojämlikhet att ta del av fritidsaktiviteter och föreningsliv. Mer måste göras för att stärka

simkunnigheten i samhället, inte minst i områden där utanförskapet är stort och där simkunnigheten generellt är lägre. Regeringen avsätter därför 90 miljoner kronor per år 2026–2028 till simundervisning och andra riktade insatser för att öka simkunnigheten i olika åldrar i vissa områden där utanförskapet är stort. Stödet ska villkoras med förbud mot könsseparerad undervisning.

15.7 Friluftspolitiken

15.7.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges målen för friluftslivspolitiken.

15.7.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Regeringens tio friluftslivsmål och deras preciseringar följdes upp av Naturvårdsverket 2023. Nästa uppföljning kommer att redovisas i slutet av 2025. Underlag för regeringens bedömning av resultat och måluppfyllelse inom området Friluftslivspolitiken har i år bl.a. varit Naturvårdsverkets rapport Återrapportering av medelsanvändning och resultat för skydd av och åtgärder för värdefull natur 2022–2024 (rapport 7188) inklusive Naturvårdsverkets återrapportering av länsstyrelsernas uppdrag om att samordna och leda det regionala friluftslivsarbetet.

15.7.3 Resultatredovisning

Tillgänglig natur för alla (mål 1), Attraktiv tätortsnära natur (mål 5) och Friluftsliv för god folkhälsa (mål 9)

Under covid-19-pandemin ökade den svenska befolkningens intresse för friluftsliv och många fortsätter att vistas i naturen, även om andelen har gått ner sedan pandemiåren. Statistiska centralbyråns statistik visar att 34 procent av befolkningen som är 16 år eller äldre har varit ute i skog och mark på fritiden varje vecka under de senaste 12 månaderna. Det är vanligare bland äldre att vistas i naturen än bland yngre. I åldersgruppen 65–69 år är andelen 47 procent, medan andelen i åldersgruppen 16–19 år är 24 procent. Det finns ingen statistiskt säkerställd skillnad mellan kvinnor och män i de olika åldersgrupperna, med undantag för gruppen 80 år och äldre där andelen är högre bland männen. Andelen barn som dagligen vistas i grönområden har minskat. Flera faktorer påverkar hur ofta barn vistas i dessa områden. Barn med utrikes födda vårdnadshavare och barn som bor trångt vistas exempelvis mer sällan i grönområden jämfört med andra barn. Regeringen gav i december 2024 Folkhälsomyndigheten i uppdrag att, utifrån ett folkhälsoperspektiv, ta fram utvecklad statistik om friluftslivet bl.a. för att kunna följa olika gruppers friluftsutövande.

Fritidsfiske är en vanlig friluftaktivitet. Statistiken visar att det under 2024, likt 2023, var ungefär 1,2 miljoner personer som ägnade sig åt fritidsfiske minst en gång i svenska vatten, varav cirka 790 000 män och 430 000 kvinnor vilket är en ökad andel kvinnor jämfört med 2023.

Under perioden 2022–2024 avslutades 2 031 åtgärder som länsstyrelserna hade beviljat bidrag till med stöd av förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt (s.k. LONA-bidrag) inom det bidragsområde som kallas LONA ordinarie. Ungefär hälften av dessa åtgärder hade inriktning på människa och friluftsliv. Friluftslivsprojekten har bl.a. bidragit till 174 nya informationsskyltar, 110 nya vandringsleder/stigar och 35 nya rastplatser/grillplatser. År 2024 anslogs och förbrukades ca 14 miljoner kronor för projekt inom LONA ordinarie, avseende projekt som har pågått sedan tidigare. 2024 beviljades inga nya projekt inom LONA ordinarie.

Upprustningen av det statliga ledssystemet i fjällen som startade 2015 har gett resultat. Under 2024 har bl.a. 29 nya broar, 24 kilometer nya ledspänger och 518 kilometer förbättrad ledmarkering tillkommit i ledssystemet. Både Länsstyrelsen i Västerbottens län och Länsstyrelsen i Dalarnas län är nu klara med sitt upprustningsarbete. I enlighet med den särskilda satsningen på vandringsleder och fjälleder 2022–2027 har Naturvårdsverket under 2024 haft möjlighet att fördela bidrag till organisationer som samordnar och organiserar sådana vandringsleder som staten inte är huvudman för. Naturvårdsverket fördelade drygt 19,2 miljoner kronor till 26 olika aktörer. Dessa aktörer har under 2024 arbetat för att stärka organisationerna kring vandringsleder. Satsningen har varit avgörande för den regionala och tematiska organiseringen av vandringsleder runt om i landet. Tidigare fanns endast ett fåtal regionala organisationer för vandringsleder som staten inte är huvudman för. Satsningen har medfört att hälften av landets län nu har en permanent organisation med tillhörande finansiering.

Naturvårdsverket har upprätthållit Fjällsäkerhetsrådets arbete samt arbetet med tjänsten lavinprognoser.se, där allmänheten kan ta del av information och prognoser om lavinfara i svenska fjällområden. Webbplatsen www.fjallsakerhetsradet.se hade drygt 100 000 besökare 2024.

Tabell 15.2 Användning av medel för friluftsliv – tillgänglighet till naturen (anslag 1.3 anslagspost 2)

Tusental kronor

Sakanslagsområde	Total förbrukning 2020	Total förbrukning 2021	Total förbrukning 2022	Total förbrukning 2023	Total förbrukning 2024
Friluftsliv och allemansrätt	61 361	95 049	87 945	79 494	73 620
Naturumverksamhet	49 237	57 629	69 514	59 789	46 810
Friluftslivsarbete i skyddade områden	106 415	141 668	196 630	108 725	85 531
Summa	217 013	294 346	354 091	248 008	205 961

Anm.: Länsstyrelsernas förbrukning av bidrag och intäkter samt övriga utbetalda medel.

Källa: Länsstyrelserna och Naturvårdsverket.

Tillgång till vardagsnära natur är en viktig resurs som ger möjlighet till fysisk aktivitet, rekreation, vila och återhämtning samt ökad naturförståelse. En förutsättning för att människor regelbundet ska kunna besöka naturområden är att naturområdena finns nära bostaden. Andra faktorer som påverkar användningen av ett grönområde är t.ex. områdets storlek, biologisk mångfald, rofylldhet och gestaltning. Den tätortsnära naturen är särskilt viktig för t.ex. barn och unga, personer med funktionsnedsättning, äldre och personer med svag ekonomi. En ökande tätortsbefolkning och fortsatt exploatering kan påverka grönytorerna i och omkring tätorterna negativt. Regeringen gav i december 2024 Boverket i uppdrag att vägleda kommuner i hur de genom planering av trädgårdsstäder kan bidra till ökad tillgång till bostadsnära natur för att bl.a. främja livskvalitet, friluftsliv och fysisk aktivitet.

Friluftsliv ger hälsofrämjande effekter och utgör en viktig resurs för att möta flera av folkhälsans vanligaste utmaningar. Länsstyrelserna har arbetat aktivt med målet Friluftsliv för god folkhälsa. Flera länsstyrelser har t.ex. deltagit i ett projekt lett av Skogsstyrelsen om att ta fram webb- och stödmaterial riktat till markägare för att inspirera till att bevara och utveckla skog för god folkhälsa. Länsstyrelsen i Gävleborgs län har i samarbete med Region Gävleborg tagit fram kartor över tillgängliga och attraktiva promenadslingsor som en del i utvecklingen av Fysisk Aktivitet på Recept (FaR). Folkhälsomyndigheten, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och länsstyrelserna har under 2024 spridit kunskap om vardagsnära natur och dess betydelse för folkhälsan. I januari 2025 beviljade regeringen 7 miljoner kronor till Svenskt Friluftsliv

för en satsning på friluftsliv för äldre personer. Att öka äldre personers delaktighet i friluftslivet är en viktig åtgärd för att främja fysisk aktivitet, hälsa och gemenskap. I april 2025 beviljade regeringen 1 miljon kronor till Svenskt Friluftsliv för att främja delaktighet i friluftsliv för personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF). Personer med NPF har ibland svårigheter att hitta sin plats i organisationernas verksamhet. Genom ökat deltagande kan såväl hälsa som social gemenskap stärkas bland dessa personer.

Friluftsliv ger en aktiv och meningsfull fritid. Regeringen har beslutat att införa ett fritidskort för barn och unga (prop. 2024/25:157). Fritidskortet är ett statligt stöd som ska främja barns förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter (se utg.omr. 9 avsnitt 4). Svenskt Friluftsliv har med finansiering från regeringen genomfört kompletterande insatser inom barn- och ungdomsverksamheten inför införandet av fritidskortet. Det har bl.a. genererat ökad kunskap och kompetens inom det organiserade friluftslivet samt stärkt medlemsorganisationerna i arbetet med att nå barn och unga. I mars 2025 beviljade regeringen 8 miljoner kronor till Svenskt Friluftsliv för att köpa in och ta fram ett verksamhetssystem för organisationen och tillhörande medlemsorganisationer.

Skyddade områden som resurs för friluftslivet (mål 7), Tillgång till natur för friluftsliv (mål 4) och Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling (mål 6)

Det finns fortsatt ett stort intresse för att besöka många av landets naturreservat och nationalparker. Besöksintresset varierar dock stort mellan områden och olika delar av landet. Antalet besök i Sveriges nationalparker (totalt 2,76 miljoner besök) är något färre än föregående år och ligger på samma nivå som före pandemin.

Anslaget 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* utgör en viktig grund för att möjliggöra en långsiktigt hållbar förvaltning av områden för friluftsliv och turism. Det handlar om möjligheten att tillgängliggöra naturmiljöer såväl som att hantera de utmaningar som ofta uppstår i populära områden, som t.ex. överbelastade parkeringar, slitage och ökat underhållsbehov. Förvaltarna prioriterar i nuläget i första hand säkerhetsinsatser t.ex. att laga trasiga spänger och åtgärda säkerhetsbrister i fågeltorn. Därefter prioriteras åtgärder för att förbättra tillgängligheten i områden som är välbesökta. 13 av 21 länsstyrelser anger att det stundtals höga besöksstrycket i varierande grad påverkar bl.a. natur och upplevelser i ca ett 60-tal naturreservat. Påverkan kan bl.a. gälla högt slitage på leder och anordningar, nedskräpning, störning på fåglar, trängsel och otillåten parkering. Länsstyrelserna arbetar aktivt för att komma till rätta med utmaningarna.

Naturvårdsverket har kartlagt ljudmiljön i landets samtliga naturreservat. Tysta områden, som är en viktig kvalitet för bl.a. friluftslivet, har identifierats. Kartläggningen visar att cirka tre fjärdedelar av naturreservaten har mycket god eller god ljudnivå. Den resterande fjärdedelen har en acceptabel ljudnivå.

Tabell 15.3 Förbrukning av länsstyrelsernas, Stiftelsen Tyrestaskogens och föreningen Laponiatjuottjudus bidrag för skötsel av skyddade områden (friluftsliv)

Tusental kronor

Kostnadspost	2020	2021	2022	2023	2024
Information, naturvägledning	30 415	37 259	54 560	27 825	20 220
Friluftsanordningar och renhållning	48 721	70 591	99 698	51 415	40 440
Leder	24 582	30 398	39 574	30 592	22 449
Uppföljning friluftsliv	2 697	3 421	2 798	1 893	1 866
Summa	106 415	141 669	196 630	111 725	84 975

Källa: Länsstyrelsernas, Stiftelsen Tyrestaskogens och föreningen Laponiatjuottjudus ekonomiska redovisningar av skötselschablonbidraget på anslag 1:3. Bruttokostnader anges, dvs. utan avdrag för eventuella intäkter.

I samverkan med förvaltningsorganisationerna tillhandahåller Naturvårdsverket öppna geodata om friluftslivsplanering och leder i de statligt skyddade områdena. Andelen skyddade områden som finns publicerade som öppna data var 73 procent 2024 (77 procent 2023). Arbetet bidrar till att göra naturen mer tillgänglig genom att såväl externa aktörer som förvaltningsorganisationerna själva kan presentera informationen i kartapplikationer. Naturum är ett informationscentrum för besökare till ett naturområde och ligger ofta i anslutning till skyddad natur. Idag finns det 32 naturum i Sverige. Det totala antalet besök på naturum under 2024 var på samma nivå som 2023 (knappt 1,7 miljoner besök). Detta är något lägre än året före pandemin (1,8 miljoner besök år 2019).

Flera länsstyrelser redovisar, som ett led i deras uppdrag att samordna friluftslivsarbete på regional nivå, att de har genomfört åtgärder som syftar till att bidra till friluftslivsmålet om regional tillväxt och utveckling. Bland dessa kan nämnas Länsstyrelsen i Jönköpings län som har genomfört en åtgärd med målsättningen att öka kommunernas förståelse för naturens roll för kommunens attraktivitet. Länsstyrelsen i Södermanlands län har genomfört åtgärder bl.a. med målsättningen att stärka arbetet med besöksnäring kopplat till friluftsliv genom att medverka i samverkansprojekt med inriktning friluftsliv och besöksnäring.

Starkt engagemang och samverkan (mål 2) och Allemansrätten (mål 3)

Naturvårdsverkets nätverksträffar med myndigheter och Svenskt Friluftsliv har under året haft fokus på bl.a. besöksförvaltning, betalning i naturen och kommunikation om allemansrätten. En handlingsplan för myndighetsgemensamma insatser har upprättats. Effekten är att friluftslivets aktörer höjer sin kompetens och att friluftslivet synliggörs inom fler verksamhetsområden. Länsstyrelserna har under 2024 fortsatt att samordna och leda det regionala arbetet med friluftslivspolitiken i samverkan med Skogsstyrelsen, kommunerna och andra aktörer.

Allemansrätten gör naturen tillgänglig och möjliggör människors friluftsliv och utevistelse. I förlängningen kan allemansrätten bidra till en jämlik hälsa eftersom utevistelse och friluftsliv bidrar positivt till människors välbefinnande och fysiska och psykiska hälsa. Naturvårdsverket har genomfört en kommunikationssatsning för att höja kunskapen om allemansrätten. Av de som nåtts av satsningen upplevde 87 procent att kampanjen i stor eller i mycket stor utsträckning bidragit med kunskaper om allemansrätten och nästan hälften uppgav att de hade lärt sig något nytt. Insatser har genomförts för att öka kunskapen om allemansrätten hos aktörer inom naturturism, föreningsliv, kommuner och länsstyrelser.

Ett rikt friluftsliv i skolan (mål 8) och God kunskap om friluftslivet (mål 10)

I läroplanerna för förskola och skola finns skrivningar som innebär att barn och elever ska få förutsättningar att både vistas i naturmiljöer och lära sig om naturen på olika sätt. Studier visar att vistelse utomhus stimulerar till fysisk aktivitet och att det är positivt för barnens lek, hälsa och lärande att vara i naturen. Gröna skolgårdar eller grönområden i skolans närhet kan vara centrala utemiljöer för barns och ungas välmående. Studier visar att barn som får en tidig kontakt med naturen verkar behålla den kontakten som vuxna, vilket kan gynna hälsan på både kort och lång sikt. Insatser genomförs för att främja friluftsliv i skolan, t.ex. inom projektet Ung i naturen där Länsstyrelsen i Skåne län erbjuder s.k. friluftslådor till skolor för att uppmuntra till mer friluftsliv och utevistelse m.m. i skolans närmiljö.

Flera länsstyrelser har vidtagit åtgärder för att bidra till målet God kunskap om friluftslivet. Bland dessa kan nämnas Länsstyrelsen i Stockholms län som bl.a. har fört fysiska och digitala friluftslivsdialoger med 18 av länets 26 kommuner, påbörjat en kartläggning med geografiska informationssystem (GIS) av länets friluftsområden, anläggningar och aktiviteter i samverkan med kommunerna samt beslutat om indikatorer för att följa upp friluftslivsarbetet. Målsättningen med åtgärderna är att bedriva ett kunskapsbaserat och systematiskt friluftslivsarbete. Länsstyrelsen i Västmanlands län har inlett ett samarbete med länets kommuner för besöksräkning med målsättningen att kommunerna och andra aktörer i länet ska ha goda kunskaper om i vilken omfattning leder och motionsspår används.

Statsbidraget har främjat ett stärkt arbete bland friluftorganisationerna

För 2024 fördelade Svenskt Friluftsliv sammanlagt knappt 98 miljoner kronor i organisationsbidrag och verksamhetsbidrag till friluftorganisationer enligt förordningen (2010:2008) om statsbidrag till friluftorganisationer. 28 organisationer fick del av bidraget, vilket är en organisation mer än 2023. Cirka 40 miljoner kronor (ungefär 41 procent av anslaget, vilket är 5 procent högre än 2023) lämnades i form av organisationsbidrag och ca 48 miljoner kronor (ungefär 49 procent av anslaget, vilket är 5 procent lägre än 2023) lämnades i form av verksamhetsbidrag. Sex organisationer fick organisationsbidrag (samma som 2023), 12 fick verksamhetsbidrag (samma som 2023) och 10 fick både organisations- och verksamhetsbidrag (2 fler än 2023). Totalt 53 projekt fick verksamhetsbidrag 2024. Cirka 10 procent av statsbidraget användes av Svenskt Friluftsliv för den egna verksamheten (samma som 2023).

Friluftorganisationerna har under 2024 genomfört insatser som har gjort det möjligt för fler människor att uppleva naturen och lära sig mer om både naturen och allemansrätten. Flera organisationer redovisar en utökad verksamhet, där nya målgrupper har nåtts. Hållbarhetsarbetet har varit en central del av verksamheten under året. Flera projekt har fokuserat på att minska miljöpåverkan och främja hållbara friluftaktiviteter. Dessutom har föreningarna med stöd av statsbidraget utvecklats internt genom ledarutbildningar, nya metoder för inkludering, förbättrad kommunikation och effektivare arbetsformer.

15.7.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att många myndigheter samt regioner och kommuner lämnar värdefulla bidrag till målen inom friluftslivspolitik. Naturvårdsverkets samordnande arbete har lett till att friluftslivets aktörer höjt sin kompetens inom friluftsliv och att friluftslivet har synliggjorts och stärkts. Regeringen bedömer att länsstyrelsernas arbete i samverkan med Skogsstyrelsen och kommunerna med att samordna det statliga regionala arbetet med friluftslivspolitik har varit mycket betydelsefullt. Upprustningen av det statliga ledsystemet i fjällen samt bidragen till vandringsleder som staten inte är huvudman för har bidragit till att stärka förutsättningarna för ett

tillgängligt friluftsliv och gett fler personer möjlighet att vandra. Det i sin tur har bidragit till stärkt folkhälsa och även till turism och besöksnäring samt regional utveckling. Ett förändrat klimat kan påverka säkerheten och ställa nya krav på skötsel och anpassning av leder. Regeringen bedömer att åtgärder för att underhålla och klimatanpassa vandringsleder bidrar positivt till måluppfyllelsen. Regeringen bedömer att LONA-bidragen har skapat möjligheter för kommuner att bedriva ett aktivt och långsiktigt arbete med bl.a. friluftsliv och ökad tillgänglighet till naturen. Åtgärderna underlättar utövandet av friluftsliv i Sverige och gör det lättare för människor att komma ut i naturen, vilket är bra för folkhälsan. Regeringen bedömer att flera vidtagna åtgärder inom bl.a. folkhälsoområdet bidrar positivt till måluppfyllelsen. Syftet med statsbidraget till friluftorganisationer har uppfyllts i stor utsträckning. Statsbidragens effekter under 2024 bedöms ha varit betydande.

Friluftorganisationerna uppvisar ett stort engagemang och har genom sin verksamhet möjliggjort för många att vistas i naturen. På så sätt stärks hälsa och social gemenskap samt kunskap om natur och miljö. De extra medel till friluftorganisationerna som regeringen har beslutat om under 2025 bedöms ytterligare stärka deras arbete inom angelägna områden.

15.7.5 Politikens inriktning

Regeringen avser att fortsätta arbetet för att nå målen för friluftslivet med sikte på 2030. Friluftslivet är en hörnsten i både naturvårdspolitiken och folkhälsopolitiken. Naturupplevelser främjar både den fysiska och psykiska hälsan. Friluftsupplevelser är inte bara en del av vår kultur – de bidrar också till vår livskvalitet och till en växande besöksnäring. Alla ska ha möjlighet att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund. Friluftslivet spelar en viktig roll i att stärka samhällets beredskap, bl.a. genom att öka allmänhetens förmåga att klara sig i naturmiljöer.

Regeringen anser att utövandet av friluftsliv ska underlättas genom att skyddade naturmiljöer görs tillgängliga, genom god information om friluftslivets möjligheter samt ett nätverk av välskötta vandringsleder och fjälleder. Det möjliggörs genom medel inom ramen för anslag 1:3 *Åtgärder för värdefull natur* inom utgiftsområde 20 Klimat, natur och miljö. Regeringen har tidigare år gjort satsningar för att rusta upp och utveckla vandringsleder och föreslår nu en ytterligare satsning på 50 miljoner kronor per år 2026–2028 för stöd till upprustning av vandringsleder (se utg.omr. 20, avsnitt 3.24).

Det är positivt att många vistas i naturen. Regeringen anser att friluftorganisationerna genomför viktiga insatser för att motverka psykisk ohälsa genom friluftsliv. Arbetet med en aktiv besöksförvaltning är ett sätt att bibehålla och stärka upplevelsen av att vistas på en plats, samtidigt som negativa effekter av ett ibland stort antal besökare behöver minimeras.

Allemansrätten ger fantastiska möjligheter men den innebär också ett stort ansvar och många skyldigheter. Den som använder allemansrättens möjligheter måste göra det på ett ansvarsfullt sätt, med respekt för miljö, markägare och andra nyttjanderättshavare och medmänniskor.

Den tätortsnära naturen har särskilt stor betydelse för friluftslivet genom att vara nära och lättillgänglig. Det är viktigt att det finns grönska och grönområden i anslutning till bostäder, förskolor och skolor. Både grönska och grönområden behöver planeras in när bebyggelsen planeras. Den tätortsnära natur som finns behöver bli mer tillgänglig. Det skapar rekreativ möjligheter och plats för fysisk aktivitet och bidrar till att människor mår bättre.

Möjligheten att utöva friluftsliv behöver öka i samhället och i hela landet. Möjligheten till ett aktivt friluftsliv är viktig för att skapa attraktiva samhällen där människor vill leva, bo och verka. Friluftorganisationerna genomför en viktig verksamhet för att tillgängliggöra naturen, inte minst för de som har längst till naturupplevelser såväl praktiskt som geografiskt. Friluftsverksamhet bedrivs idag i områden där utanförskapet är stort, men deltagande i friluftslivet i dessa områden är ofta lägre jämfört med genomsnittet i landet. Att vistas i naturen med andra och få kunskap om friluftsliv främjar hälsa, gemenskap och integration och kan motverka utanförskap. Regeringen avsätter därför 5 miljoner kronor 2026 till friluftorganisationer för att genomföra friluftslivsverksamhet i områden där utanförskapet är stort. Motsvarande belopp beräknas avsättas årligen t.o.m. 2028.

Delaktigheten i friluftslivet behöver öka t.ex. för äldre personer och personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Regeringen bedömer att införandet av fritidskortet kommer att leda till att barn och unga i större utsträckning deltar i organiserade friluftaktiviteter.

15.8 Budgetförslag

15.8.1 12:1 Stöd till idrotten

Tabell 15.4 Anslagsutveckling 12:1 Stöd till idrotten

Tusental kronor

2024	Utfall	2 116 671	Anslagssparande	116
2025	Anslag	2 126 811 ¹	Utgiftsprognos	2 126 811
2026	Förslag	2 152 811		
2027	Beräknat	2 152 811		
2028	Beräknat	2 152 811		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till idrotten. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till specialidrott inom gymnasieskolan, kunskapsstöd och forskning samt insatser mot dopning.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.5 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 12:1 Stöd till idrotten

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	2 126 811	2 126 811	2 126 811
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	26 000	26 000	26 000
<i>varav BP26</i>	<i>90 000</i>	<i>90 000</i>	<i>90 000</i>
– Statsbidrag till simskola i utanförskapsområden	90 000	90 000	90 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 152 811	2 152 811	2 152 811

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För statsbidrag till simskola i vissa utanförskapsområden ökas anslaget med 90 000 000 kronor för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 2 152 811 000 kronor anvisas under anslaget 12:1 *Stöd till idrotten* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 2 152 811 000 kronor respektive 2 152 811 000 kronor.

15.8.2 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tabell 15.6 Anslagsutveckling 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

2024	Utfall	51 194	Anslagssparande	970
2025	Anslag	52 164 ¹	Utgiftsprognos	51 800
2026	Förslag	52 164		
2027	Beräknat	52 164		
2028	Beräknat	52 164		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till allmänna samlingslokaler. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets Hus och Parker och Riksföreningen Våra Gårdar för organisationernas information, rådgivning utvecklingsarbete och arbete gällande ansökningar om statligt stöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.7 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	52 164	52 164	52 164
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	52 164	52 164	52 164

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 52 164 000 kronor anvisas under anslaget 12:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 52 164 000 kronor respektive 52 164 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 12:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används bl.a. för investeringsbidrag till fleråriga projekt enligt förordningen (2016:1367) om statsbidrag till allmänna samlingslokaler. Detta innebär att bidragen betalas ut ett eller flera år efter det år då projektbidrag beslutats. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 12:2 *Bidrag till allmänna samlingslokaler* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 15.8 Beställningsbemyndigande för anslaget 12:2 Bidrag till allmänna samlingslokaler

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	35 195	39 598	40 000			
Nya ekonomiska åtaganden	25 958	28 266	33 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-19 477	-27 864	-33 000	-29 000	-8 000	-3 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 078					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	39 598	40 000	40 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	40 000	40 000	40 000			

15.8.3 12:3 Stöd till friluftorganisationer

Tabell 15.9 Anslagsutveckling 12:3 Stöd till friluftorganisationer

Tusental kronor

2024	Utfall	97 785	Anslagssparande
2025	Anslag	104 785 ¹	Utgiftsprognos
2026	Förslag	109 785	
2027	Beräknat	109 785	
2028	Beräknat	102 785	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till friluftorganisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.10 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 12:3 Stöd till friluftsgesällskaper

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	104 785	104 785	104 785
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	5 000	5 000	-2 000
varav BP26	5 000	5 000	5 000
– Friluftsliv i områden där utanförskapet är stort	5 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	109 785	109 785	102 785

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Anslaget ökas med 5 000 000 kronor för 2026 för en satsning på friluftsliv i områden där utanförskapet är stort. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 109 785 000 kronor anvisas under anslaget 12:3 *Stöd till friluftsgesällskaper* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 109 785 000 kronor respektive 102 785 000 kronor.

15.8.4 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tabell 15.11 Anslagsutveckling 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

2024	Utfall	15 000	Anslagssparande
2025	Anslag	15 000 ¹	Utgiftsprognos
2026	Förslag	15 000	
2027	Beräknat	15 000	
2028	Beräknat	15 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer i enlighet med lagen (2010:473) om statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.12 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	15 000	15 000	15 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 000	15 000	15 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 15 000 000 kronor anvisas under anslaget 12:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 15 000 000 kronor respektive 15 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 12:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2027.

Skälen för regeringens förslag

För att Partibidragsnämndens administration ska kunna bedrivas effektivt bör stödet till riksdagspartiers kvinnoorganisationer handläggas samtidigt som stödet till de politiska partierna enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Detta innebär att åtaganden om stöd till riksdagspartiers kvinnoorganisationer beslutas under hösten för det kommande året och därmed medför behov om framtida anslag. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 12:4 *Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 000 000 kronor 2027.

Tabell 15.13 Beställningsbemyndigande för anslaget 12:4 Bidrag till riksdagspartiers kvinnoorganisationer

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027
Ekonomiska åtaganden vid årets början	15 000	15 000	15 000	
Nya ekonomiska åtaganden	15 000	15 000	15 000	
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	15 000	15 000	15 000	
Beslutat/föreslaget bemyndigande	15 000	15 000	15 000	

15.8.5 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tabell 15.14 Anslagsutveckling 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

2024	Utfall	215 446	Anslagssparande	8 311
2025	Anslag	273 758 ¹	Utgiftsprognos	271 851
2026	Förslag	223 758		
2027	Beräknat	223 758		
2028	Beräknat	173 758		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bidrag till forskning samt annan kunskapsutveckling som avser det civila samhället. Anslaget får även användas för utgifter för uppföljning och annan verksamhet för genomförandet av politiken för det civila samhället samt för sådana administrativa utgifter som är en förutsättning för genomförandet av insatser inom området.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 15.15 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	273 758	273 758	273 758
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-50 000	-50 000	-100 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	223 758	223 758	173 758

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 223 758 000 kronor anvisas under anslaget 12:5 *Insatser för den ideella sektorn* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 223 758 000 kronor respektive 173 758 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 12:5 *Insatser för den ideella sektorn* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 108 400 000 kronor 2027 och 2028.

Skälen för regeringens förslag

Anslaget används bl.a. för stöd för insatser till människor i socialt särskilt utsatta situationer enligt förordningen (2023:434) om statsbidrag till vissa organisationer som bedriver verksamhet som riktar sig till människor i socialt särskilt utsatta situationer, förordningen (2024:152) om statsbidrag till vissa organisationer inom det civila samhället som arbetar med volontärsamordning samt förordningen (2024:199) om statsbidrag för att öka engagemanget inom det civila samhället. Organisationer som tar del av statsbidragen behöver kunna driva sin verksamhet med långsiktighet och

förutsebarhet. För att en kontinuitet i verksamheterna ska kunna bibehållas krävs goda planeringsförhållanden för organisationerna att kunna nå sina särskilda målgrupper. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 12:5 *Insatser för den ideella sektorn* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 108 400 000 kronor 2027 och 2028.

Tabell 15.16 Beställningsbemyndigande för anslaget 12:5 Insatser för den ideella sektorn

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
Ekonomiska åtaganden vid årets början	8 770		118 100		
Nya ekonomiska åtaganden		118 100	89 000		
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-8 770		-98 700	-98 700	-9 700
Ekonomiska åtaganden vid årets slut		118 100	108 400		
Beslutat/föreslaget bemyndigande		118 100	108 400		

15.8.6 12:6 Stöd till plats för idrott

Tabell 15.17 Anslagsutveckling 12:6 Stöd till plats för idrott

Tusental kronor

2024	Utfall	Anslagssparande
2025	Anslag	0 ¹ Utgiftsprognos
2026	Förslag	250 000
2027	Beräknat	250 000
2028	Beräknat	0

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för delfinansiering av lokala nybyggnads- och renoveringsprojekt av idrottshallar och annan plats för idrott. Anslaget får användas för statsbidrag för detta. Anslaget får även användas för utgifter för kunskaps- och processtöd.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 15.18 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 12:6 Stöd till plats för idrott**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹			
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	250 000	250 000	
<i>varav BP26</i>	<i>250 000</i>	<i>250 000</i>	
– <i>Satsning på idrottshallar och annan plats för idrott</i>	<i>250 000</i>	<i>250 000</i>	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	250 000	250 000	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För satsning på idrottshallar och annan plats för idrott ökas anslaget med 250 000 000 kronor. För 2027 beräknas anslaget öka med motsvarande.

Regeringen föreslår att 250 000 000 kronor anvisas under anslaget 12:6 *Stöd till plats för idrott* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 250 000 000 kronor respektive 0 kronor.

16 Folkbildning

16.1 Mål för området

I avsnitt 3.4 anges de mål som riksdagen har beslutat för folkbildningspolitiken.

16.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Statens stöd till folkbildningen uppgick 2024 sammantaget till ca 4,4 miljarder kronor. Folkbildningens verksamhet följs i första hand upp i förhållande till de fyra syften som gäller för statens stöd till folkbildningen. Dessa fyra syften presenteras nedan och ligger till grund för resultatindikatorerna. De resultatindikatorer som används för folkbildningens område är i huvudsak kvantitativa och beskriver främst den verksamhet som genomförts. Genomgående jämförs resultaten för 2024 med föregående år. Underlag för uppföljningen har hämtats i redovisningar från Folkbildningsrådet, SISU Idrottsutbildarna, Myndigheten för yrkeshögskolan, Specialpedagogiska skolmyndigheten och Statistiska centralbyrån (SCB).

Riksdagen har efterfrågat längre tidsserier för data för att öka tydligheten i avsnittet. Vissa data i avsnitt 16.3 har därför flyttats från löptext till tabeller i syfte att möjliggöra en bedömning av resultat och utfall över längre tidsperioder. Tabellerna i avsnitt 16.3 är genomgående nya för denna budgetproposition för 2026.

Indikatorn om antal asylsökande och nyanlända som bor i anläggningsboende som deltagit i särskilda folkbildningsinsatser stryks fr.o.m. denna budgetproposition för 2026, då det särskilda statsbidraget för denna verksamhet upphörde 2023.

16.3 Resultatredovisning

Syfte: Stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin

Indikator: Antalet folkhögskolor och studieförbund i landet

Under 2024 mottog 156 folkhögskolor och tio studieförbund (inklusive SISU Idrottsutbildarna) statsbidrag enligt förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Från och med 2025 finns nio statsbidragsberättigade studieförbund, inklusive SISU Idrottsutbildarna, då Folkbildningsrådet beslutat att ett studieförbund inte ska tilldelas statsbidrag för perioden 2025–2027. Därutöver fanns det 171 filialer till 85 folkhögskolor under 2024, vilket är att jämföra med 167 filialer till 83 folkhögskolor under 2023. Det rör sig för det mesta om folkhögskolor som finns på landsbygden som öppnar filial i en stad eller annan tätort.

Indikator: Fördelning av folkhögskolor och studieförbund i hela landet

Landets folkhögskolor och studieförbund har stor geografisk spridning. Folkhögskolorna erbjöd under 2024 långa folkhögskolekurser i 153 kommuner, vilket är en ökning med två kommuner i jämförelse med 2023. Studieförbunden har sedan flera år tillbaka varit verksamma i alla landets kommuner. Den geografiska spridningen av respektive studieförbunds studiecirkelverksamhet har försämrats något 2024 jämfört med 2023. I relation till befolkningen har den största minskningen skett i landsbygds-

kommuner. I genomsnitt erbjöd studieförbunden studiecirkelar i 196 kommuner 2024 jämfört med 201 kommuner 2023.

Flertalet deltagare inom folkhögskolans allmänna och särskilda kurs återfanns 2024, likt föregående år, i storstäder, större städer eller i städernas omgivande pendlingskommuner. I relation till befolkningens storlek var andelen deltagare ungefär lika stor i alla kommuntyper. För deltagare i allmän kurs var andelen något större i storstäderna och för deltagare i särskild kurs var andelen något större i landets mindre städer/tätorter. När det gäller studieförbundens studiecirkelar 2024 återfanns likt föregående år den största delen av deltagarna i storstäder och större städer med tillhörande pendlingskommuner medan 8 procent av cirkeldeltagarna återfanns i landsbygdskommunerna. I förhållande till befolkningens storlek var mönstret för antalet deltagare i studiecirkelar det omvända, med en lägre andel i storstäder och pendlingskommuner nära storstad och en högre andel i landsbygdskommuner.

Inom folkhögskolan studerade 10 procent av deltagarna i allmän kurs digitalt på distans 2024 (varav 68 procent kvinnor och 32 procent män). För deltagarna i särskild kurs var det 37 procent (varav 74 procent kvinnor och 26 procent män) som studerade digitalt på distans, vilket är i nivå med 2023.

I studieförbundens verksamhet under 2024 uppgick andelen som deltog på distans till 4 procent av studiecirkeldeltagarna (varav 63 procent kvinnor och 37 procent män), 3 procent av deltagarna inom annan folkbildningsverksamhet (varav 60 procent kvinnor och 40 procent män) och 1 procent av deltagarna i kulturprogram (varav 49 procent kvinnor och 51 procent män). Andelen deltagare helt på distans har fortsatt att minska något i jämförelse med tidigare år, då 4 procent av studiecirkeldeltagarna, 3 procent av deltagarna i annan folkbildningsverksamhet och 2 procent av deltagarna i kulturprogram deltog på distans.

SISU Idrottsutbildarna

SISU Idrottsutbildarna hade under 2024, i likhet med föregående år, verksamhet i alla Sveriges kommuner. Under 2024 samverkade SISU Idrottsutbildarna med drygt 8 900 föreningar i landet. Det är en ökning med 600 föreningar jämfört med 2023.

Syfte: Bidra till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen

Tabell 16.1 Deltagare i folkhögskolekurs

Unika deltagare, procent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Allmän kurs	17 902	18 553	19 003	21 322	22 414	22 208 ¹	22 469 ¹	21 467 ¹	18 918	17 654
<i>varav kvinnor %</i>	55	54	54	54	54	55	57	59	60	60
<i>varav män %</i>	45	46	46	46	46	45	43	41	40	40
<i>varav utrikes födda %</i>	-	-	41	46	48	49	47	47	44	41
<i>varav med funktionsnedsättning %</i>	-	34 ²	33	28	33	34	35	36	40	44
Särskild kurs	26 140	28 576	29 970	35 455	36 974	36 854 ¹	38 895 ¹	42 016 ¹	38 914	35 961
<i>varav kvinnor %</i>	68	65	65	66	67	68	68	69	69	68
<i>varav män %</i>	32	35	35	34	33	32	32	31	31	32
<i>varav utrikes födda</i>	-	-	15	17	17	18	19	19	20	19
<i>varav med funktionsnedsättning %</i>	-	13 ²	13 ²	9	12	13	13	13	15	17
Totalt	44 042	47 129	48 973	56 777	59 400	57 573	57 946	61 412	57 832	53 615

¹ Inkluderar de särskilda satsningarna under pandemiåren.² Osäkra siffror, insamlade med annan metod och endast för hösttermin.

Källa: SCB och Folkbildningsrådet.

Tabell 16.2 Deltagare i studiecirklar

Unika deltagare, procent

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Totalt	628 308	624 111	637 113	617 924	599 357	420 110	294 554	345 676	346 761	327 307
<i>varav kvinnor %</i>	62	62	62	62	62	62	63	64	65	65
<i>varav män %</i>	38	38	38	38	38	38	37	36	35	35
<i>varav utrikes födda %</i>	20	20	20	21	21	21	19	18	18	18
<i>varav med funktionsnedsättning %</i>	7	7	7	7	6	4	4	4	5	5

Anm.: År 2024 är inte direkt jämförbara med tidigare år på grund av en definitionsförändring av målgrupp.

Källa: SCB.

Indikator: Deltagare i folkhögskolekurs efter ålder och kön

Under 2024 deltog ca 17 700 deltagare i folkhögskolans allmänna kurs och ca 36 000 deltagare i folkhögskolans särskilda kurs, se tabell 16.1. Det är en minskning med 7 procent respektive 8 procent från föregående år. Antalet deltagare har minskat under flera år, vilket Folkbildningsrådet bedömer bl.a. beror på ökade kostnader i samhället och minskade bidrag. Under 2024 var medelåldern 28 år bland deltagarna i allmän kurs och 39 år bland deltagarna i särskild kurs. Medelåldern bland deltagarna är oförändrad jämfört med föregående år.

Indikator: Unika studiecirkeldeltagare efter ålder och kön

Under 2024 deltog ca 327 300 unika deltagare i en studiecirkel, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med föregående år, se tabell 16.2. Totalt hölls ca 94 000 studiecirkelar 2024, vilket är ca 9 200 färre än 2023. Av studieförbundens studiecirkelar 2024 stod ämnesinriktningen konst, musik och media för 65 procent av samtliga studietimmar.

Av studieförbundens studiecirkeldeltagare 2024 hade 41 procent fyllt 65 år, vilket är oförändrat jämfört med 2023. Vidare var 47 procent av deltagarna i åldern 25–64 år, vilket är samma nivå som 2023. Av deltagarna 2024 var 4 procent 20–24 år, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Av deltagarna 2024 var 8 procent 13–19 år, vilket är oförändrat från föregående år. Av studiecirkeldeltagarna var andelen kvinnor större inom alla åldersgrupper.

Under 2024 hade SISU Idrottsutbildarna ca 496 700 unika deltagare i distriktens verksamheter (lärgrupp, kurs och processarbete), vilket är i en ökning med 11 procent jämfört med 2023. Av deltagarna i lärgrupp, kurs och processarbete var 47 procent kvinnor och 53 procent män, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Av deltagarna 2024 var 51 procent yngre än 25 år, 41 procent var 25–65 år och 9 procent var äldre än 65 år. Åldersfördelningen har endast förändrats marginellt jämfört med föregående år.

Indikator: Andel utrikes födda deltagare i folkhögskolans långa kurser och i studiecirklar

Under 2024 var 41 procent av deltagarna i folkhögskolans allmänna kurs utrikes födda, se tabell 16.1. Av de utrikes födda deltagarna inom allmän kurs var 68 procent kvinnor och 32 procent män. I de särskilda kurserna utgjorde utrikes födda 19 procent av deltagarna. Av de utrikes födda deltagarna inom särskild kurs var 71 procent kvinnor och 29 procent män.

Andelen utrikes födda deltagare i studieförbundens studiecirklar var 18 procent under 2024, se tabell 16.2. Av de utrikes födda deltagarna var 64 procent kvinnor och 36 procent män.

SISU Idrottsutbildarna redovisar att 7 procent av deltagarna var utrikes födda, vilket är oförändrat sedan 2022.

Indikator: Andel deltagare med funktionsnedsättning i folkhögskolornas långa kurser respektive i studieförbundens studiecirklar

Under 2024 hade 44 procent av deltagarna i allmän kurs en funktionsnedsättning, se tabell 16.1. Av dessa deltagare var 57 procent kvinnor och 43 procent män. Inom särskild kurs var andelen deltagare med funktionsnedsättning 17 procent, se tabellen. Av dessa deltagare var 64 procent kvinnor och 36 procent män.

De statistiska uppgifterna om studieförbundens deltagare med funktionsnedsättning bygger på grupprapporterade uppgifter och är osäkra. Inom studiecirkelarna hade 5 procent av deltagarna en funktionsnedsättning 2024, se tabell 16.2. Av cirkeldeltagarna hade 4 procent av männen och 5 procent av kvinnorna en funktionsnedsättning.

Under 2024 genomförde SISU Idrottsutbildarna 1 556 arrangemang med en eller flera deltagare med funktionsnedsättning, vilket är en ökning med 40 procent i jämförelse med föregående år.

Syfte: Bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället

Indikator: Andel deltagare utan gymnasieutbildning

Deltagarna i folkhögskolans allmänna kurs har kortare utbildningsbakgrund än befolkningen i genomsnitt. Andelen deltagare i allmän kurs som hade högst förgymnasial utbildning var 61 procent under 2024, vilket är en ökning med en procentenhet jämfört med 2023. Av deltagarna med högst förgymnasial utbildning var 59 procent kvinnor

och 41 procent män. I befolkningen som helhet var andelen med högst förgymnasial utbildning 10 procent. På de särskilda kurserna var andelen deltagare som hade förgymnasial utbildning 15 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2023. Av deltagarna på särskild kurs med högst förgymnasial utbildning var 65 procent kvinnor och 35 procent män. Av studieförbundens cirkeldeltagare hade 14 procent högst förgymnasial utbildning, vilket är oförändrat jämfört med föregående år. Av studieförbundens cirkeldeltagare med högst förgymnasial utbildning var 60 procent kvinnor och 40 procent män.

Indikator: Antal utfärdade intyg om grundläggande behörighet bland deltagare på folkhögskolans allmänna kurs

Tabell 16.3 Antal utfärdade intyg om grundläggande behörighet bland deltagare på folkhögskolans allmänna kurs

Antal utfärdade intyg	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Till högskolan	1 822	1 345	1 521	1 644	1 562	1 519	1 833	1 725	1 593	1 528
Till yrkeshögskolan	534	299	353	424	427	458	477	497	464	468

Anm.: För 2016 redovisas inga uppgifter för utfärdade intyg, då Folkbildningsrådet bedömde att uppgifterna var ofullständiga.

Källa: Folkbildningsrådet.

Under 2024 utfärdade folkhögskolorna 1 530 intyg om grundläggande behörighet för studier vid högskola, se tabell 16.3. Av de studerande som intygen utfärdades för var 41 procent män och 59 procent kvinnor. Vidare utfärdades 470 intyg om behörighet för studier vid yrkeshögskolan. Av de studerande som intygen utfärdades för var 49 procent kvinnor och 51 procent män. Hösten 2024 sökte 6 250 personer med behörighet från folkhögskola vid universitet och högskolor, varav 3 834 personer antogs till studier.

Indikator: Antal utfärdade intyg om avslutad eftergymnasial yrkesutbildning på särskild kurs

Folkhögskolorna utfärdade under 2024 totalt ca 1 200 intyg om avslutad eftergymnasial yrkesutbildning på särskild kurs, vilket är oförändrat jämfört med 2023. Av de deltagare som intygen utfärdades för var 67 procent kvinnor och 33 procent män.

Syfte: Bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

Indikator: Antal deltagare i folkhögskolors och studieförbunds kulturprogram

Studieförbunden anordnade ca 124 200 kulturprogram 2024, vilket är en minskning med ca 33 500 arrangemang jämfört med föregående år. Studieförbundens kulturprogram samlade totalt drygt 6,9 miljoner (ej unika) deltagare, se tabell 16.4. Antalet deltagare har minskat markant sedan före pandemin, vilket Folkbildningsrådet bedömer bl.a. beror på ökade kostnader i samhället och minskade bidrag.

Folkhögskolorna anordnade ca 1 250 kulturprogram 2024, vilket är ca 550 färre än 2023. Kulturprogrammen samlade ca 132 900 (ej unika) deltagare, se tabell 16.4.

SISU Idrottsutbildarnas distrikt arrangerade under 2024 sammanlagt 1 816 kulturprogram med 262 000 (ej unika) deltagare. Det är 343 fler kulturprogram än föregående år och en ökning med ca 72 500 deltagare.

Tabell 16.4 Deltagare i kulturprogram

Grupprapporterade deltagare

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Folk- högskola	201 138	209 134	234 101	176 786	184 646	62 580	90 358	149 800	153 117	132 872
<i>varav kvinnor %</i>	56	55	54	54	54	55	52	52	53	54
<i>varav män %</i>	44	45	46	46	46	45	48	48	47	46
Studie- förbund	19 901 000	19 962 500	19 799 200	19 868 170	19 219 840	6 076 520	4 715 790	8 872 040	8 237 540	6 939 680
<i>varav kvinnor %</i>	55	55	55	55	56	55	54	56	58	58
<i>varav män %</i>	45	45	45	45	44	45	46	44	42	42

Källa: SCB och Folkbildningsrådet.

Indikator: Andel kvinnor respektive män i kulturprogram

Av deltagarna i studieförbundens kulturprogram var 58 procent kvinnor och 42 procent män. Inom folkhögskolans kulturprogram var 54 procent kvinnor och 46 procent män, se tabell 16.4. Av deltagarna i SISU Idrottsutbildarnas kulturprogram var 52 procent kvinnor och 48 procent män, vilket är 1 procentenhet fler män jämfört med föregående år.

Övriga insatser**Förstärkningsbidrag och särskilt utbildningsstöd**

Under 2024 avsatte Folkbildningsrådet ca 8 procent av det ordinarie statsbidraget till folkhögskolan i ett förstärkningsbidrag för extra lärarinsatser till vissa deltagare med funktionsnedsättning. Utöver detta gjordes vissa överföringar från riktade bidrag. Totalt avsattes 171,1 miljoner kronor. Detta är en minskning med ca 14 miljoner kronor jämfört med föregående år. Under 2024 avsattes också ca 202 miljoner kronor i särskilt utbildningsstöd. Bidraget fördelas av Specialpedagogiska skolmyndigheten och syftar till att underlätta studier på folkhögskola för personer med funktionsnedsättning. En mindre del av stödet får lämnas till universitet och högskolor respektive Synskadades Riksförbund. Jämfört med 2023 är anslaget oförändrat. För 2024 avsattes även 9 miljoner kronor i s.k. särskilt förstärkningsbidrag, vilket är ett bidrag som syftar till att öka likvärdigheten i folkhögskolestudierna för deltagare med stora stödbehov.

Det s.k. tillgänglighetsbidraget som Folkbildningsrådet tidigare år har avsatt från statsbidraget till studieförbunden för personer med funktionsnedsättning och behov av särskilt stöd har fr.o.m. 2024 uppgått i den nya modellen för tilldelning av statsbidrag till studieförbunden.

Studiemotiverande folkhögskolekurs

Studiemotiverande folkhögskolekurs (SMF) är en arbetsmarknadspolitisk insats för arbetssökande som har fyllt 16 år och som varken har grundläggande behörighet till högskoleutbildning eller gymnasieexamen. Kursen genomfördes under 2024 av 78 folkhögskolor, vilket är 8 fler jämfört med 2023. Under 2024 deltog ca 3 750 personer i kursen, vilket är en ökning med 15 procent jämfört med 2023. Av deltagarna var 54 procent kvinnor och 46 procent män. Könsupplade data saknas delvis. Andelen utrikes födda unika deltagare uppgick till 70 procent, vilket är 7 procentenheter lägre än föregående år. Personer 25 år eller äldre utgjorde 64 procent av deltagarna, vilket är

en minskning med 7 procentenheter på ett år. Av deltagarna som var 25 år eller äldre var 62 procent kvinnor och 38 procent män. Bland deltagarna som var 24 år och yngre var 40 procent kvinnor och 60 procent män. Av de deltagare som studerade på en studiemotiverande folkhögskolekurs 2024 hade 28 procent av deltagarna under 25 år och 11 procent av deltagarna 25 år eller äldre gått vidare på allmän eller särskild kurs t.o.m. december 2024.

Etableringskurs på folkhögskola

Etableringskurs på folkhögskola är en arbetsmarknadspolitisk insats som riktar sig till personer som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag. Kursen genomfördes 2024 av 18 folkhögskolor, vilket är en minskning med 9 skolor jämfört med 2023. Under 2024 deltog totalt ca 600 personer i kursen, vilket är en minskning med 6 procent jämfört med 2023. Av deltagarna var 63 procent kvinnor och 37 procent män. Minskningen i antalet deltagare bedöms främst bero på ett minskat antal personer som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag.

Jämställdhet inom folkbildningen

Folkbildningsrådet ingår sedan 2016 i utvecklingsprogrammet Jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM), i syfte att utveckla jämställdhetsarbetet inom folkbildningen (se även utg.omr. 13 avsnitt 5). För perioden 2022–2025 är Folkbildningsrådets arbete bl.a. inriktat på att utveckla metoder för uppföljning av bidragsmottagarnas systematiska jämställdhetsarbete samt minska könsstereotypa utbud och könsstereotyp rekrytering av deltagare. Under 2024 har Folkbildningsrådet bl.a. för första gången genomfört funktionshinderspolitisk analys där ett jämställdhetsperspektiv inkluderades.

Uppföljning av funktionshinderspolitiken

Folkbildningsrådet fick 2021 i uppgift att följa upp funktionshinderspolitiken under 2021–2031. Rådet rapporterar att de under 2024 bl.a. har tagit fram ett nytt sätt för studieförbunden att rapportera verksamhet riktad till målgrupper som behöver stöd och anpassningar på grund av funktionsnedsättning. Folkbildningsrådet rapporterar även att de breddade sin folkhögskolestatistik för att inkludera data om deltagares multipla funktionsnedsättningar samt om etablering efter studier med fokus på deltagare med funktionsnedsättning. Vidare pågick under året en översyn av förändringar av det s.k. förstärkningsbidraget för förstärkta pedagogiska resurser i verksamhet med deltagare med funktionsnedsättning. Ett pilotprojekt testade fördelning av särskilda medel till folkhögskolor som tagit ett stort ansvar för deltagare med omfattande behov.

Insatser för stärkande av nationella minoritetsspråk

Folkbildningsrådet har fått medel 2022–2024 för att stärka de nationella minoritetsspråken inom folkbildningen. Folkbildningsrådet fördelade under 2024 ca 9,5 miljoner kronor i stöd till 24 projekt. Av de 24 projekten fokuserade 18 projekt på enbart ett språk medan övriga hade fokus på 6 eller flera av språken. Totalt hade 11 projekt fokus på finska, 3 på jiddisch, 6 på meänkieli, 7 på romani chib och 10 på samiska språk. Projekten hade olika inriktning och omfattade bl.a. språkutbildningar, utveckling av utbildningsmaterial samt kulturutövning. Under året deltog 9 300 personer i verksamhet finansierad genom insatsen, vilket var nästan en fördubbling jämfört med 2023. Av deltagarna var 67 procent kvinnor och 33 procent män (se även utg.omr. 1 avsnitt 11).

Tolkutbildning inom folkbildningen

Den sammanhållna grundutbildningen till kontakttolk bedrevs av tre folkhögskolor och fem studieförbund 2024. Under 2024 slutförde 210 deltagare en utbildning till kontakttolk med godkänt resultat, varav 74 procent var kvinnor och 26 procent män. Detta är en ökning jämfört med 2023 då 165 deltagare slutförde utbildningen med godkänt resultat. De redovisade antalen kan enligt Myndigheten för yrkeshögskolan vara underskattade och ska därför tolkas med viss försiktighet. Under 2024 fick vidare 26 personer utbildningsbevis genom validering, vilket är i nivå med 2023. Det innebär att sammantaget 236 personer fått utbildningsbevis som kontakttolk under 2024, jämfört med 189 personer 2023.

Utöver utbildningar till kontakttolk finns även utbildningar till tolk för personer med dövhet, hörselnedsättning och dövblindhet samt skrivtolk vid folkhögskolor. Det var 38 deltagare som påbörjade utbildningarna under 2024, vilket är en marginell ökning jämfört med 2023. Liksom tidigare år var de allra flesta som påbörjade en utbildning kvinnor. I förhållande till det antal deltagare som fanns på utbildningarna vid start var det 63 procent som slutförde utbildningen med godkänt resultat. Sammantaget har 47 procent av antalet deltagare som påbörjat en utbildning slutfört utbildningen med godkänt resultat under perioden 2020–2024.

16.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen bedömer att de fyra syftena med statens stöd till folkbildningen uppfylls. Folkbildningen spelar en viktig roll för att upprätthålla och utveckla en levande demokrati.

Folkhögskolor och studieförbund bidrar till höjd utbildnings- och bildningsnivå i samhället. Folkbildningen ger möjligheter till ett livslångt lärande för alla vuxna samt ett ökat deltagande i kulturlivet. Genom folkbildningen stimuleras människor även till personlig utveckling och ökat engagemang för att delta i samhällsutvecklingen. Det finns samtidigt vissa aspekter som folkbildningens aktörer kan arbeta vidare med för att ytterligare stärka måluppfyllelsen.

Regeringen, Folkbildningsrådet och studieförbunden har under senare år arbetat med att stärka uppföljningen och kontrollen av statsbidraget till främst studieförbunden. Regeringen fortsätter följa att vidtagna åtgärder får avsedd effekt och utesluter inte att fler åtgärder kan bli aktuella.

Folkbildningen stödjer verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin

Genom folkbildningens olika verksamheter ges fler människor möjligheter och förutsättningar att aktivt delta i demokratin och i det demokratiska samtalet. Folkbildningsrådet tillämpar från 2024 en ny modell för tilldelning av statsbidrag till studieförbund. Den nya modellen fokuserar i jämförelse med tidigare modell mer på kvalitet än kvantitet vid tilldelningen av bidraget. Regeringen följer införandet av den nya modellen med intresse.

Folkbildningen har samtidigt haft inte obetydliga utmaningar när det gäller att säkra att verksamheten som finansieras av statsbidraget i alla led uppfyller demokratisyftet och överensstämmer med det demokratiska samhällets principer.

Folkbildningen bidrar till att göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen

Inom folkbildningens olika verksamheter möts människor med olika bakgrund och förutsättningar. Verksamheterna stärker människors samhällsengagemang. Viktiga målgrupper för folkbildningen är bland annat personer som är nya i Sverige, andra utrikes födda och personer med funktionsnedsättning. Folkhögskolans pedagogik och arbetssätt bidrar särskilt till att stärka deltagarnas självförtroende och ger personer nya perspektiv samt bättre studieresultat än de har uppnått tidigare.

Liksom tidigare år har andelen utrikes födda deltagare i SISU Idrottsutbildarnas ordinarie verksamhet fortsatt varit låg. Studieförbunden behöver fortsätta arbetet med att nå ökad mångfald i verksamheten.

Folkbildningen bidrar till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället

Folkbildningen har sedan sin framväxt genomfört verksamhet för personer som av olika skäl har kortare formell utbildningsbakgrund än befolkningen i genomsnitt och som står långt ifrån arbetsmarknaden. Folkbildningen bidrar därmed till att utjämna de utbildningsklyftor som finns i samhället och till att fler personer kan etablera sig på arbetsmarknaden och bli självförsörjande. Regeringen noterar samtidigt att andelen deltagare på folkhögskola som studerar allmän kurs har minskat under flera års tid. Den fortsatta utvecklingen behöver följas.

Antalet deltagare i studiemotiverande folkhögskolekurs har återhämtat sig efter att ha minskat de senaste åren och var 2024 i nivå med 2019, dvs. före pandemin. Detta ser regeringen positivt på.

Folkbildningen bidrar till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet

Folkbildningens kulturverksamheter och folkbildningens samverkan med andra kulturaktörer ger människor över hela landet möjligheter att ta del av kulturlivet. Folkhögskolor och studieförbund fungerar som lokala och regionala arenor där deltagare får möjlighet att både som deltagare i utbildningar och kurser och som skapare av kultur ta del av kulturlivet. Studieförbund och folkhögskolor är även en viktig arbetsmarknad för professionella konstnärer och andra yrken inom kulturområdet. Folkbildningens aktörer står samtidigt fortsatt inför utmaningar när det gäller att bredda kulturutbudet och göra verksamheter inom kulturområdet tillgängliga för nya deltagare.

16.5 Politikens inriktning

Folkbildningen kan bidra till att stärka den svenska demokratin och ökar människors deltagande i samhället. Genom statens stöd till folkhögskolor och studieförbund får en bredd av människor i landet möjlighet att delta i studiecirklar, kortare och längre kurser samt kulturevenemang. Folkbildningens aktörer spelar även en viktig roll när det gäller att förbättra människors möjligheter att få eller komplettera en utbildning för etablering på arbetsmarknaden.

Folkhögskolan behöver stärkas för att bidra mer till den svenska kompetensförsörjningen

Folkhögskolan fyller en betydelsefull funktion i det svenska utbildningssystemet för såväl individers möjligheter till ökade kunskaper och utbildning som för samhällets behov av kompetensförsörjning. Folkhögskolan kan med sin friare pedagogik och flexibilitet i kursutformning anpassa utbildningar till såväl deltagarnas förutsättningar som arbetsmarknadens efterfrågan. Folkhögskolan passar särskilt bra för människor som har behov av ett alternativ till andra utbildningsformer och en annan lärmiljö.

Folkbildningen bidrar till att bryta långtidsarbetslöshet och främjar integration

Genom folkbildningens olika verksamheter ges människor med olika bakgrund ökade möjligheter att påverka sin livssituation för etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Folkhögskolor och studieförbund har en bred representation över landet och når grupper som ofta står längre ifrån arbetsmarknaden, t.ex. personer med funktionsnedsättning, nyanlända och andra utrikes födda personer.

Sverige befinner sig i en utdragen lågkonjunktur med hög arbetslöshet. Utrikes födda har en betydligt högre arbetslöshet än inrikes födda. Bland de utrikes födda som är arbetslösa behöver många rustas med bättre kunskaper i det svenska språket för att kunna etablera sig varaktigt på den svenska arbetsmarknaden och bli självförsörjande, vilket bidrar till att stärka integrationen och minska utanförskapet. Därför föreslår regeringen att folkhögskolorna tilldelas särskilda medel för att bedriva kortare språkstärkande insatser för bl.a. yrkesutbildade personer som är arbetslösa eller har en svag ställning på arbetsmarknaden.

Arbetslösheten bland personer med funktionsnedsättning är betydligt högre än i den övriga befolkningen. Folkhögskolan utgör en betydelsefull utbildningsform som kan stärka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att etablera sig på arbetsmarknaden. Folkhögskolan erbjuder ofta undervisning som är anpassad efter individuella behov, socialt stöd samt en tillgänglig lärmiljö. Antalet deltagare med funktionsnedsättning på folkhögskola har ökat under en längre tid, och utbildningarna är resurskrävande. Folkhögskolorna behöver stärkas för att göra det möjligt för fler personer med funktionsnedsättning att ta del av folkhögskoleutbildning. Därför föreslår regeringen att särskilda medel avsätts för detta ändamål. I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1) föreslog regeringen en tillfällig förstärkning av det särskilda utbildningsstödet som syftar till att underlätta studier på folkhögskola för personer med funktionsnedsättning. Regeringen bedömer nu att det behövs ytterligare förstärkning av det särskilda utbildningsstödet. Därför föreslår regeringen att medel tillförs stödet.

Styrningen och uppföljningen av statsbidrag till studieförbund och folkhögskolor är under utveckling

På grund av de senaste årens fusk och felaktigheter som uppmärksammats inom folkbildningen har ett större förändringsarbete bedrivits av regeringen, Folkbildningsrådet och studieförbunden i syfte att utveckla styrning och uppföljning av statsbidraget till folkbildningen. Regeringen följer genomförandet av dessa åtgärder och att de vidtagna åtgärderna får avsedd effekt. Folkbildningsutredningen har i betänkandet Bildning, utbildning och delaktighet – folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42) lämnat förslag om att det ska införas en öppen redovisning av vilka aktörer som folkhögskolorna och studieförbunden samverkar med i genomförandet av den statsbidragsberättigade verksamheten. Betänkandet har remitterats. Regeringen

föreslår att medel avsätts för att göra det möjligt att genomföra dessa förslag från utredningen.

16.6 Budgetförslag

16.6.1 13:1 Statsbidrag till studieförbund

Tabell 16.3 Anslagsutveckling 13:1 Statsbidrag till studieförbund

Tusental kronor

2024	Utfall	1 741 023	Anslagssparande	
2025	Anslag	1 641 023 ¹	Utgiftsprognos	1 641 023
2026	Förslag	1 496 023		
2027	Beräknat	1 496 023		
2028	Beräknat	1 496 023		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till studieförbund och för utgifter för Folkbildningsrådets kostnader för att fördela statsbidrag i enlighet med förordningen (2015:218) om statsbidrag till folkbildningen. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för det särskilda verksamhetsstödet till SISU Idrottsutbildarna och för utgifter avseende utvärdering av folkbildningen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.4 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 13:1 Statsbidrag till studieförbund

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 641 023	1 641 023	1 641 023
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-145 000	-145 000	-145 000
<i>varav BP26</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>	<i>5 000</i>
– Öppen redovisning av studieförbundens samverkan	5 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 496 023	1 496 023	1 496 023

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

För stöd till studieförbunden för att kunna införa en öppen redovisning av samverkansparter ökas anslaget med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Regeringen föreslår att 1 496 023 000 kronor anvisas under anslaget 13:1 *Statsbidrag till studieförbund* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 496 023 000 kronor respektive 1 496 023 000 kronor.

16.6.2 13:2 Statsbidrag till folkhögskolor

Tabell 16.5 Anslagsutveckling 13:2 Statsbidrag till folkhögskolor

Tusental kronor

2024	Utfall	2 446 760	Anslagssparande
2025	Anslag	2 446 760 ¹	Utgiftsprognos 2 446 760
2026	Förslag	2 521 760	
2027	Beräknat	2 521 760	
2028	Beräknat	2 521 760	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till folkhögskolor. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till studerandeorganisationer inom folkhögskolan och för utvärdering av folkhögskolan.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.6 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 13:2 Statsbidrag till folkhögskolor

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	2 446 760	2 446 760	2 446 760
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	75 000	75 000	75 000
varav BP26	75 000	75 000	75 000
– Riktat bidrag för ökad tillgänglighet	30 000	30 000	30 000
– Språkstärkande insatser	40 000	40 000	40 000
– Öppen redovisning av folkhögskolornas samverkan	5 000	5 000	5 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 521 760	2 521 760	2 521 760

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För ett riktat bidrag för folkhögskoleutbildning för personer med funktionsnedsättning ökas anslaget med 30 000 000 kronor 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

För att möjliggöra språkstärkande insatser på folkhögskola för bl.a. yrkesutbildade personer med svaga språkkunskaper ökas anslaget med 40 000 000 kronor 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

För stöd till folkhögskolorna för att kunna införa en öppen redovisning av samverkansparter ökas anslaget med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2026.

Regeringen föreslår att 2 521 760 000 kronor anvisas under anslaget 13:2 *Statsbidrag till folkhögskolor* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 2 521 760 000 kronor respektive 2 521 760 000 kronor.

16.6.3 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tabell 16.7 Anslagsutveckling 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

2024	Utfall	53 079	Anslagssparande	1 984
2025	Anslag	57 331 ¹	Utgiftsprognos	53 952
2026	Förslag	57 331		
2027	Beräknat	57 331		
2028	Beräknat	57 331		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till tolkutbildning. Anslaget får i begränsad omfattning även användas för utgifter för administration, utveckling, utvärdering, validering och rekryteringsfrämjande insatser.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.8 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	57 331	57 331	57 331
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	57 331	57 331	57 331

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 57 331 000 kronor anvisas under anslaget 13:3 *Bidrag till tolkutbildning* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 57 331 000 kronor respektive 57 331 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 13:3 *Bidrag till tolkutbildning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2027–2030.

Skälen för regeringens förslag

Myndigheten för yrkeshögskolan fördelar bidrag till tolkutbildningar som genomförs vid folkhögskolor och studieförbund. Kontakttolkutbildningarna är ettåriga och tvååriga medan teckenspråkstolkutbildningarna är treåriga och fyraåriga. Detta innebär att Myndigheten för yrkeshögskolan behöver fatta beslut om bidrag för flera kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 13:3 *Bidrag till tolkutbildning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2027–2030.

Tabell 16.9 Beställningsbemyndigande för anslaget 13:3 Bidrag till tolkutbildning

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början	75 519	86 490	90 000			
Nya ekonomiska åtaganden	69 303	70 000	82 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-48 160	-50 000	-52 000	-50 000	-51 000	-19 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-10 172	-16 490				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	86 490	90 000	120 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	120 000	120 000	120 000			

16.6.4 13:4 Särskilt utbildningsstöd

Tabell 16.10 Anslagsutveckling 13:4 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor

2024	Utfall	202 417	Anslagssparande	-259
2025	Anslag	227 158 ¹	Utgiftsprognos	225 575
2026	Förslag	268 158		
2027	Beräknat	282 158		
2028	Beräknat	252 158		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för särskilt utbildningsstöd som ges till folkhögskolor och universitet och högskolor samt för analyser av och utveckling av folkhögskolornas och lärosätenas lärmiljöer. Anslaget får även användas för statsbidrag för teknisk anpassning av studiematerial för synskadade och dövblinda.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 16.11 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 13:4 Särskilt utbildningsstöd

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	227 158	227 158	227 158
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	41 000	55 000	25 000
varav BP26	36 000	50 000	50 000
– Tillskott för särskilt utbildningsstöd	36 000	50 000	50 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	268 158	282 158	252 158

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För en förstärkning av det särskilda utbildningsstödet till folkhögskolor ökas anslaget med 36 000 000 kronor 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 50 000 000 kronor och för 2028 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 268 158 000 kronor anvisas under anslaget 13:4 *Särskilt utbildningsstöd* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 282 158 000 kronor respektive 252 158 000 kronor.

17 Spelmarknaden

17.1 Mål för området

I denna proposition föreslås en ändring av målet (se avsnitt 3.4).

17.2 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Följande indikatorer används för att bedöma resultatet för området:

- kanaliseringsgraden (dvs. hur stor del av spelandet på den konkurrensutsatta marknaden som sker hos aktörer med licens i Sverige)
- statens intäkter från spel
- allmännyttiga ideella organisationers överskott från spel
- antal avstängda på spelpaus.se.

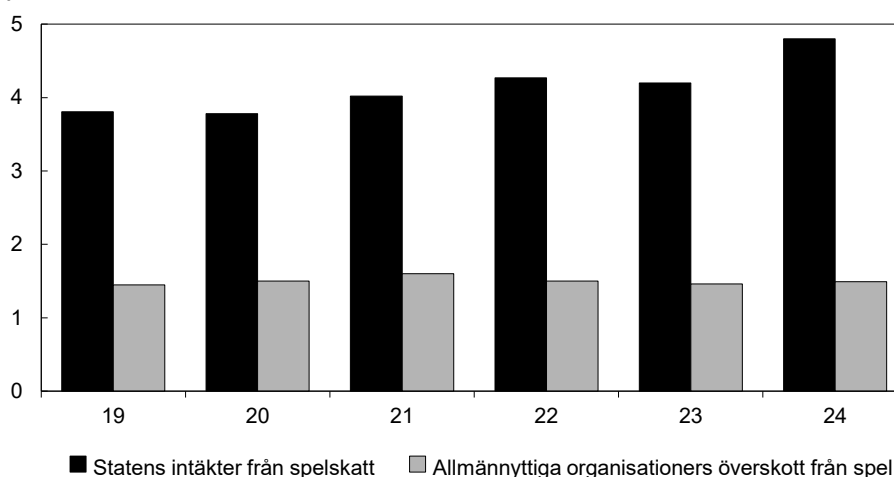
För att uppnå en rättvisande resultatbedömning används även rapporter från bl.a. Spelinspektionen och Riksrevisionen. Åtgärder mot överdrivet spelande ingår även i regeringens folkhälsopolitik och målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande (se utg.omr. 9 avsnitt 4).

17.3 Resultatredovisning

Intäkter från spel ökar

Diagram 17.1 Statens intäkter från spelskatt och allmännyttiga ideella organisationers överskott från spel

Miljarder kronor

Källa: Spelinspektionen.

Statens intäkter från spelskatten ökade med 14 procent, från 4,2 miljarder kronor 2023 till 4,8 miljarder kronor 2024. De allmännyttiga ideella organisationernas överskott från spel uppgick till 1,49 miljarder kronor 2024, vilket var en ökning med 2 procent jämfört med 2023 (se diagram 17.1). Ökningen av statens intäkter beror främst på att spelskatten höjdes från 18 till 22 procent i juli 2024 (prop. 2023/24:74, bet. 2023/24:SkU19, rskr. 2023/24:169) och en ökad omsättning på spelmarknaden.

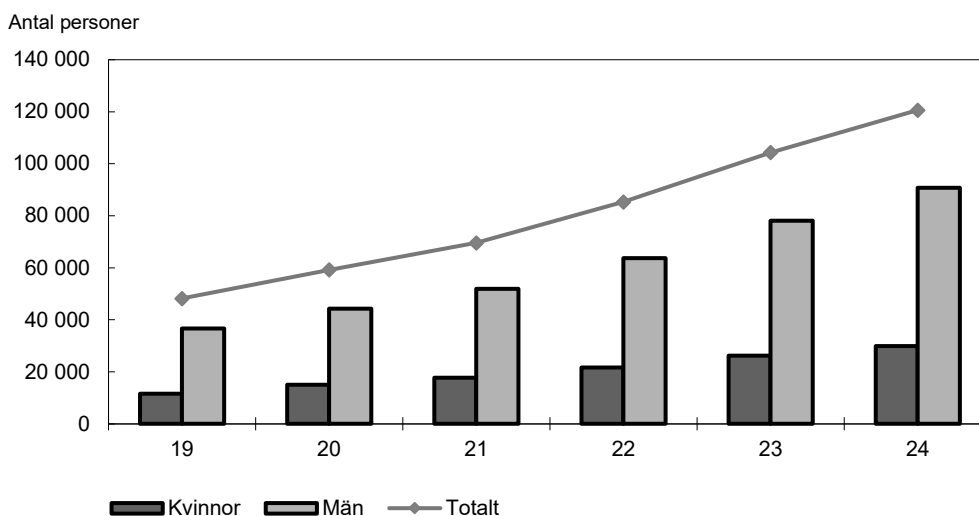
Omsättningen ökade med 2,8 procent jämfört med 2023 och nådde den högsta nivå någonsin.

I regleringsbrevet för 2024 fick Spelinspektionen i uppdrag att bl.a. utveckla metoden för att beräkna kanaliseringsgraden på den svenska spelmarknaden och föreslå en indikator för redovisning av kanaliseringsgraden i budgetpropositionen. Uppdraget redovisades i oktober 2024 i rapporten Den offentliga kontrollen över spelmarknaden (Spelinspektionen 2024). Med stöd av data från ett analysföretag, en enkätundersökning till spelare och internettrafik samt ett omsättningsestimater som beräknats med stöd av data om internettrafik, bedömdes kanaliseringsgraden för den konkurrensutsatta marknaden uppgå till 86 procent 2023.

I rapporten Kanaliseringsgrad på den svenska spelmarknaden 2024 har Spelinspektionen därefter tagit fram en justerad metod för beräkning av kanaliseringsgraden, bl.a. till följd av osäkerhet i den data som tagits fram av analysföretaget (prop. 2024/25:1 utg.omr. 17 avsnitt 18.3). I den justerade metoden beaktas dels data från en enkätundersökning, dels ett omsättningsestimater som beräknas med stöd av data om internettrafik. Vid en beräkning enligt denna metod är Spelinspektionens bedömning att kanaliseringsgraden för 2024 var 85 procent. Enligt myndigheten är det inte möjligt att ta fram en tidsserie för kanaliseringsgraden utifrån den nya metoden eftersom det saknas tillräckliga data för år före 2023. Resultaten för 2019–2022 redovisas därför inte, då de saknar tillförlitlighet och inte kan jämföras med den nya bedömningen. De ger inte ett rättvisande underlag för utvecklingen över tid.

Antalet personer som stänger av sig från spel ökar

Diagram 17.2 Antal avstängda på spelpaus.se

Källa: Spelinspektionen.

Genom det nationella självavstängningsregistret spelpaus.se kan individer stänga av sig från spel under en tidsperiod eller tills vidare, med möjlighet att bryta avstängningen var tolfte månad. Antalet avstängda personer har ökat varje år sedan tjänsten lanserades 2019. År 2024 var drygt 120 000 personer avstängda, vilket var en ökning med 15 procent jämfört med 2023 (se diagram 17.2). Fördelningen mellan kvinnor och män var oförändrad (75 procent män och 25 procent kvinnor).

Spelinspektionens arbete mot olagligt spel har fått ökad effekt

I regleringsbrevet för 2024 fick Spelinspektionen i uppdrag att bl.a. utveckla arbetet mot olicensierad spelverksamhet och matchfixning. Uppdraget redovisades i mars

2025 i rapporten Verksamhetsutveckling (Spelinspektionen 2025). I rapporten anges att Spelinspektionens förbuds förelägganden mot olaglig spelverksamhet har lett till minskad trafik till olagliga spelsidor. I rapporten Spelinspektionens lägesbeskrivning – onlinespel utanför den licensierade marknaden beskrivs att trafiken från Sverige till spelsidor som tillhör bolag som har varit föremål för förbuds förelägganden 2023 och 2024 har minskat med i genomsnitt sammantaget 40 procent (Spelinspektionen 2025). I sin årsredovisning för 2024 bedömer Spelinspektionen att möjligheten till dold tillsyn, som infördes den 1 juli 2023, har underlättat för myndigheten att avgöra om ett bolag olagligen riktar sig mot Sverige (Spelinspektionen 2025). Antalet beslut om förbud mot aktörer som bedriver olagligt spel ökade från 6 beslut 2023 till 18 beslut 2024. Därutöver har 9 bolag upphört att rikta sin verksamhet mot Sverige efter Spelinspektionens inledande tillsynsåtgärder, vilket inneburit att formella förbud inte behövde utfärdas.

Sverige har anslutit sig till Macolinkonventionen

I maj 2024 beslutade regeringen om ändringar i spelförordningen (2018:1475) som bl.a. innebär ett utökat informationsutbyte mellan bl.a. spelbolag, idrottsföreningar och Spelinspektionen om misstänkt matchfixning. Förordningsändringarna trädde i kraft den 1 juli 2024. Spelinspektionen har inrättat en plattform för rapportering och spridning av uppgifter och misstankar om matchfixning. Till följd av bl.a. inrättandet av denna plattform kunde Sverige i december 2024 underteckna och ratificera Europarådets konvention om manipulation av resultat inom idrotten (Council of Europe Convention on the Manipulation of Sports Competitions, Council of Europe Treaty Series – No. 215, Magglingen/Macolin, 18.IX.2014). Genom undertecknandet får Sverige bl.a. tillgång till fler samverkansstrukturer och information för att kunna motverka matchfixning. Enligt Macolinkonventionen ska varje konventionspart identifiera en nationell plattform som avser arbetet mot matchfixning. Regeringen beslutade i mars 2025 om en ändring i förordningen (2018:1476) med instruktion för Spelinspektionen som innebär bl.a. att Spelinspektionen ska vara en sådan plattform som krävs för att uppfylla kraven i Macolinkonventionen.

Spelinspektionen har utökat sin tillsyn av spelmarknaden

I Riksrevisionens granskningsrapport Spelinspektionens tillsyn av spelmarknaden (RiR 2024:19), som avser perioden fr.o.m. omregleringen t.o.m. 2023, rekommenderas regeringen bl.a. att säkerställa att Spelinspektionen har förutsättningar att bedriva en effektiv tillsyn i tillräcklig omfattning. Myndighetens anslag har, efter förslag från regeringen, ökats för 2024 och 2025, bl.a. för att förstärka tillsynen över spelmarknaden (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:KrU1, rskr. 2023/24:77 och prop. 2024/25:1, bet. 2024/25:KrU1, rskr. 2024/25:83). Spelinspektionen har avslutat 95 tillsynsärenden under 2024, vilket är en ökning med 58 jämfört med 2023 (Fi2025/00450).

Spelbranschen stod för 6 procent av det totala antalet inkomna rapporter om misstänkta transaktioner till finanspolissectionen vid Polismyndigheten 2024, vilket var en minskning med 3 procentenheter jämfört med 2023 (Finanspolisens årsrapport 2024).

En hållbar finansiering av hästnäringen

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att arbetet med att ta fram förslag till en ny modell för finansiering av hästnäringen bör ske skyndsamt och redovisas snarast, dock senast under hösten 2020 (bet. 2019/20:KrU6 punkt 9, rskr. 2019/20:179). I oktober 2020 överlämnade Spelmarknadsutredningen (Fi 2018:03) delbetänkandet Hästnär-

ingens finansiering på den omreglerade spelmarknaden (SOU 2020:64). I betänkandet görs bedömningen att trav- och galoppsportens finansiering från Aktiebolaget Trav och Galopps (nedan ATG) överskott är hållbar även efter omregleringen av spelmarknaden 2019 och att ingen ny finansieringsmodell behövs. I betänkandet föreslogs vidare att en översyn bör göras av ansvarsfördelningen beträffande finansieringen av Hästnäringens nationella stiftelses (HNS) verksamhet. Riksdagen beslutade den 2 april 2025 om att anta förslagen i propositionen Avveckling av statliga kasinon (prop. 2024/25:73, bet. 2024/25:KrU9, rskr. 2024/25:171). I propositionen bedömer regeringen att kontrollen över ATG bör överlämnas till dess ägare, förutsatt att den långsiktiga finansieringen av hästnäringen kan säkerställas utan sådan kontroll. Mot denna bakgrund beslutade regeringen den 10 april 2025 att godkänna ändringar i ATG:s bolagsordning och ingå ett nytt avtal med bolagets ägare (Fi2023/03305). Den nya avtalskonstruktionen syftar till att säkerställa en långsiktig finansiering av hästnäringen och inte till att vare sig ge staten inflytande i bolaget eller uppfylla det spelpolitiska målet. Regeringens kontroll över ATG minskar med det nya avtalet bl.a. eftersom regeringen inte längre kommer att nominera styrelseledamöter till bolaget. ATG:s överskott ska även fortsättningsvis gå till hästnäringen och medel ska avsättas till HNS. Regeringen kommer också att nominera en ledamot till HNS:s styrelse. Genom delbetänkandet och avtalsöversynen finns det en långsiktig lösning för finansieringen av hästnäringen och HNS:s verksamhet. Syftet med tillkännagivandet får därmed anses tillgodosett med en annan lösning än den som riksdagen föreslagit. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

17.4 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Det kvarstår allvarliga problem på den licensierade spelmarknaden avseende t.ex. säkerhet och risker för att spel används för att finansiera kriminell verksamhet. Det är viktigt att säkerställa att spelbolagen följer gällande regelverk. Den ökning av Spelinspektionens anslag som riksdagen beslutade om efter förslag från regeringen i budgetpropositionen för 2024 bedöms ha bidragit till den stora ökningen av antalet avslutade tillsynsärenden. Det minskade antalet misstankerapporter till finanspolis-sektionen vid Polismyndigheten avseende transaktioner på den licensierade spelmarknaden kan indikera en minskad rapporteringsbenägenhet från verksamhetsutövare, vilket ökar risken för att misstänkta transaktioner förblir oupptäckta. Vidare behöver färre misstankerapporter från spelbranschen inte betyda att förekomsten av penningtvättsbrott på spelmarknaden har minskat, eftersom brottsligheten kan ha flyttats till den olicensierade marknaden.

Ökningen av statens intäkter från spel 2024 bedöms bl.a. vara en följd av att spel-skatten höjdes den 1 juli 2024. Skattehöjningen bedöms därmed ha uppfyllt syftet att förstärka finansieringen av statlig verksamhet. Att de allmännyttiga ideella organisationernas överskott från spel ökade 2024 är positivt.

Tidigare beräkningar av kanaliseringsgraden i Sverige antyder att en allt större andel av svenskarnas spel om pengar sker hos spelbolag med svensk licens. Spelinspektionens nya metod för beräkning av kanaliseringsgraden, som bedöms vara mer tillförlitlig än tidigare metoder, indikerar en lägre kanaliseringsgrad än analysföretagets tidigare metod. Mot denna bakgrund finns ett fortsatt behov av att stärka arbetet mot olaglig spelverksamhet.

Att antalet förbud mot aktörer som bedriver olagligt spel tredubblades 2024 bedöms bero på Spelinspektionens ökade anslag. Förbuden bedöms ha lett till en minskning av internettrafiken till olagliga spelsidor. Flera olagliga speloperatörer har vidare upphört att rikta sig mot Sverige efter Spelinspektionens inledande tillsynsåtgärder. Anslagshöjningen har därmed på ett effektivt sätt bidragit till att motverka olagligt spel. Det

svenska undertecknandet av Macolinkonventionen bedöms vidare förbättra Spelinspektionens förutsättningar att motverka matchfixning.

17.5 Politikens inriktning

Den svenska spelmarknaden ska vara trygg, reglerad och välfungerande. Det ska råda ett starkt konsumentskydd och kriminella aktörer ska hållas utanför spelmarknaden. Olicensierat spel underminerar spellagstiftningens legitimitet, möjliggör penningtvätt och matchfixning samt medför betydande risker för spelare. Dessutom snedvrids konkurrensen och viktiga skatteintäkter går förlorade. För att möta dessa utmaningar har regeringen gett en utredare i uppdrag att se över spellagens (2018:1138) tillämpningsområde (Fi 2025:A). Syftet är att skapa bättre förutsättningar att stänga ute olicensierade aktörer från spelmarknaden på ett effektivt sätt.

Det är viktigt med kontinuerlig uppföljning av utvecklingen inom spelområdet. Spelinspektionens årliga mätning av kanaliseringsgraden är ett centralt verktyg för att följa hur stor andel av spelandet som sker hos licensierade aktörer och hur väl regleringen fungerar. Mätningen utgör ett viktigt underlag för att kunna fatta välgrundade beslut om framtida åtgärder.

Kriminella aktörer ska inte kunna använda spelbolag för penningtvätt, matchfixning eller förvaring av brottsvinster. Regeringen gav i februari 2024 myndigheterna inom samordningsfunktionen för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism vid Polismyndigheten, bl.a. Ekobrottsmyndigheten, Finansinspektionen och Spelinspektionen, i uppdrag att förbereda sig inför den kommande utvärderingen av Sverige av Arbetsgruppen för finansiella åtgärder (Financial Action Task Force FATF). Utvärderingen kommer att ske under 2027 och 2028 och syftar bl.a. till att bedöma hur väl Sverige förebygger penningtvätt. Det är angeläget att Spelinspektionen fortsätter sina förberedelser inför utvärderingen och att myndigheten i övrigt kan bedriva ett effektivt och träffsäkert tillsynsarbete.

Den 1 januari 2026 träder lagändringar i kraft som bl.a. syftar till att ta bort omotiverade villkorslättnader, stärka konsumentskyddet och öka transparensen för partipolitiska lotterier (prop. 2024/25:154, bet. 2024/25:KrU11, rskr. 2024/25:269). Regeringen kommer att följa utvecklingen för att säkerställa att lagändringarna får avsedd effekt.

Det är viktigt att allmännyttiga ideella verksamheter kan få intäkter även från lotterier. Genom ovan nämnda lagändringar skapas bättre förutsättningar för en rättvis och transparent lotterimarknad.

Spelinspektionen bör fortsätta att stärka sitt arbete med informationssäkerhet och digitalisering, samt utvecklingen av det nationella självavstängningsregistret spelpaus.se.

17.6 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Spelinspektionen lämnat ett uttalande med reservation. Riksrevisionen konstaterar att Spelinspektionens lån i Riksgäldskontoret avviker väsentligt från anläggningstillgångarnas bokförda värde. Det bokförda värdet på anläggningstillgångarna uppgår till 6 781 000 kronor medan lån i Riksgäldskontoret uppgår till 4 541 000 kronor. Avvikelsen är inte förenlig med 2 kap. 2 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Regeringen har följt upp frågorna med myndigheten som åtgärdat avvikelsen genom att ta upp lån motsvarande mellan skillnaden per den 30 juni 2025.

17.7 Budgetförslag

17.7.1 14:1 Spelinspektionen

Tabell 17.1 Anslagsutveckling 14:1 Spelinspektionen

Tusental kronor

2024	Utfall	91 920	Anslagssparande	-1 115
2025	Anslag	97 932 ¹	Utgiftsprognos	97 250
2026	Förslag	104 855		
2027	Beräknat	106 550 ²		
2028	Beräknat	108 672 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 104 953 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 105 050 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Spelinspektionens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 17.2 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 14:1 Spelinspektionen

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	97 932	97 932	97 932
Pris- och löneomräkning ²	1 923	3 442	5 366
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	5 000	5 176	5 374
<i>varav BP26³</i>	<i>2 000</i>	<i>2 100</i>	<i>2 200</i>
– <i>Stärkt informationssäkerhet och digitalisering, samt utveckling av spelpaus.se</i>	<i>2 000</i>	<i>2 100</i>	<i>2 200</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	104 855	106 550	108 672

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att stärka myndighetens arbete med informationssäkerhet och digitalisering, samt utveckling av det nationella självavstängningsregistret spelpaus.se ökas anslaget med 2 000 000 kronor för 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 2 100 000 kronor och för 2028 med 2 200 000 kronor.

Regeringen föreslår att 104 855 000 kronor anvisas under anslaget 14:1 *Spelinspektionen* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 106 550 000 kronor respektive 108 672 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 17.3 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Spelinspektionen**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. resultat 2026
Verksamheter där intäkterna inte disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav tillsyn (tidigare kontroll och tillsyn)</i>	85 628	-8 864	44 000	55 046	-11 046	65 718
<i>varav licens och tillstånd (tidigare licens/tillstånd och registrering)</i>	-13 891	-8 344	4 500	20 204	-15 704	-37 939

Källa: Spelinspektionen.

Avgifterna som redovisas mot inkomsttitel 9455 *spelavgifter* motsvarar endast delvis den aktuella verksamhetens kostnader. De åtgärder som är att betrakta som rättsvårdande är sedan 2007 anslagsfinansierade.